

Egry József Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

8360 Keszthely, Vásár tér 10.

OM azonosító: 037489

Pedagógiai program 2024.

Kelt: 2024. augusztus 22.

.....
Tóth Éva
főigazgató

*„Csináljon bármit ami nyitogatja szemét
és esztét, szaporítja tapasztalatait, ő azt hiszi csak játszik
de mi már tudjuk mire megy a játék...
Arra, hogy e világban otthonosan mozgó,
eleven eszű és tevékeny ember váljék belőle...”*

Varga Domonkos

Az iskola hivatalos megnevezése:

**Egry József Általános Iskola és
Alapfokú Művészeti Iskola**

Az intézmény székhelye, telefonszáma:

8360 Keszthely, Vásár tér 10.

OM azonosító: 037489

30/ 781 0240

Honlap:

www.egryiskola.hu

Tagintézmény neve, címe:

Egry József Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

Gersei Pethő Tagintézménye

8353 Zalaszentő, Fő utca 1.

30/ 479 6231

Honlap:

www.gerseiiskola.hu

Az iskola fenntartója, működtetője:

Nagykanizsai Tankerületi Központ

8800 Nagykanizsa Vécsey u. 6.

Alapítás éve: **1979**

Tartalomjegyzék

Bevezető	5
Iskolánk küldetésnyilatkozata	7
Az iskola jövőképe	9
1. Nevelési program	11
1.1. Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai	11
1.2. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai feladatai, eszközei, eljárásai, a pedagógusok, osztályfőnökök feladatai	13
1.2.1. Kompetencia alapú oktatás	13
1.2.2. A pedagógusok intézményi feladatai.....	21
1.2.3. Az osztályfőnök feladatai	25
1.3. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	31
1.3.1. A tanulói személyiség fejlesztésének legfontosabb színtere a tanítási-tanulási folyamatba illeszkedő tanítási óra	32
1.3.2. Személyiségformáló eljárások	33
1.4. A teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok, egészségnevelési és környezeti nevelési elvek.....	34
1.4.1. Egészségnevelés	34
1.4.2. Iskolai környezetnevelési program	34
1.5. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységek	37
1.5.1. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai teendők	37
1.5.2. A gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok.....	38
1.5.3. Beilleszkedési, tanulási és magatartási problémákkal küzdő tanulók.....	39
1.5.4. Sajátos nevelési igényű tanulók	45
1.5.5. A tehetséges tanulók fejlesztése- tehetséggondozás	48
1.6. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok	49
1.7. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái	56
1.8. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai.....	59
1.9. A felvétel és az átvétel szabályai	63
1.10. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv	65
2. Az iskola helyi tanterve	67
2.1. A választott kerettanterv megnevezése, jellemzői	67
2.2. Helyi tanterv 2020.....	69
2.2.1. Gersei Pethő Tagintézmény helyi tanterve	73
2.3. Választható tantárgyak, foglalkozások	74
2.4. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei	76
2.5. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei	78
2.6. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása.....	79
2.6.1. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok megvalósulását elősegítő pályázataink	81
2.7. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja, a tanulók fizikai állapotának mérése	85
2.7.1. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módjai	85
2.7.2. A tanulók fizikai állapotának mérése	86
2.8. A tanulók tanulmányi munkájának ellenőrzése, értékelése	94
2.8.1. Az írásbeli és szóbeli feladatok, az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt feladatok meghatározásának elvei és korlátai.....	94

2.8.2.	Az írásbeli és szóbeli beszámoltatás formái	95
2.8.3.	Oktatási eredményvizsgálatok	96
2.8.4.	A tanulók teljesítményének értékelése	97
2.8.5.	Az értékelés kategóriái első osztálytól a második évfolyam félévéig	99
2.8.6.	Az értékelés kategóriái, a tantárgyi érdemjegyek és osztályzatok kritériumai 2. évfolyam évvége-8. évfolyam	99
2.9.	A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek	102
2.9.1.	A tanulók magatartásának értékelési szempontjai	102
2.9.2.	A tanulók szorgalmának értékelési szempontjai	103
2.9.3.	A tanulók jutalmazásának/fegyelmezésének elvei	103
2.10.	A tanulók tovább haladása	108
2.10.1.	A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei	108
2.10.2.	Egy évfolyamon belül másik osztályba való átlépés feltételei	108
2.10.3.	Kilépés, tanulói jogviszony megszűnése, megszüntetése	109
2.11.	A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag	109
2.12.	A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	109
3.	Alapfokú művészeti iskola pedagógiai programja	111
3.1.	Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	113
3.2.	Az egyes művészeti ágak oktatásának cél- és feladatrendszere	115
3.2.1.	Képző- és iparművészeti ág célrendszere, funkciói	115
3.2.2.	Szín és- bábművészeti ág célrendszere, funkciói	117
3.2.3.	Tanórákon kívüli, iskolai (intézményi) foglalkozások	118
3.3.	A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	119
3.3.1.	A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdők segítése	120
3.3.2.	A tehetséges tanulók fejlesztése – tehetség gondozás	120
3.4.	A szülő, a tanuló, a pedagógus kapcsolattartásának rendje	123
3.5.	Művészeti iskola helyi tanterve	124
3.5.1.	Képző- és iparművészeti ág	124
3.5.2.	Színművészeti-bábművészeti ág	218
3.6.	A vizsgák egyéb szabályai	264
3.6.1.	Művészeti alapvizsga	264
3.6.2.	Összevont beszámoló	265
3.6.3.	Felsőbb osztályba lépés	265
3.6.4.	Tanulmányok folytatása ugyanabban az osztályban	266
3.7.	A felvétel és átvétel szabályai	266
4.	Legitimációs záradék	267
4.1.	A pedagógiai program hatályba lépése, felülvizsgálata	267
4.2.	Az intézményben működő egyeztető fórumok nyilatkozatai	269
4.3.	A pedagógiai program elfogadásáról és jóváhagyásáról szóló záradék	270
4.4.	Fenntartói egyeztető nyilatkozat	271

Bevezető

Az Egry József Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola 1979. 09. 01-én kezdte meg működését.

A fenntartó és működtető által kiadott szakmai alapkokumentum szerint alapfeladatunk a beiskolázási körzetünkbe tartozó tanköteles korú gyermekek általános műveltségének megalapozása. E feladat megvalósítása érdekében intézményünkben 8 évfolyamos általános iskola működik. 2004 szeptemberétől alapfokú művészeti iskolaként is működünk. Művészeti oktatást biztosítunk színjátszás dráma tagozaton, ill. képző- és iparművészeti tagozaton az érdeklődők számára.

Iskolánk elhelyezkedése szerint lakótelepi iskola, mely 1979-ben épült 12 tantermes, típusterv alapján. A folyamatos belső átalakítások eredményeképpen 22 tanteremben és 3 kisteremben folyik oktatás 16 tanulócsoporthoz. Tornateremmel, tornaszobával és közvetlen környezetünkben kialakított füves sportpályával rendelkezünk. Oktató munkánkat segíti a könyvtár, digitális kultúra -terem, jól felszerelt fejlesztő szoba, szaktantermi rendszer, melyek fejlesztését folyamatos feladatunknak tekintjük.

A szakos ellátottság 100 %. Az intézményben 5 szakmai munkaközösség működik.

Beiskolázási körzetünkben élő családok szociális, anyagi és kulturális helyzete egymástól nagymértékben eltér, ezért nevelő- és oktató munkánk e helyzethez igazodik. Tanórán és tanórán kívül megpróbáljuk segíteni a nehéz körülmények között élő, hátránnyal induló tanulók felzárkóztatását, ugyanakkor kiemelt fontosságú feladatnak tekintjük a tehetséges, jó képességű gyermekek fejlesztését is.

Nevelő-oktató munkánkat az iskolahasználók igényeinek, a köznevelési törvényben előírtaknak és a fenntartó elvárásainak figyelembe vételével szervezzük.

Nevelő- és oktató tevékenységünk során figyelembe vesszük a tanulók egyéni képességét, tehetségét, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét és fejlettségét úgy, hogy segítse a tanulók képességének, tehetségének kibontakoztatását, a hátrányos helyzetben lévő diákok felzárkóztatását, az esélyegyenlőség biztosítását.

Felelősséget vállalunk a tanulóink értelmi nevelése mellett a művészeti, egészségi, környezeti, testi, erkölcsi és érzelmi fejlődéséért.

Az iskola a tanuló személyiségének fejlesztésében, képességeinek kibontakoztatásában szorosán együttműködik a szülőkkel és a társintézményekkel.

Az EJÁMI Alapítvány 2006. óta működik. Az iskola tanulói által elért kimagasló tanulmányi, művészeti és sportteljesítmények elismeréséhez, valamint a tehetséges és hátrányos helyzetű tanulók támogatásához nyújt anyagi segítséget.

2020.szeptember 1-től az Egry József Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola tagintézményeként működik a zalaszántói Gersei Pethő Általános Iskola.

Zalaszántón először az 1748-as Visitatio Canonica tesz említést oktatásról. 1889-ben Hajba Mihály plébános levelet küldött a Veszprémi Püspökségre, melyben tájékoztat gróf Festetics Tasziló felajánlásáról a zalaszántói iskolaépítéshez. Ez az adomány nagyban hozzájárult az iskola felépítéséhez. Már abban az időben az iskolának vezető szerepe volt az egész falut érintő kulturális élet megszervezésében.

A környék egyetlen emeletes iskolájának építését 1909-ben kezdték és 1912-ben fejezték be. A falu lakói nagyon büszkék voltak erre az épületre. Abban az időben kb. 80-100 tanulója volt az iskolának, és őket 4 pedagógus tanította.

Katolikus iskola lévén kiemelt szerepet kapott a hitoktatás, de nagy gondot fordítottak a zenei nevelésre is. Működött az iskolában egy rézfúvós együttes, valamint tanultak a diákok hegedülni, orgonálni. Az iskolának a község kulturális életében továbbra is jelentős szerep jutott.

1948 után állami iskolaként, a rendszerváltás után önkormányzati fenntartású intézményként oktatta, nevelte a helyi és a környékből bejáró diákokat.

1994-től 2012 decemberéig ÁMK-ként működött, amely magában foglalta az általános iskolát, az óvodát, a könyvtárat és a művelődési házat.

A pedagógiai munkához szükséges elengedhetetlen feltételek rendelkezésre állnak. A viszonylag nagyméretű tantermek mellett tornaterem, könyvtár, nyelvi labor, digitális kultúra terem, fejlesztő kuckó szolgálják a nevelő-oktatómunkát. A felső tagozat osztálytermei projektorral és interaktív táblával felszereltek, ám az alsó tagozatos kisdíákok termeiben egyetlen interaktív tábla használatára van lehetőség, ezért csak teremcserével oldhatók meg az interaktív táblával, vagy kivetítéssel kapcsolatos feladatok.

Iskolánk küldetésnyilatkozata

*„Az iskola dolga,
hogy megtaníttassa velünk, hogyan kell tanulni,
hogy felkeltse a tudás iránti étvágyunkat,
hogy megtanítsa bennünket a jól végzett munka örömére
és az alkotás izgalmára,
hogy megtanítsa szeretni, amit csinálunk,
és hogy segítsen megtalálni azt, amit szeretünk csinálni.”*

/Szent-Györgyi Albert/

Az Egry József Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskolában tanító pedagógusok a mindennapi nevelő és oktató munkájukban az alább felsorolt pedagógiai alapelveket szeretnék érvényre juttatni.

1. Iskolánkban olyan légkört kívánunk teremteni, ahol tanulóink otthon érezhetik magukat.

Ennek keretében:

- a tanuló személyiségét tiszteletben tartjuk,
- a gyerekeket bevonjuk saját iskolai életük megszervezésébe,
- a tanulók egyéni képességeit az oktatás során figyelembe vesszük,
- diákjaink előre megismerhetik a velük szemben támasztott követelményeket, így tudhatják, mit várunk el tőlük,
- minden gyermek számíthat a pedagógusok jóindulatú segítségére tanulmányi munkájában és életének egyéb problémáiban,
- az iskola életében szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakítására törekszünk:
  - tanuló és tanuló,
  - tanuló és nevelő,
  - szülő és nevelő,
  - nevelő és nevelő között.

2. Iskolánkban a tanulók teljes személyiségének fejlesztése, valamint a tanulók korszerű ismereteinek, képességeinek, készségeinek kialakítása és bővítése a legfontosabb pedagógiai feladat. Nevelőink **szellemileg, erkölcsileg** és **testileg** egészséges nemzedéket kívánnak nevelni a ránk bízott gyermekekből.

Ennek érdekében:

- a tervszerű nevelő és oktató munka a tanulók alapkészségeit fejleszti, és számukra korszerű, a mindennapi életben hasznosítható, továbbépíthető alpműveltséget nyújt,
  - iskolánk olyan – az emberre, a társadalomra, a művészetekre, a természetre, a tudományokra, a technikára vonatkozó – ismereteket közöl, melyek megalapozzák a tanulók műveltségét, világszemléletét, világképük formálódását és eligazodásukat szűkebb és tágabb környezetükben,
  - az iskola nevelő-oktató tevékenységének célját a gyermeki személyiség széleskörű fejlesztésében látjuk,
  - fontosnak tartjuk, hogy diákjaink elsajátítsák az egyéni tanulás módszereit,
  - szeretnénk elérni, hogy tanulóink körében a szorgalomnak, a tudásnak és a munkának becsülete legyen,
  - törekszünk a humánusra, az egyén és a közösségek iránti tiszteletre nevelni,
  - segítünk diákjainknak észrevenni és értékelni a jót - megelőzni, felismerni a rosszat,
  - törekszünk az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott normáinak és helyes formáinak kialakítására,
  - szeretnénk tanulóinkat megismertetni nemzeti kultúránk és történelmünk eseményeivel, kiemelkedő személyiségeivel és hagyományaival, hogy mindezek megbecsülése révén tápláljuk a gyermekekben a haza, a szülőföld iránti szeretetet.
3. Iskolánk – elsősorban a szülőkkel ápoltság révén – folyamatosan részt kíván venni lakóhelyünk életében. Ennek érdekében:
- rendszeres kapcsolatot tartunk a tanulók szüleivel, a családokkal,
  - igyekszünk lehetőséget teremteni arra, hogy iskolánk életéről, tevékenységéről, eredményeiről minél többet megismerhessenek a szülők, valamint városunk érdeklődő polgárai,
  - ápoljuk és bővítjük eddigi kapcsolatainkat a városunkban található iskolákkal és közművelődési intézményekkel,
  - nevelőink fontos feladatnak tartják, hogy iskolánk – eddigi hagyományaihoz híven – továbbra is képviseltesse magát a különféle városi rendezvényeken, illetve a tanulók számára szervezett városi szintű megmozdulások szervezésében és lebonyolításában maga is részt vegyen.

Az iskola jövőképe

Eszményeinkben olyan tanuló képe él, aki a közös családi és iskolai nevelés eredményeképpen egyesíti magában az alábbi tulajdonságokat:

- humánus,
- erkölcsös,
- fegyelmezett,
- művelt,
- kötelességtudó,
- érdeklődő, nyitott,
- kreatív, alkotó,
- becsüli a szorgalmas tanulást, a munkát,
- képes a problémák érzékelésére és megoldására,
- gyakorlatias,
- képes eligazodni szűkebb és tágabb környezetében,
- jó eredmények elérésére törekszik (játékban, munkában, tanulásban),
- van elképzelése a jövőjét illetően,
- becsüli a tudást,
- öntevékenyen, aktívan vesz részt a tanulásban,
- ismeri a tanulás helyes és hatékony módszereit,
- képes tudását tovább fejleszteni és önállóan ismereteket szerezni,
- tudását folyamatosan gyarapítja, bővíti,
- képes az értő olvasásra, gondolatait helyesen és szabatosan tudja megfogalmazni szóban és írásban,
- a mindennapi életben felhasználható képességekkel rendelkezik,
- ismeri, tiszteli, óvja, ápolja:
  - nemzeti kultúránkat, történelmünket, anyanyelvünket,
  - a természet, a környezet értékeit,
  - más népek értékeit, hagyományait,
  - az egyetemes kultúra legnagyobb eredményeit,

- a társadalmilag elfogadott normák szerint viselkedik az emberi és a természeti környezetben,
- ismeri és alkalmazza a közösségben éléshez szükséges magatartásformákat,
- ismeri és betartja a különféle közösségek (család, iskola, társadalom) együttélését biztosító szabályokat,
- ismeri és alkalmazza az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott formáit és módszereit,
- viselkedése udvarias,
- beszéde kulturált,
- társaival együttműködik,
- szüleit, nevelőit, társait szereti és tiszteli,
- képes szeretetet adni és kapni,
- szereti hazáját,
- megérti, tiszteletben tartja a sajátjától eltérő nézeteket,
- szellemileg és testileg egészséges, edzett,
- egészségesen él,
- szeret sportolni, mozogni,
- megjelenése és személyes környezete tiszta, ápoltság, gondozott.

Tudjuk, hogy e tulajdonságok mindegyikét nem vagyunk képesek kialakítani minden egyes hozzánk járó tanuló személyiségében.

Nevelőink mindennapi nevelő és oktató munkája azonban arra irányul, hogy a lehető legtöbb diákunk rendelkezzen végzős korára minél több itt felsorolt személyiségjeggyel. Fő célunk, hogy a 21. század társadalmi, környezeti, technikai, technológiai kihívásaihoz rugalmasan alkalmazkodó tanulóifjúságot neveljünk.

1. NEVELÉSI PROGRAM

1.1. Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai

Pedagógiai munkánkat meghatározó értékeink

- Kulturált magatartás és kommunikáció a közösségben.
- Udvariasság, figyelmesség, mások szokásainak és tulajdonának tiszteletben tartása.
- Fegyelem és önfegyelem.
- Közösségi érzés, áldozatvállalás.
- Törekvés az előítélet-mentességre, mások elfogadására nevelés.
- A konfliktusok hatékony kezelése, a megegyezésre való készség.
- Az alkotmányosság, a törvényesség, az állampolgári jogok tisztelete.
- Érzékenység a társadalmi jelenségek és problémák iránt.
- Tenni akarás a közösségért.

Iskolánk céljai a tanulók sikeres nevelés-oktatása érdekében

- A tanulók képességeinek és kulcskompetenciáinak – lehetőség szerint – egyénre szabott fejlesztése.
- Az egész életen át tartó tanulás megalapozását szolgáló képességek fejlesztése.
- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének biztosítása.
- Korszerű természettudományos és társadalomtudományos műveltség kialakítása.
- Hazáját ismerő és szerető, a nemzeti hagyományokat és az iskolai tradíciókat őrző fiatalok nevelése.
- A tehetség kibontakozásának a segítése.
- Differenciálással és egyéni bánásmóddal történő fejlesztés, és az esélyegyenlőség biztosítása az iskolai élet minden területén.
- Tanulóink önismeretének fejlesztése, autonómiájuk kibontakoztatásának segítése. Olyan személyiségek fejlesztése, akik kellő önismerettel rendelkeznek, és képességeik és lehetőségeik tudatában tudnak dönteni. Következő életszakaszaikban képesek az önmegvalósításra, és kudarcaik elviselésére.

- Az anyanyelv helyes használata szóban és írásban, a kommunikációs képességek fejlesztése.
- Célunk, hogy tanulóink megismerjék az egészséges életmód legfontosabb szabályait, tisztában legyenek az egészséges táplálkozás, a rendszeres mozgás egészséget befolyásoló hatásával, a testi-lelki higiéne fontosságával.
- Az ökotudatos magatartásformák kialakítása a tanulóknál.
- A diákok morális és esztétikai szemléletének alakítása, az érték iránti igény megalapozása.
- Az életkornak és fejlettségi foknak megfelelő viselkedési normák kialakítása.

1.2 . Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai feladatai, eszközei, eljárásai, a pedagógusok, osztályfőnökök feladatai

1.2.1. Kompetencia alapú oktatás

Az iskolában gyakran komoly tudásbeli és motivációs különbséggel rendelkező tanulók egyre változatosabb módjait igénylik az ismeretszerzésnek. Felgyorsult világunkban meg kell tanítanunk őket a körülmények változásaihoz való alkalmazkodásra, az egész életen át tartó tanulás képességének megszerzésére. Iskolánk a **kompetencia alapú oktatás** változatos módszereinek alkalmazásával kíván az új kihívásokra válaszolni.

A **kompetencia alapú fejlesztés előnye, hogy segíti a különböző fejlettségi szinten levő gyermekek közötti különbségek csökkentését, a hátrányokkal rendelkezők felzárkózását.** Az új módszerek, technikák alkalmazásával a tanulók olyan képességei is fejlődnek, mint a kommunikációs képesség, vitakészség, együttműködés, a másság elfogadása. A kompetencia alapú oktatás során is fontos szempont, hogy a gyermeket tanítsuk, ne a tantárgyat.

Iskolánkban az alapképességek, és készségek fejlesztése a következő területeken kerül előtérbe.

- 1. A tanulás kompetenciái**
- 2. A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)**
- 3. A digitális kompetenciák**
- 4. A matematikai, gondolkodási kompetenciák**
- 5. A személyes és társas kapcsolati kompetenciák**
- 6. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái**
- 7. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák**

A kulcskompetencia az ismeretek, készségek és attitűdök transzferábilis, több funkciós egysége, amellyel mindenkinek rendelkeznie kell ahhoz, hogy személyiségét kiteljesíthesse és fejleszthesse, be tudjon illeszkedni a társadalomba és foglalkoztatható legyen. A kulcskompetenciákat a kötelező oktatás illetve képzés időszaka alatt kell elsajátítani. A későbbiekben, az egész életen át tartó tanulás során mindenféle tanulás alapját ezek a kompetenciák képezik.

1. A tanulás kompetenciái

A „tanulás tanulása” a saját tanulás önállóan és csoportban történő szervezésének és szabályozásának a képességét foglalja magában.

Részét képezi a hatékony időbeosztás, a problémamegoldás, az új tudás elsajátításának, feldolgozásának, értékelésének és beépítésének, valamint az új ismeretek és készségek különböző kontextusokban – oktatásban és képzésben, otthon, a munkahelyen – történő alkalmazásának képessége.

Általánosabban fogalmazva a tanulás tanulása erőteljesen befolyásolja azt, hogy az egyén mennyire képes saját szakmai pályafutásának irányítására.

2. A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)

A kommunikáció a gondolatok, érzések és tények szóbeli és írásbeli formában történő kifejezésének és értelmezésének képessége a társadalmi és kulturális kontextusok teljes skáláján – a munkahelyen, otthon és a szabadidőben.

Az idegen nyelvi kommunikáció a gondolatok, érzések és tények szóban és írásban történő megértésének, kifejezésének és értelmezésének képessége a társadalmi és kulturális kontextusok megfelelő skáláján – az oktatásban és képzésben, a munkahelyen, otthon és szabadidőben – az anyanyelvtől különböző nyelve(ke)n, illetve az iskola tanítási nyelvén az egyéni igények és szükségletek szerint.

3. A digitális kompetenciák

A digitális kompetencia az információs társadalom technológiáinak magabiztos és kritikus használatára való képesség a munkában, a szabadidőben és a kommunikációban. Az információs és kommunikációs technológiák (IKT) alkalmazásához kapcsolódó készségek a legalapvetőbb szinten a multimédia technológiájú információk keresését, értékelését, tárolását, létrehozását, bemutatását és átadását, valamint az internetes kommunikációt és a hálózatokban való részvétel képességét ölelik fel.

4. A matematikai, gondolkodási kompetenciák

A legalapvetőbb szinten a matematikai kompetencia az összeadás, kivonás, szorzás, osztás, a mértékegység-váltás, a százalékok és a törtek használatának képességét foglalja magában fejben és írásban végzett számítások során, különféle mindennapi problémák megoldása céljából.

Egy magasabb fejlettségi szinten a matematikai kompetencia a matematikai gondolkodásmód (logikus és térbeli gondolkodás) és a valóság magyarázatára és leírására egyetemesen használt matematikai kifejezésmód (képletek, modellek, geometriai ábrák, görbék, grafikonok) használatára való képesség és készség az adott kontextusnak megfelelően.

A gondolkodási kompetencia azoknak az ismereteknek és módszereknek a használatára való képesség és készség, amelyekkel a természettudományok a természeti világot magyarázzák.

5. A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A személyközi kompetenciákhoz tartoznak mindazok a viselkedésformák, amelyeket az egyénnek el kell sajátítania ahhoz, hogy képes legyen hatékony és konstruktív módon részt venni a társadalmi életben, és szükség esetén meg tudja oldani a konfliktusokat. A személyközi kompetenciák nélkülözhetetlenek a hatékony személyes és csoportos érintkezésben és mind a köz-, mind a magánélet területén.

6. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

A gondolatok, élmények és érzések különféle módon – többek között zene, tánc, irodalom, képzőművészet (szobrászat és festészet), iparművészet – történő kreatív kifejezésének fontosságát foglalja magában.

7. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A munkavállalói kompetencia több kompetencia metszetéből áll, többek között: problémamegoldás, pozitív gondolkodás, kreativitás/innováció, kezdeményezés, felelősségvállalás, csapatmunka, empátia, kommunikáció, időgazdálkodás, magas szakmai színvonal.

Az innovációs tevékenység a kitűzött célok elérését teszi lehetővé a korábbinál jobb minőségben, azaz hatékonyabban, eredményesebben és méltányosabban. Az innováció magában hordozza a megújulási képességet, illetve az alkotó kreativitást is.

Az innovációs kompetencia mindazon tudásnak az alkalmazását jelenti, mely a környezet átalakításával az ember felismert igényeire vagy szükségleteire válaszol.

A vállalkozói kompetencia része a változáshoz való pozitív viszonyuláshoz, az egyén saját (pozitív és negatív) cselekedetei iránti felelősség vállalása, a célok kitűzése és megvalósítása, valamint a sikerorientáltság.

1.2.1.1. Alapelvek, célok, feladatok, eszköz- és eljárásrend

Alapelvek	Célok	Feladatok	Eszköz és eljárásrend
Az élet tisztelete és védelme	Természeti környezet megóvása, védelme, szeretete.	<p>Az iskolában folyó nevelő oktató munka feladata, hogy a felsorolt értékek elsajátítását elősegítse.</p> <p>Ezt szolgálják a nevelési program különböző fejezeteiben meghatározásra kerülő tanórai és tanórán kívüli nevelési tevékenységek, valamint az e tevékenységekhez kapcsolódó folyamatos értékelés</p>	<p>1. Szokások kialakítását célzó, beidegző módszerek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gyakoroltatás. • Segítségadás. • Ellenőrzés. • Ösztönzés. • Tanulói közösség tevékenységének megszervezése. • Közös (közelebbi vagy távolabbi) célok kitűzése, elfogadtatása. • Hagyományok kialakítása. • Ellenőrzés, ösztönzés. <p>2. Magatartási modellek bemutatása, közvetítése:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elbeszélés. • Tények és jelenségek bemutatása. • Műalkotások bemutatása. • A nevelő személyes példamutatása, részvétele a tanulói közösség tevékenységében. • A követendő egyéni és csoportos minták kiemelése a közösségi életből. <p>3. Tudatosítás (meggyőződés kialakítása):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Magyarázat, beszélgetés. • A tanulók önálló elemző munkája.
Az ember testi és lelki egészsége	<p>Egészséges kulturált életmód iránti igény.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testmozgás iránti igény. • Egészségvédelem. • Balesetek megelőzése. 		
Önismeret	<p>Saját személyiség kibontakoztatásának igénye – önbecsülés, önbizalom.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Felelősségvállalás saját sorsért: - önállóság, kitartás, szorgalom, kreativitás. • Nyitottság. 		
Fogékonyság emberi kapcsolatokra	<p>Fogékonyság barátságra, hűség, önzetlenség, megértés, tapintat, őszinteség, egymás elfogadása, udvariasság, figyelmesség.</p>		
Család tisztelete	<p>A szülők, nagyszülők, családtagok tisztelete,</p>		

Alapelvek	Célok	Feladatok	Eszköz és eljárásrend
	megbecsülése, szeretet.		<ul style="list-style-type: none"> • Felvilágosítás a betartandó magatartási normákról. • Vita.
Kulturált magatartás és kommunikáció	Udvariasság, figyelmesség, <ul style="list-style-type: none"> • Mások szokásainak és tulajdonának tiszteletben tartása. • Fegyelem és önfegyelem. • Közösségi érzés, áldozatvállalás. • Törekvés az előítélet mentességre, konfliktusok kezelésére, készség a megegyezésre. 		<p>Nevelő oktató munkánk folyamán tiszteletben tartani a vallási, világnézeti kérdések semlegességét az intézményben!</p> <p>A pedagógus világnézete és értékrendjével összefüggésben végzi munkáját anélkül, hogy annak elfogadására kényszerítené, vagy készítené a tanulót.</p>
A világ megismerésének igénye	Igény a folyamatos önművelésre, az értékelés és önértékelés, valamint az önálló tanulás képességeinek kialakítására.		
Szülőföld és hazánk megismerése	Hazaszeretet, nemzeti önbecsülés. <ul style="list-style-type: none"> • Nemzeti kultúra ápolása • Nemzeti múlt megismerése, megértése, emlékeinek, hagyományainak, jelképeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. 		
Állampolgári jogok	Az alkotmányosság, a		

Alapelvek	Célok	Feladatok	Eszköz és eljárásrend
tisztelete	<p>törvényesség, az állampolgári jogok tisztelete.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Törekvés a demokrácia érvényesítésére. 		
<p>Partnerközpontú működés elve</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A partnerek igényeinek és elégedettségének való megfelelés. 	<ul style="list-style-type: none"> • A partnerek igényeinek és elégedettségének folyamatos vizsgálata; • önértékelés. • Igényfelmérésen alapuló képzési kínálat tervezése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kérdőív, • interjú, • fórum, • éves munkatervek.
<p>Egyéni fejlesztés elve</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A tanulók önmagához viszonyított fejlődését biztosítani. 	<p>A kerettantervre épülő helyi tantervünk tartalmazza:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az alapképzettség kialakulásának tartalmát, • követelményeit • a tanuló egyéni fejlettségéhez mennyiségben és minőségben igazodó ismereteket, képességeket és készségeket. 	<ul style="list-style-type: none"> • Helyi tanterv, tanmenetek, • tanórai tanulási módszerek alakítása, • tehetséggondozás, • felzárkóztatás, • differenciált képességfejlesztés, • csoportbontás, szakkör, • nyomon követés, fejlesztő pedagógiai munka.

Alapelvek	Célok	Feladatok	Eszköz és eljárásrend
<p>Önálló ismeretszerzés elve</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Azon személyiségjegyek megalapozása, fejlesztése, amelyek segítségével sokoldalú, önmegvalósító, • új ismereteket alkalmazni tudó emberekké válnak. • Felkészíteni az élethosszig való tanulásra. 	<ul style="list-style-type: none"> • Információhordozók szakszerű használatának megismertetése, elsajátítása. 	<ul style="list-style-type: none"> • Könyvtárhasználat, internet, tanóra, • szakkör, kutatómunka, • kiselőadás, témahét, projektnap • differenciált képességfejlesztés.
<p>Következetesség elve</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Igényesség, • határozott követelmények támasztása a tanulókkal szemben, • lehetőség nyújtása a tanuló önállóságának, kezdeményezőkézségének kreativitásának kibontakoztatására. 	<ul style="list-style-type: none"> • Egységes követelményrendszer alkalmazása tantárgyak értékelésében, • a nevelő-oktató munka minden területén önálló kezdeményezések bátorítása és azok megvalósításának segítése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Iskolai házirend, iskolai SZMSZ, DÖK SZMSZ, • szakköri munkaterv, • pályázati lehetőség, • továbbképzések, • szak- és erdei táborkok, • tanulmányi kirándulások.
<p>Esélyegyenlőtlenségek mérséklésének az elve</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A minőségi nevelés-oktatáshoz való egyenlő hozzáférési esély biztosítása. • Rászorultság elvének figyelembe vétele. • A társadalmi hátrányok kompenzálására való törekvés. • Más népek kultúrájának befogadására való képesség kialakítása. • A közösségi életben a másság elfogadásának kialakítása. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű gyermekek integrációja, felzárkóztató és fejlesztő programok szervezése. • Jelzőrendszeri szolgálat működtetése. • Önismereti játékok széles skálájának megismerése, alkalmazása a nevelés-oktatás minden területén. • Az SNI tanulók nappali 	<ul style="list-style-type: none"> • Tanórán kívüli szolgáltatások. • Egyéni fejlesztési tervek, fejlesztő pedagógiai munka, felzárkóztatás. • Ifjúságvédelmi és prevenciósz tevékenység, családsegítő szolgálat. • Közösségi nevelés óra, tanórák, drámapedagógia. • DÖK-fórum. • Integráció. • Fejlesztő- és gyógypedagógiai órák.

Alapelvek	Célok	Feladatok	Eszköz és eljárásrend
	<ul style="list-style-type: none"> • A tanulási kudarcnak kitett tanulók esélyegyenlőségének biztosítása. 	<p>rendszerű oktatását integráltan biztosítsa az iskola.</p>	
<p>Kompetencia alapú oktatás</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Az egész életen át tartó tanulás megalapozását szolgáló képességek fejlesztése. • Kompetencia alapú oktatás elterjesztése. • Kompetencia alapú oktatás megvalósításához illeszkedő módszertan széleskörű megismerése és megvalósítása. • A nevelőközösség módszertani kultúrájának fejlesztése: újszerű tanulás-szervezési eljárások bevezetése: digitális írástudás elterjesztése, kooperatív technikák, páros munka, csoportmunka, differenciálás, játék, drámapedagógia. <p>A tanulók képességeinek és kulcskompetenciáinak egyénre szabott fejlesztése, kompetenciamérések.</p>	<p>A kompetencia-mérések eredményeinek felhasználása, javító tevékenységek megszervezése, a bevezetett kompetencia területekhez kapcsolódóan (mérés, értékelés).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teljes tanórai lefedettséget biztosító kompetencia alapú oktatás: <ul style="list-style-type: none"> - szövegértés-szövegalkotás - matematikai logika. • Moduláris oktatás: • Témahét. • Három hetet meghaladó projekt • IKT alkalmazása. • Önálló innováció. 	

1.2.2. A pedagógusok intézményi feladatai

A pedagógusok alapvető feladatai

- A magasabb jogszabályokban, a pedagógiai programban, a szervezeti és működési szabályzatban, valamint az intézmény más belső szabályzatában és vezetői utasításában előírt pedagógiai és adminisztratív feladatok ellátása.
- Heti teljes munkaidejének nyolcvan százalékát (kötött munkaidejét) az főigazgató által meghatározott feladatok ellátásával töltse.
- Heti teljes munkaidejének ötvenöt–hatvanöt százalékában (neveléssel-oktatással lekötött munkaidejében) tanórai és tanórán kívüli (egyéb) foglalkozásokat tartson.
- Kötött munkaidejének neveléssel-oktatással lekötött munkaidején felüli részében a nevelést-oktatást előkészítő, a neveléssel-oktatással összefüggő egyéb feladatokat, tanulói felügyeletet, továbbá eseti helyettesítést lásson el.
- A tanítási órák és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások pontos és eredményes megtartása.
- Aktív részvétel a nevelőtestület értekezletein, valamint a szakmai munkaközösségek munkájában.
- Aktív részvétel az éves munkaterv szerinti rendezvényeken.
- A tudomására jutott hivatali titkot megőrizze.

A tanórai és a tanórán kívüli oktató-nevelő munka, tanulásirányítás

- Tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások megtartása.
- A tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások éves tervének elkészítése (tanmenetek, éves programok).
- Előzetes felkészülés a tanítási órákra és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozásokra.
- A tanulók életkorához és a didaktikai feladatokhoz megfelelően illeszkedő módszerek, szemléltetés, ellenőrzés és értékelés alkalmazása a tanítási órákon.

A tehetséges tanulók gondozása

- Egyéb (tanórán kívüli) fejlesztő foglalkozások szervezése a tehetséges tanulók részére.
- Iskolai tanulmányi, sport és kulturális versenyek, vetélkedők, bemutatók, pályázatok önálló szervezése, segítség a szervezésben.
- Részvétel az iskolai tanulmányi, sport és kulturális versenyeken, vetélkedőkön, bemutatókon.

- A tehetséges tanulók részvételének biztosítása és felkészítése a különféle iskolán belüli versenyekre, vetélkedőkre stb.

A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók gondozása, eredményes fejlesztése

- Egyéb (tanórán kívüli) fejlesztő foglalkozások szervezése a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók részére.
- A gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetésével kapcsolatos feladatok ellátása. Különös tekintettel a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulóakra, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók körében.
- A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók korrepetálása, segítése, mentorálása.

A tanulók tanórán kívüli foglalkoztatása

- Szabadidős programok szervezése iskolán belül (pl. klubdélután, karácsonyi ünnepség).
- Iskolai rendezvények, ünnepélyek, évfordulók megrendezése.
- A nevelők, gyerekek és szülők együttműködését, kapcsolatát erősítő (közös) programok.

Az iskolai diákönkormányzat működtetésében való aktív részvétel

- Az iskolai diák-önkormányzati munka egy-egy részterületének irányítása, segítése.
- Az iskolai diákönkormányzat programjainak önálló szervezése, segítség a programok szervezésében, részvétel a programokon.
  - Iskolai szintű kirándulások, táborok önálló szervezése, segítség a szervezésben, részvétel a kirándulásokon, táborokon. A kiránduláson való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket támogatók és a szülői közösség fedezi.

Munkafegyelem, a munkához való viszony

- A munkaköri köteleességek teljesítése.
- Az ügyeleti munka pontos, felelősségteljes ellátása az óráközi szünetekben.

- Az egyes tanév közben adódó feladatok pontos, határidőre történő megoldása.

Folyamatos, aktív részvétel a nevelőtestület és a szakmai munkaközösség tevékenységében

- Feladatvállalás a munkaközösség, a nevelőtestület aktuális feladataiban.
- Részvétel a különféle feladatok megoldására alakult nevelői munkacsoportokban.

Továbbtanulásban, továbbképzésekben való részvétel, önképzés

- Továbbképzéseken való részvétel.
- A továbbképzéseken tanultak átadása a nevelőtestület tagjainak.

Az iskolai munka feltételeinek javítása

- Bekapcsolódás az eredményes pályázatok megvalósításába.
- Az iskolai munka javítása új ötletekkel, az ötletek kivitelezése, megvalósítása (innováció).

Részvétel a nevelőtestület szakmai életében, a döntések előkészítésében és végrehajtásában

- Részvétel az adott tanév munkatervében meghatározott feladatok ellátásában.
- Részvétel a nevelőtestület szakmai (pedagógiai) döntéseinek előkészítésében.
- Önkéntes feladatok vállalása a nevelőtestületi feladatok megoldásában.

Aktív részvétel a tantestület életében

- A pályakezdő (gyakornok) vagy az iskolába újonnan került nevelők munkájának, beilleszkedésének segítése.
- Részvétel a nevelőtestület közösségi életében, rendezvényeiken.

Az iskola képviselete

- A szülői szervezet által szervezett rendezvények segítése.
- Bekapcsolódás az iskolán kívüli szakmai-pedagógiai szervezetek tevékenységébe.
- Bekapcsolódás az iskolán kívüli érdekképviseleti szervezetek tevékenységébe.

A vezetői feladatok ellátása

- Az egyes vezetői feladatok (tervezés, szervezés, a végrehajtás irányítása, ellenőrzés, értékelés) lelkiismeretes ellátása.

Megfelelő kapcsolat kialakítása a tanulókkal, a szülőkkel és a pedagógus kollégákkal

- A tanulók, a szülők és a pedagógus kollégák személyiségének tiszteletben tartása.
- Pedagógiai tanácsadás a tanulóknak és a szülőknek.

- Kellő figyelem érdeklődés, megbecsülés és jóindulat a nevelőtársak felé (a pedagógus kollégák segítése, a tapasztalatok átadása, észrevételek, bírálatok elfogadása).

1.2.3. Az osztályfőnök feladatai

- Megfelelő magaviseletű; az iskolai diák-önkormányzati munkában és az iskolai rendezvényeken aktív osztályközösséget alakít ki az osztályközösség megfelelő irányításával.
- Fejleszti a tanulók személyiségét, elősegíti egészséges lelki és testi fejlődésüket.
- Elősegíti a társadalmi normákhoz és az iskolai elvárásokhoz igazodó értékrend kialakítást és elfogadását.
- Szülői kezdeményezésre tanórákon kívüli – szükség esetén – iskolán kívüli közösségfejlesztő, szabadidős programokat (pl. osztálykirándulás, túra, színház-, múzeumlátogatás) szervezhet.
- Az osztályszintű és az iskolai rendezvényeken kíséri osztályát, felügyel a tanulókra.
- Megismeri a tanulók családi és szociális körülményeit.
- Rendszeres kapcsolatot tart és együttműködik a tanulók szüleivel.
- Rendszeres kapcsolatot tart együttműködik az osztályban tanító nevelőkkel.
- Tájékoztatja a tanulókat és a szülőket az őket érintő kérdésekről. Érdemi választ ad a szülők és tanulók iskolai élettal kapcsolatos kérdéseire.
- Figyelemmel kíséri a diákok tanulmányi előmenetelét, és erről rendszeresen – legalább havonta – tájékoztatja a szülőket.
- A lemorzsolódó tanulók szüleit negyedévente írásban értesíti.
- Ha a tanuló az év végén tanulmányi kötelezettségeinek nem tesz eleget, a szülőket tájékoztatja a tanuló továbbhaladásának feltételeiről.
- Figyelmezteti a szülőket, ha a gyermekük jogainak megóvása vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedést tart szükségesnek.
- Támogatja és segíti az osztályban működő szülői szervezet munkáját.
- A szülők tájékoztatására szülői értekezleteket és fogadó órákat szervez.
- Fokozott törődéssel foglalkozik az osztályába járó kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal.

- Az osztály tanulóinál ellátja a gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetésével kapcsolatos feladatokat, együttműködik szükség esetén a gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal.
- Segíti a tanulási, beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő tanulók iskolai munkáját.
- Támogatja a tehetséges tanulók fejlődését.
- Tájékozódik a tanulók iskolán kívüli tevékenységeiről.
- Az iskolaorvosi szolgálat bevonásával figyelemmel kíséri a tanulók egészségi állapotát, és erről szükség esetén tájékoztatja az osztályban tanító nevelőket.(pl. tartós betegségek, fogyatékoságok, gyógyszerérzékenység).
- Minden hó végén érdemjeggyel értékeli a tanulók magatartását és szorgalmát.
- Az első félév végén és a tanév végén javaslatot tesz a nevelőtestületnek a tanulók magatartás és szorgalom osztályzatára.
- Az első félév végén és a tanév végén javaslatot tesz a nevelőtestületnek a tanulók egész tanévi munkájának dicsérettel történő elismerésére.
- A házirendet megsértő vagy feladatait elmulasztó tanulóval szemben az iskola SZMSZ-ében és Házirendjében szabályozott módon kell eljárnia. Súlyosabb esetben javaslatot tesz a tanuló elleni fegyelmi eljárás lefolytatására.
- Figyelemmel kíséri a tanulók hiányzásait, vezeti a mulasztási naplót. Igazolatlan mulasztás esetén a jogszabályokban előírt rendelkezések alapján jár el.
- A tanév elején elkészített közösségi nevelés tanmenet szerint vezeti az közösségi nevelés órákat, azokra előre felkészül.
- Segíti és ösztönzi a tanulók középiskolai továbbtanulását, megismerteti őket a pályaválasztási és továbbtanulási lehetőségekkel.
- A nyolcadik évfolyamban a szülők döntése alapján ellátja a tanulók középiskolai jelentkezésével kapcsolatos feladatokat, elkészíti az ehhez szükséges dokumentumokat.
- Elkészíti az osztályfőnöki munka éves tervzetét (közösségi nevelés munkaterv, közösségi nevelés tanmenet).
- Elkészíti az osztálystatisztikákat és ezekhez kapcsolódó elemzéseket.
- Elkészíti a félévi és tanév végi értékeléseket az osztályközösség fejlődéséről.
- Betartatja az alapvető erkölcsi normákat a tanulókkal, a szülőkkel és a nevelőtársakkal szemben.

- Kitölti és vezeti az osztálynaplót, hetente ellenőrzi a szükséges beírásokat, és szükség esetén gondoskodik azok pótlásáról.
- Kiállítja és vezeti a tanulói törzslapokat és bizonyítványokat.
- Figyelemmel kíséri az osztály tantermének gondozottságát és pedagógiai szakszerűségét.

Az osztályfőnöki munka tervezése

Az osztályfőnök nevelő munkáját az aktuális tanév elején összeállított közösségi nevelés munkaterv alapján végzi.

A közösségi nevelés munkaterv felépítése

a) A tanév elején összeállított munkaterv

- Az előző tanév végi értékelés az osztályközösség fejlődéséről.
- Tanév eleji statisztikai adatok az osztályról.
- Közösségi nevelés tanmenet (a közösségi nevelés órák éves terve).
- Tervezett tanórán kívüli programok az adott tanévre havi bontásban.
- Tervezett fogadó órák és szülői értekezletek az adott tanévre. Az egyes szülői értekezletek tervezett témái.
- Az osztály diákközösségének vezetői.
- Az osztályban működő szülői szervezet vezetői.

b) A közösségi nevelés munkatervhez csatolt dokumentumok a tanév folyamán

- Első félévi és tanév végi osztálystatisztika.
- Első félévi és tanév végi értékelés az osztályközösség fejlődéséről.
- Jelenléti ívek és feljegyzések a szülői értekezletekről.

Az osztályfőnök által készített statisztikák, jelentések az osztályról

Tanév eleji statisztikai adatok az osztályról

- Tanulók száma, ebből leány
- Állami nevelt (gondozott)
- Hátrányos helyzetű, ebből halmozottan hátrányos helyzetű tanuló
- Tanulási, magatartási, beilleszkedési zavarral küzdő tanuló
- Sajátos nevelési igényű tanuló

- Az iskolában étkező, ebből normatív támogatásban részesülő tanuló
- Az étkezőkből csak ebédelő, illetve háromszor étkező tanuló
- Az iskolába járás alól felmentett tanuló (egyéni munkarendű tanuló)
- Egyes tantárgyakból az értékelés alól felmentett tanulók
- Más településről bejáró tanuló
- Nem magyar állampolgár
- Évfolyamismétlő

Statisztikai adatok az első félév és a tanév végén az osztályról

- Tanulók száma
- Osztályozott tanulók száma és aránya
- Osztályozatlan tanulók száma és aránya
- Az egyes tantárgyakban elért osztályzatok száma és a tantárgyak osztályátlaga
- Az osztály tanulmányi átlaga
- 3-as átlag alatti, vagy 1.1-nél nagyobb tanulmányi átlag csökkenésű (lemorzsolódással veszélyeztetett) tanulók neve
- Kitűnő tanulók száma
- Szaktárgyi dicsérek száma tantárgyanként a tanév végén
- Példamutató magatartásért adott dicsérek száma a tanév végén
- Példamutató szorgalomért adott dicsérek száma a tanév végén
- Egy tantárgyból bukott tanulók száma
- Két tantárgyból bukott tanulók száma
- Három tantárgyból bukott tanulók száma
- Négy vagy több tantárgyból évfolyamismétlésre kötelezett tanulók száma
- Az elégtelen érdemjegyek száma tantárgyanként
- A tanulmányi, sport, kulturális stb. versenyek eredményei
- Iskolán belüli versenyek eredményei (iskolai versenyeken részt vett tanulók száma és az elért helyezések)
- Iskolán kívüli versenyek eredményei (iskolán kívüli versenyeken részt vett tanulók száma és az elért helyezések)
- Nyolcadik évfolyamon a középiskolai továbbtanulás jellemzői

- A középiskolai felvételi eljárást megelőző írásbeli vizsgán elért eredmények (magyar, matematika)
- Középiskolai felvétel a tanulók választása alapján
- A választott középiskolák közül az elsőként megjelölt iskolába felvett tanulók száma
- A választott középiskolák közül a másodikként megjelölt iskolába felvett tanulók száma
- A választott középiskolák közül a harmadikként megjelölt iskolába felvett tanulók száma
- Továbbtanulás iskolatípusok szerint
- Gimnáziumba felvett tanulók száma és aránya
- Szakgimnáziumokba felvett tanulók száma és aránya
- Szakközépiskolába felvett tanulók száma és aránya
- Egyik középiskolába sem felvett tanulók száma

A tanulói közösségek (osztályközösségek) tevékenységének, fejlődésének értékelési szempontjai az első félév és a tanév végén

- Az osztályközösség életét jellemző legfontosabb adatok (létszám, fiúk-lányok aránya, új tanulók, távozók).
- Az osztály szociális összetétele (a családok szociális helyzete, a családok kulturális elvárásai, hátrányos és halmozottan hátrányos tanulók, gyermek- és ifjúságvédelmi jelző munka).
- A tanulási teljesítmény (tanulmányi átlageredmények, tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, a bukások, a tehetséges tanulók eredményei).
- Az osztályközösség társas szerkezete, a közösség rétegződése, struktúrája.
- Neveltségi szint (magatartás, társas viselkedés, beilleszkedési és magatartási nehézségekkel küzdő tanulók).
- A közösségi tevékenység (önkormányzás szintje, közös programok és rendezvények felsorolása, egyéb (tanórán kívüli) foglalkozásokon való részvétel).
- A szülői házzal való kapcsolat (a családlátogatások és a szülői értekezletek tapasztalatai, a szülők nevelési elvei, a szülők kapcsolata az iskolával).

A közösségi nevelés órák témái

1. Kötelezően minden osztályban feldolgozásra kerülő témák a tanév legelső közösségi nevelés óráin

- A házirend szabályainak megbeszélése.
- Az osztályközösség belső szabályainak megbeszélése, rögzítése.
- Balesetvédelmi, tűzvédelmi szabályok ismertetése, visszakérdezése.
- Az osztályközösség gyermekvezetőinek megválasztása.
- Az iskolai munkatervből az osztályt érintő feladatok ismertetése.
- Az iskola környékére vonatkozó közlekedési ismeretek és veszélyhelyzetek megbeszélése.
- A kerékpáros közlekedés szabályai.

2. Kötelezően minden osztályban feldolgozásra kerülő témák

- Félévente egy alkalommal egészségvédelmi téma (helyes táplálkozás; az alkohol- és kábítószer fogyasztás, a dohányzás káros hatásai a szervezetre; a személyes higiénia; a szexuális fejlődés) az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vételével.
- Elsősegély-nyújtási alapismeretek: teendők közlekedési baleset esetén, segítségnyújtás baleseteknél; a mentőszolgálat felépítése és működése; a mentők hívásának helyes módja.
- Félévente egy alkalommal az elsősegély-nyújtás alapismereteinek gyakorlati elsajátítása céljából az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele.
- Az osztály félévi munkájának és magatartásának értékelése az első és a második félév végén.
- Megemlékezés nemzeti ünnepeinkről október 23-án és március 15-én.
- Megemlékezés az Aradi Vértanúk napjáról, a magyar kultúra napjáról, a kommunista és egyéb diktatúrák áldozatainak emléknapjáról, a költészet napjáról, a holokauszt áldozatainak emléknapjáról, a Föld napjáról és a Nemzeti Összetartozás Napjáról.
- Megemlékezés az iskola névadójáról.
- Osztálykirándulás előkészítése.

1.3. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Iskolánk nevelő és oktató munkájának alapvető feladata, hogy a tanulók személyiségét a különféle iskolai tevékenységek megszervezésével széleskörűen fejlessze.

Tanulóink személyiségfejlesztésével kapcsolatos feladataink:

1. A tanulók erkölcsi nevelése.

Feladata: Az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása. A tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése.

2. A tanulók értelmi nevelése.

Feladata: Az értelmi képességek, illetve az önálló ismeretszerzéshez szükséges készségek fejlesztése, képességek (kulcskompetenciák) kialakítása. A világ megismerésére való törekvés igényének kialakítása.

3. A tanulók közösségi (társas kapcsolatokra felkészítő) nevelése.

Feladata: Az emberi együttélés szabályainak megismertetése. A társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, az együttműködési készség kialakítása. A kulturált magatartás és kommunikáció elsajátítása.

4. A tanulók érzelmi (emocionális) nevelése.

Feladata: Az élő és élettelen környezet jelenségeire, a tanulók közösségeire és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása.

5. A tanulók akarati nevelése.

Feladata: Az önismeret, a tanulók saját személyiségének kibontakoztatására vonatkozó igény felébresztése. A kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása.

6. A tanulók nemzeti nevelése.

Feladata: A szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismertetése. A nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismertetése, emlékeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. A hazaszeretet érzésének felébresztése.

7. A tanulók állampolgári nevelése.

Feladata: Az alapvető állampolgári jogok és kötelességek megismertetése. Az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény kialakítása a közösségi tevékenységekre, az iskolai és a helyi közéletben való részvételre.

8. A tanulók munkára nevelése.

Feladata: Az emberek által végzett munka fontosságának tudatosítása. A tanulók önellátására és környezetük rendben tartására irányuló tevékenységek gyakoroltatása.

9. A tanulók egészséges életmódra történő nevelése.

Feladata: A tanulók testi képességeinek fejlesztése, a testmozgás iránti igény felkeltése. Egészséges, edzett személyiség kialakítása. Az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságának tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.

1.3.1. A tanulói személyiség fejlesztésének legfontosabb színtere a tanítási-tanulási folyamatba illeszkedő tanítási óra

Az iskola nevelői a tanítási-tanulási folyamat megszervezése során kiemelten fontosnak tartják a tanulók **motiválását**, a tanulói **aktívítás** biztosítását és a **differenciálást**.

- A motiválás célja, hogy tanulóinkat tanulásra ösztönözzük, és ezt a tanulás iránti igényüket élethosszig megőrizzék.
- A tanítási órák tervezésénél és szervezésénél minden esetben előtérbe helyezzük azokat a módszereket és szervezeti formákat, amelyek a tanulók tevékenykedtetését, vagyis állandó aktivitását biztosítják.
- Az iskolai tanulási folyamat során kiemelten fontos feladat a differenciálás, vagyis az, hogy a pedagógusok nevelő-oktató munkája lehetőleg a legnagyobb mértékben igazodjon a tanulók egyéni fejlettségéhez, képességeihez és az egyes tantárgyakból nyújtott teljesítményéhez. A nevelők az egyes szaktárgyak tanítási óráin előnyben részesítik az egyéni képességekhez igazodó munkaformákat, így - elsősorban a gyakorlásnál, ismétlésnél - a tanulók önálló és csoportos munkájára támaszkodnak.

1.3.2. Személyiségformáló eljárások:

- Morális normaismeret: az iskolai életet alapvetően meghatározó normák a kötelességtudat kialakítása, egymás iránti tisztelet, iskolai házirend betartása.
- Morális meggyőződés kialakítása: közösségtudat, tudatos hazaszeretet, emberi értékek tisztelete.
- Intellektuális képességek kialakításához szükséges pszichés funkciók fejlesztése: érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet és gondolkodás fejlesztése tanórán és tanórán kívüli iskolai keretben.
- Kommunikációs képességek fejlesztése: a tanórán belül megvalósított beszéd, olvasás és írásképzs mellett modern kommunikációs technikák elsajátítása (IKT, könyvtár használata, drámapedagógia)
- Cselekvés képességei: cél, hogy tanulóink megtanulják, hogy céljaik eléréséhez erőfeszítést kell tenniük. Cselekedeteikre a felelősségvállalás, autonóm cselekvés, megbízhatóság, tolerancia, társadalmilag elfogadott viselkedésformák legyenek jellemzőek.
- Szociális képességek: erkölcsi ítélőképesség kialakítása a humanizmus jegyében, mások érdekeinek figyelembevétele.
- Konstruktív életvezetés képességének kialakítása: intellektuális, egészségügyi és esztétikai szükségletek alapján.

A tanulók életkori sajátosságaihoz igazodva valamennyi pedagógus ismeretközlő tevékenységében meg kell jelenjenek a személyiségfejlesztést szolgáló pedagógiai érték közvetítő tevékenység lényegi elemei, úgy mint:

- az erkölcsi ismeretek,
- a családi és közösségi kapcsolatok elmélyítését támogató fejlesztési feladatok, és azok részét képező ismeretek,
- az előítéletek felismerésére való képesség, előítéletmentesség,
- a testi és lelki egészség megőrzésére történő felkészítés,
- a bűnmegelőzés,
- a drogprevenció,
- tudatos fogyasztóvá nevelés.

1.4 A teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok, egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

1.4.1. Egészségnevelés

1.4.1.1. Az iskola egészségnevelési tevékenységének kiemelt feladatai:

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek egészségük megőrzése és védelme érdekében;
- tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük az egészséges életmód gyakorlását szolgáló tevékenységi formákat, az egészségbarát viselkedésformákat;
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében – foglalkoznak az egészség megőrzésének szempontjából legfontosabb ismeretekkel
  - a táplálkozás,
  - az alkohol- és kábítószer fogyasztás, dohányzás,
  - a családi és kortárskapcsolatok,
  - a környezet védelme,
  - az aktív életmód, a sport,
  - a személyes higiénia,
  - a szexuális fejlődés területén

Az egészségnevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden tanórai és tanórán kívüli foglalkozás feladata.

Az iskolai egészségnevelést elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

- a mindennapi testedzés lehetőségének biztosítása: testnevelés órák; játékos, egészségfejlesztő testmozgás az első-negyedik évfolyamon; az iskolai sportkör foglalkozásai; tömegsport foglalkozások; úszásoktatás;
- A biológia tantárgy, valamint az ötödik-nyolcadik évfolyamon a közösségi nevelés tanóráin feldolgozott ismeretek;
- az egészségnevelést szolgáló tanórán kívüli foglalkozások: szakkörök (IVK); minden fél évben osztályonként egy-egy gyalog- vagy kerékpártúra a környékre;
- az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele:
  - félévente egy alkalommal az ötödik-nyolcadik évfolyamon egy-egy közösségi nevelés óra megtartásában;

- a tanulók egészségügyi és higiéniai szűrővizsgálatának megszervezéséhez.
- Iskolai tisztasági verseny osztályonként
- „Testünk titkai” megyei meghirdetésű biológia verseny rendezése nyolcadik évfolyamon

Iskolaorvos és iskolai védőnő által ajánlott egészségfejlesztési tematika

1. évfolyam: személyi higiéné – kiemelten fejtetvesség, fogápolás
2. évfolyam: egészséges életmód – kiemelten a mindennapos testmozgás öröme, előnye
3. évfolyam: egészséges és biztonságos környezet
4. évfolyam: barátságok – bevezetés a serdülés folyamatába
5. évfolyam: egészséges életmód, táplálkozás – kötelezően előírt foglalkozás 2 óra serdülés – kiemelten a lányok menstruációs higiénéje
6. évfolyam: pubertáskori testi-lelki változások, kiemelten fiuk-lányok dohányzás, leszokás – kötelezően megtartandó előadás 1 óra
Veszélyeztető tényezők, alkohol, drog, játékautomaták, televíziózás, számítógépezés
7. évfolyam: barátság, szerelem, párkapcsolat, egészségkárosító magatartásformák elkerülése
8. évfolyam: AIDS prevenció, szex-edukáció, veszélyeztető tényezők – kábítószer

1.4.2. Iskolai környezetnevelési program

1.4.2.1. Az iskola környezeti nevelési tevékenységének kiemelt feladatai:

- a tanulóknak a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése, a természetet, az embert, az épített és a társadalmi környezetet tisztelő szokásrendszer megalapozása
- tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük azokat a környezet megóvásához szükséges képességeket és készségeket, amelyek a természeti és a társadalmi környezet zavartalan működését elősegítik
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében – foglalkoznak a környezet megóvásának szempontjából legfontosabb ismeretekkel:
  - a környezet fogalmával:

- a földi rendszer egységével
- a környezetszennyezés formáival és hatásaival
- a környezetvédelem lehetőségeivel
- lakóhelyünk természeti értékeivel
- lakóhelyünk környezetvédelmi feladataival kapcsolatosan olyan iskolai környezet (épület belső tere, udvar, stb.) kialakítása, és olyan tevékenységek (pl.: szelektív hulladékgyűjtés) működtetése, mely a diákok környezetbarát szemléletmódját szolgálja

1.4.2.2. A környezeti nevelés szinterei iskolánkban

- A környezeti nevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden tanórai és tanórán kívüli foglalkozás feladata
- Az iskolai környezeti nevelést elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:
  - Hagyományos tanórai oktatásszervezésben
  - A természettudomány, biológia, földrajz, kémia, fizika, technika és tervezés, rajz- és vizuális kultúra tantárgyak, valamint az 5-8. évfolyamon a közösségi nevelés órák tanóráin feldolgozott ismeretek.
  - Nem hagyományos tanórai keretben
  - A tanév során minden osztály 1-2 napos tanulmányi kirándulást szervez. Lehetőség van erdei iskolában való részvételre, amennyiben azt a szülői közösség támogatja. Az erdei iskolában a munka meghatározott, speciális órarend szerint folyik. A kiránduláson illetve az erdei iskolában való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket támogatók és a szülői közösség fedezi.
  - Tanórán kívüli programok
    - Tanítványainkat olyan versenyeken indítjuk, ahol a környezet- és természetvédelem fontos téma, így elmélyíthetik elméleti tudásukat. (pl.: Bolyai Természetismereti Csapatverseny, Hevesy Kémia Verseny, Herman Ottó Verseny, Zöld Zala, Természet Csodái)
    - Havonta egy szervezett túrán vehetnek részt diákjaink, mely keretén belül a környék természeti szépségeit ismerhetik meg.
    - Nyári táborok programjai is a környezettudatos szemléletmód kialakítását szolgálják.

- Az iskolában rendszeresen, különböző gyűjtési akciókat szervezünk.(Pl.: elem-, gesztenye- papírgyűjtés)
- Évente megrendezzük a Föld Napját, melyen vetélkedőkkel, gyűjtőmunkával, játékos ügyességi feladatokkal hívjuk fel a figyelmet a környezet és természetvédelem fontosságára.
- Lehetőség szerint részt veszünk a környezet és természetvédelem témájában meghirdetett rajz- képzőművészeti és irodalmi pályázatokon.

1.4.2.3. A környezeti nevelésben alkalmazott módszerek

- természetjárás/túrázás
- egyszerű megfigyelések, mérések
- természetvédelmi, tereprendezési munkák
- szelektív hulladékgyűjtés
- kérdőíves felmérések
- modellezés
- játékok
- vizuális művészeti alkotások
- irodalmi alkotások
- **Témahét:** „Környezetünkért, életünkért, egészségünkért” a negyedik évfolyam tanulói részvételével.

1.5 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

1.5.1. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai teendők.

A hátrányos szocio-kulturális helyzetű tanulók felzárkóztatása tanítási órákon és napközis/tanulószobás csoportokban differenciálással valósul meg, valamint tanórán kívüli kiscsoportos foglalkozások keretében. Különböző programokkal igyekezünk segíteni a hátrányos helyzetű tanulók beilleszkedését, folyamatos fejlődését.

Célunk segíteni azon tanulókat:

- beilleszkedését az iskolai környezetbe

- ismeretelsajátítását
- egyéni ütemű fejlődését, akik szociális körülményeiket tekintve:

hátrányos helyzetűek:

átmenetileg hátrányos helyzetűek:

halmozottan hátrányos helyzetűek

A szociális hátrányok enyhítését az alábbi tevékenységek szolgálják:

- felzárkóztató programok szervezése
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése
- a nevelők és a tanulók humánus, személyes kapcsolatai
- családlátogatások szükség szerint
- iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi felelős nevelőtevékenysége
- mentálhigiénés programok
- pályaorientációs tevékenység
- drog- és bűnmegelőzési programok
- kapcsolatfelvétel a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal
- pályázatok figyelése, részvétel a pályázatokon

1.5.2. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

Az iskola gyermekvédelmi tevékenysége három területre terjed ki: a gyermek fejlődését veszélyeztető okok megelőzésére, feltárására, megszüntetésére. A gyermekvédelmi problémák feltárásának az a célja, hogy a gyermekek problémáit az iskola a gyermekjóléti szolgálat segítségével minél hatékonyabban tudja kezelni, megelőzve ezzel súlyosabbá válásukat.

Iskolánk alapvető feladatai a gyermek- és ifjúságvédelem területén:

- fel kell ismerni, és fel kell tárni a tanulók problémáit
- meg kell keresni a problémák okait
- segítséget kell nyújtani a problémák megoldásához
- jelezni kell a felmerült problémát a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat szakembereinek

A nevelők és a tanulók személyes kapcsolatainak és a családlátogatásoknak egyik fő célja a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő problémák feltárása, megelőzése. Minden

pedagógus közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

- Az iskolában a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában az osztályfőnökök vesznek részt. Az észlelt problémákat jelzik az iskolavezetésnek, és esetjelzéseket készítenek a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat felé, azzal együttműködnek.
- **A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésének érdekében iskolánk együttműködik a területileg illetékes:**
  - Pedagógiai Szakszolgálattal
  - Család- és Gyermekjóléti Központtal
  - Iskolaorvossal
  - Védőnővel
  - Továbbá a gyermekvédelemben résztvevő társadalmi szervezetekkel, egyházakkal, alapítványokkal

Iskolánk pedagógiai munkáján belül elsősorban az alábbi tevékenységek szolgálják a gyermekvédelem céljainak megvalósítását:

- felzárkóztató foglalkozás
- tehetséggondozó foglalkozások
- az indulási hátrányok csökkentése
- a differenciált oktatás és képességfejlesztés
- a pályaválasztás segítése
- a személyes, egyéni tanácsadás (tanulónak, szülőnek)
- egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése
- a családi életre történő nevelés
- a napközis és a tanulószobai foglalkozások

1.5.3. Beilleszkedési, tanulási és magatartási problémákkal küzdő tanulók

1.5.3.1. A beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségek enyhítése

A beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel küszködő tanulók fejlesztése nagyon fontos, mert a problematikus tanuló saját fejlődésének és közössége fejlesztésének is gátjává válhat. Az iskolai követelményrendszer és a társadalmi normáktól, a többségi

kultúrától eltérően szocializált gyermekek összetalálkozása egy sor tipikus nehézséget hoz a felszínre.

- A beilleszkedési nehézségek, zavarok leggyakoribb formái:
  - a tanulói együttműködés teljes hiánya, agresszivitás,
  - ellenséges viselkedés társakkal, felnőttel szemben durva hangnem,
  - érzelmi és indulati kiegyensúlyozatlanság,
  - gyenge kudarcűrő képesség.

A viselkedési zavaroknak a figyelemfelkeltésen kívül gyakori oka a tanulásban való lemaradás, tanulási kudarc, ezért ezek felismerése, kezelése is fontos feladata iskolánkknak. A problematikus gyerekek tevékenysége, tanórai feladatmegoldása rendszerint nem folyamatos, viselkedésükbe váratlan, kiszámíthatatlan mozzanatok csúsznak. Ehhez gyenge iskolai teljesítmény, a tanulási nehézség is társul. Az állandó elégedetlenség a szülő és az iskola részéről, a gyakori szidás és fegyelmezés miatt a gyereket állandó kudarcélmény kíséri, ez pedig deviáns magatartásformához vezethet.

A tanulónál tapasztalt magatartási és tanulási nehézségeket a szülőkkel együttműködve a Szakszolgálat felé jelezzük. A szakértői véleményben foglaltak alapján az iskola a rászoruló tanulók számára megszervezi a fejlesztő foglalkozásokat.

Cél

- Lehetőség szerint alkalmassá tenni ezeket a tanulókat az „együttélésre”, együttműködésre, felelősségtudatuk, önfegyelmük, kezdeményező-készségük kialakítása.
- Perifériára szorulásuk, antiszociális helyzetbe való lecsúszásuk megelőzése.

Feladat

- A tanuló személyiségének és környezetének megismerése, a problémák gyökerének feltárása.
- A fejlesztő módszerek megbeszélése, egyeztetése a családdal.
- A megfelelő beilleszkedés hatékony segítése.
- A szülők segítése a családi és a nevelési konfliktusok megoldásában.
- Ennek keretében fejleszteni kell a gyermek önismeretét, önbizalmát, együttműködési, kapcsolatépítési képességét és konfliktuskezelői képességét.

Pedagógiai tevékenység

- A gyermek pozitív megnyilvánulásainak megerősítése, dicsérete, elismerése, kiemelése.

- A pedagógusnak fel kell ismernie, hogy kit milyen tempóra készíthet, és mi az a maximális teljesítmény, ami az adott tanulótól jogosan elvárható.
- Az osztályfőnök és a szaktanárok állandó megfigyelései, kapcsolattartás a szülőkkel, állandó közvetlen viszony a gyerekekkel. Az egy tanulócsoporton belül tanító pedagógusok együttműködése, a tanulói problémák megvitatása.
- A fejlesztő pedagógus megfigyelései az egyéni beszélgetések, foglalkozások során.
- A szülők és a pedagógusok állandó kapcsolattartása a fejlesztő pedagógussal.
- Az iskolai légkör oldottságával, a pedagógusok nyitottságával lehetővé kell tenni a gyermek számára, hogy problémáival tanáraihoz fordulhasson.
- Az iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi felelőse és a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat segítségét kérve a család nevelési szokásainak megváltoztatására kell törekedni. A velük való kapcsolattartás első sorban az osztályfőnök feladata.
- Szükség esetén a Szakszolgálat megkeresése, bevonása.

Módszerek, tevékenységi formák

- Az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése.
- Felzárkóztató foglalkozások.
- Tanórai tanulás során segítségadás.
- A nevelők és a tanulók személyes kapcsolatainak mélyítése tanórán kívül is.
- A szülők és a családok nevelési gondjainak segítése.
- Mentálhigiénés megsegítés tanulók, tanárok, szülők számára.
- A fejlesztés további színterei az iskolai, az osztályközösségi programok is.

A tevékenységben résztvevők:

- pedagógusok,
- gyermek- és ifjúságvédelmi felelős
- , fejlesztő pedagógus,
- gyógypedagógus,
- pszichológus.

A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység a gyermekek állapotának folyamatos nyomon követésével, a fejlesztés kontrollálásával és esetleges módosításával válik teljessé.

1.5.3.2. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatásának segítése

A **tanulási nehézséget** mutató tanulók képességeiben, készségeiben a beiskolázásuk kezdetétől eltérések mutatkoznak. Az olvasás, írás, számolás tanulása során megjelenő nehézségek, funkciózavarok gátat szabnak az egyre növekvő ismeretek elsajátításának, alkalmazásának.

A tanulási nehézségek, kudarcok leggyakoribb megjelenési formái:

A tanuló

- nehezen tud koncentrálni,
- gyorsan felejt, és nehezen idézi fel a tanultakat, látottakat,
- figyelme szétszórt,
- túlmozgásos,
- túlzottan lassú,
- kezügyessége fejletlen,
- lassan vált át egyik feladatról a másikra,
- a szakértői bizottság, a nevelési tanácsadó javaslata alapján egyéni fejlesztést igényel valamely részképesség területén adódó lemaradás miatt.

Annak megállapítása, hogy a gyermek, a tanuló, tanulási, nehézséggel küzd a Pedagógiai Szakszolgálat feladata. Az iskolai nevelés és oktatás keretében a fejlesztő foglalkozás, ha a gyermek, tanuló beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzd, a szakvéleményben meghatározottak alapján folyhat.

Cél

A tünetek háttérében meghúzódó okok feltárása. A környezeti hátrányok kompenzálása, az osztály, ill. iskolai közösségbe való bekapcsolódás és továbbhaladás lehetőségének biztosítása, az esélyegyenlőség megteremtése.

Feladat

- A tanulási nehézségekkel küzdő tanulók felismerése, a vezető tünetek kiválasztása.
- Lehetőség szerint a kiváltó okok kiderítése.
- A tanulóinkban az önismeret, az önértékelés, és a pozitív énkép kialakításának segítése.
- A beilleszkedést segítő szükséges feltételek biztosítása.
- A tanulók képességeinek felmérése a pedagógus feladata.

- A képességeiket tekintve elmaradó tanulókat az iskola felhasználható órakeretének terhére a pedagógusok felzárkóztatják a tovább haladást biztosító szintre.

Ennek érdekében:

- már az iskolába lépéskor felméri a leendő elsős tanítók a gyerekek képességeit, szükség esetén szakvéleményezésre utalják,
- a tanév elején felmérést végeznek a tanulók tudásszintjére vonatkozóan,
- a tanév közben folyamatosan figyelik és rögzítik a tanulók haladási ütemét,
- a rászoruló tanulókkal fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus foglalkozik kis csoportokban,
- a tanítási folyamatban a pedagógus differenciál annak érdekében, hogy a gyengén teljesítők is elsajátítsák a minimumszintet,
- szükség esetén a kudarc okainak feltárásában a pedagógiai szakszolgálat segítségét igényli.

Az iskola feladata

A pedagógusok jelzéseinek megfelelően megszervezi a felzárkóztató tevékenységet, tanórán kívüli lehetőséget biztosít a felzárkóztatásra,

Módszerek

A kiváltó okok gyakran befolyásolják a beszéd, az írás, az olvasás, a matematika, valamint a tanulásához szükséges készségek fejlődését is. Az érintett gyermekek fejlődése eltérő ütemű. Esetükben egyéni fejlesztési terv szerint és speciális módszerek alkalmazásával történik a sérült funkciók korrekciója, a tanulók felzárkóztatása.

Segítő tevékenységek:

- az egyéni foglalkozások,
- a felzárkóztató foglalkozások,
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata,
- a továbbtanulás irányítása, segítése,
- együttműködés a tanuló szűkebb és tágabb környezetében fellelhető segítő erőkkel: szülő, pedagógiai szakszolgálat, gyermekjóléti szolgálat, ifjúságvédelmi felelős,
- szabadidő hasznos eltöltésére való nevelés,
- közös játék, közös munkavégzés fejlesztő hatásának kihasználása,
- az önálló tanulást segítő technikák megtanítása,
- konfliktushelyzetekben az osztályközösség pozitív erejének alkalmazása.

A megvalósulás szinterei

Tanórai megvalósítás:

- differenciált tanulásszervezés, kooperatív technikák alkalmazása,
- differenciált ellenőrzés, számonkérés
- egyéni fejlesztés,

Tanórán kívüli megvalósítás:

- korrepetálás tanítók es szaktanárok irányításával,
- alkalomszerű, egyéni foglalkozások: az esetleges hosszabb hiányzás miatti lemaradás pótlására,
- hiányok pótlása kiscsoportos formában a követelményrendszer eredménytelen elsajátítása miatt,
- szabadidős foglalkozások,
- egyéni fejlesztés: fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus segítségével.

A tevékenységben résztvevők a pedagógusok, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus, pszichológus (intézményen kívül).

A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program a gyermekek állapotának folyamatos nyomon követésével, a fejlesztés kontrollálásával és esetleges módosításával válik teljessé.

1.5.4. Sajátos nevelési igényű tanulók

Iskolánkban a sajátos nevelési igényű tanulók nevelése-oktatása a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt integráltan történik.

A szükséges feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű tanulók számára:

A köznevelési törvény rendelkezései szerint a sajátos nevelési igényű tanulóknak joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának megfelelő ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították.

Cél

- A tanulók zökkenőmentes beilleszkedése, a többi tanulóval való együtt haladása.
- A pedagógusok, tanulók és a szülői közösség érzékenyítése a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására.
- Módszerek, eszközök megválasztása, megismerése, amely alkalmazkodik a tanulók egyéni nevelési igényeihez.
- A sajátos nevelési igényű tanulók egyéni sikerességét segítő képességek kialakítása, fejlesztése.

Feladat

- A sajátos nevelési igényű tanulók érdekében a NAT differenciált alkalmazása (iskolánk a pedagógiai program, helyi tanterv előkészítésénél figyelembe véve a köznevelési törvény, NAT, Sajátos nevelési igényű tanulók oktatás-nevelés irányelvét, helyi lehetőségeket, szülői elvárásokat, nálunk nevelt tanulók sajátosságait)
- A NAT-ban leírt fejlesztési feladatok az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak: fejlődési mód, út, időtartam módosulhat), a sajátos nevelési igényből adódó hátrányok, következmények csökkentése, vagy ellensúlyozása.
- A képességek tervszerű fejlesztése az egyéni fejlődési sajátosságok szerint.
- A tanítás- tanulás folyamatában megmutatkozó sérült funkciók korrigálása, kompenzálása, a tanulási technikák elsajátíttatása, a szociális képességek fejlesztése.
- A tanulási zavarok kialakulásáért felelős funkciók fejlesztése.

- A sajátos nevelési igényű tanulók túlterhelésének elkerülése a fejlesztő folyamatban.
- Tankötelezettségük teljesítését szakember segítségével végezzék.
- Önbizalom, önismeret, önértékelés fejlesztése, reális énkép kialakítása.
- Pontos diagnózis és fejlesztési szempontok, módszerek igénylése, vizsgálatok elvégzése.
- A tanuló fejlettségének megfelelően egyéni továbbhaladás biztosítása.
- Adott tantárgy értékelése és minősítése alól mentesítheti az igazgató szülői kérésre a tanulót a szakvélemény alapján. Egyéni tovább haladást engedélyezhet az igazgató, vagyis a gyermek haladása eltérhet osztálytársaitól egyes tantárgyakban.

A tanulók fejlesztésében résztvevők feladatai

- a tananyag feldolgozásánál figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak sajátos nevelési igényű tanulókhoz igazodó módosulásait, a tanulók egyéni képességeit, differenciál:
- együttműködik a különböző szakemberekkel
- szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, egyéni haladási ütemet biztosít
- a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti a tanórai tevékenységbe.

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében-oktatásában résztvevő gyógypedagógus:

- segíti a pedagógusokat diagnózis értelmezésében
- figyelemmel kíséri a tanulók haladását, segít a módszerek, eszközök kiválasztásában
- együttműködik a többi pedagógussal
- tanórán kívüli rehabilitációs, fejlesztést végez egyéni fejlesztési terv alapján, ezzel segíti a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai előmenetelét.

A magvalósítás keretei, módszerei

Tanórai megvalósítás:

- differenciált tanulásirányítás megvalósítása és differenciált házi feladatok kijelölése
- rugalmas időbeosztás a felzárkóztatás igényéhez igazodva
- segédeszközök használata szakvéleményben leírtak szerint
- egyénre szabott kooperatív tanulási módszerek alkalmazása.

- a sajátos nevelési igényű tanulók számára egyéni tanulási utak/technikák kialakítása.
- szakvéleményben leírtak szerinti kedvezmények biztosítása pl. hosszabb felkészülési idő, kevesebb feladat, írásbeli munka szóbeli kiegészítése/kiváltása, feladat felolvasása.

Tanórán kívüli megvalósítás:

- Amennyiben szükséges a sajátos nevelési igényű tanuló speciális szakemberekhez történő irányítása (szakértői bizottság, szakszolgálat, gyermekorvos, pályaválasztási tanácsadó).
- Egészségügyi rehabilitáció: pl. gyógytestnevelés
- Habilitációs és rehabilitációs foglalkozások:

Iskolánkban a sajátos nevelési igényű tanulók tanórán kívüli habilitációs és rehabilitációs fejlesztését gyógypedagógus végzi egyéni fejlesztési terv alapján a köznevelési törvényben meghatározott rehabilitációs órakeretben. A pedagógiai célú rehabilitációt egyéni fejlődési lapon dokumentálja.

A foglalkozások célja:

- a sikeres tanulmányi előmenetel érdekében a sajátos nevelési igényből eredő hátrány csökkentése, helyreállítása, képességek fejlesztése, készségek, jártasságok kialakítása, az egész személyiség egyensúlyba hozása.

A fejlesztés hatékonysága, értékelése

- kontrollvizsgálatok a szakértői es rehabilitációs bizottságoknál
- dokumentumelemzés, a tanuló portfóliójának célirányos áttekintése (felmérések, napló, füzetek stb.)
- folyamatos megfigyelés, visszajelzés
- beszélgetés a gyerekekkel, szülőkkel, a fejlesztésben résztvevő szakemberekkel; s ezek együttes figyelembevételével a további feladatok megjelölése.

1.5.5. A tehetséges tanulók fejlesztése- tehetséggondozás

Kiemelt fontosságú feladatunknak tekintjük a tehetségek felismerését és fejlesztését.

Minden pedagógus feladata, hogy felismerje és azonosítsa saját szakterületén a tehetségeket, hogy megfelelően gondoskodhassunk fejlesztésükről. E tevékenység kiterjed a tanórai és tanórán kívüli területekre egyaránt, együttműködést tételez fel a családdal és a tehetségek fejlesztésével foglalkozó intézményekkel és szakemberekkel.

A tehetségfejlesztés lehetőségei iskolánkban:

- Emelt óraszámú tantárgyak tanítása.
- Differenciált tanórai munka.
- Felkészítés versenyekre, pályázatokon való részvételre.
- Elért eredmények jutalmazása.
- Kiugró tehetségek szakemberhez való irányítása, aki gondoskodik megfelelő fejlesztésükről.
- Versenyeztetés: tantárgyakhoz köthető, valamint sport, művészeti és komplex versenyek megszervezése, és azokon való részvétel különböző szinteken.
- A nem kötelező (választható) tanórán tanulható tantárgyak tanulása.
- Művészeti képzés, színjátszás, képző és iparművészet területén.
- Énekkar.
- Tehetséggondozó foglalkozások.
- Iskolai sportkör.
- Szakkörök.
- „Tálatum nap”.
- Szabadidős foglalkozások (pl. színház- és múzeumlátogatások);
- Az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata.
- A továbbtanulás segítése.

1.6. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő és oktató munka iskolánkban egyrészt a nevelők és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, másrészt közvetett módon, a tanulói közösség ráhatásán keresztül érvényesül.

A tanulók közösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása iskolánk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata.

A tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos feladataink:

- A különféle iskolai tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítása.
Feladata: Az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű nevelői fejlesztése.
- A tanulók életkori fejlettségének figyelembevétele a tanulóközösségek fejlesztésében.
Feladata: A tanulói közösségek irányításánál a nevelőknek alkalmazkodniuk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a kisgyermek heteronóm – a felnőttek elvárásainak megfelelni akaró – személyiségének lassú átalakulásától az autonóm – önmagát értékelni és irányítani képes – személyiséggé válásáig.
- Az önkormányzás képességének kialakítása.
Feladata: A tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréseért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.
- A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése.
Feladata: A tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata, a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek.
- A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása.

Feladata: A tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.

A tanórán kívüli közösségfejlesztési színterei

Hagyományőrző tevékenységek

A valahova tartozás tudatát, a közösségi eszmék és értékek megbecsülését a hagyományok közvetítik. A hagyomány közösségteremtő és megőrző erő, amely bizonyos állandóságot és folytonosságot teremt az iskola mindennapi életében. Iskolánk tudatosan ápolja, őrzi és folyamatosan bővíti hagyományait. A rendszeresen ismétlődő események, a tudatosan kialakított szokások és jelképek erősítik az iskolához való tartozást. Hagyományteremtő és hagyományápoló munkánk során tudatosan támaszkodunk a nevelőtestület és a tanulóközösség véleményére, javaslataira, valamint figyelembe vesszük az iskola használói elképzeléseket is. Célunk megőrizni és megörökíteni a tanulók és pedagógusaik által létrehozott értékeket az alábbi módokon:

Fontos feladat az iskola névadója, Egry József emlékének ápolása. Ezt szolgálja az évenkénti megemlékezés március 15-én a névadó születésnapjáról, a különféle iskolai rendezvények megszervezése. Koszorúzás az iskolai Egry szobornál és Egry József szülőházánál.

- Az iskola fennállása kerek évfordulóinak megünneplése az adott tanéven át zajló rendezvénysorozattal.
- Kiállítások szervezése.
- Kapcsolat a nyugdíjas pedagógusainkkal közös és egyéni találkozásokon, programokon (pl.: pedagógusnap, túrák, kirándulások, karácsony).
- Rajz, sport, kulturális versenyek, pályázatok szervezése: „Szivárványszínű Balaton”; „Népmese napja”; „Mikulás kupa”; Ovissport;
- Egry Alapítványi bál
- Minden tanév folyamán iskolai ünnepséget, megemlékezést tartunk a következő alkalmakkor:-
  - Tanévnnyitás
  - 1849. Október 6-a évfordulója
  - 1956. október 23-a fordulójá

- Karácsony
- Adventi hangverseny december 15. körül (Gersei Pethő Tagintézmény)
- Megemlékezés a diktatúrák áldozatairól
- Megemlékezés a holokauszt áldozatairól
- A kultúra napjáról
- A költészet napjáról megemlékezés
- 1848. Március 15-e évfordulója
- Tavaszi hangverseny, fesztivál (Gersei Pethő Tagintézmény)
- Gyermeknap
- Nemzeti összefogás napjáról
- 8. osztályosok ballagása: a 8. osztályos tanulók ünnepélyes búcsúztatását a 7. osztályosok készítik elő. A rendezvényen részt vesz a tanulóifjúság, a nevelőtestület és a szülők.
- Tanévzáró
- Iskolai sportnap
- Föld Napja,
- Őszi túranap
- Az alsó tagozatos pedagógusok tanulóikkal osztályonként karácsonyi műsort és tavaszköszöntőt tarthatnak a szülőknek
- Évente egy alkalommal „Iskolahívogató” címmel nyílt napot tartunk leendő első osztályos gyermekek számára, mely alkalomból betekintést nyerhetnek az iskola pedagógiai munkájába.
- Februárban alsósok és felsősök számára külön-külön farsangi karnevált szervezünk.
- Az iskola elsősorban a szülőkkel ápoltság révén, folyamatosan részt kíván venni a lakóhely életében. Tanulóink résztvevői a városi- és városkörnyéki kulturális és sportrendezvényeknek, tanulmányi versenyeknek.
- Rendszeres kapcsolatot tartunk a szülőkkel, családokkal.
- Igyekszünk lehetőséget teremteni arra, hogy az iskola tevékenységéből, eredményeiből minél többet megismertessünk a szülőkkel.
- Ápoljuk és bővítjük kapcsolatainkat a város iskoláival, közművelődési intézményeivel.
- A nevelők fontos feladatuknak tartják, hogy az intézmény – az eddigi hagyományaihoz híven – képviseltesse magát a különféle városi rendezvényeken,

és ilyen városi szintű rendezvények szervezésében és lebonyolításában részt vegyen.

- Saját innovációjú, már tradicionálisan megrendezett, megyei versenyek:
  - „A testünk titkai” biológia verseny, 8. évfolyamos tanulóknak kiírt verseny
  - „A természet csodái” környezetismereti verseny, 4. évfolyamos tanulóknak
  - „Szivárványszínű Balaton” festőverseny, óvodás és általános iskolások számára meghirdetve
- Helyszint biztosítunk és a fordulók lebonyolítását vállaltuk és évek óta végezzük a következő tantárgyi versenyek esetében:
  - Varga Tamás verseny: 7-8. osztályosok számára
  - Kalmár László matematikaverseny 3-8. osztályosok számára első forduló
  - Kenguru Nemzetközi Matematikaverseny 2-8. osztályosok számára
  - Bolyai csapatverseny matematikából
  - Bolyai csapatverseny magyarból
  - Bolyai csapatverseny természettudományokból
  - Bendegúz verseny magyarból
- Gersei Pethő Tagintézmény tanulmányi versenyeken való részvétele:

Részt veszünk a megye által kiírt tanulmányi versenyeken. Ezeket a házi válogatóverseny előzi meg.

  - Simonyi Zsigmond helyesírási verseny
  - Szép magyar beszéd verseny
  - Körösi Csoma Sándor szövegértő verseny
  - Csokonai alpműveleti verseny
  - Zrínyi Ilona matematika verseny
  - Angol nyelvi verseny
  - Kenguru matematika verseny
  - József Attila szavalóverseny
  - Kaán Károly Országos Természet és Környezetismereti Verseny

A diákok tanulmányi, művészeti, kulturális és sportversenyeken, hittanversenyen valamint bajnokságokon vehetnek részt. Tanulóink az intézményi (magyar nyelvi verseny, szavalóverseny, Ki mit tud?), a települési, a kistérségi (helyesírási verseny Zalavár, szép magyar beszéd verseny Keszthely, olvasás verseny Zalaapáti, szövegértési verseny Gyenesdiás) a megyei, valamint az országos meghirdetésű versenyeken indulhatnak szaktanári felkészítést igénybe véve. Részt veszünk

művészeti fesztiválok is (Gyenesdiás: Gergely-nap, Zalakaros: Móra-napok). Az iskolai versenyek tartalmát a szakmai munkaközösségek határozzák meg, és felelősek azok lebonyolításáért.

A diákönkormányzati munka közösségfejlesztési feladatai

A diákönkormányzatok keretében a tanulók a pedagógus irányítóval (vagy pedagógus közösséggel) együtt önállóan intézik saját ügyeiket a szervezeti működési szabályzatuk alapján. Feladata:

- a kialakított, meglévő vagy hagyományokon alapuló közösségi munkálatok, közösségépítő tevékenységek fejlesztése
- a régi tevékenységek mellett új hagyományok teremtése
- olyan tevékenység szervezése, amelyek élményeket keltenek a közösség tagjaiban pl. Diákönkormányzati Nap
- a közösség iránti felelősségérzet (felelősségtudat) kialakítása, fejlesztése
- cselekvésre készítető tevékenységek szervezése

A diákönkormányzat döntési jogkört gyakorol:

- saját működéséről;
- a működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról;
- hatáskörei gyakorlásáról;
- egy tanítás nélküli munkanap programjáról.

A diákönkormányzat véleményt nyilváníthat és javaslattal élhet az iskola működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben.

Ki kell kérni a diákönkormányzat véleményét:

- az iskolai SZMSZ jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- a házirend elfogadása előtt.
- A fenntartó a köznevelési törvény 83. §. (3) bekezdésében felsorolt döntések előtt kötelezően kikéri az iskolai diákönkormányzat véleményét.

A vélemények írásos vagy jegyzőkönyvi beszerzéséért az igazgató felelős.

A diákönkormányzat működését saját szervezeti és működési szabályzata szabályozza.

Napközi otthon, tanulószoba

A köznevelési törvény előírásainak megfelelően, iskolában tanítási napokon 16 óráig biztosítjuk a tanulóink felügyeletét. A délutáni időszakban az 1-4. évfolyamon napközi otthon, 5-8. évfolyamokon tanulószoba működik. A tanítási szünetekben a munkanapokon összevont napközis otthoni csoport üzemel, ha ezt a szülők, legalább tíz gyermek számára igénylik. A foglalkozások a délelőtti tanítás befejezése után kezdődnek és 16. 15-ig tartanak. Ezután 16. 15-től 17 óráig összevont ügyeletet tartunk. A napközis tanóra megkezdése előtt legalább egy órát kell biztosítani a tanulóknak a szabad levegőn való mozgás lehetőségére, játékra.

Iskolai sportkör

Az iskolai sportkör tagja az iskola minden tanulója. Az iskolai sportkör a tanórai testnevelési órákkal együtt biztosítja a tanulók mindennapi testedzését, valamint a tanulók felkészítését a különféle sportágakban az iskolai és iskolán kívüli sportversenyekre.

Szakkörök

A különféle szakkörök működése a tanulók egyéni képességeinek fejlesztését szolgálja. A szakkörök jellegüket tekintve lehetnek művésziak, technikaiak, szaktárgyiak, de szerveződhetnek valamilyen közös érdeklődési kör, hobbi alapján is. A szakkörök indításáról – a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével – minden tanév végén- a következő tanévre vonatkozóan- az iskola nevelőtestülete dönt. Szakkör vezetését olyan felnőtt is elláthatja, aki nem az iskola dolgozója.

Versenyek, vetélkedők, bemutatók

A tehetséges tanulók továbbfejlesztését segítik a különféle (szaktárgyi, sport, művészeti stb.) versenyek, vetélkedők, melyeket az iskolában évente rendszeresen szervezünk. A legtehetségesebb tanulókat az iskolán kívüli versenyeken való részvételre is felkészítjük. A versenyek, vetélkedők megszervezését, illetve a tanulók felkészítését a különféle versenyekre a nevelők szakmai munkaközösségei vagy a szaktanárok végzik.

Múzeumi, kiállítási, könyvtári és művészeti előadáshoz kapcsolódó foglalkozás.

Egy-egy tantárgy néhány témájának feldolgozását, a követelmények teljesítését szolgálják a különféle közművelődési intézményekben tett csoportos látogatások.

Iskolai könyvtár

A tanulók egyéni tanulását, önképzését a tanítási napokon látogatható iskolai könyvtár segíti, ahol könyvtárpedagógiai órákat is tartanak tanulóinknak.

1.7. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái

Pedagógiai programunk kiemelten foglalkozik nemcsak oktatási, hanem nevelési feladatainkkal is, melyek megvalósítása elképzelhetetlen a segítő szülői háttér nélkül.

A személyiségfejlesztő oktatás feltételezi, hogy teret kell adni a színes, sokoldalú iskolai életnek, a tanulásnak, a munkának és a játéknak egyaránt. Fejleszteni kell a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, hozzá kell járulni életmódjuk, motívumaik, szokásaik, az értékekkel történő azonosulásuk fokozatos kialakításához, meggyökereztetéséhez. Mindehhez elengedhetetlenül szükséges a szülői részvétel az iskolai közéletben.

A jó együttműködés nélkülözhetetlen feltétele, hogy minél több alkalom legyen a szülői ház és a pedagógusok közötti párbeszédre. Meg kell tanítani a szülőket arra, hogy elfogadják gyermeküket olyannak, amilyen. Ha a szülő ezt az elfogadást ki tudja mutatni, akkor hozzájárulhat ahhoz, hogy a gyerek megtanulja önmagát szeretni és elfogadni, hogy bizonyos önbecsülést szerezzen, hogy genetikailag adott képességeit kibontakoztathassa, és jobban megismerje önmagát. Segíthet abban is, hogy megtanulja önmaga megoldani azokat a problémákat, amelyekkel az élet szolgál, és megküzdjön a kamaszkor okozta nehézségekkel.

ELFOGADVA LENNI ANNYSI, MINT SZERETVE LENNI

A szülő és a pedagógusok együttműködésének formái

A szülőknek már az iskolaválasztás időszakában lehetőséget kell biztosítanunk arra, hogy alaposan megismerkedhessenek az iskola pedagógiai programjával, nevelési-oktatási célkitűzésekkel. Az iskola érdeke és kötelessége a folyamatos együttműködés kialakítása és fenntartása. Bizonyos kérdésekben segítenie kell a szülők nevelőmunkáját, kérésekkel, tanáccsal fordulhat a szülői házhoz. *A család felelősségét azonban az iskola nem veszi át, sőt igényt tart arra, hogy a szülők gyermekük ismeretével és a család nevelési tapasztalataival segítsék az iskola, a pedagógusok munkáját.* El kell érünk azt, hogy a nevelésben felelős, egyenrangú társak legyünk.

Az iskola, mint oktató-nevelő intézmény csak akkor működhet eredményesen, ha a tanulói érdeklődésre épít, és figyelembe veszi a szülői elvárásokat. Az iskolai nevelés, a gyermeki

személyiség harmonikus fejlesztésének elengedhetetlen feltétele a szülői ház és a pedagógus közösség aktív együttműködése.

- **A szülők részéről a nevelőmunka segítéséhez az alábbi közreműködési formákat várjuk el:**
  - aktív részvételt az iskolai rendezvényeken
  - őszinte véleménynyilvánítást
  - együttműködő magatartást
  - nevelési problémák őszinte megbeszélését, közös megoldását
  - érdeklődő- segítő hozzáállást
- **Iskolánk a tanulók helyes neveléséhez a következő tevékenységi és segítségnyújtási formákat kínálja:**
  - nyílt nap, nyílt órák szervezése
  - rendszeres és folyamatos tájékoztatás a tanuló előmeneteléről, magatartásáról
  - előre tervezett szülői értekezletek
  - fogadó órák
  - előadások szervezése
  - pályaválasztási tanácsadás
  - családlátogatás (indokolt esetben)
  - közös kirándulások
- **A szülők és a pedagógusok együttműködésére az alábbi fórumok szolgálnak:**
  - **Családlátogatás.**

Feladata, a gyermekek családi hátterének, körülményeinek megismerése, illetve tanácsadás a gyermek optimális fejlesztésének érdekében.
  - **Szülői értekezlet.**

Feladata:

    - A szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása.
    - A szülők tájékoztatása:
      - az iskola céljairól,
      - feladatairól,
      - lehetőségeiről,
      - a helyi tanterv követelményeiről,
      - az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról,

- a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról és neveltségi szintjéről,
- Az iskolai és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról.
- A szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola vezetése felé.
- **Fogadó óra.**

Feladata a szülők és a szaktanárok személyes találkozója, illetve ezen keresztül egy-egy tanuló egyéni előre haladásának, fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal.
- **Nyílt tanítási nap.**

Feladata, hogy a szülő betekintést nyerjen az iskolai nevelő és oktató munka mindennapjaiba, ismerje meg személyesen a tanítási órák lefolyását, tájékozódjon közvetlenül gyermeke és az osztályközösség iskolai életéről.
- **Írásbeli tájékoztató a KRÉTA elektronikus napló felületén keresztül.**

Feladata a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai vagy osztály szintű programokról.

A szülői értekezletek, a fogadó órák és a nyílt tanítási napok időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg.

A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola vezetésével, nevelőtestületével vagy az iskolaszékkal.

A diákok és pedagógusok együttműködésének formái

- A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkaterről, ill. az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják
- Az intézmény vezetője személyesen, valamint az iskolai honlapon, iskolai rádión keresztül aktuálisan,
- a diákönkormányzat vezetője havonta egyszer a diákönkormányzat vezetőségének ülésén és faliújságon keresztül,

- az osztályfőnökök folyamatosan az közösségi nevelés órákon tájékoztatják a diákokat.
- A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik útján közölhetik az intézmény vezetőjével, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel.
- A tanulót, fejlődéséről, egyéni haladásáról az osztálytanítók és a szaktanárok folyamatosan tájékoztatják

Az intézmény külső partneri kapcsolatai

- gyermek és ifjúságvédelmi szervezetek,
- gyámhatóság,
- szakmai szolgáltató szervezetek,
- szakszolgálatok,
- iskola-egészségügy,
- iskolarendőr
- kulturális és sportszervezetek,
- civil szervezetek.

A kapcsolattartás rendjét az SZMSZ tartalmazza.

1.8. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

Tanulmányok alatti vizsgák

Tanulmányok alatti vizsgákat a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet által előírt esetekben szervez az iskola (egyéni munkarendű tanulók, tantestületi döntés alapján kötelezettek esetében).

- A vizsgák időpontjáról a szülőt és a tanulót írásban kell tájékoztatni, legalább 10 nappal a vizsga kezdő időpontja előtt. Tanulmányok alatti vizsgát – az e rendeletben meghatározottak szerint – független vizsgabizottság előtt, vagy abban a nevelési-oktatási intézményben lehet tenni, amellyel a tanuló jogviszonyban áll. A tanulmányok alatti vizsgán vizsgabizottság ellenőrzi és értékeli a vizsgakötelezettséggel érintett időszakra vonatkozó követelmények elsajátítását. A bizottság az összesített részeredmények és a kérdező tanár véleményezése alapján dönt a minősítésről.

- Ha a tanuló a tanulmányok alatti vizsga letételére a nevelőtestülettől halasztást kap, a halasztott időpontig úgy folytathatja tanulmányait, mintha sikeres vizsgát tett volna.
- A szabályosan megtartott tanulmányok alatti vizsga nem ismételhető.

A tanulmányok alatti vizsgák (osztályozó vizsga, különbözeti vizsga, pótló- és javítóvizsga), tantárgyai/évfolyamonkénti követelményei megegyeznek a kerettantervek alapján készült, a Pedagógiai Program részét képező helyi tanterv adott tantárgyra és évfolyamra vonatkozó követelményeivel. Az elméleti tantárgyak vizsgái szóbeli és írásbeli részből tevődnek össze, a szóbeli vizsga az írásbeli vizsgát követően, ahhoz kapcsolódó kérdésekből áll. A készségtárgyak (testnevelés kivételével) értékelése előre elkészített és beadott projektmunkák alapján történik. Az igazgató az egyes tantárgyak vizsgái alól szülői kérelemre felmentést adhat. Az intézmény *három időszakot biztosít a tanulmányok alatti vizsgák lebonyolítására: augusztus, január és május* folyamán (intézményi döntés szerint). A vizsgaidőszakok pontos időpontja a tanév helyi rendjében meghatározott – közzétételre kerül az intézmény honlapján.

Osztályozó vizsga

Osztályozó vizsgát kell tenni a tanulónak a félévi és év végi osztályzatok megállapításához, ha:

- felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól,
- engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
- tanulmányait egyéni munkarendű tanulóként végzi,
- hiányzása a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 51. § (7) bekezdésében előírt mértéket meghaladja, és ezért nem osztályozható, amennyiben a tantestület engedélyezi, hogy osztályozó vizsgát tegyen.

Ha a tanuló hiányzása adott félévben meghaladja adott tantárgyból a 30%-ot, köteles a tantárgyból osztályozó vizsgát tenni; ha a két félévben összesen lépi át a 30%-ot, a nevelőtestület dönthet az osztályozó vizsgáról, vagy a jegyek alapján történő értékelésről, ha az elégséges számú. Ha a hiányzás mértéke a tanévben meghaladja a 250 órát, a tanév végén nem osztályozható, magasabb osztályba való lépése csak sikeres osztályozó vizsga

tétele mellett lehetséges. A vizsgára a tanulót a szülő készíti fel, időpontjáról az iskola küld értesítést.

A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszerezni.

Az osztályozó és javító vizsgák bizottság előtt folynak.

A vizgabizottságot az iskola igazgatója bízza meg.

Tagjai:

- elnök: igazgató-helyettes vagy munkaközösség-vezető
- tag: szaktanár
- tag: vele azonos szakos nevelő vagy osztályfőnök

Ha a tanuló a kijelölt időpontban a vizsgán igazoltan nem tud megjelenni, a vizsgát a tárgyév augusztus 31-ig teheti le. A tanulót és szüleit az osztályozó és javítóvizsgáról 10 nappal előtte értesíteni kell. Az osztályozó és javítóvizsga jegyzőkönyveit iktatottan kell tárolni.

Különbözeti vizsga

A tanulót jogszabály értelmében megilleti az a jog, hogy a választható tantárgyak esetében a május 20-i határnappal, a következő tanévre más választható tantárgyat válasszon. Ennek feltétele a sikeres különbözeti vizsga. A különbözeti vizsga a tantárgyi követelmények optimumát kéri számon. A vizsgára a szülő jelentkezeti és készíti fel a tanulót.

- Különbözeti vizsgát tehet a tanuló, ha:
  - írásbeli határozat alapján engedélyezték,
  - tanulmányait a ... évfolyamon valamely tantárgyból emelt szinten kívánja folytatni, és megelőzően csak középszinten tanulta,
  - átvétellel tanulói jogviszonyt kíván létesíteni és az előző iskolájából eltérő tanterv szerinti tanulmányokat folytatott.
- Különbözeti vizsgát a tanév során folyamatosan lehet szervezni.

Javítóvizsga

Ha a tanuló tanév végén bármely tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott, a nevelőtestület határozata alapján javítóvizsgát tehet, kivéve, ha háromnál több tantárgyból van elégtelen osztályzata. Amennyiben a javítóvizsgán nem teljesíti a

meghatározott követelményeket, vagy nem jelenik meg, köteles évet ismételni. A javító vizsga időpontját a szorgalmi időszak lezárásakor az iskola bejáratára kell kifüggeszteni, a szülőt és tanulót 10 nappal a vizsga előtt írásban tájékoztatjuk.

A tanulót a vizsgára a szülő készíti fel, az iskola a nyár folyamán két ízben konzultációs lehetőséget biztosíthat (június-augusztus).

A javítóvizsgán elégséges osztályzatot kapott tanuló magasabb évfolyamba léphet.

Pótló vizsga

Amennyiben a tanuló neki fel nem róható okból nem jelent meg a vizsgán, vagy a vizsga letétele előtt távozott, a vizsgát megismételheti.

- Pótló vizsgát tehet a tanuló, ha:
  - neki fel nem róható okokból elkésik, távol marad,
  - megkezdett vizsgáról engedéllyel távozik.
- Pótló vizsgát – az igazgató döntése alapján – az adott vizsganapon vagy az iskola által megszervezhető legközelebbi vizsganapon kell megtartani.

1.9. A felvétel és az átvétel szabályai

Felvétel az iskola első évfolyamára

Az iskola első évfolyamára felvételt nyer minden olyan tanköteles és iskolaérett gyermek, aki:

- az iskola beiskolázási körzetében állandó vagy ideiglenesen bejelentett lakásban él,
- illetve a fenntartó által előírt létszámkeretig minden gyermek, akinek szülei az intézményünket választották. Túljelentkezés esetén előnyben részesülnek a hátrányos helyzetű tanulók.

A beiratkozáskor be kell mutatni:

- a szülő személyi igazolványát
- a gyermek születési anyakönyvi kivonatát
- a gyermek személyazonosító számát
- a gyermek TAJ- számát
- szükség esetén Szakértői Bizottság véleményét

A tanuló az iskolával – a beiratás napjától - tanulói jogviszonyban áll.

Az első évfolyamon történő osztályba sorolás elvei:

- Az esélyegyenlőség biztosítása.
- Az osztályba soroláskor kiemelt figyelemmel kezeljük, hogy a párhuzamos osztályok között a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók aránykülönbsége nem haladja meg a 25 százalékpontot.

Magasabb évfolyamba történő felvétel

Magasabb évfolyamon felvételt nyerhet minden tanuló,

- aki beiskolázási körzetünkbe költözött,
- körzeten kívüli tanuló abban az esetben, ha az osztályok létszáma ezt lehetővé teszi.

A második-nyolcadik évfolyamba történő felvételnél be kell mutatni:

- a tanuló anyakönyvi kivonatát;
- a szülő személyi igazolványát;

- az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt;

A második-nyolcadik évfolyamba jelentkező tanulóknak – az iskola helyi tantervében meghatározott követelmények alapján összeállított – szintfelmérő vizsgát kell tennie idegen nyelvből és matematikából, ha emeltszintű képzésre jelentkeznek. Amennyiben a tanuló adott tantárgyból a szintfelmérő vizsgán az előírt követelményeknek nem felel meg, az általános szintű képzést nyújtó csoportba kerül.

Az iskola beiratkozási körzetén kívül lakó tanulók felvételéről a szülő kérésének, a tanuló előző tanulmányi eredményének, illetve magatartás és szorgalom érdemjegyeinek, valamint az adott évfolyamra járó tanulók létszámának figyelembe vételével az iskola igazgatója dönt.

Ha a körzeten kívüli tanuló az első-negyedik évfolyamra jelentkezik, vagy ha az ötödik-nyolcadik évfolyamon tanév végi osztályzatának átlaga 3,5 alatt van, illetve magatartása vagy szorgalma rossz, hanyag, változó minőségű, az igazgató a tanuló felvételéről szóló döntése előtt kikéri az igazgató-helyettesek és az érintett évfolyam osztályfőnökeinek véleményét. (Ugyancsak ezt kell tenni akkor, ha a beiskolázási körzeten kívül lakó tanuló előzőleg már iskolánk tanulója volt, de tanulmányi eredménye, magatartása vagy szorgalma a fentebb leírtak szerint alakul. Ilyen esetben az iskola igazgatója, az igazgató-helyettesek és az osztályfőnökök véleményének figyelembe vételével dönt arról, hogy az érintett tanuló folytathatja-e tanulmányait iskolánkban, vagy jelentkeznie kell a lakóhelye szerint illetékes iskolában. A döntésről a szülőt írásban értesíteni kell.)

A 2-8. évfolyamokon történő osztályba sorolás elvei:

- Az esélyegyenlőség biztosítása.
- Amennyiben felmenő évfolyamokon közelítené, vagy elérné a 25 százalékpont különbséget az osztályok hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulói aránya, úgy a felsőbb évfolyamok esetében az intézménybe érkező új tanuló, valamint évismétlő tanuló esetében is az osztályba, csoportba sorolás alapelve ezen aránytalanság csökkentése.

1.10. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

- Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók
- ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát;
- ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat.
- ismerjék fel a vészhelyzeteket;
- tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit;
- sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat;
- ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével;
- sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok:

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek elsősegély-nyújtási alapismeretek területén;
- a tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük elsősegély-nyújtás alapismereteit;
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok megvalósításának elősegítése érdekében

- az iskola kérésére a védőnő tematikus órákat tart,
- tanulóink bekapcsolódnak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos iskolán kívüli vetélkedőkbe;
- támogatjuk a pedagógusok részvételét 30 órás, elsősegély-nyújtási ismeretekkel foglalkozó továbbképzésen.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

- a helyi tantervben szereplő alábbi tantárgyak tananyagaihoz kapcsolódó alábbi ismeretek:

TANTÁRGY	ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK
----------	-----------------------------------

biológia	<ul style="list-style-type: none"> - rovarcsípések - légúti akadály - artériás és ütőeres vérzés - komplex újra élesztés
kémia	<ul style="list-style-type: none"> - mérgezések - vegyszer okozta sérülések - savmarás - égési sérülések - forrázás - szénmonoxid mérgezés
fizika	<ul style="list-style-type: none"> - égési sérülések - forrázás
testnevelés	<ul style="list-style-type: none"> - magasból esés

- az ötödik-nyolcadik évfolyamon a közösségi nevelés órák tanóráin feldolgozott elsősegély-nyújtási ismeretek: teendők közlekedési baleset esetén, segítségnyújtás balesetknél; a mentőszolgálat felépítése és működése; a mentők hívásának helyes módja; valamint az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele fél évente egy alkalommal az ötödik-nyolcadik évfolyamon egy-egy közösségi nevelés óra megtartásában az elsősegély-nyújtási alapismeretekkel kapcsolatosan.

Az egészségnevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:

- szakkörök (elsősegély-nyújtó);
- minden évben egy alkalommal elsősegély-nyújtási bemutatót szervezünk a tanulóknak az Országos Mentőszolgálat, Magyar Ifjúsági Vöröskereszt vagy az Ifjúsági Elsősegélynyújtók Országos Egyesületének bevonásával;
- évente egy egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegély-nyújtással foglalkozó projektnap (téma nap) szervezése az alsó és a felső tagozatos tanulók számára.

2. Az iskola helyi tanterve

2.1.A választott kerettanterv megnevezése, jellemzői

Az 5/2020. (I.31.) Korm. rendelettel módosított 110/2012. (VI.4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról 2020. szeptember 1-jétől került bevezetésre felmenő rendszerben az első és az ötödik évfolyamokon. 2023/24-es tanévtől valamennyi évfolyamon a **HT2020** helyi tantervet alkalmazzuk.

Kötelező tantárgyak és minimális óraszámok 1–4. évfolyamon (NAT 2020)

Óraterv a kerettantervekhez – 1–4. évfolyam				
Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7	7	5	5
Első élő idegen nyelvek				2
Matematika	4	4	4	4
Etika/hit-és erkölcsstan	1	1	1	1
Környezetismeret			1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	1
Technika és tervezés	1	1	1	1
Digitális kultúra			1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2
Rendelkezésre álló órakeret	24	24	24	25

Kötelező tantárgyak és minimális óraszámok 5–8. évfolyamon (NAT 2020)

Óraterv a kerettantervekhez – 5–8. évfolyam				
Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	3	3
Első élő idegen nyelv	3	3	3	3
Matematika	4	4	3	3
Történelem	2	2	2	2
Állampolgári ismeretek				1
Hon- és népismeret		1*		
Etika/hit- és erkölcstan	1	1	1	1
Természettudomány	2	2		
Biológia			2	1
Fizika			1	2
Kémia			1	2
Földrajz			2	1
Ének-zene	2	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Dráma és színház			1*	
Digitális kultúra	1	1	1	1
Technika és tervezés	1	1	1	
Testnevelés	5	5	5	5
Közösségi nevelés (Osztályfőnöki)	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	1	1	1	2
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	30	30

*A dráma és színház, valamint a hon- és népismeret 5-8. évfolyamon bármelyik évfolyamon megtartható a szabadon tervezhető órakeret terhére, de egy évfolyamon nem lehet mindkettő.

2.2. Helyi tanterv 2020

A miniszter által kiadott kerettantervben meghatározott szabadon tervezhető órák számával az 1.-4. évfolyamon a **Magyar nyelv, irodalom**, az 1. és 2. évfolyamon a **Matematika tantárgy**, illetve a 3. és 4. évfolyamon a **Környezetismeret** óraszámát növeltük meg azzal a céllal, hogy e tárgyból a készségfejlesztésre, az ismeretek gyakorlására több idő jusson.

Felső tagozaton, az 7-8. évfolyamon a **Magyar nyelv, irodalom**, 7-8. évfolyamon a **Matematika**, 6. évfolyamon a **Természettudomány** tantárgy óraszámát növeltük meg a szabadon tervezhető órakeret terhére.

Iskolánkban a tanulók idegen nyelvként az **angol és a német nyelv** tanulását választhatják. Az iskola helyi tantervében a kötelező tanítási órák keretében tanított tantárgyak tananyagai és követelményei teljes egészében megegyeznek a miniszter által kiadott kerettantervekben meghatározott tananyaggal és követelményekkel.

A NAT által biztosított szabadon tervezhető időkeret felhasználását az egyes tantárgyak helyi tantervében szabályozzuk.

Az iskolában 5-8. évfolyamon emelt szintű oktatás folyik választás alapján matematikából és idegen nyelvből. Ennek többlet tantárgyi tartalmát a tantárgy helyi tantervében adjuk meg.

Az iskola helyi óraterve (HT2020)

Tantárgyak műveltségi területenként/évfolyamok	1	2	3	4	5	6	7	8
<i>Magyar nyelv és irodalom</i>								
magyar nyelv	3+1	3+1	2+1	2+1	2	2	1+1	1+1
irodalom	4	4	3	3	2	2	2	2
<i>Matematika</i>								
matematika	4+1	4+1	4	4	4	4	3+1	3+1
<i>Történelem és állampolgári ismeretek</i>								
történelem					2	2	2	2
állampolgári ismeretek								1
hon- és népismeret*					1			
<i>Etika / hit- és erkölcstan</i>								
	1	1	1	1	1	1	1	1
<i>Természettudomány és földrajz</i>								
környezetismeret			1+1	1+1				
természettudomány**					2	2+1		
kémia							1,5	1,5
fizika							1,5	1,5
biológia							1,5	1,5
földrajz							1,5	1,5
<i>Idegen nyelv</i>								
első élő idegen nyelv				2	3	3	3	3
<i>Művészetek</i>								
éneke-zene	2	2	2	2	2	1	1	1
vizuális kultúra	2	2	2	1	1	1	1	1
dráma és színház*						1		
<i>Technológia</i>								
technika és tervezés	1	1	1	1	1	1	1	
digitális kultúra			1	1	1	1	1	1
<i>Testnevelés és egészségfejlesztés</i>								
testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5
<i>Közösségi nevelés (osztályfőnöki)</i>								
					1	1	1	1
Kötelező tanítási órák összesen	24	24	24	25	28	28	30	30

Óratervek az 1-4. évfolyamon (HT2020)

Tantárgy	1. évfolyam		2. évfolyam		3. évfolyam		4. évfolyam	
	Heti óraszám	Éves óraszám	Heti óraszám	Éves óraszám	Heti óraszám	Éves óraszám	Heti óraszám	Éves óraszám
Kötelező tanítási órák								
Magyar nyelv	4	144	4	144	3	108	3	108
Irodalom	4	144	4	144	3	108	3	108
Matematika	5	180	5	180	4	144	4	144
Etika/hit-és erkölcsstan	1	36	1	36	1	36	1	36
Környezetismeret					2	72	2	72
Első élő idegen nyelv (angol, német)	-	-	-	-	-	-	2	72
Ének-zene	2	72	2	72	2	72	2	72
Vizuális kultúra	2	72	2	72	2	72	1	36
Technika é tervezés	1	36	1	36	1	36	1	36
Digitális kultúra					1	36	1	36
Testnevelés	5	180	5	180	5	180	5	180
Kötelező tanítási órák összesen:	24	864	24	864	24	864	25	900

Óratervek az 5-8. évfolyamon (HT2020)

Tantárgy	5. évfolyam		6. évfolyam		7. évfolyam		8. évfolyam	
	Heti óraszám	Éves óraszám	Heti óraszám	Éves óraszám	Heti óraszám	Éves óraszám	Heti óraszám	Éves óraszám
Magyar nyelv	2	72	2	72	2	72	2	72
Irodalom	2	72	2	72	2	72	2	72
Matematika	4	144	4	144	4	144	4	144
Történelem	2	72	2	72	2	72	2	72
Állampolgári ismeretek							1	36
Hon- és népismeret	1	36						
Etika/hit-és erkölcsan	1	36	1	36	1	36	1	36
Természettudomány	2	72	3	108				
Kémia		0		0	1,5	54	1,5	54
Fizika		0		0	1,5	54	1,5	54
Biológia		0		0	1,5	54	1,5	54
Földrajz		0		0	1,5	54	1,5	54
Első élő idegen nyelv (angol, német)	3	108	3	108	3	108	3	108
Ének-zene	2	72	1	36	1	36	1	36
Vizuális kultúra	1	36	1	36	1	36	1	36
Dráma és színház			1	36				
Technika és tervezés	1	36	1	36	1	36		
Digitális kultúra	1	36	1	36	1	36	1	36
Testnevelés	5	180	5	180	5	180	5	180
Közösségi nevelés (osztályfőnöki)	1	36	1	36	1	36	1	36
Kötelező tanítási órák összesen:	28	1008	28	1008	30	1080	30	1080

2.2.1 A Gersei Pethő Általános Iskola Tagintézmény helyi tanterve

Az 1-8. évfolyamok tantárgyai és heti óraszámai, 2020. 09.01-től																	
A bal oldali óraszám a NAT kötelező óraszama, a jobb oldali pedig a szabadon tervezhető.																	
Heti óraszám/évfolyam	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		
Magyar nyelv	3	1	3	1	2	1	2	1	2	0,5	2		1	1	1	1	
Irodalom	4		4		3	1	3	1	2		2		2		2		
Matematika	4	1	4	1	4		4		4	0,5	4	1	3	1	3	1	
Történelem									2		2		2		2		
Állampolgári ismeretek																1	
Hon- és népismeret										1							
Etika/hit és erkölcsan	1		1		1		1		1		1		1		1		
Környezetismeret					1		1										
Természettudomány									2		2		0		0		
Kémia													1		2		
Fizika													1		2		
Biológia													2		1		
Földrajz													2		1		
Első élő idegen nyelv							2		3		3		3		3		
Ének-zene	2		2		2		2		2		1		1		1		
Vizuális kultúra	2		2		2		1		1		1		1		1		
Dráma és színház												1					
Technika és tervezés	1		1		1		1		1		1		1				
Digitális kultúra					1		1		1		1		1		1		
Testnevelés	5		5		5		5		5		5		5		5		
Közösségi nevelés									1		1		1		1		
Kötelező alapóraszám	22		22		22		23		27		26		28		28		
Szabadon tervezhető óra		2		2		2		2		1		2		2		2	
Összes tervezett óraszám	22	2	22	2	22	2	23	2	27	1	26	2	28	2	28	2	
Összesített óraszám	24		24		24		25		28		28		30		30		
Maximális órakeret	24		24		24		25		28		28		30		30		

Az EMMI által kiadott kerettantervben meghatározott szabadon tervezhető órák számával az 5. évfolyamon a magyar nyelv és a matematika, a 6. évfolyamon matematika, a 7. évfolyamon a matematika, magyar nyelv, a 8. évfolyamon a matematika és magyar nyelv óraszámait növeltük meg.

Iskolánkban a tanulók idegen nyelvként az angolt tanulhatják.

2.3 Választható tantárgyak, foglalkozások

Iskolánk az alábbi, nem kötelező (választható) órákat és egyéb foglalkozásokat kínálja:

- az 1-2-3. évfolyamokon az "Angol nyelv" vagy a "Német nyelv" szakkör
- a 3-6. évfolyamon „Népi játékok, néptánc”
- az 5-8. évfolyamon az "Emelt szintű matematika"
- az 5-8. évfolyamon az "Emelt szintű idegen nyelv"
- a 7-8. évfolyamon a „Második idegen nyelv”(angol, német,) szakkör
- a 8. évfolyamon a „Technika és tervezés” szakkör
- az 5-8. évfolyamon „Robotika2 szakkör

A választható tantárgyak/foglalkozások/szakkörök tanulásának feltétele, hogy az adott tantárgyat legalább 10 fő válassza.

Pedagógus választás

A választható és egyéb foglalkozásokat tartó pedagógus választásának alapelve a megfelelő szakképzettség.

Szakkörök 1-4. évfolyam

	1. évfolyam		2. évfolyam		3. évfolyam		4. évfolyam	
	Heti óraszám	Éves óraszám	Heti óraszám	Éves óraszám	Heti óraszám	Éves óraszám	Heti óraszám	Éves óraszám
Idegen nyelv angol	1	36	1	36	2	72	-	-
Idegen nyelv német	1	36	1	36	2	72	-	-
Népi játékok, néptánc					2	72	2	72
Idegen nyelv angol (Gersei Pethő Tagintézmény)	2	72	2	72	2	72		
Kézműves szakkör (Gersei Pethő Tagintézmény)	2	72	2	72	2	72	2	72

Nem kötelező (választható) tantárgyak/foglalkozások/ 5-8. évfolyam

Tantárgy	5. évfolyam		6. évfolyam		7. évfolyam		8. évfolyam	
	Heti óraszám	Éves óraszám	Heti óraszám	Éves óraszám	Heti óraszám	Éves óraszám	Heti óraszám	Éves óraszám
Emelt óraszámú tanulóknak tanulóknak (NAT 7.§ és az 1. sz. melléklet 1.2.1. fejezet értelmében*)	28+2		28+2		30+2		30+2	
Emelt szintű matematika*	5(4+1)	180	5(4+1)	180	5(4+1)	180	5(4+1)	180
Emelt szintű idegen nyelv*	5(3+2)	180	5(3+2)	180	5(3+2)	180	5(3+2)	180
*A NAT-ban meghatározott órakeret (maximális óraszám) legfeljebb heti két órával növelhető, ezáltal csak egy emelt szintű tantárgyat lehet választani.								
Szakkörök								
Népi játékok, néptánc	2	72	2	72				
Második idegen nyelv (angol, német, orosz....) szakkör					2	72	2	72
Technika és tervezés szakkör							1	36
Robotika szakkör	1	36	1	36	1	36	1	36
Kézműves szakkör (Gersei Pethő Tagintézmény)	2	72	2	72	2	72	2	72
Foci szakkör (Gersei Pethő Tagintézmény)	2	72	2	72	2	72	2	72

Az egyéb foglalkozások keretében a felzárkóztatást- a lemorzsolódó, 3-as átlagú vagy az alatti tanulók esetében- az alábbiakkal segíti az intézmény:

- Az 1-4. évfolyamon az egyes tantárgyakból gyenge teljesítményt nyújtó tanulók képességeinek fejlesztésére heti 2 felzárkóztató foglalkozást tartunk, magyar nyelv, irodalom illetve matematika tantárgyból,
- Az 5-6. évfolyamon magyar nyelv, irodalom készségfejlesztő,
- a 7-8. évfolyamon magyar nyelv, irodalom felzárkóztató,
- az 5-6. évfolyamon matematika készségfejlesztő,
- 7-8. évfolyamon matematika felzárkóztató foglalkozásokon vehetnek részt tanulóink.

2.4. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

Az iskolai tanulási folyamat során kiemelten fontos tényező, hogy a pedagógusok nevelő-
oktató munkája a lehetőségekhez mérten legnagyobb mértékben igazodjon a tanulók egyéni
fejlettségéhez, képességeikhez és az egyes tantárgyakból nyújtott teljesítményéhez.

Az évfolyamokon kialakítandó tanulásszervezés során **differenciálást** valósítunk meg

- **csoportbontással**
- **egyéni bánásmóddal.**

Az alkalmazott szervezeti keret az előző tanév végén végzett **diagnosztikus mérés** – amely
az alapozó funkciókra irányul – eredménye alapján dönthető el.

A tanév eleji ismétlést követően diagnosztikus mérést végzünk. Minden nagy témakört
diagnosztikus méréssel zárunk. Ennek eredménye alapján biztosítjuk a csoportok közti
átjárhatóságot.

A diagnosztikus mérés eredménye a szülő és a pedagógus részére a pontosabb tájékoztatás
céljából hasznos információt ad a tanuló további fejlesztése céljából.

További lehetőségek:

- A **differenciált** egyéni és csoportmunka alkalmazása a tanórán.
- **Párhuzamos óravezetéssel** is megoldható a tanulók foglalkoztatása. Azonos
időszakban felzárkóztatást illetve, tehetségnevelést a foglalkoztatott tanulókkal.
- **Tömbösíteni** is lehet az időkeretet. Az első félévben indokolt lehet az év eleji
ismétlés időszakához kötni a felzárkóztatás feladatait. A második félév elején, akár
a félévi eredmény is indokolhatja a tömbösített órakeretek tervezését, de az év
utolsó két hónapja is szükségessé teheti a differenciált fejlesztést.

Az intenzívebb tanulói fejlesztés érdekében a helyi tanterv témaköreinek vége után is
célszerű lehet az időkeret betervezése.

- Megvalósíthatjuk az oktatást **egy-egy projekt, témahét**, esetleg **erdei iskola**
megszervezésével is.

A tanulásszervezés sikerének néhány alapelve:

- **Differenciálás**
  - Egyéni különbségek figyelembevétele
  - Tanítási tartalom, tanítási idő rugalmas kezelése
- **Szociális készségek fejlettsége**
  - Divergens gondolkodás, problémamegoldó képesség, kreativitás, kommunikációs készségek, önismeret, önkifejezés, társismeret
- **Motiváló módszerek alkalmazása**
  - Kooperatív tanulás, projekt módszer, drámapedagógia, differenciált rétegmunka.

A kötelező tanítási órákon alkalmazott tanítási módszerek és szervezeti formák:

A nevelők az egyes tantárgyak tanítási óráin előnyben részesítik az egyéni képességekhez igazodó munkaformákat. Így elsősorban – a gyakorlásnál, ismétlésnél – a tanulók önálló és csoportos munkájára támaszkodnak.

- **Differenciált csoportbontás oktatás:**
  - A 4-8. évfolyamon az angol és a német nyelv tanítása
  - az 5-8. évfolyamon a matematika tanítása
  - a 6-7-8. évfolyamon a magyar nyelv, irodalom tanítása differenciált csoportbontásban folyik.
    - **magas létszámú** (55 fő feletti, tanév végi létszámot tekintve) évfolyamok esetében **6.-7.-8.** évfolyamokon a differenciált csoportbontás osztályon belül történik.
    - **alacsony létszámú** (55 fő alatti) évfolyamok esetében a magyar nyelv, irodalom tanítása az osztálytól eltérő, évfolyamszintű differenciált csoportbontásban folyik.
- **Csoportbontásban tanítjuk az alábbi tantárgyakat:**
  - A technika és tervezés tantárgyat fiú-lány csoportbontásban,
  - a digitális kultúra tantárgyat a magas létszámú (27 fő feletti) osztályok esetén 2 csoportra osztva tanítjuk.

A tanulók csoportokba sorolásának elvei:

- Az esélyegyenlőség biztosítása.
- A szülők és tanulók egyenlő és teljes körű tájékoztatása, valamint a választáshoz szükséges információkhoz való hozzáférés minden érintett számára való biztosítása.

A **nem kötelező tanítási órák keretében** a tehetséggondozást, felzárkóztatást az alábbiakkal segíti az intézmény:

- Az 1-4. évfolyamon az egyes tantárgyakból gyenge teljesítményt nyújtó tanulók képességeinek fejlesztésére heti 2 felzárkóztató órát tartunk, magyar nyelv, irodalom illetve matematika tantárgyból.
- A jó képességű tanulók részére lehetővé válik a 1. évfolyamtól valamely idegen nyelv (angol vagy német nyelv), az 5. évfolyamtól az emelt szintű matematika vagy emelt szintű idegennyelv tanulása.
- Az 5-6. évfolyamokon magyar nyelv, irodalom készségfejlesztő,
- az 5-6. évfolyamokon matematika készségfejlesztő,
- A 7-8. évfolyamon a továbbtanulás, a középiskolai felvétel elősegítésére a gyenge eredményt elérő (lemorzsolódással veszélyeztetett) tanulók részére felzárkóztató foglalkozásokat tartunk magyar nyelv, irodalom illetve matematika tantárgyakból, a jó eredményt elérők részére tehetséggondozó a felvételre felkészítő órákat tartunk heti egy-egy órában igény szerint pl. matematika, magyar nyelv, irodalom, biológia, testnevelés tantárgyakból.
- A 7-8. évfolyamon a tanulóknak felkínáljuk a második idegen nyelv tanulásának lehetőségét (szakkör keretén belül).

2.5. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

- Az Egry József Általános Iskola és Gersei Pethő Tagintézménye a nevelő – oktató munkája során a pedagógusok csak olyan nyomtatott taneszközöket (tankönyv, munkafüzet, térkép, stb.) használnak a tananyag feldolgozásához, amelyek hivatalosan tankönyvvé vannak nyilvánítva. A nyomtatott taneszközön túl néhány

tantárgynál egyéb eszközökre is szükség van. (pl.: tornafelszerelés, rajzfelszerelés, stb.)

- Tankönyveket térítésmentesen biztosítjuk a tanulóknak, mely tankönyvek a NAT 2020-hoz illeszkednek.
-
- Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a nevelők szakmai munkaközösségei (illetve ahol nincs munkaközösség, ott az egyes szaktanárok) határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján.
- A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanév előtt (a megelőző tanév májusában szülői értekezleteken) tájékoztatjuk. A taneszközök beszerzése a tanév kezdetére a szülők kötelessége.
- A taneszközök kiválasztásánál a szakma munkaközösségek a következő szempontokat veszik figyelembe:
  - a taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének
  - az egyes taneszközök kiválasztásánál azokat az eszközöket kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatóak
  - a taneszközök használatában az állandósága törekszünk: új taneszköz használatát csak nagyon szükséges, az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetben vezetünk be

2.6. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

Az alsó tagozat pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

- Az alsó tagozat első két évében a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségeket pedagógiai szempontból kezeljük.
- Fokozatosan átvezetjük a tanulót az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységeibe.
- Fokozatosan kialakítjuk, az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat.

- Mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait.
- Törekszünk a mozgásigény kielégítésére, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésére, a koncentráció képességének alapozására.

A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

- Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítményelvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok.
- Fokozatosan előtérbe helyezzük a NAT elveiből következő motiválási és tanulásszervezési folyamatokat.
- Fokozatosan bővítjük, az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat.
- Fontosnak tartjuk az önismeret alakítását, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztését, az együttműködés értékének tudatosítását a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban.
- A tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempontnak tekintjük: az életkori jellemzők figyelembevételét, az ismeretek tapasztalati megalapozását és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatását.
- Kiemelt feladatként kezeljük a kreativitás fejlesztését, az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvést, a tanulók egészséges terhelését, érési folyamatuk követését, személyre szóló, fejlesztő értékelésüket.

A felső tagozat pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása.

Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

- Az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését, gazdagítását a drámapedagógia eszköztárának alkalmazásával kívánjuk megvalósítani.
- Fontosnak tartjuk a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozását, helyes magatartásformák megismertetését és gyakoroltatását.

- Fejlesztjük a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználatot, az alapvető képességek, készségek elsajátítását, a mentális képességeket, az önálló tanulás és az önművelés alapozását.
- Tovább bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulószervezési módokat.

A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

- A felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata – a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben – a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése.
- Célunk az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása.
- Nagy hangsúlyt fektetünk a pályaválasztásra, pályaaorientációra.

2.6.1 A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok megvalósulását elősegítő pályázataink

Lázár Ervin Program - A nemzeti identitás erősítését célzó programokról szóló 1042/2019. (II. 18.) Korm. határozat alapján: az ezeréves magyar kultúra a jelen állampolgárainak és a jövő nemzedékeinek művelődése, önkifejezése és nemzeti identitása, valamint Magyarország kulturális fennmaradása szempontjából fundamentális jelentőségű érték, ennél fogva kiteljesítés az állam kiemelt felelőssége. A Lázár Ervin Program szociális helyzetű és lakóhelytől függetlenül minden, az 1-8. évfolyamon tanuló általános iskolai diák részére tanévenként egyszeri alkalommal ingyenesen biztosítja a színházi-, tánc-, és cirkuszi előadások, komolyzenei hangversenyek, illetve az őshonos állatok bemutatóhelyei látogatásának élményét. A tanuló a felsorolt programokon szülői/gondviselői hozzájárulás alapján vesz részt.

EFOP-3.3.5. pályázat - A projekt keretében az ingyenesség biztosításával olyan diákok számára is megnyílik a lehetőség a tematikus programokon való részvételre, mely nem csak a kikapcsolódást, de az érdeklődésüknek megfelelő témákban való jártasságukat is növeli. A bentlakásos és napközi programok ugyanakkor nem csak a tanulók tudásának szélesítésére alkalmasak, hanem a szociális készségek fejlesztésére is: kilépve a megszokott iskolai keretek közül, mégis egy biztonságos környezetben lehetőségük nyílik a diákoknak egy új közösségbe való beilleszkedésre, új kapcsolatok kiépítésére, a csoportokban a különböző korosztályok

közötti kapcsolatteremtés, együttműködés gyakorlására. Finanszírozásuk pályázati forrásból valósul meg.

Határtalanul program

A Magyarország határain kívül élő magyarság megismerése, valamint a magyarországi és a külföldi magyar fiatalok közti kapcsolatok kialakítása, illetve erősítése céljából a mindenkori pályázati kiírásnak megfelelően, a 7. évfolyamosok részére projektet valósítunk meg 4-5 napos időkeretben. Finanszírozása pályázati forrásból valósul meg.

Országos Iskolakert Fejlesztési Program- Iskolakerti Alapozó Program 2019. (alprogram)

Az Agrárminisztérium, az Iskolakertekért Alapítvány, a Váci Egyházmegyei Karitás és a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara saját iskolakerti kezdeményezéseik összehangolásaként országos programot indítottak 2018 januárjában. Iskolánk sikeresen vett részt az Iskolakerti Alapozó Program 2019 pályázaton. Az iskolakert indítását az Országos Iskolakert-fejlesztési Program, Iskolakert Alapozó Alprogram tette lehetővé 2019-ben, a szükséges eszközök biztosításával és szakmai segítségnyújtással.

Az iskolakerthez a területet a Keszthelyi Gazdasági Ellátó Szervezet biztosítja. A pályázatnak köszönhetően kertészeti eszközöket és vetőmagokat kaptunk, valamint a kertvezető pedagógus továbbképzésen vett részt. 2019-től működő iskolakertünket pedagógus vezetésével, fejlesztő foglalkozások keretén belül 5-7 osztályos tanulók művelik. A program lehetőséget teremt tanulóinknak a környezetük tapasztalati úton való megismerésére, a felelősségteljes magatartásuk kialakítására, valamint a tanuláshoz szükséges funkciók és kompetenciák fejlesztésére is. (pl. nagymozgás, finommotorika, emlékezet, figyelem stb.) A program finanszírozása pályázati forrásból valósul meg.

Boldog Iskola

A 2018-as tanévtől iskolánk minden tanévben sikerrel vesz részt a Jobb Veled a Világ Alapítvány által működtetett Boldogság Intézet nyílt pályázatán, melyet a magyarországi és határon túli nevelési-oktatási intézmények számára írtak ki. Jelenleg 1 osztályban fut a program.

Az Alapítvány 2014-ben indította el Boldogságóra programját, melynek fővédnöke Prof.Dr. Bagdy Emőke. A program kiemelt küldetése, hogy a pozitív pszichológia eredményeire építve

adjon ötleteket és módszertani segítséget a boldogságra való képesség fejlesztéséhez. Továbbá hogy az intézmény pedagógiai programjában és munkatervében megfogalmazódjanak a „Boldog iskola” kritériumai, és az iskola egész pedagógiai szemléletébe beépüljön a Boldogság-program. A boldogságórák célja nem az, hogy problémamentes életmodellt állítson a fiatalok elé, hanem, hogy vezérfonalat adjon az iskolásoknak, hogy könnyebben nézzenek szembe a kihívásokkal, képesek legyenek megbirkózni a problémákkal, valamint hogy lehetőséget adjon a testi-lelki egészség megtartásához szükséges tényezők tanulmányozására és tudatosítására. A boldogság különböző összetevői, feltételei, az egyes témakörök sorrendje, ill. a program fő részei, alappillérei:

1. Boldogságfokozó hála
2. Optimizmus gyakorlása
3. Kapcsolatok ápolása
4. Boldogító jócselekedetek
5. Célok kitűzése és elérése
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömök élvezete
8. Megbocsátás
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság

A program szelleme szerint minden pedagógusnak törekednie kell arra, hogy

- érdekesek legyenek a tanórák;
- az osztály összetartását fokozni kell;
- személyiségfejlesztésre legyen lehetőség;
- a jobb legyen a viselkedés, a jó kapcsolatokat alakítsunk ki;
- „érezd jól magad a bőrödben” szemlélet megteremtése;
- diákok tanuljanak meg örömet találni: játékban, feladatban, munkában;
- adjunk módot a lelket építő éneklésre, és a testet fejlesztő mozgásra, sportra;
- a gyerekek önbecsülése fejlődhessen azoknál, akik annak hiányában vannak;
- a tanárok kedvesek legyenek,
- sok kirándulásra kerüljön sor,
- érdekes rendezvények, versenyek legyenek az iskolában,
- jó programok legyenek,
- erősíteni kell a pedagógiai munkában a pozitív szemléletet, az élet szeretetét.

Megvalósításának lehetséges terei:

- közösségi nevelés órák,
- bármilyen egyéb tanórák,
- kulturális-, sport és egyéb szabadidős foglalkozások.

2.7. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja, a tanulók fizikai állapotának mérése

2. 7.1. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja

Az iskola mindennapos testnevelési órákról szóló terve a helyi lehetőségekből kiinduló, reális, fenntartható célkitűzés, mivel a program iskolánk minden tanulójának egész éven át lehetőséget ad a rendszeres mozgásra. A program figyelembe veszi a helyben felkínálható iskolán kívüli lehetőségeket is:

- 1-8 évfolyam heti 5 testnevelés óra biztosítása
- Az 1-2. évfolyam tanulói heti két órában az „Úszó Nemzet Program” révén részesülnek úszásoktatásban.
- A 3-4. és 5-6. évfolyam testnevelés óráiba beépítettük az úszást. Tanulóink a megjelölt évfolyamokon fél éven át vesznek részt (egymást váltva) úszásoktatáson.
- A versenyengedéllyel rendelkező tanulók kaphatnak felmentést heti két óra alól, ha az edzés igazolása mellett az érintett testnevelésórát közismereti tanóra nem előzi meg vagy nem követi, azaz ha a testnevelési óra a nulladik, az első, az utolsó vagy utolsó kettő tanítási órára esik.
- ISK keretén belül is sportolhatnak tanítványaink: atlétika, szivacskezilabda, kezilabda és labdarúgás sportágakban.

A mindennapos testnevelésben lehetőség van arra, hogy a tanuláshoz szükséges tulajdonságokat megerősítsük: legyen erős, kitartó, becsületes és szorgalmas, ne legyen fáradékony, bírja a tanulással járó idegi és fizikai terhelést.

Célunk:

- Tanulóinkban felkelteni a rendszeres testmozgás, az egészséges életmód iránti igényt, elsajátíttatni az ehhez szükséges elméleti és gyakorlati tudnivalókat, ismereteket.
- Tudatosítani a tanulóknál a saját szervezetük felépítésének és működésének alapfokú tudnivalóit.
- A testnevelés, sport segítségével kialakítani a tanulóknál a mindennapi élethez szükséges alapvető tulajdonságokat, készségeket: akaraterő, szorgalom, kitartás, becsületesség, szabályok betartása, a társak tisztelete, segítése, a csapatmunka szerepe, az idegi és fizikai állóképesség, az egészséges önbizalom, a céltudatosság stb.

A mindennapos testnevelés tematikáját a testnevelés helyi tantárgyi terve tartalmazza.

2.7.2. A tanulók fizikai állapotának mérése

1. A tanulók fizikai állapotának mérését a testnevelés tantárgyat tanító nevelők végzik el a testnevelés órákon, tanévenként két alkalommal október, illetve május hónapban. (A felmérés a „Hungarofit teszt” alapján került összeállításra. Lásd: *Módszerek a tanulók fizikai felkészültségének, teljesítményének mérésére, értékelésére Szerkesztette: Andrásné Dr. Teleki Judit, MKM 1997.*)

2. A mérés eredménye alapján a nevelők a tanulók fizikai állapotát, általános teherbíró képességét minősítik, az évente kapott eredményeket összehasonlítják, és ezt az értesítő könyvön keresztül a szülők tudomására hozzák.

3. A tanulók fizikai állapotának mérését szolgáló feladatok, illetve az elért eredményekhez tartozó pontszámok:

1. feladat: HELYBŐL TÁVOLUGRÁS (Az alsó végtag dinamikus erejének mérése)

Kiinduló helyzet: a tanuló az elugró vonal (elugró deszka) mögé áll úgy, hogy a cipőorrával a vonalat nem érinti.

Feladat: térdhajlítás – és ezzel egyidejűleg páros karlendítés hátra, hátsó rézsütos mélytartásba, előzetes lendületszerzés –, majd erőteljes páros lábú elrugaskodás és elugrás előre.

Értékelés: az utolsó nyom és az elugró vonal közötti távolságot mérjük méterben.

Az elért eredmények átszámítása pontszámmá:

Fiúk (4 motorikus próba értékelése esetén)

PONTSZÁM	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	évfolyam							
1	1.00	1.10	1.23	1.34	1.45	1.55	1.64	1.72
2	1.03	1.13	1.26	1.37	1.48	1.58	1.67	1.75
3	1.06	1.16	1.29	1.40	1.51	1.61	1.70	1.78
4	1.09	1.19	1.30	1.43	1.54	1.64	1.73	1.81
5	1.12	1.22	1.34	1.46	1.57	1.67	1.76	1.84
6	1.15	1.25	1.37	1.49	1.60	1.70	1.79	1.87
7	1.18	1.28	1.40	1.52	1.63	1.73	1.82	1.90
8	1.21	1.31	1.44	1.55	1.66	1.76	1.85	1.93
9	1.24	1.34	1.47	1.58	1.69	1.79	1.88	1.96
10	1.27	1.37	1.50	1.61	1.72	1.82	1.91	1.99
11	1.30	1.40	1.53	1.64	1.75	1.85	1.94	2.02
12	1.33	1.43	1.56	1.67	1.78	1.88	1.97	2.05
13	1.36	1.45	1.59	1.70	1.81	1.91	2.00	2.08
14	1.39	1.48	1.62	1.73	1.84	1.94	2.03	2.11
15	1.42	1.52	1.65	1.76	1.87	1.97	2.06	2.14
16	1.45	1.56	1.68	1.79	1.90	2.00	2.09	2.17
17	1.48	1.58	1.72	1.82	1.93	2.03	2.12	2.20
18	1.51	1.62	1.76	1.85	1.97	2.07	2.16	2.24
19	1.54	1.66	1.80	1.89	2.01	2.11	2.20	2.28
20	1.57	1.70	1.84	1.94	2.05	2.15	2.24	2.32
21	1.61	1.74	1.87	1.98	2.09	2.19	2.28	2.36

Lányok (4 motorikus próba értékelése esetén)

PONTSZÁ	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
M	Évfolyam							
1	0.97	1.08	1.17	1.24	1.31	1.38	1.43	1.47
2	1.00	1.11	1.20	1.27	1.34	1.41	1.45	1.50
3	1.03	1.14	1.23	1.30	1.37	1.44	1.48	1.53
4	1.06	1.17	1.26	1.34	1.40	1.47	1.51	1.56
5	1.09	1.20	1.29	1.38	1.43	1.50	1.54	1.59
6	1.12	1.23	1.32	1.41	1.45	1.53	1.57	1.62
7	1.15	1.26	1.35	1.44	1.48	1.56	1.60	1.65
8	1.19	1.29	1.38	1.47	1.51	1.59	1.63	1.68
9	1.22	1.32	1.41	1.50	1.54	1.62	1.66	1.71
10	1.25	1.35	1.44	1.53	1.57	1.65	1.69	1.74
11	1.29	1.38	1.48	1.56	1.60	1.68	1.72	1.77
12	1.32	1.41	1.50	1.59	1.63	1.71	1.74	1.80
13	1.35	1.44	1.53	1.62	1.66	1.74	1.77	1.84
14	1.39	1.48	1.57	1.65	1.69	1.77	1.80	1.87
15	1.41	1.50	1.60	1.68	1.72	1.80	1.83	1.90
16	1.44	1.53	1.64	1.71	1.76	1.84	1.87	1.94
17	1.47	1.57	1.67	1.74	1.80	1.87	1.91	1.98
18	1.50	1.60	1.70	1.77	1.84	1.90	1.95	2.02
19	1.54	1.64	1.74	1.80	1.88	1.94	1.99	2.05
20	1.57	1.68	1.78	1.84	1.92	1.98	2.03	2.08
21	1.61	1.72	1.81	1.88	1.96	2.02	2.07	2.11

2. feladat: HASONFEKVÉSBŐL TÖRZSEMELÉS ÉS LEENGEDÉS
FOLYAMATOSAN

(A hátizmok dinamikus erő-állóképességének mérése)

Maximális időtartam: négy perc.

Kiinduló helyzet: a tanuló a hasán fekszik úgy, hogy az állával megérinti a talajt, és mindkét karja laza tarkórártás helyzetében van. A vizsgálatot végző személy az egymáshoz tett lábfejeket a földhöz szorítja.

Feladat: a tanuló az 1. ütemre törzsemelést végez,

2. ütemre összeérinti a könyökét az álla alatt,

3. ütemre visszanyit tarkórártásba,

4. ütemre törzsét leengedve visszafekszik a földre.

Értékelés: négy perc alatt végrehajtott törzsemelések száma.

Az elért eredmények átszámítása pontszámmá:

Fiúk (4 motorikus próba értékelése esetén)

PONTSZÁM	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	évfolyam							
1	20	22	24	26	28	30	32	34
2	24	26	28	30	32	34	36	38
3	28	30	32	34	36	38	40	42
4	32	34	36	38	40	42	44	46
5	36	38	40	42	44	46	48	50
6	40	42	44	46	48	50	52	54
7	44	46	48	50	52	54	56	58
8	48	50	52	54	56	58	60	62
9	52	54	56	58	60	62	64	66
10	56	58	60	62	64	66	68	70
11	60	62	64	66	68	70	72	74
12	64	66	68	70	72	74	76	78
13	68	70	72	74	76	78	80	82
14	72	74	76	78	80	82	84	86

Lányok (4 motorikus próba értékelése esetén)

PONTSZÁM	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	évfolyam							
1	16	19	22	25	28	29	30	32
2	20	23	24	29	32	33	34	36
3	24	27	28	33	36	37	38	40
4	28	31	32	37	40	41	42	44
5	32	35	36	41	44	45	46	48
6	36	39	40	45	48	49	50	52
7	40	43	44	49	52	53	54	56
8	44	47	48	53	56	57	58	60
9	48	51	51	57	60	61	62	64
10	52	55	56	61	64	65	66	68
11	56	59	60	65	68	69	70	72
12	60	63	64	69	72	73	74	76
13	64	67	68	73	76	77	78	80
14	68	71	74	77	80	82	83	84

3. feladat: HANYATTFEKVÉSBŐL FELÜLÉS TÉRDÉRINTÉSEL FOLYAMATOSAN

(A hasizmok erő-állóképességének mérése)

Maximális időtartam: négy perc.

Kiinduló helyzet: a tanuló torna vagy egyéb puha szőnyegen, a hátán fekszik, és mindkét térdét 90 fokos szögben behajlítja. Laza tarkóra tartás előre néző könyökkel.

Feladat: a tanuló üljön fel, könyökével érintse meg azonos oldalon a combokat.

Hanyattfekvés és újabb felülés következik folyamatosan.

Értékelés: a szünet nélküli szabályosan végrehajtott felülések száma négy perc alatt.

Az elért eredmények átszámítása pontszámmá:

Fiúk (4 motorikus próba értékelése esetén)

PONTSZÁM	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	évfolyam							
1	25	28	31	34	36	38	40	42
2	30	33	36	39	41	43	45	47
3	35	38	41	44	46	48	50	52
4	40	43	46	49	51	53	55	57
5	45	48	51	54	56	58	60	62
6	50	53	56	59	61	63	65	67
7	55	58	61	64	66	68	70	72
8	60	63	66	69	71	73	75	78
9	65	68	71	74	76	78	80	82
10	70	73	76	79	81	83	85	87
11	75	78	81	84	86	88	90	92
12	80	83	86	89	91	93	95	97
13	85	88	91	94	96	98	100	102
14	90	93	96	98	100	102	104	106

Lányok (4 motorikus próba értékelése esetén)

PONTSZÁM	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	évfolyam							
1	20	23	26	29	32	34	36	38
2	25	28	31	34	36	38	40	42
3	30	33	36	39	41	43	45	47
4	35	38	41	44	46	48	50	52
5	40	43	46	49	51	53	55	57
6	45	48	51	54	56	58	60	62
7	50	53	56	59	61	63	65	67
8	55	58	61	64	66	68	70	72
9	60	63	66	69	71	73	75	77
10	65	68	71	74	76	78	80	82
11	70	73	76	79	81	83	85	87
12	75	78	81	84	86	88	90	92
13	80	83	86	89	91	93	95	97
14	85	88	91	94	96	98	100	102

4. feladat: FEKVŐTÁMASZBAN KARHAJLÍTÁS- ÉS NYÚJTÁS FOLYAMATOSAN

(A vállövi és a karizmok dinamikus erő-állóképességének mérése)

Maximális időtartam: lányok 2 perc; fiúk: 4 perc.

Kiinduló helyzet: mellső fekvőtámasz (tenyerek vállszélességben előre néző ujjakkal, egyenes törzs, nyak a gerinc meghosszabbításában, nyújtott térd, merőleges kar).

Feladat: a tanuló mellső fekvőtámaszból indítva karhajlítást- és nyújtást végez. A törzs feszes, egyenes tartását a karnyújtás- és karhajlítás ideje alatt is meg kell tartani, a fej nem lóghat. A karhajlítás addig történik, amíg a felkar vízszintes helyzetbe nem kerül.

Értékelés: a szünet nélküli szabályosan végrehajtott ismétlések száma.

Az elért eredmények átszámítása pontszámmá:

Fiúk (4 motorikus próba értékelése esetén)

PONTSZÁM	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	évfolyam							
1	5	7	9	11	13	15	17	19
2	7	9	11	13	15	17	19	21
3	9	11	13	15	17	19	21	23
4	11	13	15	17	19	21	23	25
5	13	15	17	19	21	23	25	27
6	15	17	19	21	23	25	27	29
7	17	19	21	23	25	27	29	31
8	19	21	23	25	27	29	31	33
9	21	23	25	27	29	31	33	35
10	23	25	27	29	31	33	35	37
11	25	27	29	31	33	35	37	39
12	26	28	30	32	34	36	38	40
13	27	29	31	33	35	37	39	41
14	28	30	32	34	36	38	40	42

Lányok (4 motorikus próba értékelése esetén)

PONTSZÁM	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	évfolyam							
1	1	1	2	2	3	4	5	6
2	1	2	2	3	4	5	6	7
3	2	2	3	4	5	6	7	8
4	2	3	4	5	6	7	8	9
5	3	4	5	6	7	8	9	10
6	4	5	6	7	8	9	10	11
7	5	6	7	8	9	10	11	12
8	6	7	8	9	10	11	12	13
9	7	8	9	10	11	12	13	14
10	8	9	10	11	12	13	14	15
11	9	10	11	12	13	14	15	16
12	10	11	12	13	14	15	16	17
13	11	12	13	14	15	16	17	18
14	12	13	14	15	16	17	18	19

1. A tanulók minősítése a négy feladatban elért összes pontszám alapján:

<i>Elért összes pontszám</i>	<i>Minősítés</i>
0 – 11	igen gyenge
12 – 22	gyenge
23 – 33	elfogadható
34 – 43	közepes
43 – 52	jó
53 – 63	kiváló

2.8 A tanulók tanulmányi munkájának ellenőrzése, értékelése

2.8.1. Az írásbeli és szóbeli feladatok, az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt feladatok meghatározásának elvei és korlátai

- Folyamatos megfigyelés eredményeként a helyes tanulási technikák kiválasztása, fejlesztése. Minden tanuló számára a legoptimálisabb – életkori szintjének és aktuális szükségletének megfelelő – tanulási módszerek megismerése, az egyéni tanulásban az önállóság fokozása.
- A figyelem, akarat fejlesztése, irányítása.
- A tanulók természetes érdeklődésének felkeltése, ébrentartása, elmélyítése, az egyéni érdeklődés és az egyéni képességek kibontakoztatása.
- Az önművelési igény felkeltése, az önművelés legfontosabb jártasságainak, készségeinek, képességeinek kialakítása, fejlesztése, önálló ismeretszerzésre ösztönzés.
- A tanórai keretben folyó nevelő-oktató munka speciális foglalkozások keretében történő megszilárdítása, kiegészítése, bővítése.
- A hátránnyal induló tanulók következetes fejlesztése, felzárkóztatása, a gyengébb képességűekkel való differenciált foglalkozás.
- A tehetséges tanulók képességeinek kibontakoztatása, fejlesztése.
- Segédkönyvek, kézikönyvek, lexikonok használatának megismertetése, segítségnyújtó szerepének, hasznosságának felismertetése.
- Önképzésre nevelés.
- Önálló gyűjtőmunka végzése.
- Csoportos feladat elvégzése: team munka, projektek.
- Önellenzésre, önértékelésre nevelés.
- A tantárgyakhoz kötődő, differenciált képességfejlesztést szolgáló feladatok.

Iskolánkban a házi feladatok meghatározásával kapcsolatosan az alábbi szabályok érvényesülnek:

- a házi feladatok legfontosabb funkciója a tanórán feldolgozott tananyaghoz kapcsolódó gyakorlás (készség- és képességfejlesztés), valamint a tananyaghoz kapcsolódó ismeretek megszilárdítása;

- az első-negyedik évfolyamon a tanulók hétvégére (szombatra, vasárnapra), valamint a tanítási szünetek idejére nem kapnak sem szóbeli, sem írásbeli házi feladatot;
- az ötödik-nyolcadik évfolyamon a tanulók a tanítási szünetek idejére – a szokásos (egyik órától a másikra esedékes) feladatokon túl – nem kapnak sem szóbeli, sem írásbeli házi feladatot;
- a tanulók eredményes felkészülésének érdekében egy tanítási napon belül 5. és 6. osztályban egy, 7. és 8. osztályban legfeljebb kettő témazáró, illetve félévi vagy évi végi felmérő dolgozatot lehet írni.

Az otthoni írásbeli házi feladat kiadásának korlátai (Gersei Pethő Tagintézmény)

- A tanulókat (versenyre készülők, a tantárgy iránt aktívan érdeklődők) egyéni választásuk, kérésük alapján szorgalmi feladattal segíthetjük, számukra szorgalmi feladatot javasolhatunk.
- Az otthoni tanulási idő (írásbeli és szóbeli feladatok elvégzésének együttes ideje) maximum 20-30 percet vehet igénybe egy tantárgyból.
- A napi felkészülés otthoni (napközis, iskolaotthonos, tanulószoba) ideje nem lehet több 1-1,5 óránál.

2.8.2. Az írásbeli és szóbeli beszámoltatás formái

Az iskola a nevelő és oktató munka egyik fontos feladatának tekinti a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzését és értékelését.

Az előírt követelmények teljesítését az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók **szóbeli felelete**, **írásbeli munkája** vagy **gyakorlati tevékenysége** alapján ellenőrizzük. Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is.

- A 2.-4. évfolyamon a félév és az év végén a tanulók a követelmények teljesítéséről átfogó írásbeli dolgozatban is tanúbizonyságot tesznek magyar nyelv, magyar irodalom, matematika, környezetismeret és idegen nyelv tantárgyakból.
- A következő elméleti jellegű tantárgyak: magyar nyelv, irodalom, idegen nyelv, matematika, történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek, környezetismeret, természettudomány, biológia, fizika, kémia, földrajz, hon és népismeret

ellenőrzésénél a tanulók munkáját egy-egy témakörön belül szóban és írásban is ellenőrizzük:

- Az adott témakörökön belül 1-1 leckéből írásbeli felelet, vagy több leckéből kisdolgozat formájában is számot adhatnak a tanulók, melynek időtartama 10-20 perc.
- Az egyes témakörök végén a tanulók az egész téma tananyagát és fő követelményeit átfogó témazáró dolgozatot írnak. A témazáró dolgozat megíratására egy teljes tanórát biztosítunk.
- A 4., 5., és 7. évfolyam végén a tanulók szakmai munkaközösség által összeállított, évfolyam szerinti egységes írásbeli dolgozatokban számolnak be a követelmények elsajátításáról: matematika és szövegértésből.

A fent megnevezett írásbeli beszámoltatás formái mellett fontosnak tartjuk a tanulók szóbeli kifejező készségének fejlesztését. Ennek érdekében minél többször ellenőrizzük a követelmények elsajátítását szóbeli felelet formájában.

Ezért egy-egy tantárgy esetében egy témakörön belül – a témazáró dolgozaton kívül – fontos, hogy sor kerüljön írásbeli számonkérés és szóbeli felelet mellett egyéb tevékenységek értékelésére:

- az ének-zene, a rajz, a digitális kultúra, a technika és tervezés tantárgyból félévente, valamilyen gyakorlati tevékenységgel összekapcsolva,
- a többi tantárgy esetében félévente legalább egy alkalommal pl. team munka, projektmunka

(A testnevelés követelményeinek elsajátítását csak gyakorlati tevékenység révén ellenőrizzük.)

2.8.3 Oktatási eredményvizsgálatok

- „Bemenetkor” az első osztályosok ismeretanyagának, képességeinek felmérése (Difer), a feladatok meghatározása, szükség esetén fejlesztőpedagógus segítségével.
- „Átmenetkor” a 4. és 5. osztályban tanítók és a szaktanárok közösen összeállított anyagon mérik az alapkészségek helyzetét (hangos és szövegértő olvasás, helyesírás, matematika).
- Országos mérések a 4-8. évfolyamon minden tanév májusában.

2.8.4. A tanulók teljesítményének értékelése

A nevelők a tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban az alapján végzik, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményekhez; emellett azonban figyelembe veszik azt is, hogy a tanulói teljesítmény hogyan változott – fejlődött-e vagy hanyatlott – az előző értékeléshez képest.

A tanulók tanulmányi munkájának értékelése az egyes évfolyamokon a különböző tantárgyak esetében a következők szerint történik:

- Az első, a második évfolyamon félévkor a tanulók teljesítményét, előmenetelét szöveges minősítéssel értékeljük.
- A második évfolyam második félévétől a nyolcadik évfolyam befejezéséig az ötfokozatú érdemjegy az osztályozás eszköze (kivételt képez: az Idegen nyelv 4. évfolyam félévkor).
- Második- nyolcadik évfolyamon a tanulók teljesítményének értékelése tanév közben érdemjegyekkel, félévkor és tanév végén osztályzatokkal (kitűnő, jeles, jó közepes, elégséges, elégtelen) történik.
- A második-nyolcadik évfolyamon a félévi és az év végi osztályzatot az adott félév során szerzett érdemjegyek, és a tanuló - év közbeni tanulmányi munkája alapján - kell meghatározni.
- Az Idegen nyelvet (angol, német) 4. évfolyam félévekor, szöveges minősítéssel értékeljük.
- A Gersei Pethő Tagintézményben a második évfolyam második félévétől a nyolcadik évfolyam befejezéséig az ötfokozatú érdemjegy az osztályozás eszköze valamennyi tantárgy vonatkozásában.

A tanulók munkájának, előmenetelének folyamatos értékelése érdekében minden tantárgyból egy-egy témakörön belül minden tanulónak legalább két érdemjegyet/értékelést kell szereznie. Ha a témakör tanítása hosszabb időt vesz igénybe, minden tanuló munkáját:

- **havonta** legalább **egy** érdemjeggyel kell értékelni a **heti 3-5** órában tanított tantárgyak esetén,
- **félévente** legalább **négy** érdemjeggyel kell értékelni a **heti 2** órában tanított tantárgyak esetén

- **félévente** legalább **három** érdemjeggyel kell értékelni a **heti 1** órában tanított tantárgyak esetén.

A tanuló által szerzett érdemjegyekről/értékelésekről a szülőt az adott tantárgyat tanító nevelő értesíti az elektronikus ellenőrzőn keresztül két héten belül.

2.8.5. Az értékelés kategóriái első osztálytól a második évfolyam félévéig

Kiválóan teljesített

A tantervi követelményeket megbízhatóan teljesíti. Ismeretei biztosak, képes azokat az évfolyam követelményeinek megfelelő szinten alkalmazni. Szóban és írásban is képes gondolatai, véleménye és a tanultak pontos megfogalmazására. Életkorának megfelelő szinten képes az összefüggések meglátására, alkotó módon tudja a megszerzett ismeretanyagot hasznosítani.

Jól teljesített

A tantervi követelményeket általában jól teljesíti. Ismeretanyaga jó, alkalmazásában kissé bizonytalan. Szóban és írásban kevés segítséget igényel feladatmegoldásai során. Kevés segítséget igényel az összefüggések meglátásában, ismereteit önállóan is képes alkalmazni.

Megfelelően teljesített

A tantervi követelményeket alapvető szinten teljesíti. Ismeretanyaga közepes szintű, alkalmazása során többször igényel segítséget. Szóban és írásban nehézkesen nyilvánul meg. Összefüggések meglátására csak segítséggel képes.

Felzárkóztatásra szorul

A tantervi követelményeket alacsony szinten teljesíti. Ismeretanyaga csekély, önálló alkalmazására is csak sok segítséggel képes. Szóban és írásban csak kérdések segítségével tud megnyilvánulni, fogalmakat nem ért, önállóan egyszerű összefüggéseket sem tud felismerni.

2.8.6. Az értékelés kategóriái, a tantárgyi érdemjegyek és osztályzatok kritériumai 2. évfolyam évvége-8. évfolyam

Szöveges értékeléssel értékeljük:

- Az Idegen nyelvet (angol, német) 4. évfolyam 1. félévekor

Szöveges minősítés kategóriái

- KIVÁLÓAN TELJESÍTETT (megfelel az 5-ös osztályzatnak)
- JÓL TELJESÍTETT (megfelel a 4-es osztályzatnak)
- MEGFELELŐEN TELJESÍTETT (megfelel a 3-as osztályzatnak)
- FELZÁRKÓZTATÁSRA SZORUL (megfelel a 2-es osztályzatnak)
- A TANTERVI KÖVETELMÉNYEKET NEM TELJESÍTETTE (megfelel az 1-es osztályzatnak)

Az egyes tantárgyak érdemjegyei és osztályzatai a következők

jeles(5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1)

Jeles

A tantárgyi követelményeknek kifogástalanul megfelel.

Ismeri, érti, önállóan képes alkalmazni a tananyagot.

Szóban és írásban pontosan, szabatosan fogalmaz.

Fogalmi pontosak, tiszták, összefüggésüket, rendszerüket átalakítja.

A váratlan problémák nem riasztják vissza, hanem biztos ismeretei birtokában közelíteni képes a megoldáshoz.

Jó

A tantervi követelményeket megbízhatóan teljesíti.

Fogalmi tiszták, az önálló alkalmazásban kissé bizonytalan.

Szóbeli és írásbeli fogalmazásában nem követ el értelemzavaró pontatlanságokat.

Az alapvető összefüggéseket tudja, a begyakorolt módszerekkel biztosan dolgozik.

Közepes

Csak az alapvető tantervi követelményeket teljesíti.

Pontatlanul, nehézkesen nyilvánul meg szóban, írásban egyaránt.

Fogalmi nem tiszták, az összefüggéseket csak segítséggel ismeri fel.

Elégséges

A tantervi követelményekből csupán annyit képes elsajátítani, amennyi a továbbhaladáshoz feltétlenül szükséges.

Fogalmakat nem ért, önállóan egyszerű összefüggéseket sem tud felismerni.

A legalapvetőbb feladatok megoldásához is tanári segítségre szorul.

Elégtelen

A tantervi követelményeknek nevelői segítséggel sem tud eleget tenni.

Tanév végi értékelés során alkalmazzuk még a **dicséretes** értékelést, abban az esetben, ha az adott tantárgyból a tanév során csak ötösei vannak a tanulónak, és a szaktanár értékelése szerint folyamatosan kimagasló teljesítményt nyújtott, vagy tanév során több

alkalommal versenyeken és rendezvényeken vett részt. (**Tantárgyi dicséret bejegyzés** kerül a tanuló év végi bizonyítványába)

A **tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes** értékelése érdekében a tanulók írásbeli témazáró dolgozatainak, feladatlapjainak, tesztjeinek értékelésekor az elért teljesítmény (pontszám) érdemjegyekre történő átváltását a következő arányok alapján végzik el a szaktárgyat tanító nevelők:

Teljesítmény	Érdemjegy
0-30 %:	elégtelen (1)
31-54 %:	elégséges (2)
55-74 %:	közepes (3)
75-89 %:	jó (4)
90-100 %:	jeles (5)

2.9. A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek

2.9.1. A tanulók magatartásának értékelési szempontjai

Az első-nyolcadik évfolyamon a tanuló magatartását az osztályfőnök a nevelőtestület véleményének figyelembe vételével állapítja meg. Vitás esetben az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt az osztályzatról.

A félévi és az év végi osztályzatot az értesítőbe és a bizonyítványba be kell jegyezni.

Az iskolában a magatartás értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

A tanulók magatartásának értékelésénél és minősítésénél a első-nyolcadik évfolyamon a *példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2)* érdemjegyeket illetve osztályzatokat használjuk.

Iskolánkban a magatartás értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

Példás (5) az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja;
- a tanórán és a tanórán kívül példamutatóan, rendesen viselkedik;
- kötelességtudó, feladatait teljesíti;
- önként vállal feladatokat és azokat teljesíti;
- tisztelettudó;
- társaival, nevelőivel, a felnőttekkel szemben udvariasan, előzékenyen, segítőkészen viselkedik;
- az osztály és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz;
- óvja és védi az iskola felszerelését, a környezetet;
- nincs írásbeli figyelmeztetése, intője;

Jó (4) az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja;
- tanórán vagy a tanórán kívüli foglalkozásokon rendesen viselkedik;
- feladatait a tőle elvárható módon teljesíti;
- feladatokat önként nem, vagy ritkán vállal, de a rábízottakat teljesíti;

- az osztály- vagy az iskolaközösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt;
- nincs írásbeli figyelmeztetője.

Változó (3) az a tanuló, aki.

- az iskolai házirend előírásait nem minden esetben tartja be;
- a tanórán vagy tanórán kívül többször fegyelmezetlenül viselkedik;
- feladatait nem minden esetben teljesíti;
- előfordul, hogy társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan, durva;
- a közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik;
- igazolatlanul mulasztott;
- írásbeli osztályfőnöki figyelmeztetője van.

Rossz (2) az a tanuló, aki:

- a házirend előírásait sorozatosan megsérti;
- feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti;
- magatartása fegyelmezetlen, rendetlen;
- társaival, a felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlanul, durván viselkedik;
- viselkedése romboló hatású, az iskolai nevelést, oktatást akadályozza;
- több alkalommal igazolatlanul mulaszt;
- több szaktanári figyelmeztetést kapott, illetve van osztályfőnöki intője vagy ennél magasabb fokozatú büntetése.

A magatartás elbírálásakor az egyes érdemjegyek, illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

2.9.2. A tanulók szorgalmának értékelési szempontjai

A tanulók szorgalmának értékelésénél és minősítésénél az első-nyolcadik évfolyamon a *példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2)* érdemjegyeket illetve osztályzatokat használjuk.

Az első-nyolcadik évfolyamon a tanuló szorgalmát az osztályfőnök az érdemjegyek és a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg. Vitás esetben az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt az osztályzatról.

A félévi és az év végi osztályzatot az értesítőbe és a bizonyítványba be kell jegyezni.

Az iskolában a szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

Példás (5) az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt;
- tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi;
- a tanórákon aktív, szívesen vállal többlet feladatokat is, és azokat elvégzi;
- munkavégzése pontos, megbízható;
- a tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként részt vesz;
- taneszközei tiszták, rendesek, és ezeket a tanítási órákra mindig elhozza.

Jó (4) az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt;
- rendszeresen, megbízhatóan dolgozik;
- a tanórákon többnyire aktív;
- többlet feladatot, tanórán kívüli foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt önként nem vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti;
- taneszközei tiszták, rendezettek.

Változó (3) az a tanuló, akinek:

- tanulmányi eredménye elmarad képességeitől;
- tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti;
- felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik;
- érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból is lerontja;
- önálló munkájában figyelmetlen, a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik.

Hanyag (2) az a tanuló, aki:

- képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében;

- az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg;
- tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen;
- feladatait többnyire nem végzi el;
- felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek;
- a tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül;
- félévi vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen.

A szorgalom elbírálásakor az egyes érdemjegyek illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

2.9.3. A tanulók jutalmazásának elvei

Azt a tanulót, aki képességihez mérten

- példamutató magatartást tanúsít,
- vagy folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el,
- vagy az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez,
- vagy iskolai, illetve iskolán kívüli tanulmányi, sport, kulturális stb. versenyeken, vetélkedőkön vagy előadásokon, bemutatókon vesz részt,
- vagy bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez az iskola jutalomban részesítheti.

Az iskolai jutalmazás formái.

- Az iskolában tanév közben elismerésként a következő dicsérek adhatók:
  - szóbeli dicséret
  - szaktanári dicséret,
  - napközis nevelői dicséret,
  - osztályfőnöki dicséret,
  - igazgatói dicséret,
  - nevelőtestületi dicséret.
- Az egész évben példamutató magatartást tanúsító és kiemelkedő munkát végzett tanulók a tanév végén
  - szaktárgyi teljesítményért,
  - példamutató magatartásért,
  - kiemelkedő szorgalomért,
  - példamutató magatartásért és kiemelkedő szorgalomért dicséretben részesíthetők.
- Az egyes tanévek végén, valamint a nyolc éven át kitűnő eredményt elért tanulók oklevelet és könyvjutalmat kapnak, melyet a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt vehetnek át.
- Az iskolai szintű versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók osztályfőnöki dicséretben részesülnek.
- Az iskolán kívüli versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók igazgatói dicséretben részesülnek.

- A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát, az egységes helytállást tanúsító tanulói közösséget csoportos dicséretben és jutalomban lehet részesíteni.
A dicséretet írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.

2.10. A tanulók továbbhaladása

2.10.1. A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei

Az iskola magasabb évfolyamára léphet az a tanuló, aki a helyi tantervben előírt, a továbbhaladáshoz szükséges követelményeket teljesítette, beleértve a szükséges készségek meglétét és az elvárt kimeneteli követelményeket valamennyi tantárgyból.

Magasabb évfolyamba történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához, a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie, ha:

- az iskola igazgatója felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól,
- az iskola igazgatója engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgyból a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt teljesítse,
- egy tanítási évben 250 tanítási óránál többet mulasztott,
- ha a tanuló mulasztása egy adott tantárgyból a tanítási órák 30%-át meghaladja,
- egyéni tanrendű tanuló volt.

Ha a tanuló tanév végén bármely tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott, a nevelőtestület határozata alapján javítóvizsgát tehet, kivéve, ha háromnál több tantárgyból van elégtelen osztályzata.

Az évfolyamot megismételni köteles az a tanuló, aki az adott tanévben a javítóvizsgán nem felelt meg.

Az első évfolyamot megismételheti a tanuló szülői kérésre, ilyenkor bizonyítványt a tanuló a megismételt évről kap.

A tanuló az első évfolyamon csak abban az esetben utasítható évfolyamismétlésre, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni, vagy a szülő írásban ezt kéri.

Évfolyamtól függetlenül idegen nyelvből a tanuló az idegen nyelv tanulásának első évében nem utasítható évfolyamismétlésre azért, mert a tanulmányi követelményeket nem teljesítette.

2.10.2. Egy évfolyamon belül másik osztályba való átlépés feltételei

Szülő kérése alapján a tanulót tanulmányi eredményének, magatartásának, valamint szorgalom érdemjegyeinek és az adott évfolyamra járó tanulók létszámának figyelembe vételével az iskola igazgatója párhuzamos osztályba áthelyezheti. Ebben az esetben a tanuló joga, hogy félévkor illetve év végén az általa eddig tanult idegen nyelvből

(amennyiben a párhuzamos osztályban más idegen nyelv oktatása folyik) osztályozó vizsgát tehet.

2.10.3. Kilépés, tanulói jogviszony megszűnése, megszüntetése

A tanuló az iskolával a beiratkozás napjától tanulói jogviszonyban áll, jelenlétével a jogviszony létrehozását illetve folytonosságát jelzi.

A tanulói jogviszony megszűnik:

- az átvétel napján, ha a tanuló másik iskolában folytatja a tanulmányait
- a tankötelezettség utolsó éve szolgalmi idejének utolsó napján, ha a tanuló tanulmányait nem kívánja folytatni
- a nem tanköteles korú tanuló iskolából való kizárása a fegyelmi határozat jogerőre emelkedésének napján
- annak a nem tanköteles tanulónak, aki ugyanannak az évfolyamnak a tanulmányi követelményeit második alkalommal nem teljesítette.

2.11. A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag

Településünkön nem élnek nemzetiségek.

2.12. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Valamennyi tanulónak joga van képességei minél maradéktalanabb kibontakoztatására, személyiségfejlődésének támogatására. Külön figyelmet kell fordítani a valamilyen okból hátrányos helyzetbe került tanulóakra, akiknek olyan támogató környezetre van szükségük, amely biztosíthatja iskolai sikerességüket.

Iskolánk – többek között – az alábbi segítséget nyújtja számukra az esélyegyenlőség megteremtése érdekében:

- kulcskompetenciák fejlesztését,
- az oktatásban használt információs, kommunikációs technológiák alkalmazását, a digitális tananyagok felhasználásának elősegítését,
- méltányos és egészséges tanulási környezet kialakítást,
- a pedagógusok módszertani kultúrájának fejlesztését,
- tapasztalat-, élményszerzésen alapuló tanulást,
- a differenciáló módszerek alkalmazását,

- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelését,
- a mindennapos testedzés, a mozgás, sportolás biztosítását,
- környezettudatos szemléletű oktatás-nevelést,
- egészségügyi, szociális támogató rendszer kialakítását,
- hatékony, új tanulási módszerek elsajátíttatását és alkalmazását a tanórákon,
- a tanulói aktivitás növelését a tanítási órákon,
- a tanulási attitűd pozitív átformálását,
- a továbbtanulás támogatását,
- személyiségfejlesztést és közösségépítést,
- a szabadidő hasznos eltöltésének elősegítését,
- partnerközpontú nevelést.

3. Alapfokú művészeti iskola pedagógiai programja

Jogszályi háttér

A Pedagógiai Program elkészítését meghatározó jogszabályok, rendeletek, utasítások

Törvények:

- A 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- Az 1992. évi XXXIII. tv. a közalkalmazottak jogállásáról
- A 2011. évi CLXXIX. tv. a nemzetiségek jogairól
- A 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről
- A 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- A 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról
- A 1997. évi CLV. törvény a fogyasztóvédelemről

Kormányrendeletek:

- A 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról (a továbbiakban Nkt. Vhr.)
- A 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben résztvevők juttatásairól és kedvezményeiről.
- 110/2012. (VI.4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
- A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 5/2020. (I.31.) Korm. rendelet a 110/2012. (VI.4.) Korm. rendelet módosításáról.

Miniszteri rendeletek:

- A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- A 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- Az 1/1998. OM rendelet 7. sz. melléklete: Jegyzék a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről.
- A tanév rendjéről szóló mindenkori miniszteri rendelet
- 3/2011 (I.26.) NEFMI rendelet

2020. február 8-án hatályát veszítette az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról szóló **27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet** (a továbbiakban: Rendelet).

2022/23-as tanévtől alkalmazott tantárgyi struktúra:

Az alapfokú művészetoktatás intézményünkben- tanszakok és tantárgyak

Alapfokú művészetoktatás									
Képző- és iparművészeti ág									
Képző- és iparművészet műfaj									
Tanszak		Képzőművészeti tanszak					Grafika és festészet tanszak		
Évfolyam		Előképző 1.	Előképző 2.	Alapfok 1.	Alapfok 2.	Alapfok 3.	Alapfok 4.	Alapfok 5.	Alapfok 6.
Főtárgy	Vizuális alapozó gyakorlat	2	2						
	Grafika és festészet alapjai			2	2	2			
	Grafika és festészet műhelygyakorlat						2	2	2
Kötelező tantárgy	Vizuális alkotó gyakorlat			2	2	2	2	2	2
Összes óraszám		2	2	4	4	4	4	4	4
Népművészet műfaj									
Tanszak		Népi textilműves tanszak							
Évfolyam		Előképző 1.	Előképző 2.	Alapfok 1.	Alapfok 2.	Alapfok 3.	Alapfok 4.	Alapfok 5.	Alapfok 6.
Főtárgy	Népi játék gyakorlat	2	2	2	2				
	Bevezetés a mesterségek világába- Mesterség orientáció alkotó gyakorlat					2			
	Népi textilműves alkotó gyakorlat						2	2	2
Kötelező tantárgy	Népművészeti vizuális alapismeretek			2	2	2			
	Népi textilműves műhelygyakorlat						2	2	2
Összes óraszám		2	2	4	4	4	4	4	4
Színművészeti-bábművészeti ág									
Tanszak		Színjáték tanszak							
Évfolyam		Előképző 1.	Előképző 2.	Alapfok 1.	Alapfok 2.	Alapfok 3.	Alapfok 4.	Alapfok 5.	Alapfok 6.
Főtárgy	Dráma és színjáték	2	2	3	3	3	3	3	3
Kötelezően választható tantárgy	Beszéd és vers			1	1	1	1	1	1
Összes óraszám		2	2	4	4	4	4	4	4

3.1 Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

3.1.1. Alapelveink

- művészeti iskolánk mindenki számára nyitott
- mindegyik művészeti ágazat felkészít szakirányú továbbképzésre
- az intézmény minden szintjén érvényesül: a demokrácia
- az esélyegyenlőség megvalósulása
- közösségformálás és az egyén személyiségének tiszteletben tartása
- az érték közvetítés, érték megőrzés biztosítása
- tehetséggondozás, kreatív képességek kialakítása, fejlesztése, motiválása
- az egészséges életmódra nevelés

3.1.2. Céljaink

Pedagógiai munkánk célja mindazoknak az ember-erkölcsi értékeknek a kialakítása, melyeknek birtokában tanulóink megteremthetik egyéni boldogságukat, boldogulásukat szűkebb és tágabb környezetük javára.

- a művészetoktatás legyen kiegészítője a közoktatásnak, fejlessze - az alpműveltségre építve - az egyén képességeit, tehetségét, és teljesszen ki a közösségi formákon belül.
- tanulóink legyenek képesek a művészetek befogadására, értésére és művelésére, minél több művészeti ág iránti érdeklődésre, nyitottságra.
- komplexitásra törekvés a pedagógiai folyamatok minden lényeges elemét tekintve /tartalom, előzetes tudás, motiváció, életkori sajátosság, oktatási környezet/;
- egyéni képesség-, készségfejlesztés, valamint személyiségformálás és fejlesztés a művészetoktatás eszközeivel;
- az önkifejezés lehetőségének biztosítása, az önértékelés, - elfogadás fejlesztése;
- a problémák iránti érzékenység kialakítása, fejlesztése, kommunikáció;
- az oktatás tartalmi és módszertani közelítése a mindennapi élethez;
- a művészetek befogadására, a különböző kultúrák értékei iránti nyitottságra nevelés, együttműködés, közösségfejlesztés;
- elkötelezettség, szakmai felelősségvállalás, esztétikai nevelés, izlésformálás.

3.1.3. Feladataink

- Alapos szaktárgyi tudással, változatos oktatási módszerek alkalmazásával felkészíteni tanítványainkat a művészetek öntevékeny művelésére, illetve szakirányú pályaválasztásra.
- Az esztétikai műveltség, a művészetek területén jelentkező alkotások megértésének, az ítéloképesség kialakításának elősegítése.
- A tehetségek felismerése, az egyéni képességekhez és érdeklődéshez igazodó oktatás biztosítása, tehetséggondozás, a tanulás támogatása;
- A tanuló és a pedagógus közös tevékenységére, szocializációra, együttműködésére épülő oktatás megszervezése, tervszerű, következetes munkára való nevelés;
- Problémamegoldásra, az összefüggések feltárására ösztönzés, differenciálás;
- A művészetek élményszerű megismertetése, érték közvetítés;
- A tanuló verbális és non verbális kifejező készségének gazdagítása, egymás tiszteletére nevelése, tudatos közösségfejlesztés;
- Harmonikus légkör biztosítása, alkotásra, önkifejezésre ösztönzés;
- Jól működő kapcsolatrendszer, eredményes szakmai együttműködés biztosítása.

3.1.4. Eszközeink, eljárásaink:

- képzőművészeti ágban az órai munkához szükséges anyagok biztosítása
- színművészeti ágban jelmezek, eszközök vásárlása
- a mindennapi élethez kötődő témák feldolgozása;
- problémamegoldásra, az összefüggések feltárására ösztönző feladatokra épülő, a céloknak és feladatoknak megfelelő kidolgozott pedagógiai módszerek alkalmazása, illetve új módszerek kifejlesztése;
- versenyeztetés;
- alkotótáborok szervezése;
- kiállítás- és színházlátogatások szervezése, a látottak megbeszélése.

3.2. Az egyes művészeti ágak oktatásának cél- és feladatrendszere

3.2.1. Képző- és iparművészeti ág

3.2.1.1 Képző- és iparművészet műfaj célrendszere, funkciói

1. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység - nyitottság, igényesség, ízlés, erkölcsi fogékonyság - alakítása mellett a látás kiművelésére és tudatosítására, bővítve a képi műveltséget, a képi emlékezetet és képzeletet. A tervező, konstruáló, anyagformáló, eszközhasználó, tárgykészítő és környezetalakító tevékenységek gyakorlata nemcsak a kézügyességet, technikai érzékenységet fejleszti, hanem kialakítja a képességet a gondolatok, érzések, elképzelések, tapasztalatok vizuális eszközökkel való megjelenítésének gyakorlatára.

2. A program keretében folyó vizuális nevelés alkalmat ad a képző- és iparművészeti tevékenységek iránt érdeklődő és vonzódó tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását. A képzés széles körben segíti a vizuális kultúra iránt fogékony tanulók fejlődését. Figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, vizuális tapasztalataira építve gyarapítja ismereteiket, fejleszti képességeiket és alakítja készségeiket. Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon a tanulók képességeiktől és szorgalmuktól függően fejleszthetik vizuális műveltségüket, és különféle szakirányú területeken szerezhetnek jártasságot.

3. A képző- és iparművészeti oktatás a vizuális kultúra ágait, a műfaj sajátosságait, a művészi kommunikáció megjelenítési módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy a múlt értékeit megszerettesse és továbbéltesse, segítsen a hagyománytisztelet megteremtésében és a tanulók életkorának megfelelő vizuális műveltség kialakításában.

3.2.1.2. Népművészet műfaj célrendszere, funkciói

Az alapfokú művészetoktatás célja, hogy megismertesse a tanulókat hagyományos kézműves kultúránkkal, hogy a fiatalok - különösen a kezdetekben - játékos módon, élményszerűen tapasztalják meg a környezetünkben lévő természetes anyagokat, a természet körforgásához, a naptári ünnepekhez, a család ünnepeihez köthető tárgyak készítését, ezen ünnepek hagyományait, valamint azt a képi, vizuális kultúrát, mely a népi kézművességhez köthető. Ily módon a tanuló személyisége, identitás tudata, ökológikus gondolkodása, esztétikai érzéke fejlődik. Ugyanakkor tervező, konstruáló, anyag-, eszközhasználati készsége is fejlődik, mely kézügyességét, technikai érzékenységét fejleszti, erős érzelmi motiváció, közösségtudat erősítésével.

A program keretében folyó népművészeti vizuális alapismeretek elősegíti a képi memória fejlődését a hagyományos motívum kincset felhasználó játékok segítségével, elősegíti a tanulók személyiségfejlődését, biztosítja a tehetséggondozás lehetőségét. Figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, folyamatosan, játékosan neveli bele a tanulókat a különféle kézműves mesterségek világába.

A képzés célja, hogy hagyományos kézműves kultúránk megismertetésével a múlt értékeit megszerettesse és mai életünknek megfelelő formában tovább éltesse, segítsen a hagyománytisztelet megteremtésében, a hagyományok napjainkban való megélésében.

A Népművészet műfaj sajátosságai:

- tevékenységközpontúság – a tanulók a vizuális tananyagtartalmakat, feladatokat gyakorlati, tapasztalati módon, különböző népi kézműves tevékenységek által, komplex témákba ágyazottan dolgozzák fel, amelyben a cselekvésből származó tapasztalat adja a tanulás alapját neveli a tanulókat arra, hogy a feladat megfogalmazásától a produktum elkészítéséig milyen tervezési és munkafázisok vannak,
- feladattudatosság – egy témával, témakörrel való hosszabb idejű elmélyült foglalkozás, mely elősegíti a tanulók türelmének, kitartásának fejlődését,
- alkotói magatartás – amelyben fontos szerepet kap a hagyományos kultúra ismeretére alapozott játékos kreativitás, a feladatok folyamatának – tervezéstől a feladat megoldásáig történő megvalósításának képessége,
- folyamatszerűség az egyes feladatok végig vitelében és a szervesen kapcsolódó, egymásra épülő feladatsorokban, projektekből,
- interaktivitás és együttműködési készség, mely feltételezi a személyközi kapcsolatok aktivitását, a kooperációt és innovációt, segíti az alkotó közösségek létrejöttét
- tanulók önkifejezési készségének kialakítása és mélyítése a személyre szabott feladatok, egyéni korrekció megvalósulása révén,
- a szociális érzékenység és empátia, az én– tudatosság, önszabályozás és önállóság fejlesztése.

3.2.2. Színművészeti és– bábművészeti ág célrendszere, funkciói

1. Az alapfokú művészetoktatás keretében folyó színházi-bábszínházi nevelés - figyelembe véve a tanulók érdeklődését, életkori sajátosságait, előzetes színházi-dramatikus tapasztalatait - lehetőséget biztosít a színművészet-bábművészet iránt vonzódó tanulók képességeinek fejlesztésére; ismereteik gyarapítására, művészeti kifejező készségeik kialakítására, a művészeti szakterületen való jártasság megszerzésére és gyakorlására.

2. A képzés lehetővé teszi a színművészet területén

- minél változatosabb dramatikus tevékenységformákban való részvételt;
- a színpadi megjelenítés törvényszerűségeinek megismerését;
- differenciált feladatokon keresztül a dramatikus technikák és a színházi konvenciók megismerését, azok széles körű alkalmazását;
- az alapvető színpadtechnikai eljárások megismerését;
- a színjáték kulturális tradícióinak megismerését;
- a tanulók drámával és színházzal kapcsolatos fogalmi készletének, aktív szókincsének bővítését;
- azt, hogy a tanulók az élet más területein elsajátított ismereteiket, készségeiket a színjátékban is alkalmazni tudják;
- minél több élő és felvett színházi előadás, köztük társaik által készített produkciók megtekintését;
- a színházi-drámai formával való kísérletezést, továbbá a színjátéknak mint művészi kommunikációs formának megtapasztalását;
- azt, hogy a tanulók egyénileg és csoportosan előadást tervezhessenek, létrehozassanak, illetve a létrejött előadást bemutathassák; a közös alkotómunka örömteli együttlétét;
- az önkifejezést;
- az önértékelést annak érdekében, hogy a tanulók képessé váljanak saját eredményeik felismerésére, és azokat a színházi tanulmányaik során hasznosítani is tudják.

3. A képzés lehetővé teszi a bábművészet területén

- minél változatosabb bábos tevékenységformákban való részvételt;
- a bábos és maszkos játékok kulturális tradícióinak megismerését;

- a bábszínpadi megjelenítés törvényszerűségeinek megismerését (tér, idő, kép, ritmus, tempó stb.);
- az alapvető bábszínpadi technikák megismerését;
- a bábjátékos technikákkal való kísérletezést, továbbá a bábjáték mint művészi kommunikációs forma megtapasztalását;
- a tanulók bábjátékkal kapcsolatos fogalmi készletének, aktív szókincsének bővítését;
- a tanulók képesség és adottság szerinti differenciált foglalkoztatását;
- az önkifejezést;
- az önértékelést annak érdekében, hogy a tanulók képessé váljanak saját eredményeik felismerésére, és azokat bábos tanulmányaik során hasznosítani is tudják;
- a tanulók másutt szerzett ismereteinek (tánc- és mozgásművészet, dráma, történelem, irodalom, vizuális kultúra stb.) alkalmazását, esetenként integrálását;
- azt, hogy a tanulók egyénileg és csoportosan előadást tervezhessenek, létrehozassanak, illetve a létrejött előadást bemutathassák;
- minél több élő és felvett bábelőadás, köztük társaik által készített produkciók megtekintését.

3.2.3 Tanórákon kívüli, iskolai (intézményi) foglalkozások

Művészeti iskola rendezvényei

A művészetoktatás során szerveződő tanulói közösségekben végzett közös színjáték, a közös kiállítás, az alkotás öröme, mind-mind fokozza a közösségi érzést, a közösségért való munkálkodást. Az együttalkotás segíti kialakítani és fejlődni az alkalmazkodó képességet, a szocializációt, a kommunikációt.

Állandó rendezvények:

Szivárványszínű Balaton c. festőverseny

Időszakos rendezvények:

- Évszakhoz, eseményekhez kötődő kiállítások.
- Színházlátogatás. Múzeumlátogatás.

3.3. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

„Befogadóképessé kell tenni ifjúságunkat a szépre, a jóra, hogy igényeljék azt, és fel kell ébreszteni az igényt, hogy még jobban ismerjék...”

/Járdányi Pál/

A személyiséget a biológiai tényezők, a környezeti és nevelési hatások együttesen határozzák meg. A személyiség fejlesztésével kapcsolatos feladatok négy területre oszthatók;

- a. az értelem kiművelése
- b. a segítő életmódra nevelés
- c. az egészséges és kulturált életmódra nevelés
- d. a szakmai képzés

Az alapfokú művészetoktatás képzési rendszerében az első és negyedik terület kap nagyobb hangsúlyt. Feladatainkat a pedagógiai alapelvekből, célokból, eszközökből vezetjük le. A művészeti tevékenység magában hordozza a személyiségformálás specifikus lehetőségét.

Valljuk, hogy személyiséget formálni csak az egész személyiségre hatni tudó művészetek jelenlétével lehet. A művészetek formálják a tanulók érzésvilágát, kialakítják bennük a minőségre való igényességet, segítenek eligazodni az őket érő ingerözönben. A művészeti nevelés biztosítja a személyes tapasztalatszerzést, mint tanulási módszert. Tanulóink élményszerűen tapasztalják meg a művészeti stílusok sokszínűségét, azokat a kifejezési formákat, amelyek a képző-, ipar- és színművészetben ötvöződnek.

A művészeti neveléssel lehetőséget biztosítunk arra, hogy minden tanulónk élje át a siker élményét, ezzel fejlődjön önismerete, erősödjön egészséges önbizalma.

Feltárjuk növendékeinkben a művészet megerősítő, átörökítő szerepét, megértetjük, hogy az alkotás a legértékesebb emberi alapképesség.

Művészeti nevelésünk megalapozza tanulóink esztétikai szemléletét, értékes alkotások iránti igényét. Az egyetemes, a népi- nemzeti képzőművészeti kultúra megismertetésével létrejött pozitív élmények hozzásegítenek azokhoz az emberi tulajdonságokhoz, amelyek a műveltség területén az eredményes haladás összetevői.

A naponkénti gyakorlások, művek, illetve koreográfiák megtanulása nyomán fejlődik a memória, edződik a bevésés képessége. A művek előadása a figyelem, a koncentráció állandó munkáját igényli és fejleszti.

A művészeti oktatás nevelő hatását lemérhetjük a közismereti tárgyak mindegyikével, a tanulók magatartásában, értelmi, etikai, esztétikai fejlődésében. A művészeti iskolába járó

növendékek „szép” iránti fogékonysága, igényessége fokozatosan megnyilvánul munkához való hozzáállásukban, és magatartásuk kulturáltságában.

Feladata: A személyiség önfejlesztésének elősegítése, amelynek alapja a tanulók önismeretének gazdagítása, hogy képesek legyenek saját lehetőségeik és korlátaik felismerésére. A tanulók érzésvilágának formálása, a minőségre való igényesség kialakítása, a tanulókat érő ingerözönben való eligazodás segítése.

3.3.1. A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdők segítése

Művészeti iskolánkban szinte csak elvétve találkozunk beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő tanulókkal. A tanárok elsődleges feladata a sikerélmény biztosítása növendékeik számára, amely növeli a tanulók önbizalmát, igény- és teljesítmény szintjüket. Mivel a képzés egyéni, és kis létszámú csoportoktatásra épül, ezért szaktanárainknak talán nagyobb lehetőség kínálkozik növendékeik, családjuk, az esetleges problémák és nehézségek megismerésére.

Több lehetőség nyílik a differenciált foglalkozásra, az egyéni képességek fejlesztésére, a hibák javítására, a pozitívumok kiemelésére, a „jó” megerősítésére. Mindez talán semmivel sem pótolható módszerek alkalmazását jelentheti a beilleszkedési és magatartási nehézségekkel rendelkező növendékek esetében.

3.3.2. A tehetséges tanulók fejlesztése - tehetséggondozás

3.3.2.1. A képesség kibontakozását elősegítő tevékenységek

A művészetoktatás alapvető funkciója a tehetségek gondozása, a veleszületett képességek kibontakoztatása, továbbfejlesztése. A tehetséges tanulók mind a képességek mind a viselkedés, magatartás terén eltérnek az átlagtól.

Legfontosabb személyiségjegyeik a kreativitás, a kíváncsiság és a tudásvágy. A tehetséggondozásban nincs egyetlen, igazi út, minden tanulót a saját személyiségjegyeinek megismerésével birtokunkba jutott információk alapján lehet fejleszteni.

Ezek:

- A gyermek kora.
- Milyen szinten áll, mit tud?
- Milyen motivációk inspirálják?

- Mit tud a pedagógus szakmailag nyújtani?
- Lehet-e számítani a családi háttér támogatására?
- Milyen feltételrendszer mellett dolgozik a pedagógus?

Mindezek tisztázása után a növendék és szülő bevonásával kiválaszthatjuk a lehetséges módszert.

Ez a következő lehet:

a) évugratás vagy léptetés; amikor egy tanévben esetleg 2 év anyagát is minden nehézség nélkül képes elsajátítani a növendék

Intézményünkben a *képzőművészeti ágban* a pedagógusnak az adott órakereten belül szintén biztosított a tanulókkal való differenciált, egyéni foglalkozás.

A művészeti képességek rendszerint korán megmutatkoznak, de a motivációs akarati tényezőktől, a környezet segítő hatásától függ, hogy lesz-e belőlük tehetség.

Intézményünkben a tehetség megmutatkozásának, bizonyításának az alábbi fórumok adnak lehetőséget:

- Versenyeken, bemutatókon való részvétel (nemzetközi, országos, megyei szinten)
- Külső rendezvényeken való szereplések (más iskolák, városi, regionális rendezvények).
- Helyi tárlaton történő bemutatkozás, pályázatokon való részvétel. (képzőművészet tanszak)

A tehetségek oktatása nem pusztán a tantervi keretek közé szorított információ-közvetítésből áll, sokkal inkább olyan folyamat, mely állandó tökéletesítésre ösztönöz, az egyén saját képességeit, készségeit illetően.

Az ilyen szakmai fórumokon való részvétel, sok esetben előre nem tervezhető, mert a felhívásokat csak évközben teszik közzé, a munkaterv elkészítése idején még nem ismeretesek. Ebben az esetben számítunk a fenntartó rugalmas együttműködésére, a felmerülő költségek kötelezettségvállalására.

3.3.2.2. A tehetséggondozás feltételei:

Intézményünk pedagógusai kiemelt feladatuknak tekintik a tehetséggondozást. Ez a feladat a művészeti nevelésben a pedagógiai munka alapját képezi, és nagyon fontos, hogy a tanuló egyéni képességeivel koherens legyen.

Az intézményben tanulók egyéni adottságainak felismerése, hatékony fejlesztése, a tehetségek gondozása, a veleszületett képességek kibontakoztatása, továbbfejlesztése, az ismeretek szilárd alapozása, önálló ismeretszerzés képességének fejlesztése. Az új módszerek, technikák alkalmazásával a tanulók olyan képességei is fejlődnek, mint a kommunikációs képesség, vitakészség, együttműködés.

A tehetségfejlesztő program célja:

- a. a tehetségek felkutatása, felismerése
- b. megfelelő tárgyi-személyi feltételek biztosítása
- c. napi kapcsolat az illető növendéket oktató nevelők között
- d. kapcsolattartás a tehetséges tanuló szüleivel
- e. olyan oktatási légkör biztosítása, mely leküzdí a kreativitással szembeni akadályokat
- f. tehetséges pedagógusok – a tanári munka professzionális szakma, olyan alkotó művészet, melyhez a szükséges pluszt a pedagógus személyisége adja hozzá.

A **tehetség** fogalma nehezen definiálható. Sokféle összetevőnek kell egyszerre érvényesülni ahhoz, hogy kibontakozzon. A tehetség megnyilvánulásakor a veleszületett adottságok csak lehetőséget jelentenek. Ezek a tulajdonságok sok feltételtől függenek.

Az öröklődés, a családi és társadalmi körülmények, az iskolarendszere és persze maga a konkrét iskola, esetleg a tradíció, a személyes példa, mind hozzátartoznak ahhoz az alaphoz, amely bázisa a tehetség kibontakozásának.

Nagyon fontos a kulturált családi háttér, de oktatásunk képes ellensúlyozni a negatív tendenciákat is.

Tapasztalatunk szerint minden gyerekben ott szunnyad valamilyen fajtája a tehetségnek. Kérdés, hogy ezt a környezete és mi, pedagógusok észrevesszük-e időben, és biztosítani tudjuk-e fejlődésüket.

A tehetség felismerése, a képességek feltárása folyamatosságot, valamint a pedagógus, szülő, tanuló együttműködését igénylő feladat.

Művészetoktatásunk alapvető feladatai közé tartozik a tehetségek felkutatása, gondozása, kibontakozásuk elősegítése.

Arra törekszünk, hogy a művészetek eszközeivel neveljünk, értéket közvetítsünk, hogy segítsünk a gyerekeknek abban, hogy megtalálják az önmagukhoz vezető utat. A kiemelkedően tehetséges tanulóknak biztosítjuk országos, megyei, regionális versenyeken, találkozókön, fesztiválokön való részvételt.

3.4. A szülő, a tanuló, a pedagógus kapcsolattartásának rendje

3.4.1. A kapcsolattartás formái

A művészeti nevelés-oktatás, a gyermeki személyiség harmonikus fejlesztésének elengedhetetlen feltétele a szülői ház és a pedagógus közösség együttműködése.

Ennek alapja a gyermek iránt érzett közös felelősség, amelynek feltétele a kölcsönös bizalom és tájékoztatás, az őszinteség.

Szülőnek és pedagógusnak közös célja: minden egyes tanuló személyiségének harmonikus, optimális fejlesztése. Ez akkor lehetséges, ha szülő és pedagógus társak a nevelésben, erejüket egyesítve, azonos célokért, egybehangoltan végzik emberformáló munkájukat. Eredménye a családi és az iskolai nevelés egysége, és ennek nyomán a gyermeki személyiség kedvező fejlődése.

A diákok és a pedagógusok együttműködésének formái:

A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkatervről, ill. az aktuális feladatokról az iskola igazgatója és a szaktanárok tájékoztatják.

A szülők és a pedagógusok együttműködésének formái:

- Szülői értekezlet
- Egyéni beszélgetés
- Írásbeli tájékoztató
- Előadások szervezése
- Közös programok
- A kapcsolattartás rendjét az SZMSZ tartalmazza.

Szülői értekezlet

Minden tanév elején a pedagógusok tanszaki szülői értekezleten találkoznak a tanulók szüleivel, ahol a tanév munkatervéről, a tanszakunkon tervezett szakmai munkáról, a várható eseményekről tájékoztatják őket. A szülők számára lehetőség nyílik konzultációra.

Ideje: tanév elején október hónapban, illetve szükség szerint, amennyiben az események indokolttá teszik (pl. iskolai élet előre nem tervezhető eseményeivel, szakmai táborok szervezésével kapcsolatos információk) rendkívüli tanszaki és iskolai szülői értekezletek összehívására is sor kerülhet.

3.5. Művészeti iskola helyi tanterve

Az egyes tanszakok képzési struktúrája, tantárgyai, fejlesztési követelményei és feladatai, az alapvizsgák követelményei

3.5.1. Képző- és iparművészeti ág-

3.5.1.1. Képző és iparművészeti műfaj

3.5.1.1.1. A képző- és iparművészet műfajának célrendszere és funkciói

Az alapfokú képző- és iparművészet oktatás célja, hogy hozzásegítse a tanulókat a külvilág tudatos érzékeléséhez, tanulmányozásához, valamint a látás és a képzelet finomításához. A tanulók belső világának gazdagítása teszi lehetővé, hogy egész személyiségük használni és hasznosítani tudja az összegyűjtött és egyre tudatosabban szelektált vizuális információkat. Az élményszerű tapasztalások és képzetek teremtik meg az önmeghatározások és önkifejezések egyre differenciáltabb formáit.

Az alapfokú művészetoktatás *tantervi programja és követelménye* lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység, nyitottság, igényesség, ízlés, erkölcsi fogékonyság alakítására, a látás kiművelésére. A követelmény és tantervi program bővíti a képi műveltséget, a képi emlékezetet és képzeletet. A tervező, konstruáló, anyagformáló, eszközhasználó, tárgykészítő és környezetalakító tevékenységek finomítják a kéz ügyességet, technikai érzékenységet, valamint erős motivációs bázist teremtenek, melyek fejlesztik az érzelmek, gondolatok, elképzelések, tapasztalatok vizuális eszközökkel való megjelenítésének képességét is.

A tanulók érdeklődésére, a kézműves hagyományokra, valamint a klasszikus és kortárs képző- és iparművészeti, médiaművészeti értékekre építve gyarapítja ismereteiket, alakítja készségeiket. A vizuális művészeti oktatás megismerteti a tanulókkal az adott tanszak sajátosságait, a művészi kommunikáció megjelenítési módjait. A képzés célja az is, hogy a múlt értékeit megismertesse és tovább éltesse, segítsen a hagyománytisztelet megeremtésében.

A program integrált óraszervezési lehetőséget biztosít arra, hogy a főtárgy órakeretéhez közvetlenül kapcsolódhasson valamely kötelező tantárgy tananyagának elsajátítása, feldolgozása. A tanuló mindkét tantárgyból osztályzatot kap, és a helyi tantervben rögzített feladatok szerint tehet művészeti alapvizsgát, illetve művészeti záróvizsgát.

3.5.1.1.2. A képző- és iparművészet műfaj oktatás fejlesztési követelményei

Bemeneti kompetenciák: iskolai előképzettség nem szükséges

Kiemelt kompetenciák az alapfokú képző- és iparművészeti oktatás területén

A kiemelt kompetenciaterületek a vizuális művészeti alkotótevékenység által a személyiség fejlesztését, az önkifejezés kibontakoztatását segítik. Olyan tulajdonság-együttest alakítanak ki, amely lehetővé teszi a változó élethelyzetekhez való rugalmas alkalmazkodást, a problémafelismerést, a problémamegoldást.

Szakmai kompetenciák

- A környezet által közvetített üzenetek befogadása
- A környezet által közvetített üzenetek értelmezése
- Tervezési-alkotási készség
- Kreativitás
- Vizuális gondolkodás és kifejezőkészség
- Manuális és digitális eszközhasználati készség
- Anyaghasználati készség
- Komplex szemlélet
- Az esztétikum iránti igény
- Problémaérzékenység
- Biztonságos munkavégzés képessége

Személyes kompetenciák

- Nyitottság
- Fejlődőképesség
- Önállóság
- Önkifejezés
- Rugalmasság
- Érzékenység
- Kísérletező kedv
- Interaktivitás (személyközi kapcsolatok aktivitása, kooperáció)

Társas kompetenciák

- Motiválhatóság
- Empatikus készség
- Kezdeményezőkézség
- Együtműködési készség

Módszerkompetenciák

- Figyelem összpontosítás
- Gyakorlatias feladatértelmezés
- Ismeretek helyén való alkalmazása
- Ötletgazdagság
- Módszeres munkavégzés
- A munkakörnyezet tisztántartása

3.5.1.1.3. A képző- és iparművészet műfaj oktatásának sajátosságai

- *Tevékenységek központúság* - a tanulók a vizuális tananyag tartalmakat, feladatokat különböző gyakorlati tevékenységek által, komplex témákba ágyazottan dolgozzák fel, amelyben a cselekvésből származó tapasztalat adja a tanulás alapját.
- *Feladattudatosság* - egy témával, témakörrel való hosszabb idejű elmélyült foglalkozás, mely elősegíti a tanulók türelmének, kitartásának fejlődését.
- *Alkotói magatartás* - amelyben fontos szerepet kap a nyitottság, az egyéni látásmód, a lényegkiemelés, a problémaérzékenység és problémamegoldás képessége.
- *Komplexitás* - amely átjárhatóságot biztosít a képző- és iparművészeti és médiaművészeti területek között, illetve az egyéb művészeti ágak között.
- *Folyamatszerűség* az egyes feladatok végigvitelében és a szervesen kapcsolódó, egymásra épülő feladatsorokban, projekteken.
- *Kreatív cselekvőképesség* - melynek fontos részterülete a kísérletezőkedv, lényeglátás, szituativitás, döntésképeség, nézőpontváltás.
- *Interaktivitás és együtműködési készség* - mely feltételezi a személyközi kapcsolatokat aktivitását, a kooperációt és innovációt.

3.5.1.1.4. A képző- és iparművészet műfaj tantárgyainak tartalma

A vizuális alapozó gyakorlatok tantárgy az előképző két évfolyamának komplex művészeti tantárgya, mely sokszínű alkotó játékokra ad lehetőséget. A legkülönbözőbb anyagok,

eszközök, technikák megismerése segíti a tanulók kreativitásának kibontakozását és a tradicionális kézművesség értékeinek továbbadását.

Az alapfok és a továbbképző kötelező tárgya: a *vizuális alkotó gyakorlat* tantárgy, a főtárgy: az alapfok 1-3. évfolyamáig a *grafika és festészet alapjai* tantárgy, majd az alapfok 4. évfolyamától a tanszakonként különböző *szakmai műhelygyakorlat* tantárgy.

Szabadon választható tantárgyak: *népművészet; művészettörténet.*

A *vizuális alkotó gyakorlat* tantárgy a képző- és iparművészet, a kézműves tárgyformálás és a médiaművészet sokféle tevékenységének megismertetésére szolgál. Feladata a vizuális eszköztár bővítése, a művészi kifejezési formanyelv kialakítása, gazdagítása változatos kreatív feladatsorokon keresztül.

A *grafika és festészet alapjai* tantárgy a képi kifejezés változatos módjainak elsajátítását és alkalmazását teremti meg. Előkészíti és megalapozza a művészi igényű szakmai munkát.

A *tanszakonként különböző műhelygyakorlat* tantárgy lehetővé teszi az ősi, a hagyományos és a kortárs képző- és iparművészeti, valamint médiaművészeti szakirányú tevékenységek megismerését, elsajátítását. A tanuló a helyi intézményi lehetőségektől függően, a tanszaki műhelygyakorlatok közül érdeklődésének és képességének megfelelően választ.

3.5.1.1.5. A képző- és iparművészet műfaj képzési szerkezete

TANSZAKOK

A Képző- és iparművészet műfaj közös tanszaka az előképző évfolyamokon és az alapfok 1-3. évfolyamain:

- KÉPZŐMŰVÉSZETI TANSZAK

A Képző- és iparművészet műfaj egyedi szakmai tanszaka az alapfok 4. évfolyamától a az alapfok 6. évfolyamáig:

- GRAFIKA ÉS FESTÉSZET TANSZAK

3.5.1.1.6. Az előképző, az alapfokú évfolyamok tantárgyi felépítése

Főtárgyak

Előkészítő 1-2. évfolyam - *Vizuális alapozó gyakorlatok*

Alapfok 1-3. évfolyam - *Grafika és festészet alapjai*

Kötelező tárgy

Alapfok 1-6. évfolyam - *Vizuális alkotó gyakorlat*

Főtárgyak az egyedi tanszakokon az alapfok 4-6. évfolyamáig

– Grafika és festészet tanszak - *Grafika és festészet műhelygyakorlat*

ÓRATERV/HETI ÓRASZÁMOK

Tanszakok		Képzőművészeti tanszak				Egyedi szakmai tanszak			
Évfolyamok		Előkészítő (E)		Alapfok évfolyamok (A)					
		(1.)	(2.)	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Főtárgyak	<i>Vizuális alapozó gyakorlatok</i>	2-4	2-4						
	<i>Grafika és festészet alapjai</i>			2	2	2			
	<i>Tanszaki műhelygyakorlat-Grafika és festészet</i>						2	2	2
Kötelező tárgy	<i>Vizuális alkotó gyakorlat</i>			2	2	2	2	2	2
Összes óra:		2-(4)	2-(4)	4	4	4	4	4	4

Az összevont osztályok működéséből következően, valamint az integrált órászervezés lehetőségét figyelembe véve a tanéven belül a tantárgyi óraszámok átcsoportosíthatók.

A tanítási órák időtartama: 45 perc

3.5.1.1.7. A művészeti alapvizsga tantárgyai

A művészeti alapvizsga követelményeit az egyes tantárgyi programok záró szakasza tartalmazza.

Az alapfokú művészeti vizsga tantárgyak a Képző- és iparművészet oktatásban:

Vizuális alkotó gyakorlat

Tanszaki műhelygyakorlat:

- **Grafika és festészet tanszak:** *Grafika és festészet műhelygyakorlat*

3.5.1.1.8. A képző- és iparművészet műfaj tanszakok tantárgyai

KÉPZŐMŰVÉSZETI TANSZAK

Az előképző 1-2. és alapfok 1-3. évfolyamok tanszaka

VIZUÁLIS ALAPOZÓ GYAKORLATOK TANTÁRGY

A vizuális alapozó gyakorlatok tantárgy célja az érzékelés, a befogadó készségek fejlesztése. A művészettel való játékos ismerkedésen keresztül a pozitív lelki tulajdonságok gyarapítása, az esztétikai érzékenység, a nyitottság kialakítása. A képi kifejezéshez, alkotáshoz szükséges képességek fejlesztése.

Az *tantárgy feladata* az alkotói képességek fejlődéséhez való hozzájárulás komplex, játékos, élményszerű művészeti tevékenységek által.

Előképző (E/1-2. évfolyam)

Fejlesztési feladatok

- A közvetlen érzéki tapasztalás (hallás, látás, tapintás) útján megszerzett élmények képi, plasztikai feldolgozása
- A természeti és tárgyi környezet szépségeinek felfedeztetése
- A hagyományok élményszerű megismertetése
- Egyszerű kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása
- Az arányok, színek, formák, felületek, tömegek és a tér felfedezése
- Az önkifejezés változatos formáinak megismerése
- Az egyéni és csoportos alkotómunka alapelemeinek elsajátítása.
- Személyes megnyilvánulásokkal teli alkotótevékenység megélése

Tananyag

Feladatcsoportok

E/1-2. évfolyam

Érzékszervi tapasztalások

- Színek, formák, hangok megfigyelése, hasonlóságaik észrevétele
- Hangokkal, mozgással, látvánnyal való analogikus játékok
- Dramatizálással, mozgással, hanggal érzelmek, élmények kifejezése
- A ritmus és a megélt mozgás vizuális megjelenítése

Vonal, forma

- A vonal és a folt megjelenési formái a valóságban és a képzőművészetben
- A forma gazdasága
- Pont-, vonal-, folt- és formaképző játékok

Felületek

- A környezet felületeinek megismerése élményszerű tapasztalatok biztosításával
- Felületképzési játékok síkban és plasztikában változatos anyagokkal

Méreték és arányok

- A méretek és arányok érzékletes megtapasztalása (kisebb, nagyobb; hosszabb, rövidebb)
- Játékos arányváltó feladatok

A színek világa

- A színek hangulati hatásának átélése, alkalmazása
- Színkeverési játékok

Téri élmények

- A sík és a tér megtapasztalása
- Térjátékok (kinn, benn fent, lent). Zárt és nyitott terek
- Téri élmények rajzi, plasztikai megjelenítése

Idő élmények

- Az idő múlásának és a változás megtapasztalása

- Eseménysort kifejező képsorozat, leporelló készítése
- Egyszerű animációs játékok

Mese és valóság

- A mesebeli világok, lények, történések síkban és plasztikában
- Környezetünk formái, szereplői sík és plasztikus formában

Tárgykészítés

- Játékok, használati és ajándéktárgyak létrehozása (textilfonatok, papírhajtogatások, papírdombormű, agyag- vagy gipszfigurák)

GRAFIKA ÉS FESTÉSZET ALAPJAI TANTÁRGY

A *grafika és festészet alapjai tantárgy célja* a képi világ, a képi kifejezés különböző módjainak megismertetése. A fantázia kibontakoztatása, a valósággal való összekapcsolása. Változatos felfedező és alkotó folyamatokon keresztül hozzásegíteni a tanulókat az önálló, kreatív tevékenységekhez.

A *tantárgy feladata* előkészíteni és megalapozni a művészi igényű szakmai munkát.

Alapfokú évfolyamok (A/1-3. évfolyam)

A/1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A környezet esztétikumára érzékeny nyitott szemlélet kialakítása
- A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz- és anyaghasználati készség fejlesztése
- A vonallal, színnel, felülettel, díszítménnyel, kompozícióval kapcsolatos tapasztalatok játékos gazdagítása
- A képalkotáshoz szükséges érzéki tapasztalások és technikai ismeretek átadása
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása
- Kreatív gondolkodásra, alkotásra nevelés

Tananyag

- Grafikai és festészeti ismeretek
- A vonal megjelenési formái

A szín szerepe az érzelmek, hangulat kifejezésében
A forma, folt, felület és textúra jelentése és létrehozásának lehetőségei
A gyűjtés, gyűjtemény létrehozásának módjai
Részlet és nagyítás
A díszítés sajátosságai
A nyomhagyás egyszerű technikái
Kompozíciós alapismeretek
Az illusztratív ábrázolás
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

A/1. évfolyam

A vonal

- A vonal megjelenési formái a valóságban és a képzőművészetben - játékos felfedezések
- A vonal, mint mozgásnyom
- Eltérő célú és irányú mozgások megfigyelése, létrehozása
- Változatos mozdulatokkal, mozgással hagyott nyomok más-más felületeken és anyagokon

A szín

- Szín és mozgás
- Különböző mozgások, mozdulatok (simogatás, dobolás) által keltett érzelmek kifejezése színekkel
- Mozdulatok, mozdulatsorok színes lenyomatai nagyméretű felületeken kézzel, szivaccsal, széles ecsettel
- Színek és élmények közti asszociatív kapcsolat
- Érzelmek, hangulatok megjelenítése különböző formájú és anyagú felületeken absztrakt színfoltokkal
- A kedvenc tárgy, lény tulajdonságainak, jellemének kifejező ábrázolása színekkel szokatlan formájú felületeken
- A tárgy megszemélyesítése, a lény hangulatváltozásainak megjelenítése színek segítségével

Felület és forma

- Különbőféle felületek és formák által kiváltott érzelmek
- Játékos forma- és felületalakítási kísérletek
- Gesztusok által létrehozott foltok, felületek
- Különböző érzelmi állapotok lenyomata

Felület és textúra

- A környezet felületeinek megismerése élményszerű tapasztalatok által
- Vizuális és taktilis érzékelés közti kapcsolat
- Különböző felületű, textúrájú anyagok gyűjtése, meghatározott szempontok szerinti csoportosítása
- A gyűjtött anyagok kollázsként való felhasználása
- Különböző anyagok felületének tapintással való érzékelése

Minta a környezetben

- Környezetünk tárgyainál található mintákból gyűjtemény létrehozása
- A gyűjtött minták egy-egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése

Díszítés, díszítmények

- Lapok felületek díszítése grafikai és festészeti technikákkal, jelentést hordozó motívumokkal

Nyomhagyás

- Különböző formájú, felületű tárgyakkal foltok, rajzolatok létrehozása
- Az elkészített nyomatok kiegészítése, továbbfejlesztése jelentést hordozó illusztratív alkotássá tussal, filctollal, festékkel

Kompozíció

- Képi elemek rendezése
- Ugyanazon elemekből eltérő hatású, egyensúlyú kompozíciók összeállítása monokróm festéssel, kollázssal, egyszerű nyomhagyással

Képalkotás

- Illusztrációk készítése mesék, események szereplőinek nagyméretű ábrázolásával
- Történetek, mesék jeleneteinek illusztratív megfogalmazása grafikai és festészeti eszközökkel, anyagokkal (grafit, toll, kréta, vízfesték, kollázs)

Értékelés és kiállításrendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a vonal megjelenési formáit
- a szín szerepét az érzelmek, hangulat kifejezésében
- a forma, folt, felület és textúra jelentését és létrehozásának lehetőségeit
- a díszítés sajátosságait
- a nyomhagyás egyszerű technikáit
- a kompozíciós alapismereteket
- az illusztratív ábrázolás alapjait

Legyen képes:

- mozgásnyomok vonallal történő rögzítésére
- az érzelmek vonallal, színnel történő ábrázolása
- forma, folt, felület és textúra létrehozására
- a nyomhagyás egyszerű technikáinak alkalmazására
- képalkotásra
- gyűjtemény létrehozására
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására

A/2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz- és anyaghasználati készség fejlesztése
- A vonallal, színnel, felülettel, díszítménnyel, kompozícióval kapcsolatos tapasztalatok gazdagítása
- A képalkotáshoz szükséges érzéki tapasztalások és technikai ismeretek átadása
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása
- Kreatív gondolkodásra, alkotásra nevelés

Tananyag

- Grafikai és festészeti ismeretek
- A vonal a térábrázolásban

A szín szerepe és hatása a tárgyakon és a térben
A színek és lelki minőségek
Felület és textúra kontrasztok és létrehozása
A gyűjtés, gyűjtemény létrehozásának módjai
A díszítés sajátosságai
A tárgyak funkciója és díszítése közti kapcsolat
Egyszerű nyomatok
A kiemelés
Az illusztratív ábrázolás
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

A/2. évfolyam

A vonal

- Vonalak a térben
- Vonalszerű anyagokkal (kötél, szalag) térjátékok, installációk létrehozása
- A létrehozott vonalterek megjelenítése különböző grafikai eszközökkel
- Az elkészült grafika továbbfejlesztése, alakítása variációk, sorozatok formájában

A szín

- A színek és térbeli formák kapcsolata a mesékben és a valóságban
- Színes terek, téri formák létrehozása, térátalakítások
- A létrehozott terek által nyújtott élmények megjelenítése festéssel, kollázssal
- Tulajdonságok, fogalmak rokonítása, összekapcsolása színekkel és egyszerű térbeli formákkal, tárgyakkal
- Térbeli formák, tárgyak felületének átalakítása festéssel, tárgymesék létrehozása
- Egy konstruált tér hangulatának, jelentésének módosítása színcserével

Felület és forma

- Ellentétek, felületi kontrasztok
- Semleges, nyugodt felületeken markáns ellentétek, felületi kontrasztok létrehozása
- A gesztusokkal létrehozott foltok, felületek által közvetített információk

Felület és textúra

- Különböző felületeket, textúrákat ábrázoló képek, fotók gyűjtése, csoportosítása
- A gyűjtött fotók, fénymásolatok grafikai kiegészítései, átalakításai
- Az elkészült lapokból illetve a gyűjtött fotókból kollázsok, képtárgyak készítése

Minta a környezetben

- Növények, állatok fotóin, illetve mikroszkopikus felvételeken található mintázatok
- A gyűjtött mintakincs szabad felhasználása méret és léptékváltással

Díszítés, díszítmények

- Funkcióval, jelentéssel bíró plasztikus tárgyak felületének megmunkálása, díszítése grafikai és festészeti technikákkal

Egyszerű nyomatok

- Képi üzenetek létrehozása egyszerű sokszorosítási technikákkal (papírdúc, papír- vagy műanyagkarc, sablon átfújással)

Kompozíció

- A kiemelés szerepe és lehetőségei a valóságban, a mesékben és a művészetben
- A kép egyes szereplőinek, elemeinek hangsúlyozása (formával, mérettel, színnel, aránnyal, nézőponttal, felülettel, kontraszt alkalmazásával, elhelyezéssel)

Képalkotás

- Illusztrációk készítése
- Történetek, mesék jeleneinek illusztratív ábrázolása grafikai és festészeti eszközökkel, anyagokkal, valamint ezek kombinált megoldásaival (festett ceruzarajz, színezett tollrajz, kollázs, vegyes technika)

Értékelés és kiállításrendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a vonalak térképző szerepét
- a szín szerepét, hatását a tárgyakon és a térben
- felület és textúra kontrasztok létrehozásának lehetőségeit
- a gyűjtés, gyűjtemény létrehozásának módjait

- a díszítés sajátosságait
- a kiemelés módjait
- az illusztratív ábrázolás sajátosságait

Legyen képes:

- vonalas térábrázolás létrehozására
- a lelki minőségek kifejezésére
- felület és textúra kontrasztok létrehozására
- egyszerű nyomatok készítésére
- képalkotásra
- gyűjtemény létrehozására
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására

A/3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz és anyaghasználati készség fejlesztése
- A vonallal, színnel, felülettel, díszítménnyel, kompozícióval kapcsolatos tapasztalatok gazdagítása
- A képalkotáshoz szükséges érzéki tapasztalások és technikai ismeretek átadása
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása
- Kreatív gondolkodásra, alkotásra nevelés
- Az önkifejezés változatos formáinak alkalmazása

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek
A vonal és a mozgás-változás
A színek egymáshoz való viszonya
A színek érzelmi minősége
Színharmóniák, szíkontrasztok
A forma, folt, felület és textúra kifejező használata
A gyűjtés, gyűjtemény felhasználásának lehetőségei
A funkció és díszítés
Egyedi motívumok, motívumrendszer

Dombornyomat
Kompozíciós variációk
Illusztratív sorozatok
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

A/3. évfolyam

A vonal

- Változások vizuális nyomai
- A valóságos és képzeletbeli változások nyomainak megjelenítése különböző grafikai és festészeti technikákkal
- Improvizatív és tudatos vonal- és hangjátékok
- Különböző hatású, karakterű hangok, zajok, zenék inspiráló hatására különböző karakterű vonalak, rajzos vonalszövetek készítése

A szín

- A színek egymáshoz való viszonya, a színek érzelmi minősége
- Természeti jelenségek színekkel és színárnyalatokkal való kifejezése
- Egy-egy szín más színekkel való kapcsolatának mesén, dramatikus játékon keresztül történő átélése, az élmények megfestése
- Árnyalt vizuális minőségek, színharmóniák
- Fogalmakkal, hangokkal, mozdulatokkal leírható tartalmak megjelenítése színek, színharmóniák által
- Színkontrasztok, tartalmi ellentétek

A felület

- Felület és ábrázolási szándék
- Különböző érzelmi, hangulati állapotok megjelenítése a megismert technikákkal
- Foltok, folthatárok
- A valóságban látható éles és elmosódott kontúrok megfigyelése és megjelenítése
- Transzparencia, ellenfény, a részletek láthatósága

Textúra képzés

- Különböző anyagok felhasználásával változatos textúrájú felületek létrehozása

- Az elkészült lapokból képtárgyak készítése

Minta a környezetben

- Műalkotásokról, építményekről, fotókról minták, ornamentikák gyűjtése
- A gyűjtött és továbbgondolt mintakincs felhasználása tárgyakon

Díszítés, díszítmények

- Funkcióval, jelentéssel bíró mikro terek külső-belső elemeinek díszítése grafikai és festészeti technikákkal
- A mikro terek lakóinak, lényeinek egyedi megjelenítése

Sablon nyomatok

- Meghívó, plakát, képregény készítése sablonnyomat segítségével (kivágott papír vagy műanyag motívumokkal)

Dombornyomatok

- Különböző anyagok, tárgyak segítségével plasztikus papírnyomatok készítése

Kompozíció

- Komponálási módok
- Játékos kísérletek, variációk egy saját alkotás, illetve különböző reprodukciók képi elemeinek, szereplőinek átrendezésére

Képalkotás

- Illusztrációk készítése
- Történetek, mesék jeleneteinek illusztratív ábrázolása sorozatokban grafikai és festészeti technikákkal (monotípiák, kollázs - vonalas, festett kiegészítéssel, krétarajzzal)

Értékelés és kiállításrendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a mozgás-változás vonallal történő kifejezésének lehetőségeit
- a színek egymáshoz való viszonyát - a színek érzelmi minőségét
- a színharmóniákat, szinkontrasztokat
- a gyűjtés, gyűjtemény felhasználásának lehetőségeit
- a funkció és díszítés kapcsolatát

- a dombornyomat készítésének technikáját

Legyen képes:

- a vonal, forma, folt, felület, szín és textúra kifejező használatára
- egyedi motívumok, motívumrendszer alkalmazására
- dombornyomat készítésére
- a kompozíciós variációk, illusztratív sorozatok készítésére
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására

VIZUÁLIS ALKOTÓ GYAKORLAT TANTÁRGY

A vizuális alkotó gyakorlat tantárgy célja a tanuló egyéni, kreatív személyiségjegyeinek előhívása, az ismeretek, élmények feldolgozásának segítése, a pozitív lelki tulajdonságok megerősítése a képi emlékezet és képzelet gazdagításával, a vizuális kifejezőkészség fejlesztésével.

A tantárgy feladata a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő, erős belső motivációra épülő, változatos alkotó folyamatok biztosítása, melyek lehetővé teszik a csoportos és egyéni kreatív tevékenységformák megismerését, feltárják az értékmegőrzés, értékteremtés lehetőségeit, kialakítják a formák, színek használatában való jártasságot. Az egyes témák, témacsoportok változatos feldolgozása, a különféle képzőművészeti technikák gyakorlásához szükséges eszközök és anyagok használatának megismertetése, a népművészeti és művészettörténeti ismeretek feldolgozása az alkotótevékenységekben. A baleset-, munka-környezet és tűzvédelmi szabályok betartatása.

Alapfok (A/1-3. évfolyamok)

Fejlesztési feladatok

- Az alapvető képzőművészeti technikák segítségével a látvány és jelenségek befogadására, értelmezésére való ösztönzés
- A művészeti tevékenységekhez szükséges eszközhasználat, anyagalakítás megismerése
- A tanuló figyelmes, kitartó munkavégzésének fejlesztése

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat - ismeretek

A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök

Különféle képző- és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák
Mesék jellegzetes történetvezetése
Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai
Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

A/1. évfolyam

Mesék, kalandos történetek

- Egyéni fantáziára épülő illusztratív mesefeldolgozások
- Elbeszélés vonalakkal, különböző vonalminőségek keresése
- Vonalrajzos kompozíciók különféle alapformák, hangsúlyos kontúrok (ceruza, filctoll, zsírkréta és vízfesték)

Színes világok megelevenítése

- Kitalált történetek feldolgozása színes kompozícióban
- A színek hatása, érzelmi ereje
- Színkontrasztok, színharmóniák (színes ceruza, pasztell, tempera, kevert technikák)

Plasztikus figurák

- A szereplők megjelenítése - mesehősök, állatfigurák (agyag, gipsz, papírmasé)
- Figurateremtés, jellegzetes arányok, karakterjegyek

Megszemélyesítés

- Síkfigurák kialakítása
- Álarcok, maszkok, készítése (papír, gipsz, agyag, papírmasé)

Mesék birodalma

- A kiválasztott mesehősök környezetének feldolgozása különféle technikákkal
- A természeti és ember alkotta környezet modellezése, újrateremtése—a fénymásolt elemek, motívumok segítségével
- Hangulati elemek megjelenítése (vidám, mozgalmas, kopár, félelmetes)

Varázslatos tárgyak, különös eszközök

- Edények, eszközök kialakítása
- Az adott történethez kapcsolódó valós tárgyak, varázseszközök készítése

- Különbféle kézműves technikák, díszítési módok alkalmazása
- Természetes anyagok, ágak, termések alakítása, felhasználásuk más anyagokkal együtt

Figura és mozgás

- A történet szereplőinek megjelenítése ecsetvázlattal, színfoltokkal
- Mozgás, mozdulat, mozdulatsor megjelenítése egyszerű animációs eszközökkel

Minta, jel, jelkép

- A mintaképzés síkbeli és plasztikus módjai
- A törzsi művészet mintakincse, motívumgyűjtés
- Papírkivágások - szimmetria, pozitív-negatív formák, ritmusok, sorminták
- Fonások papírsíkokkal, színes fonalakkal, zsinórokkal
- Szám-, állati és növényi szimbólumok a mesék világában

Időkerék - évszakváltások

- Az évszakokhoz fűződő népi hagyományok képi, plasztikai feldolgozása
- A kézművesség néhány jellegzetes eleme, technikája

Értékelés és kiállításrendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a témához kapcsolódó ábrázolási formákat, az alapvető ábrázolási technikákat
- az egyszerű kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat

Legyen képes:

- motívumgyűjtésre, feldolgozásra
- rajzok, színes képek és plasztikus tárgyak készítésére
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és alkalmazására
- ügyelni a képek kidolgozottságára

A/2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A vizuális művészetek műfaji sajátosságainak, anyagainak és eszközeinek megismerése

- Az alkotási folyamat során a képzelet, a tapasztalat és az emlékezet élményanyagának mozgósítása, az önkifejezés lehetőségeinek felfedezése
- A környezet által közvetített üzenetek befogadtatása, értelmezése
- A tanuló egyéni, kreatív személyiségjegyeinek előhívása
- A tanuló érdeklődésének felkeltése és fenntartása, a kitartó munkavégzés képességének fejlesztése

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat - ismeretek

Ábrázolás és tárgyalkotás az életkori sajátosságoknak megfelelő, változatos alkotó folyamatokba illesztve

A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok, eszközök csoportos és egyéni kreatív használata

A formák, színek tudatos használata

Kézműves és képzőművészeti technikák

A különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai

Hagyományok, művészettörténeti érdekességek

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

A/2. évfolyam

Elbeszélés vonalakkal

- Hétköznapi történetek fő motívumainak megjelenítése
- Feldolgozása különféle vonalrajzos kompozíciókban
- Hangsúlyos kontúrok alkalmazása (ceruzák, tollak, tusrajz)
- Leporelló készítése az egyes jelenetek összeállításával

A színek érzelmi ereje

- Saját élmények feldolgozása színes kompozíciókban
- Színkontrasztok, színharmóniák alkalmazása (színesceruza, pasztell, tempera)

Plasztikus figurák - formai felfedezések

- Kedvenc állatok - állatfigurák és figurális dombormű mintázása
- Sosemvolt lények életre keltése (mintázás agyagból, gipszfaragás, papírmásé)

- Plasztikák, figurák készítése, díszítésük

Szabadon formálható anyag

- Ünnepek régen és ma
- Személyes tárgyak, ünnepi ajándékok készítése különféle anyagokból
- Az ünnep díszletei

Tér és idő feldolgozása

- Adott történet, valamilyen folyamat megjelenítése képsorozattal vagy egyszerű fázisrajzokkal (tempera, tollrajz)
- Eseménynaptár - képsorozatok készítése monokróm és színes technikákkal
- Az otthoni környezet modellezése agyagból. A tér átalakítása
- A mi városunk - színes kompozíciók, csoportmunkában

Minta, jel, jelkép

- A mintaképzés síkbeli és plasztikus módjai
- A magyar népművészet mintakincse - motívumgyűjtés
- Fonások hánccsal, színes fonalakkal, zsinórokkal
- Növények stilizált megjelenítése
- Geometriai szimbólumok (négyzet, kör, háromszög, csillag, egymásba kapcsolódó körök)

Tárgykészítés

- Ismerkedés a gyapjú-, a textilanyagok tulajdonságaival, felhasználási lehetőségeivel
- Különböző hagyományos kézműves technikák, díszítési módok alkalmazása
- Természetes anyagok, ágak, termések alakítása, felhasználásuk más anyagokkal együtt
- Ragasztóanyagok, ragasztási technikák megismerése
- Ékszerkészítés talált anyagok tovább alakításával

Évszakváltás

- Az ünnepekhez fűződő népi hagyományok képi, plasztikai feldolgozása
- A kézművesség néhány jellegzetes eleme, technikája

Megszemélyesítés

- Én és a külvilág - Önarckép, jellegzetes arányok, karakterjegyek
- Az önismeret útjai - az emberi arc arányai, a karakter, a mimika megjelenítése

- Meglévő portréfotók felhasználása, nagyítása (ismétlődések, átírások - fénymásolatok segítségével)
- Maszkok, készítése (papír, agyag, papírmasé)

Értékelés és kiállításrendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat
- az alapvető ábrázolási technikákat
- az egyszerű kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat

Legyen képes:

- motívumgyűjtésre, feldolgozásra
- vázlatok, rajzok, színes képek és plasztikus tárgyak készítésére
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és sokszínű alkalmazására,
- ügyelni a képek kidolgozottságára

A/3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az ismeretek, élmények befogadásának, feldolgozásának segítése, a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő, változatos alkotó folyamatokba való bevonásával
- A csoportos és egyéni alkotótevékenységeken keresztül a tanuló kreatív személyiségjegyeinek, pozitív lelki tulajdonságainak előhívása, megerősítése
- A képi emlékezet és képzelet gazdagítása, az esztétikai érzékenység, nyitottság kialakítása
- A népművészeti, művészettörténeti példák alkotótevékenységhez kapcsolódó beépítése
- A vizuális kifejezés, az alkotókészség fejlesztése

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat - ismeretek

Ábrázolási és tárgyalkotási ismeretek

A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök

Különbféle képző- és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák

Kézműves és népművészeti technikák

Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

A/3. évfolyam

Elbeszélés vonalakkal

- Történetek megjelenítése, feldolgozása különféle vonalrajzos kompozíciókban
- Hangsúlyos kontúrok alkalmazása (ceruzák, tollak, tusrajz)
- Leporelló készítése az egyes jelenetek összeállításával

A színek érzelmi ereje

- Színkontrasztok, színharmóniák alkalmazása
- A színek és alkalmazott technikák megjelenítő és hangulatközvetítő képessége (színes ceruza, pasztell, tempera, kevert technikák)

Plasztikus figurák - formai felfedezések

- Figurateremtés, jellegzetes arányok, karakterjegyek felfedezése
- Táltosok, paripák, félelmetes szörnyállatok - képzelet és előtanulmányok alapján (figurális dombormű mintázása)
- Növények, termékek formája, szerkezete, színei (színes ceruza, kréta, akvarell)

Tér és idő feldolgozása

- Különböző kompozíciók készítése spirál- és hullámmotívum felhasználásával
- A természet körforgása (olajpasztell, tempera, fotó, montázs, kollázs)

Minta, jel, jelkép

- Életfa motívum, varázslatos növények megjelenítése népmesék, legendák alapján, (sgraffito jellegű viaszos technika, festés, karcolás agyagba, gipszbe)
- Papírkivágások - szimmetria, pozitív-negatív formák, ritmusok, sorminták
- Egyéni fantáziára épülő illusztratív feldolgozások
- Az elvonatkoztatás útja és célja - anyaggyűjtés
- A tűz, víz, föld, levegő - szimbólumok a különböző kultúrákban
- Színszimbólumok (papírragasztás, kivágott színes motívumok kompozíciói)

Tárgykészítés

- Az adott témakörhöz, történethez kapcsolódó valós tárgyak, varázseszközök készítése
- Különféle hagyományos kézműves technikák, díszítési módok alkalmazása
- Állat alakú vagy antropomorf edény készítése
- A textilanyagok, a gyapjú alkalmazási lehetőségei
- Nemezfigura készítése
- Természetes anyagok, ágak, termések alakítása, felhasználásuk más anyagokkal együtt
- Ragasztóanyagok, ragasztási technikák használata
- Ékszerkészítés különféle alapanyagok felhasználásával

Évszakváltás

- Az évszakokhoz fűződő népi hagyományok képi, plasztikai feldolgozása
- Mozgatható bábfigurák készítése
- Pálcára vagy lécre szerelt bábok (papírkivágás, festés)
- Álarcok, maszkok, készítése (papír, gipsz, agyag, papírmasé)

Értékelés és kiállításrendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat
- az alapvető ábrázolási technikákat
- a kézművesség, a hagyományos népi kultúra egyes szokásait
- az egyszerű kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat
- a vizuális művészetek formáit, sajátosságait, anyagait és eszközeit.

Legyen képes:

- motívumgyűjtésre, feldolgozásra
- a látvány és jelenségek értelmezésére
- vázlatok készítésére, átírásra
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és sokszínű alkalmazására
- ügyelni a képek kidolgozottságára

GRAFIKA ÉS FESTÉSZET TANSZAK

GRAFIKA ÉS FESTÉSZET MŰHELYGYAKORLAT TANTÁRGY

A *grafika és festészet műhelygyakorlat tantárgy célja* olyan általános és speciális ismeretek átadása, melyek képessé teszik a tanulót önálló, színvonalas grafikai és festészeti alkotások létrehozására. Célja továbbá, hogy a tanulókat önmaguk megismeréséhez és a valóság törvényszerűségeinek egyre pontosabb és mélyebb megértéséhez juttassa a megfigyelés és gyakorlati tevékenységek segítségével.

A *műhelygyakorlat feladata* a tanulói képzelet és a valóság, a vizuális kommunikáció területének és látványelemek összekapcsolásának elősegítése. Feladata továbbá kreatív alkotói tevékenységen keresztül az emberi, társadalmi és művészeti problémákra való érzékenység és véleménynyilvánítási igény kialakítása.

Alapfokú évfolyamok (A/4-6. évfolyam)

A/4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz és anyaghasználati készség fejlesztése
- A vizuális kifejezés elemeinek eszközeinek felismerése, egyre tudatosabb alkalmazása
- A motívumgyűjtés és vázlatkészítés gyakorlatában való jártasság kialakítása
- A tanult grafikai és festészeti technikák alkalmazási képességének gyakorlása
- Az esztétikai érzékenység és kifejezőkészség fejlesztése
- Az önállóság kialakítása
- A fegyelmezett munkavégzés szabályainak elsajátíttatása

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

Grafika és festészet technikai, műfaji sajátosságai

Vizuális kifejezés alapvető eszközei, szerepük

A vonal megjelenési lehetőségei, kifejezőereje

A fekete-fehér kontraszt hatása

A tónus szerepe

A színek érzelmi, hő és figyelemfelhívó hatása

A sötét-világos, a hideg-meleg szinkontraszt
A faktúra és textúra alakítás lehetőségei
Képezési és kompozíciós lehetőségek (elrendezés, kiemelés-elhagyás, pozitív-negatív formák, szabályosság-szabálytalanság)
Téma variációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai
A ceruza-, tus-, pác-, akvarell- és krétarajz technikája
Az anyag nyomatok, a monotípiák, a magas nyomás műveletei
Kollázs és vegyes technikájú alkotások készítésének lehetőségei
Az akvarell- és temperafestés eltérő technikai sajátosságai
A pasztellkép készítés technikája
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

A/4. évfolyam

Vonal

- A vonal ritmust kifejező hatása
- A vonal karaktermegjelenítő szerepe
- A vonal pszichikai kifejezőereje
- Sorsok, korok, egyéniségek kifejezése különböző vonalhasználattal
- Vonal a festészetben és a grafikában
- Vonal a térben és képtárgyakon
- Vonal a tájban, természetben, (monumentális) szabadtéri installációk, land art

Szín

- Színes fonalak, drapériák - színes terek, szinkontrasztok
- A színek hatása (érzelmi, hő és figyelemfelhívó hatás)
- A színek analogikus kapcsolata az érzetekkel, a különböző kifejezési nyelvekkel és szellemi tartalmakkal

A fény és a sötét differenciálódása

- A fény és a sötét által közvetített tartalmak (mesék, mítoszok, legendák)
- Játék a fényvel (lámpákkal, vetítőkkel)
- Külső-belső élmények átélése, megtapasztalása és megjelenítése
- A fekete szín használata, a fekete-fehér kontraszt (fekete tér, fekete tárgy)

- A szürkétől a feketéig - grafikában és festészetben

Felületképzés

- Faktúra és textúra alakítás a grafika és festés eszközeivel
- Felületkontrasztok létrehozása (különböző anyagok nyomataival, kollázssal)
- Lavírozott tus, pác és akvarell rajzok
- A gyors, könnyed festés technikája
- Festett ceruzarajzok. Különböző technikák vegyítése, kísérletezések

Kifejezés, képalakítás

- Organikus képalakítás (szerves elrendezés, kiemelés-elhagyás, pozitív-negatív formák, szabályosság-szabálytalanság)
- Képi elemek átrendezése, variációk, kompozíciós lehetőségek

Képalkotás

- Illusztráció készítése
- Tusrajzzal a monokromitás, a foltképzés és a vonalrendszerek szerepének hangsúlyozása
- Egyedi nyomtatással monotípiák készítése

Tér - környezet

- A körülvevő környezet elemei által létrehozott különböző méretű, nyitott és zárt terek
- Hagyományos és rendhagyó térképek készítése (hang-, taktilis-, hő térképek)
- Eltérő hangulatú, méretű, arányú és szerkezetű terekben, (labirintusokban) átélt tapasztalások, élmények megjelenítése grafika, festészet és kevert technikák segítségével

A betű és kép

- Jel (egyedi, saját jel) - betűkarakter, monogram
- Az alkalmazott grafika műfaji sajátosságaival embléma, piktogram tervezése
- A nyomtatott írás és a kép használhatósága
- Miniaturák, óriásképek

Műalkotások

- A feladatokhoz kapcsolódó grafikai, festészeti és egyéb alkotások inspirációi
- A feladatokhoz kapcsolódó műalkotások folyóiratokban, könyvtárban, interneten

- Műalkotások a környezetünkben, galériákban

Értékelés és kiállításrendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a grafika és festészet alapvető technikai és műfaji sajátosságait
- a grafikai és festészeti munkához szükséges anyagok és technikai eszközök szakszerű használatát
- a grafika és festészet néhány kiemelkedő hazai és külföldi képviselőit, kortárs alkotóit
- a vizuális kifejezés, képépítés törvényszerűségeit, kompozíciós lehetőségeit
- a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat

Legyen képes:

- munkájához motívumokat gyűjteni és vázlatokat, színvázlatokat készíteni
- a vizuális kifejezőeszközök és módok (vonalak, színek, formák, felületek és kompozíciós lehetőségek) kifejezési szándék szerinti használatára
- a tanult grafikai és festészeti technikákkal (ceruza-, tus-, pác-, akvarell- és krétarajz, anyag nyomatok, monotípiák, kollázs, akvarellfestés, temperafestés, pasztell és vegyes technika) alkotásokat létrehozni
- egy téma kapcsán variációkat és különböző méretű alkotásokat készíteni
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására

A/5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A környezet által közvetített üzenetek befogadásának és értelmezésének mélyítése
- A formák, színek változatos, gazdag használatának kialakítása
- A külső látvány és a lelki tartalmak érzékeny megjelenítésének fejlesztése
- A véleményformálás finomítása saját és mások műveivel kapcsolatban
- A tanulók tervezési készségének és problémamegoldó képességének fejlesztése

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

A megvilágítás szerepe

A fény és árnyék grafikai és festészeti eszközökkel való megjelenítésének lehetőségei

A forma, méret, felület, szín és kompozíciós kontrasztok
A redukció, a sűrítés, a fokozás és a kiemelés szerepe
A felületgazdagítás lehetőségei
A szín perspektíva szerepe
A különböző színviszonyok hatása, kifejezőereje
Variációk, sorozatok készítése
Nagyítások, méret és léptékváltások alkalmazása
Eltérő képkivágások hatásainak megtapasztalása és alkalmazása
A sablonnyomat, dombornyomat technikája
A linómetszés technikája
Alkalmazott vagy tervezőgrafika sajátosságainak megfelelő tipográfia - plakát tervezése
Egyszerű akció, performance létrehozása
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

A/5. évfolyam

A fény és a sötét

- Karakteresen eltérő erejű, irányú megvilágítású tárgyak és terek létrehozása, megjelenítése
- A fény és árnyék grafikai eszközökkel való kifejezése
- Színes kompozíciók, és variációk készítése a látvány inspiráló hatására

Kontrasztok

- Forma, méret, felület, szín és kompozíciós kontrasztokra épített kép, képtárgy sorozatok, variációk létrehozása, a zene-hang, mozgás-tapintás, az irodalom és a képzőművészet inspiráló hatására
- További lehetőségek, variációk és kísérletezések új médiumok, műfajok segítségével

Kifejezés - karakterek

- Emberi és mitikus karakterek vizuális kifejezése
- Kifejező karakterek létrehozásának inspirálása játékokkal és akciókkal
- A kifejezés lehetőségei a redukció, a sűrítés, a fokozás, és a kiemelés eszközeivel

- Egy téma feldolgozása a sablonnyomat (kivágott papír vagy műanyag motívumokkal), dombornyomat, tus- és a temperatechnika lehetőségeit felhasználva
- Felületgazdagítási lehetőségek
- Dramatikus játék a kész alkotásokkal

Tér - környezet

- A közvetlen környezet tárgyai, tárgykarakterek
- Tárgyátalakítások, átfestéssel
- Tárgyak idegen, megszokottól eltérő környezetbe helyezése
- Léptékváltás adta lehetőségek felhasználása
- Egy tárgy részletének felnagyítása, változatos képkivágások
- A fantázia és látvány képi elemeinek összekapcsolása az ábrázolás során

Írás - kép

- A tervezőgrafikai ismeretek segítségével könyvborító, plakát készítése
- A képhez felirat tervezése (manuálisan vagy számítógép segítségével)
- A betű, írás és kép szabad műfajú felhasználása

Szín

- „Szín-tér”, külső-belső terek színviszonyai
- Az illúziókeltés lehetőségei
- Színperspektíva
- Kompozíciós változatok a szíkontrasztra
- A szín kifejezőereje, mélysége a külső látvány és a lelki tartalmak megjelenítése

Képalkotás

- A linómetszés technikája, sajátosságai, műfaji követelményei, az anyag- és eszközhasználat specifikumai
- Egydúcos linómetszet
- Színes linómetszet kialakítása a dúc tovább vésésével
- Illusztráció készítése egyedi és sokszorosítási technikákkal

Műalkotások

- A feladatokhoz kapcsolódó grafikai, festészeti és egyéb alkotások inspirációi
- A feladatokhoz kapcsolódó műalkotások folyóiratokban, könyvtárban, interneten
- Műalkotások a környezetünkben, galériákban

Értékelés és kiállításrendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a szín kifejezőerejét, a színperspektíva szerepét
- a különböző színviszonyok hatását
- a sablonnyomat, dombornyomat, linómetszés technikáját

Legyen képes:

- a tanult vizuális kifejezőeszközöket és módokat a képalkotási gyakorlatban alkalmazni
- a fény-árnyék-szín összefüggéseit felhasználni a külső látvány és a lelki tartalmak megjelenítése során
- alkalmazni a léptékváltás adta lehetőségeket
- véleményformálásra saját és mások műveivel kapcsolatban
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására

A/6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A személyes kifejezési eszközök megtalálásának ösztönzése
- A kísérletező kedv, a döntésképeség és az alkotói magatartás fejlesztése
- A képépítési és kompozíciós törvényszerűségek tudatos használatának ösztönzése
- A tudatos környezetformálás igényének kialakítása

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

A szín-önkontraszt és komplementer kontraszt hatásai

A túlzás, fokozás szerepe

Az egyensúly feltételei

Az átírás módjai

A dekoratív festészet sajátosságai

A különböző stílusjegyek felismerésének szempontjai

Többdúcós linómetszet létrehozása

Az improvizatív és a tervezett művek közti különbségek

Látványterv létrehozása

Akrilfestés gyakorlata

Eszközhazsnálati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

A/6. évfolyam

Képalkotás

- Személyes jelentéssel bíró fogalmak, tartalmak, tárgyak grafikus megjelenítése (változás, kapcsolat, szembenállás)
- Színes sokszorosítás. A színek felhasználásának lehetősége a sokszorosított grafikában
- Többdúcú linómetszet készítése
- A vonalkarakter lehetőségeinek kiaknázása a dúc felnagyításával

Stílus-variációk, átíratok

- Különböző korok eltérő stílusú, témájú alkotásainak átfestése, összekeverése és egybeépítésük variációi
- Stílusjegyek átváltoztatása, méret- és léptékváltások
- Nagyméretű dekoratív, díszletjellegű megoldások. Tervek készítése
- Fotókból képsorozatok összeállítása, eltérő képkapcsolási lehetőségek tudatos használata
- Művek összehasonlítása

Egyéni vizuális kifejezés

- Személyes kifejezőeszközök és módok megtalálása az egyéniség, a technikai lehetőségek és a műfaji sajátosságok összehangolása által - önálló kísérletezések
- Személyes képnapló készítése, lelki tartalmak, történések és változások vizuális rögzítése
- Improvizációk és tervezett művek
- Zenei vagy egyéb inspiráció segítségével túlzások, fokozások, egyensúlyvesztések megjelenítése festészeti és vegyes technikájú alkotásokon, képtárgy sorozatokon

Vizsgamunka

- Az eddigi ismeretek felhasználásával, egyéni kifejezési szándék szerinti kép, képtárgy, képsorozat készítése választott technikával és dokumentálása.

Műalkotások

- A feladatokhoz kapcsolódó grafikai, festészeti és egyéb alkotások inspirációs felhasználása
- Anyagok, eszközök, megoldások és stiláris jegyek a különböző korokban
- Elemzések a grafika és festés módszereiről, a színhasználatról és az anyagokról
- Művészeti ismeretek beépítése az alkotó tevékenységbe
- A feladatokhoz kapcsolódó kortárs műalkotások folyóiratokban, könyvtárban, interneten
- Műalkotások a környezetünkben, galériákban

Értékelés és kiállításrendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a grafika és festészet kiemelkedő hazai és külföldi képviselőit, kortárs alkotóit
- a tanult vizuális kifejezőeszközöket és módokat a képalkotási gyakorlatban
- a képépítés törvényszerűségeit, kompozíciós lehetőségeit

Legyen képes:

- különbséget tenni a magas- és mélynyomás között
- grafikai és festészeti elméleti és gyakorlati tudásának alkalmazásával önálló koncepciók alapján különböző méretű variációkat, kép-, képtárgy sorozatokat, illusztrációkat készíteni
- munkáját esztétikusan összeállítani, bemutatni
- műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére
- véleményformálásra műalkotásokkal kapcsolatban
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a grafika és festészet történetét, korszakait, jellemző alkotásait
- a grafika és festészet kiemelkedő hazai és külföldi képviselőit, kortárs alkotóit
- a grafika és festészet technikai és műfaji sajátosságait
- a képgrafikai, alkalmazott grafikai és a festészeti tevékenységeket, eljárásokat
- a grafikai és festészeti munkához szükséges anyagok és technikai eszközök szakszerű használatát

- a képépítés törvényszerűségeit, kompozíciós lehetőségeit
- a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat

Legyen képes:

- munkájához motívumokat gyűjteni és vázlatokat, színvázlatokat készíteni
- a tanszak tanult műfaji sajátosságainak megfelelő átírásra, absztrakcióra
- az egyedi- és sokszorosított grafikai eljárások, festészeti technikák alkalmazására
- a grafikai és festészeti anyagok helyes használatára
- a színek, formák és kompozíciós lehetőségek kifejezési szándék szerinti használatára
- grafikai és festészeti elméleti és gyakorlati tudásának alkalmazásával önálló alkotások, variációk és illusztrációk készítésére
- a tanult grafikai és festészeti technikák sokszínű használatára és továbbfejlesztési lehetőségeinek keresésére, kísérletezésre
- esztétikus képi megjelenítésre
- műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére
- önálló véleményformálásra saját és mások műveivel kapcsolatban
- a munkavédelmi szabályok betartására

A GRAFIKA ÉS FESTÉSZET MŰHELYGYAKORLAT MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYE

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből állhat.

A vizsga-tantárgya és időtartama

A grafika és festészet műhelygyakorlat

- tervezés 40 perc
- tárgykészítés 140 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, képalkotó, képessége. A terv tükrözze a tanulónak a grafika és festészet anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismeretét. A megvalósított kép, képtárgy, képsorozat mutassa be a tanuló grafikai és festészeti jártasságát, tudását.

A vizsga értékelése

A grafika és festészet műhelygyakorlat alapfokú művészeti vizsga értékelésének szempontjai:

- tervezési, képalkotási készség
- színhasználat, kompozíciós készség
- alapvető anyag- és eszközismeret, jártasság
- a grafikai és festészeti ismeretek gyakorlati alkalmazása
- a tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő átíró és kifejezőképesség
- az elkészült munka összhangja

A szóbeli vizsga értékelése:

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete
- a megfogalmazás szakszerűsége, pontossága
- kommunikációs készség

3.5.1.1.9 EFOP 3.2.6-16-2016-00001 „A tanulók képességkibontakoztatásának elősegítése a köznevelési intézményekben” projekt

A projekt keretében, a Magyar Képzőművészeti Egyetem partnerintézményeként, a partner egyetem által biztosított tananyagok és módszertani támogató dokumentumok ismeretében az intézményünk által kiválasztott szakmai programok tananyagát, módszertanát a helyi tantervünknek megfelelően felhasználjuk, alkalmazzuk a tanórai tevékenységekben (beleértve a fakultációkat, a projekt alapú tanulásszervezési formákat is), valamint a tanórán kívüli egyéb nevelő-oktató munkában, a helyi tantervi és tantárgyi programoknak megfelelően a szakkörökben, a szabadidős tevékenységek során, nyári táborokban.

3.5.1.2 Képző- és iparművészeti ág- Népművészet műfaj

3.5.1.2.1 A népművészet oktatásának célrendszere és funkciói

A *népművészet* oktatásának célja, hogy megismertesse a tanulókat a hagyományos kézműves kultúránkkal, hogy a fiatalok - különösen a kezdetekben - játékos módon, élményszerűen tapasztalják meg a környezetünkben lévő természetes anyagokat, a természet körforgásához, a naptári ünnepekhez, a család ünnepeihez köthető tárgyak készítését, az ünnepek hagyományait, valamint azt a képi, vizuális kultúrát, mely a népi kézművességhez köthető. Ily módon a tanuló személyisége, identitástudata, ökológikus gondolkodása,

esztétikai érzéke fejlődik. Ugyanakkor cél az is, hogy a tanulók kézügyessége, tervező, konstruáló, anyag-, és eszközhasználati készsége fejlődjék, melyet felerősít a foglalkozásokhoz kötődő erős érzelmi motiváció és közösségtudat.

A *népművészet* a hagyományos motívumkincset felhasználó játékok segítségével elősegíti a képi memória fejlődését, a tanulók személyiségfejlődését, biztosítja a tehetséggondozás lehetőségét. Figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, fokozatosan, játékosan vonja bele a tanulókat a különféle kézműves mesterségek világába. Feladata, hogy a hagyományos kézműves kultúránk megismertetésével a múlt értékeit megszerettesse és mai életünknek megfelelő formában tovább éltesse, segítsen a hagyománytisztelet megteremtésében, a hagyományok napjainkban való megélésében. A helyi tantervben ajánlott a helyi hagyományok sajátosságainak megjelenítése.

A program integrált órászervezési lehetőséget biztosít arra, hogy a főtárgy órakeretéhez közvetlenül kapcsolódhasson valamely kötelező tantárgy tananyagának elsajátítása, feldolgozása. A tanuló mindkét tantárgyból osztályzatot kap, és a helyi tantervben rögzített feladatok szerint tehet művészeti alapvizsgát és művészeti záróvizsgát.

3.5.1.2.2 A népművészet oktatás jellemzői

- *Tevékenységek központúság* – a tanulók a tananyag tartalmakat, feladatokat tapasztalati módon, különböző népi kézműves tevékenységek által, komplex témákba ágyazottan dolgozzák fel, amelyben a cselekvésből származó tapasztalat adja a tanulás alapját.
- *Feladattudatosság* – egy témával, témakörrel való hosszabb idejű elmélyült foglalkozás, mely elősegíti a tanulók türelmének, kitartásának fejlődését.
- *Alkotói magatartás* – amelyben fontos szerepet kap a hagyományos kultúra ismeretére alapozott kreativitás, a feladatok folyamatának – megvalósításának képessége a tervezéstől a feladat megoldásáig.
- *Folyamatszerűség* az egyes feladatok végigvitelében és a szervesen kapcsolódó, egymásra épülő feladatsorokban, projektekben.
- *Interaktivitás és együttműködés*, mely feltételezi a személyközi kapcsolatok aktivitását, a kooperációt és innovációt, segíti az alkotó közösségek létrejöttét.
- *A tanulók önkifejezési készségének kialakítása* és mélyítése a személyre szabott feladatokkal.
- *A szociális érzékenység és empátia*, az én tudatosság, önszabályozás és önállóság fejlesztése.

3.5.1.2.3 Kiemelt kompetenciák a népművészet oktatásban

A kiemelt kompetenciaterületek a népművészeti alkotótevékenység által a hagyományok tiszteletét, a személyiség fejlesztését, az önkifejezés kibontakoztatását segítik. Olyan tulajdonság-együttest alakítanak ki, amely lehetővé teszi a változó élethelyzetekhez való rugalmas alkalmazkodást, a problémafelismerést, a problémamegoldást.

Bemeneti kompetenciák

Iskolai előképzettség nem szükséges

Szakmai kompetenciák

- A hagyományos kultúra napjainkban való befogadása
- A hagyományos kultúra napjainkban is érvényes megélése
- Vizuális gondolkodás és kifejezőkészség
- Tervezési készség
- Alkotói magatartás
- Kreativitás
- Manuális és digitális eszközhasználati készség
- Anyaghasználati készség
- Az esztétikum iránti igény
- Problémaérzékenység
- Tudatos környezetformálás igénye
- Biztonságos munkavégzés képessége

Személyes kompetenciák

- Nyitottság
- Fejlődőképesség
- Önállóság
- Türelmes, kitartó munkavégzés
- Munkafolyamatok elsajátítása a tervezéstől a megvalósításig
- Rugalmasság
- Érzékenység
- Kísérletező kedv

Társas kompetenciák

- Motiválhatóság

Empatikus készség

Kezdeményezőkétség

Együttműködési készség

Módszerkompetenciák

Figyelemösszpontosítás

Gyakorlatias feladatértelmezés

Ismeretek helyén való alkalmazása

Ötletgazdagság

Módszeres munkavégzés

Problémafelismerés, – megoldás

A munkakörnyezet tisztántartása

3.5.1.2.4 A Népművészet műfaj képzési szerkezete

Intézményünkben működő TANSZAK

- NÉPI TEXTILMŰVES (SZÖVÉS, HÍMZÉS, NEMEZKÉSZÍTŐ) TANSZAK

3.5.1.2.5 Az előképző és az alapfok tantárgyi felépítése

Főtárgyak

az előképző 1-2. évfolyam és az alapfok 1-2. évfolyamán: *Népi játék gyakorlatok*;

az alapfok 3. évfolyamán: *Bevezetés a mesterségek világába - Mesterség orientáció alkotó gyakorlat*

NÉPI TEXTILMŰVES TANSZAK főtárgya az alapfok 4-6. évfolyamán:

- Népi textilműves (szövés, hímzés, nemezművesség) alkotó gyakorlat

Kötelező tantárgyak

az alapfok 1-2-3. évfolyamán - *Népművészeti vizuális alapismeretek*

NÉPI TEXTILMŰVES TANSZAK kötelező tantárgya az alapfok 4-5-6. évfolyamán:

- Népi textilműves (szövés, hímzés, nemezművesség) műhelygyakorlat

3.5.1.2.6 A Népművészet műfaj tantárgyainak tartalma

A népi játék gyakorlatok tantárgy az előképző két évfolyamának, valamint az alapfok

1-2. évfolyamának komplex népművészeti tantárgya. Sokszínű alkotó játékokra ad lehetőséget. A legkülönbözőbb anyagok, eszközök, technikák megismerése segíti a gyermeki kreativitás kibontakozását és a tradicionális kézművesség értékeinek továbbadását.

A népművészeti vizuális alapismeretek tantárgy a hagyományos motívumkincs képi ábrázolásának, változatos módjainak játékos elsajátítását és alkalmazását teremti meg. Előkészíti és megalapozza a népi kézműves mesterségek magas esztétikai igényű szakmai tevékenységét.

Bevezetés a mesterségek világába tantárgy - Mesterség orientáció alkotó gyakorlat – a népi kézműves tárgyformálás, a mesterségek különféle hagyományos technikai, díszítménybeli ismereteinek gyakorlati megismertetésére, pályaorientációra szolgál.

A Tanszaki alkotó gyakorlatok tantárgya: Népi textilműves (szövés, hímzés, nemezművesség) alkotó gyakorlat; – lehetővé teszi, a különféle mesterségekhez tartozó néprajzi alapismeretek elsajátítását, a forma- és díszítményvilág valamint ezek összefüggéseinek, törvényszerűségeinek megismerését, új tárgy tervezését, alkotását egy-egy táji kultúrában.

A Tanszaki műhelygyakorlat tantárgya – a Népi textilműves (szövés, hímzés, nemezművesség) műhelygyakorlat; - lehetővé teszi az adott mesterség technikáinak, jellemző díszítésmódjának elsajátítását használati- és dísz tárgyak elkészítésével, az életkori sajátosságnak megfelelően. A tanuló a helyi lehetőségektől függően a műhelygyakorlatok közül érdeklődésének és képességének megfelelően választ. Feladata a forma – díszítmény – funkció hármásának adott mesterségen belüli megismertetése, a művészi kifejezési formanyelv kialakítása, gazdagítása, változatos kreatív, játékos feladatsorokon keresztül.

A program lehetőséget ad arra, hogy a helyi tájegységi sajátosságok is bekerülhessenek a helyi tananyagba.

ÓRATERV/HETI ÓRASZÁMOK

A) NÉPMŰVÉSZET MŰFAJ- NÉPI TEXTILMŰVES TANSZAK

Évfolyamok		Előképző (E)		Alapfok évfolyamok (A)					
		(1.)	(2.)	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Főtárgyak	Népi játékok gyakorlatok	2-4	2-4	2	2				
	Bevezetés a mesterségek világába					2			
	Tanszaki alkotó gyakorlatok – Népi textilműves						2	2	2
Kötelező tárgyak	Népművészeti vizuális alapismeretek			2	2	2			
	Tanszaki műhelygyakorlat – Népi textilműves						2	2	2
Összes óra:		(2-4)	(2-4)	(4)	(4)	(4)	(4)	(4)	(4)

A képzés évfolyamainak száma: 8 évfolyam (2 előképző + 6 alapfok évfolyam)

Az összes óra rovatában az első szám a heti minimális óraszámot jelöli, a második szám a szakmai program megvalósítása során az egyéni, páros, kis-és nagycsoportos tehetséggondozás számára is időkeretet biztosít.

Az összevont osztályok működéséből következően, valamint az integrált órászervezés lehetőségét figyelembe véve a tanéven belül a tantárgyi óraszámok átcsoportosíthatók.

A tanítási órák időtartama: 45 perc

3.5.1.2.7 A népművészet műfaj- népi textilműves tanszak művészeti alapvizsga tantárgyai

A művészeti alapvizsga követelményeit az egyes tantárgyi programok záró szakasza tartalmazza.

A művészeti alapvizsga vizsgatantárgyai

1. Népművészeti vizuális alapismeretek
2. Tanszaki műhelygyakorlat (a tanszaknak megfelelően)

–Népi textilműves (szövés, hímzés, nemezművesség) műhelygyakorlat

3.5.1.2.8 Népművészet műfaj tantárgyai

NÉPI TEXTILMŰVES TANSZAK

NÉPI JÁTÉK GYAKORLATOK TANTÁRGY

Az *népi játék gyakorlatok tantárgy célja az előképző évfolyamokon a befogadókészség fejlesztése, magyar népi motívumok, a mintakincsek vizuális memóriába való bevéődésének elősegítése* különféle játékeszközök segítségével. A népművészettel való játékos ismerkedésen keresztül a pozitív lelki tulajdonságok gyarapítása, az esztétikai érzékenység, a nyitottság kialakítása. A kifejezéshez, alkotáshoz szükséges képességek fejlesztése.

Az tantárgy feladata az alkotói képességek fejlődéséhez való hozzájárulás komplex, játékos, élményszerű művészeti tevékenységek által.

Előképző évfolyamok (E/1-2. évfolyamok)

E/1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A közvetlen érzéki tapasztalás (hallás, látás, tapintás) útján megszerzett élmények képi, plasztikai feldolgozási képességének fejlesztése
- A természeti és tárgyi környezet szépségeinek felfedeztetése, óvása
- Az évkör ünnepeinek megismertetése
- A hagyományok élményszerű megismertetése
- Egyszerű kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása
- A népi kismesterségek megismerése, lehetőség szerint minél több kipróbálása
- A tárgyalkotás során felhasznált anyagok és eszközök megismertetése
- Az önkifejezés változatos formáinak megismertetése

- Az egyéni és csoportos alkotómunka alapelemeinek elsajátíttatása
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása - kreatív munkára és gondolkodásra nevelés
- Az arányok, színek, formák, felületek, tömegek és a tér felfedeztetése játékos tevékenységeken keresztül

Tananyag

- A népművészeti vizuális elemek, kifejezési eszközök megismerése, a helyi sajátosságokra figyelemmel
- Az év ünnepköréhez igazodva a népi kismesterségek különböző ágazatainak kipróbálása az életkori sajátosságoknak és fejlettségi szinteknek megfelelően
- A természetes anyagok alakításának különféle módozatainak megismerése
- A különféle tanult motívumkincs használatának bemutatása
- A különféle játéktípusok sajátosságainak ismertetése
- Kézműves és képzőművészeti technikák
- Különféle témacsoportok játékeszközökkel való feldolgozása
- Népművészeti hagyományok, az év ünnepei

Feladatcsoportok

E/1. évfolyam

A fafaragás motívumkincse

- Memóriajátékok – fafaragások motívum kincseivel
- Árnyjáték – széktámlák, pad támlák mintáinak felhasználásával
- Viaszkarcolás – lopótökre karcolt minták és pásztorbotok mintáinak felhasználásával
- Pecsétkészítés – pad háttámlák mintáinak felhasználásával

Hímzsminták motívumkincsei

- Memóriajátékok, kirakók, lottó játékok szűrmintákkal
- Illeszd a helyére! – a nagy tájegységek, illetve a saját területükön lévő hímzsminták felhasználásával
- Bújtasd el! – különféle hímzsminták felhasználásával
- Mátrixok – különféle hímzsminták felhasználásával
- Csipkeszurka – hímzések motívumainak felhasználásával képeslapok, különféle ajándékkártyák készítése
- Papírdúc satírozása – rátétes minták felhasználásával

Fazekasság motívumkincsei: miskakancsók és emberalakos butellák

- Memória másképp – alak és árnyképe játék a megismert minták felhasználásával
- Sudoku – emberalakos butellák „arcainak” felhasználásával 4x4-es, 6x6-os sudoku készítése
- Aquatintás kép készítése – különböző tájegységek miskakancsói
- Gipsznyomat készítés – jellegzetes karakterek mintázása

Zsinórminták mintakincsei

- Útvesztők, labirintusok – különféle minták felhasználásával az egyszerűtől a bonyolultabbig
- Puzzle – különféle minták felhasználásával három nehézségi fokozattal
- Színes indigó – ruhadíszítmények mintáinak felhasználásával
- Zsinórnyomat készítés - ruhadíszítmények mintáinak felhasználásával

Érzékszervi tapasztalások

- Színek, formák megfigyelése, hasonlóságok észrevétele
- Népi játékokkal, mozgással, hanggal érzelmek, élmények kifejezése

Anyagok

- A népi kismesterségek különböző anyagainak megismerése élményszerű tapasztalatok biztosításával az évkör ünnepeihez igazítva
- Felületképzési játékok síkban és plasztikában változatos anyagokkal: kötözések, sodrások, fonások, szövések, gyúrások, karcolások
- Nemez: ismerkedés az őshonos emlősállatokkal (juhok, marhák, lovak, kecskék) - szőrlabda készítése
- Szálasanyagok: csutkajátékok, gyékénymadár, vesszőparipa, virágfüzér
- Textil: különféle fonatok, zsinórok körmönfonással, bojtok készítése, levendulazsák hímzéssel
- Agyag: egyszerű marokedények, felrakásos technikák kipróbálása, növényi lenyomatok készítése
- Bőr: különféle fonások kipróbálása

Méreték és arányok

- A méretek és arányok érzékletes megtapasztalása (kisebb, nagyobb; hosszabb, rövidebb)

A színek világa

- A színek hangulati hatásának átélése, alkalmazása
- A színek keverésének megfigyelése az alkotó foglalkozások, a nemezelés, szövés feladatain keresztül

Folklór: mondókák, dalok, mesék, benti és kinti játékok az év ünnepeihez kapcsolódóan

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a tanult motívumkincseket a felismerés szintjén
- a tanult játékszabályokat, variációs lehetőségeket
- a tanult népi mondókákat, dalok szövegeit, a játékok menetét
- a témákhoz kapcsolódó alapvető formákat
- a különféle népművészeti ágak anyagait
- az alkalmazott anyagok megmunkálási lehetőségeit
- az elkészített tárgyak rendeltetésszerű használati módját
- a baleset és munkavédelmi tudnivalókat

Legyen képes:

- egyszerű tárgyak mintaadás utáni elkészítésére
- a műveleti sorrendek követésére, s azok betartására
- a játékszabályok betartására, a kooperatív munkára
- segíteni társait, munkacsoportját a tevékenységekben
- a tanult népművészeti motívumok „olvasására”
- a tanév során alkalmazott alapvető kifejező eszközök használatára
- a legfontosabb baleset-és munkavédelmi szabályok betartására

Értékelés

Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:

- felismeri-e a játékeszközökön szereplő mintakincseket
- bekapcsolódik-e az általa nem ismert, nem megszokott játéktípusok kipróbálásába
- képes-e a játékszabályok betartására - új szabályt tud-e alkotni

- meg tudja-e nevezni a különféle anyagokat
- képes-e mintaadás után a tevékenységek helyes sorrendjének betartására
- képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- az eszközöket rendeltetésszerűen használja-e
- vannak-e egyéni elgondolásai

E/2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A közvetlen érzéki tapasztalás (hallás, látás, tapintás) útján megszerzett élmények képi, plasztikai feldolgozási képességének fejlesztése
- A természeti és tárgyi környezet szépségeinek felfedeztetése, óvása
- Az természet körforgásának megismertetése, az évszakok váltakozása
- A hagyományok élményszerű megismertetése
- Egyszerű kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása
- A tárgyalkotás során felhasznált anyagok és eszközök megismertetése
- Az önkifejezés változatos formáinak megismertetése
- Az egyéni és csoportos alkotómunka alapelemeinek elsajátíttatása
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása - kreatív munkára és gondolkodásra készítés
- A népművészet egyes ágainak (pl. fafaragás, hímzés, fazekasság) játékeszközökön keresztüli megismertetése
- A legjellemzőbb jegyek felismertetése
- Egyszerű, szabályos, szabálytalan formák megismertetése
- Ábrák, egyszerű rajzok megértetése
- Térbeli viszonylatok, irányok érzékelése

Tananyag

- A népművészeti vizuális elemek, kifejezési eszközök megismerése, külön figyelve a helyi sajátosságokra
- A természet körforgásához igazodva a népi kismesterségek különböző ágazatainak kipróbálása az életkori sajátosságoknak és fejlettségi szinteknek megfelelően
- A természetes anyagok alakításának különféle módzatainak lehetőségei
- A különféle tanult motívumkincs használatában jártasság

- A különféle játéktípusok sajátosságainak ismerete
- Különféle témacsoportok játékeszközökkel való feldolgozása
- Népművészeti hagyományok a természet körforgásához igazítva
- Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

E/2. évfolyam

A fafaragás motívumkincse

- Dominó – fafaragások motívumkincseivel
- Lottó játék – rozettákkal
- Triplex karton karcolása – motívumok tükrösökről
- Monotípiá- ácsolt láda motívumokkal
- Pecsétkészítés – juhászbillogok mintáinak felhasználásával

Hímzéminták motívumkincsei

- Játékos mértan 1. - kicsinyítések, nagyítások, koordinátarendszerben való tájékozódás
- Mintakirakó – különféle hímzéminták felhasználásával
- Pecsételések – hímzések motívumainak felhasználásával csomagolópapír készítése
- Papírdúc nyomat készítése - madaras rátétes minták felhasználásával

Fazekasság motívumkincsei: fazekas termékek

- Rakd össze! – rész- egész játék különféle tájegységek tányér darabjainak, motívumainak felhasználásával
- Torpedó – fazekas termékek formáinak felhasználásával
- Térből a síkba, síkból a térbe – feladatkártyák és térbe felállítható játékkártyák készítése a megismert minták felhasználásával
- Papírtányér díszítése – a különféle díszítési módok kipróbálása
- Kályhacsempe papírmáséból – egy egyszerű minta választása

Zsinórminták mintakincsei

- Bogozd ki!” figyelemfejlesztő társasjáték vonalak, utak, irányok
- Írás előkészítő feladtlapok zsinórmintákkal – Folytasd a sort! Kövesd a vonalat!
Haladj két vonal között!

- Kártyajáték: huszár egyenruha, lótakaró, tarsoly

Mézeskalács ütőfák motívumai

- Lapozgatós mintakönyv – a megismert mézeskalács ütőfák mintáinak felhasználásával
- Részletkeresők – a megismert mézeskalács ütőfák mintáinak felhasználásával
- Szitázás sablonnal – huszár, szív motívumokkal
- Frottázs technika – alap készítése, szabadon választott mézeskalács mintákból

Érzékszervi tapasztalások

- Színek, formák megfigyelése, hasonlóságok észrevétele
- Népi játékokkal, mozgással, hanggal érzelmek, élmények kifejezése
- A természet körforgásának megfigyelése, népi időjárési jóslatok megfigyelése, tapasztalatszerzés

Anyagok

- A népi kismesterségek különböző anyagainak megismerése élményszerű tapasztalatok biztosításával a természet körforgásához igazítva
- Felületképzési játékok síkban és plasztikában változatos anyagokkal: kötözések, sodrások, fonások, szövések, gyúrások, karcolások
- Nemez: egyszerű színes nemezgolyók készítése a szőrlabda módszerével
- Szálasanyagok: az egyes évszakokban fellelhető anyagok használata az életkori sajátosságok figyelembe vételével
- Textil: különféle fonatok, zsinórok körmönfonással, bojtok készítése, levendulazsák hímzéssel
- Agyag: egyszerű marokedények, felrakásos technikák kipróbálása, növényi lenyomatok készítése
- Bőr: különféle fonások kipróbálása

Méreték és arányok

- A méretek és arányok érzékletes megtapasztalása (kisebb, nagyobb; hosszabb, rövidebb)
- Sík- és térbeli tapasztalatok gyűjtése

Téri élmények

- A sík és a tér megtapasztalása

- Térjátékok (kinn, benn fent, lent) - zárt és nyitott terek
- Téri élmények játékkártyákkal, és plasztikai megjelenítéssel

Idő élmények

- Az idő múlásának és a változás megtapasztalása
- Eseménysort kifejező képsorozat, leporelló készítése
- Egyszerű animációs játékok készítésével

A színek világa

- A színek hangulati hatásának átélése, alkalmazása
- A színek keverésének megfigyelése az alkotó foglalkozások, a nemezelés, szövés feladatain keresztül

Folklór: mondókák, dalok, mesék, benti és kinti játékok az év körforgásához kapcsolódóan

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a tanult motívumkincseket a felismerés szintjén
- a tanult játékszabályokat, variációs lehetőségeket
- a témákhoz kapcsolódó alapvető formákat
- a természet és az ember alkotta formákat
- a természet körforgásának törvényszerűségeit
- a tanult népi játékok szövegeit, a játékok menetét
- a különféle tanult motívumokat tudja megkülönböztetni a helyi sajátosságoktól
- a különféle népművészeti ágak jellegzetes motívumait

- a környezetünkben megtalálható természetes anyagokat (a kő, agyag, termések, szalma, csuhé, szőr, bőr) és a feldolgozott anyagokat (papír, fonal, textil)
- az alkalmazott anyagok megmunkálási lehetőségeit
- az elkészített tárgyak rendeltetészerű használati módját
- a baleset és munkavédelmi tudnivalókat.

Legyen képes:

- egyszerű tárgyak mintaadás utáni elkészítésére
- a műveleti sorrendek követésére, s azok betartására

- a játékszabályok betartására, a kooperatív munkára
- a közvetlen környezetének megfigyelésére az év körforgásának alapján
- a természet és az ember alkotta fő formák felismerésére
- segíteni társait, munkacsoportját a tevékenységekben
- a tanult népművészeti motívumok „olvasására”
- a tanév során alkalmazott alapvető kifejező eszközök használatára
- a mindennapi jelenségek közül felismerni az esztétikai élményt adó jelenségeket
- aktívan, megfelelő munkatempóval részt venni a tárgyalkotó tevékenységekben
- a legfontosabb baleset-és munkavédelmi szabályok betartására

Értékelés

Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:

- felismeri-e a játékeszközökön szereplő mintakincseket
- bekapcsolódik-e az általa nem ismert, nem megszokott játéktípusok kipróbálásába
- képes-e a játékszabályok betartására, új szabály alkotására
- ismeri-e az elemi téri viszonyokat
- meg tudja-e nevezni a különféle anyagokat
- képes-e mintaadás után a tevékenységek helyes sorrendjének betartására
- képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- az eszközöket rendeltetésszerűen használja-e
- érdeklődő-e a különféle technikák megtanulása során
- célszerűen és anyagtakarékosan használja-e az anyagokat
- vannak-e egyéni elgondolásai

NÉPI JÁTÉK GYAKORLATOK TANTÁRGY

Alapfok (A/1-2. évfolyamok)

A népi játék gyakorlatok tantárgy célja az alapfok első két évfolyamán a befogadó készségek fejlesztése, a magyar népi motívumok, a mintakincsek vizuális memóriába való bevesődésének elősegítése különféle játékeszközök segítségével. A népművészettel való játékos ismerkedésen keresztül a pozitív lelki tulajdonságok gyarapítása, az esztétikai érzékenység, a nyitottság kialakítása. A kifejezéshez, alkotáshoz szükséges képességek

fejlesztése a korszerű, gyermekközpontú, a népművészeti mintákra épülő tananyaggal a gyerekek életkori és egyéni képességeiknek megfelelő alkalmazásával. A népi kismesterségek az év, a család ünnepeihez valamint a ház és környezete tematikájához való igazodás.

A/1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A közvetlen érzéki tapasztalás (hallás, látás, tapintás) útján megszerzett élmények képi, plasztikai feldolgozási képességének fejlesztése
- A természeti és tárgyi környezet szépségeinek felfedeztetése, óvása
- Az évkör ünnepeinek megismertetése kiegészítve a körülöttünk élő népek kulturális hagyományaival
- A hagyományok élményszerű megismertetése
- Egyszerű kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása
- A népi kismesterségek megismerése, lehetőség szerint minél több kipróbálása
- A tárgyalkotás során felhasznált anyagok és eszközök megismertetése
- Az önkifejezés változatos formáinak megismertetése
- A képi emlékezet és képzelet gazdagítása
- Az egyéni és csoportos alkotómunka alapelemeinek elsajátíttatása
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása - kreatív munkára és gondolkodásra nevelés
- A népművészet egyes ágainak (pl. fafaragás, hímzés, fazekasság) játékeszközökön keresztüli megismertetése
- A néprajzi ismeretek tevékenységekhez kötött aktív beépítése

Tananyag

- A népművészeti vizuális elemek, kifejezési eszközök megismerése, külön figyelve a helyi sajátosságokra
- Az év ünnepköréhez és körülöttünk élő népek kulturális hagyományaihoz igazodva a népi kismesterségek különböző ágazatainak kipróbálása az életkori sajátosságoknak és fejlettségi szinteknek megfelelően
- A természetes anyagok alakításának különféle módozatainak lehetőségei
- A különféle tanult motívumkincs használatában jártasság
- A különféle játéktípusok sajátosságainak ismerete

- Kézműves és képzőművészeti technikák
- Különböző témacsoportok játékeszközökkel való feldolgozása
- Népművészeti hagyományok, az év ünnepköréhez és a körülöttünk élő népek kulturális hagyományaihoz igazodva
- Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

A/1. évfolyam

A fafaragás motívumkincse

- Memóriajátékok – fafaragások motívumkincseinek bővítése
- Árnyjáték – széldecskák mintáinak felhasználásával
- Kollázs készítése – mángorlók mintáinak felhasználásával
- Meseerdő készítése – tükrösökről vett mintákkal

Hímzésminták motívumkincsei

- Játékos mértan 1. –Tükrözések – sárközi minták felhasználásával
- Játékos mértan 2. – tervezési gyakorlatok keresztszemes mintákkal
- Tükrözések, forgatások, eltolások, egy-egy alap egységből álló minták felhasználásával
- Mintakirakó – madarak, a hímzéseken tanult minták felhasználásával
- Mintakirakó – különböző léptékű és minta sűrűségű puzzle-k tervezése és készítése

A népviseletek mintái, motívumai

- Memória másképp- tájegységekre jellemző fejfedők és hajviseletek
- Tájegységek viseletei – társasjáték különböző nagy tájegységek feldolgozásával
- Lapozgató készítése választott öt tájegység férfi - női viseletének felhasználásával
- Öltöztetőbaba készítése öt tájegység férfi - női viseletének felhasználásával

A bútorfestés mintakincse

- Hol a helyem? kártyajáték – tájegység festett bútorai
- Részletkeresők – a vizuális blokkban elkészített mennyezetkazetták felhasználásával
- Részletkeresők – kicsinyített és nagyított részletek keresése
- Rejtélyes feladatok: Keresd a különbséget! Karikázd be, ami nem illik a sorba!
- Számold meg, miből mennyit találsz! Kösd össze!

- Templomkazetták tervezése, festése – virágmintákkal, ismétlődő díszítő elemekkel

Érzékszervi tapasztalások

- Színek, formák megfigyelése, hasonlóságaik észrevétele
- Népi játékokkal, mozgással, hanggal érzelmek, élmények kifejezése

Anyagok

- A népi kismesterségek különböző anyagainak megismerése élményszerű tapasztalatok biztosításával az évkör és a család ünnepeihez igazítva
- Felületképzési játékok síkban és plasztikában változatos anyagokkal: kötözések, sodrások, fonások, szövések, gyúrások, karcolások
- Nemez: egyszerű tárgyak készítése - nemezeldés
- Szálasanyagok: fonott, kötözött, sodort tárgyak készítése
- Textil: különféle fonatok, zsinórok körmönfonással, bojtok készítése, baba varrása
- Agyag: egyszerű marokedények, felrakásos technikák kipróbálása, nyomhagyások
- Bőr: karkötő készítése poncolással
- Fa: egyszerű karcolások

Méreték és arányok

- A méretek és arányok érzékletes megtapasztalása (kisebb, nagyobb; hosszabb, rövidebb)

Téri élmények

- A sík és a tér megtapasztalása
- Térjátékok (kinn, benn fent, lent) - zárt és nyitott terek
- Téri élmények játékkártyákkal és plasztikai megjelenítéssel

Mese és valóság

- A mesebeli világok, történések síkban és plasztikában
- Környezetünk formái, szereplői sík és plasztikus formában

A színek világa

- A színek hangulati hatásának átélése, alkalmazása
- A színek keverésének megfigyelése az alkotó foglalkozások, a nemezeldés, szövés feladatain keresztül

Folklor: mondókák, dalok, mesék, benti és kinti játékok az évkör és a körülöttünk élő népe kulturális hagyományaihoz kapcsolódóan

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a tanult motívumkincseket felismerés szintjén
- a tanult játékszabályokat, variációs lehetőségeket
- a témához kapcsolódó alapvető formákat
- az évkör és körülöttünk élő népek kulturális szokásait
- a tanult népi játékok szövegeit, a játékok menetét
- a különféle tanult motívumokat tudja megkülönböztetni a helyi sajátosságoktól
- az alkalmazott anyagok megmunkálási lehetőségeit
- az egyszerű technikai fogásokat
- az elkészített tárgyak rendeltetésszerű használati módját
- a baleset és munkavédelmi tudnivalókat

Legyen képes:

- egyszerű tárgyak mintaadás utáni elkészítésére
- a műveleti sorrendek követésére, s azok betartására
- a játékszabályok betartására, a kooperatív munkára
- segíteni társait, munkacsoportját a tevékenységekben
- a tanult népművészeti motívumok „olvasására”
- az önálló munkavégzésre
- a technikai gondolkodásra
- a célszerű és takarékos anyaghasználatra
- a látható és az elképzelt világ megjelenítésére
- a munka megbecsülésére, tiszteletére
- a tanult népi játékok szövegeinek megjegyzésére, s a játékmenet reprodukálására
- a tanév során alkalmazott alapvető kifejező eszközök használatára
- a legfontosabb baleset-és munkavédelmi szabályok betartására

Értékelés

Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:

- felismeri-e a játékeszközökön szereplő mintakincseket
- bekapcsolódik-e az általa nem ismert, nem megszokott játéktípusok kipróbálásába
- képes-e a játékszabályok betartására, új szabály alkotására
- meg tudja-e nevezni a különféle anyagokat
- képes-e mintaadás után a tevékenységek helyes sorrendjének betartására
- képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- az eszközöket rendeltetésszerűen használja-e
- vannak-e egyéni elgondolásai
- jól használja-e a téri viszonyokat
- képes-e az önálló munkára
- megfelelő-e a munkatempója
- van-e konstruáló képessége

A/2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A közvetlen érzéki tapasztalás (hallás, látás, tapintás) útján megszerzett élmények képi, plasztikai feldolgozási képességének fejlesztése
- A természeti és tárgyi környezet szépségeinek felfedeztetése, óvása
- Az családi ünnepek, a ház és a környezete megismertetésén keresztül identitásfejlesztés
- Egyszerű kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása
- A népi kismesterségek megismerése, lehetőség szerint minél több kipróbálására ösztönzés
- A tárgyalkotás során felhasznált anyagok és eszközök megismertetése
- Az önkifejezés változatos formáinak megismertetése
- A képi emlékezet és képzelet gazdagítása
- Az egyéni és csoportos alkotómunka alapelemeinek elsajátíttatása
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása - kreatív munkára és gondolkodásra nevelés
- A népművészet egyes ágainak játékeszközökön keresztüli megismertetése
- A néprajzi ismeretek tevékenységekhez kötött aktív beépítése

Tananyag

- A népművészeti vizuális elemek, kifejezési eszközök megismerése, külön figyelve a

helyi sajátosságokra

- A családi ünnepeihez és a körülöttünk élő népek kulturális hagyományaihoz igazodva a népi kismesterségek különböző ágazatainak kipróbálása az életkori sajátosságoknak és fejlettségi szinteknek megfelelően
- A természetes anyagok alakításának különféle módozatainak lehetőségei
- A különféle tanult motívumkincs használatában jártasság
- A különféle játéktípusok sajátosságainak ismerete
- Kézműves és képzőművészeti technikák ismerete
- Különféle témacsoportok játékeszközökkel való feldolgozása
- Népművészeti hagyományok, az év és a család ünnepei
- Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

A/2. évfolyam

Házoromzatok, építészeti elemek mintakincsei

- Házépítés"- elemekből – a különféle tájegységek jellegzetes építészeti jegyeinek, kiemelt részleteinek (tető, ablak, kémény) felhasználásával
- Térképjáték – irányok és útvonalak – téri orientációt és téri tájékozódást fejlesztő játék – épületek felhasználásával
- Sorozatépítő kártyajáték – házépítés másképp
- Térbeli nyitható kép – különböző tájegységek építészeti jellemzőinek felhasználásával
- Papírmásé vakolathímek

Hímzéminták motívumkincsei

- Játékos mértan 1. –Tükrözések – körülöttünk élő népek mintáinak felhasználásával
- Játékos mértan 2. – tervezési gyakorlatok keresztszemes mintákkal, tükrözések, forgatások, eltolások, egy-egy alap egységből álló minták felhasználásával
- Mintakirakók – tulipánok a hímzéseken
- Mintakirakó – különféle léptékű és minta sűrűségű puzzle-k tervezése és készítése kiegészítve a körülöttünk élő népek motívumaival, s a helyi sajátosságokkal

A népviseletek mintái, motívumai

- Memória másképp- tájegységekre jellemző fejfedők és hajviseletek

- Tájegységek viseletei – társasjáték bővítése a körülöttünk élők és a helyi sajátosságok feldolgozásával
- Leporelló készítése bővítés a körülöttünk élők népviseleteivel és a helyi sajátosságok
- Öltöztetőbaba (fiú, lány) készítése egy választott körülöttünk élő nép viseletével

A bútorfestés mintakincse

- Hol a helyem? kártyajáték – bővítése új elemekkel (Felvidék, Erdély)
- Kelengyeláda szitázása sablonnal – tájegységekre jellemző minták felhasználásával
- Templomkazetták tervezése, festése – új virágminták, ismétlődő díszítő elemek felhasználásával
- Mesekönyv lap tervezése a virágmotívumok felhasználásával

A bőrművesség díszítő motívumai

- Keresd a mintát! nyomozós játék
- Hol a helyem? kártyajáték – tárgyak, minták, használati helyük, funkciójuk szerint
- Domborítás egyszerű virág motívummal

Érzékszervi tapasztalások

- Színek, formák megfigyelése, hasonlóságaik észrevétele
- Népi játékokkal, mozgással, hanggal érzelmek, élmények kifejezése

Anyagok

- A népi kismesterségek különböző anyagainak megismerése élményszerű tapasztalatok biztosításával a család ünnepeihez és a körülöttünk élő népek kulturális hagyományaihoz igazítva
- Felületképzési játékok síkban és plasztikában változatos anyagokkal: kötözések, sodrások, fonások, szövések, gyúrások, karcolások
- Nemez: egyszerű tárgyak készítése- nemezeldés
- Szálasanyagok: fonott, kötözött, sodort ajándéktárgyak készítése
- Textil: különféle fonatok, zsinórok, bojtok készítése, baba varrása
- Agyag: egyszerű marokedények, felrakásos technikák kipróbálása, nyomhagyások
- Bőr: karkötő készítése poncolással
- Fa: egyszerű karcolások, vésések

Méreték és arányok

- A méretek és arányok érzékletes megtapasztalása (kisebb, nagyobb; hosszabb, rövidebb)

Téri élmények

- A sík és a tér megtapasztalása
- Térjátékok (kinn, benn fent, lent) - zárt és nyitott terek
- Téri élmények játékkártyákkal, és plasztikai megjelenítéssel

Mese és valóság

- A mesebeli világok, történések síkban és plasztikában
- Környezetünk formái, szereplői sík és plasztikus formában

A színek világa

- A színek hangulati hatásának átélése, alkalmazása
- A színek keverésének megfigyelése az alkotó foglalkozások, a nemezelés, szövés feladatain keresztül

Folklór: Népi játékok, mondókák, dalok, mesék, benti és kinti játékok a családi ünnepekhez kapcsolódóan, kitekintve a körülöttünk élő népek hagyományaival

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a tanult motívumkincseket felismerés szintjén
- a tanult játékszabályokat, variációs lehetőségeket
- a témához kapcsolódó alapvető formákat
- a család fontosabb ünnepeit, szokásait
- a ház és környezetének fontosabb elemeit
- a tanult népi játékok szövegeit, a játékok menetét
- a különféle tanult motívumokat tudja megkülönböztetni a hely sajátosságoktól
- az alkalmazott anyagok megmunkálási lehetőségeit
- az egyszerű technikai fogásokat
- az elkészített tárgyak rendeltetészerű használati módját,
- a baleset és munkavédelmi tudnivalókat

Legyen képes:

- felismerés szintjén megkülönböztetni a különféle viseleteket, építészeti elemeket
- a játékok során megismert motívumok felismerésére
- egyszerű tárgyak mintaadás utáni elkészítésére
- a műveleti sorrendek követésére, s azok betartására
- a játékszabályok betartására, a kooperatív munkára
- segíteni társait, munkacsoportját a tevékenységekben
- a tanult népművészeti motívumok „olvasására”
- az önálló munkavégzésre
- a technikai gondolkodásra
- a célszerű és takarékos anyaghasználatra
- a látható és az elképzelt világ megjelenítésére
- térbeli helyzetek ábrázolására- a formák síkbeli reprodukciójára
- a munka megbecsülésére, tiszteletére
- a tanult népi játékok szövegeinek megjegyzésére, s a játékmenet reprodukálására
- a tanév során alkalmazott alapvető kifejező eszközök használatára
- a legfontosabb baleset-és munkavédelmi szabályok betartására

Értékelés

Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:

- felismeri-e a játékeszközökön szereplő mintakincseket
- bekapcsolódik-e az általa nem ismert, nem megszokott játéktípusok kipróbálásába
- képes-e a játékszabályok betartására, új szabály alkotására
- meg tudja-e nevezni a különféle anyagokat
- képes-e mintaadás után a tevékenységek helyes sorrendjének betartására
- képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- az eszközöket rendeltetésszerűen használja-e
- vannak-e egyéni elgondolásai
- jól használja-e a téri viszonyokat
- képes-e az önálló munkára
- megfelelő-e a munkatempója
- van-e konstruáló képessége
- tud-e milliméter pontossággal mérni
- tud-e olvasni ábrát, magyarázó rajzot, információs jeleket

- alkotásain felismerhetők-e a tanult jellemző formák
- megjelennek-e a karakterek

NÉPMŰVÉSZETI VIZUÁLIS ALAPISMERETEK TANTÁRGY

Alapfok (A/1-3. évfolyamok)

A népművészeti vizuális alapismeretek tantárgy magában foglalja azoknak a képességeknek a fejlesztését, amelyek kizárólag tevékenységekben formálódnak ki, ebből következően csak tevékenységekben fejleszthetők. A terület tevékenység-központúságából adódóan a feladatok fő profilja a személyes alkotás. A gyermek az alkotáson keresztül alkotja meg önmagát, ezért a készség és képességfejlesztés egyúttal személyiségformálás is.

A tevékenységek megválasztásakor törekedni kell a komplexitásra, hogy egyszerre több készséget igényeljenek és fejlesszenek, egyszerre több és több irányba ható képességeket bontakoztassanak ki.

Alapfok (A/1 évfolyam)

Fejlesztési feladatok

- Az esztétikai-művészeti élményeket kínáló, néprajzi ismereteket nyújtó források megismerése, használatuk szokásai és képességei
- Egyszerűbb képi elemekből összeállt jelentések felfogásának és létrehozásának képessége
- A funkció kiolvasása a környezet, a tárgyak formáiból, jól funkcionáló formák létrehozása
- A fantáziavilág képeinek megjelenítési készsége, az egyéni megoldások ösztönzése
- A tárgyforma és a díszítmény jelentéseinek, szimbólumainak olvasása, ezek kreatív alkalmazása a saját közlésekben
- Az alkotó tevékenységekhez szükséges eszközhasználat, anyagalakítás megismertetése kép és tárgykészítés vagy egyéb alkotófolyamat végig vitelével
- A figyelmes, kitartó munkavégzés fejlesztése

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

- A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök
- Kézműves és népművészeti technikák
- A mese, mint téma segítségével a vizuális és konstruáló képességek fejlesztése
- Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai
- Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

A/1. évfolyam

Mesék, kalandos történetek (elsősorban népmesék, mondák)

- Egyéni fantáziára épülő illusztratív mesefeldolgozások, történetmesélések
- Elbeszélés vonalakkal, különböző vonalminőségek keresése
- Vonalrajzos kompozíciók különféle alapformákban, hangsúlyos kontúrok alkalmazásával

Színes világok megelevenítése

- A kedvenc népmese feldolgozása színes kompozícióban
- A színek hatása, érzelmi ereje
- Színkontrasztok, színharmóniák (színes ceruza, pasztell, tempera, kevert technikák)

Plasztikus figurák

- A szereplők megjelenítése – mesehősök, állatfigurák (mintázás agyagból, gipszfaragás, papírmasé)
- Figuratelemek, jellegzetes arányok, karakterjegyek – bábfigurák készítése
- Meseváros megelevenítése (a város lakóházai, palotái, útjai, járművei)
- A mesebeli szegény ember portáljának elkészítése (ház és udvar)

Megszemélyesítés

- Síkfigurák kialakítása (papírtépés, ragasztás, kivágás, festés)
- Álarcok, maszkok, készítése (papír, gipsz, agyag, papírmasé)

Mesék birodalma

- A kiválasztott mesehősök környezetének feldolgozása különféle technikákkal (ceruzák, tollak, tusrajz)

- A természeti és ember alkotta környezet modellezése, újrateremtése a fénymásolt elemek, motívumok segítségével

- Hangulati elemek megjelenítése (vidám, mozgalmas, kopár, félelmetes)

Varázslatos tárgyak, különös eszközök

- Edények, eszközök kialakítása (agyagból, karcolt díszítéssel)

- Az adott népmeséhez, történethez kapcsolódó valós tárgyak, varázseszközök készítése

- A gyapjú-, a textilanyagok tulajdonságai, felhasználási lehetőségei

- Különféle hagyományos kézműves technikák, díszítési módok alkalmazása

- Természetes anyagok, ágak, termések alakítása, felhasználásuk más anyagokkal együtt

Figura és mozgás

- A történet szereplőinek megjelenítése ecsetvázlattal, színfoltokkal (álló-, guggoló, több-kevesebb figura, árnyképek)

- Mozgás, mozdulat, mozdulatsor megjelenítése papírtépéssel

- Emberi figurák és állatfigurák mintázása – különféle mozdulatok megjelenítése

Minta, jel, jelkép

- A mintaképzés síkbeli és plasztikus módjai, saját jel kitalálása

- Megőrzött nyomok az agyaglapon (üzenetek, lenyomatok készítése különböző eszközökkel)

- A törzsi művészet mintakincse, motívumgyűjtés (sgrafitto jellegű viaszos technika, festés, karcolás agyagba)

- Papírkivágások – szimmetria, pozitív–negatív formák, ritmusok, sorminták

- Fonások papírcsíkokkal, színes fonalakkal, zsinórokkal

- Szám-, állati és növényi szimbólumok a mesék világában

- Pecsétek, szerencsét hozó tárgyak, amulettek készítése (agyag, gipsz, talált, gyűjtött tárgyak)

Időkerék – évszakváltások

- Az évszakokhoz fűződő népi hagyományok képi, plasztikai feldolgozása

- A természet körforgása - A népi kézművesség néhány jellegzetes eleme, technikája

- Ősz – ismerkedés az alapanyagokkal a betakarítás kapcsán (főleg gyapjú és kender), ujjbábok készítése nemezből, gyékényből fonott madár, kötözött báb, kákatutaj, békaszék, bőr fonatok lehetőségei, ékszerek.

- Tél - mézeskalácsformák rajzolása, tervezése, csuhéból angyal, csillag, diófejű levendulazsák testű baba, bőrfűzések lehetőségei, él fűzések
- Tavasz – fűzfasíp, nádsíp, fatutaj, gúzskarika, karikakapdosó fűz vesszőből, májusi kerekező (12 gyerek együtt fonja), egyéb fonatok, szalagok, bőrfűzéssel, fonással összeállított egyszerű tárgyak (pl. zacskó)
- Nyár – közös mesetakaró készítése nemezéből, szövés a szabadban növényekkel poncolással csipkézéssel, díszlyukasztóval készíthető tárgyak. (pl.: kulcstartó, karkötő)
- Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat
- az alapvető ábrázolási technikákat
- az egyszerű kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat

Legyen képes:

- motívumgyűjtésre, alkotó módon történő feldolgozásra
- vázlatok készítésére
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és sokszínű alkalmazására
- ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességére

Értékelés

Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:

- felismeri-e a tanult témákhoz kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat
- ismeri-e az alapvető ábrázolási technikákat, kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat
- képes-e motívum gyűjtésre, azok alkotó módon történő felhasználására
- meg tudja-e nevezni a különféle anyagokat
- képes-e mintaadás után a tevékenységek helyes sorrendjének betartására
- képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- az eszközöket rendeltetésszerűen használja-e
- vannak-e egyéni elgondolásai
- jól használja-e a téri viszonyokat
- képes-e az önálló munkára

- képes-e ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességre

Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az alapvető képzőművészeti technikák segítségével a látvány és jelenségek befogadására, értelmezésére való ösztönzés, gondolatainak, terveinek képi vagy plasztikai megoldásán keresztül
- Az ismeretek, élmények befogadásának, feldolgozásának segítése, a tanuló életkori sajátosságainak megfelelő, változatos alkotó folyamatokba való bevonásával, egyéni, kreatív személyiségjegyeinek előhívása
- Az alkotási folyamat során a képzelet, a tapasztalat és az emlékezet élmény anyagának mozgósítása, az önkifejezés lehetőségeinek felfedeztetése
- A tanuló érdeklődésének felkeltése, fenntartása, kitartó munkavégzés képességének fejlesztése

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

- Ábrázolás és tárgyalkotás az életkori sajátosságoknak megfelelő, változatos alkotó folyamatokba illesztve
- A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok, eszközök csoportos és egyéni kreatív használata
- Az értékmegőrzés, értékteremtés lehetőségei
- A formák, színek használatában való jártasság
- Kézműves és képzőművészeti technikák
- Az egyes témák, témacsoportok többirányú feldolgozása
- A különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai
- Népművészeti hagyományok, az év ünnepei
- Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

A/2. évfolyam

Elbeszélés vonalakkal

- Hétköznapi történetek fő motívumainak megjelenítése, látványok kifejező átírása
- Belső képeken alapuló élményképek feldolgozása különféle vonalrajzos kompozíciókban Leporelló készítése a figuratív jelenetek összeállításával (élménymesélős, rajzos könyv)

A színek érzelmi ereje

- Saját élmények feldolgozása színes kompozíciókban, lírai hangulat- és érzelemközvetítő feladatok, színvázlatok
- Színkontrasztok, színharmóniák alkalmazása (színes ceruza, pasztell, tempera, kevert technikák)
- Folt- és színritmus-kifejezések, nonfiguratív színhangulat kereső kísérletek, játékos kompozíciók, meseszönyeg tervezése

Plasztikus figurák – formai felfedezések

- Kedvenc állatok – állatfigurák és figurális dombormű mintázása, a figurák karakterének, fő arányainak visszaadása, részlet gazdag felületalakítás
- Sosemvolt lények életre keltése (mintázás agyagból, gipszfaragás, papírmásé)
- Agyagplasztikák, figurák készítése egy tömbből és összeépítéssel, díszítésük földfestékekkel

Szabadon formálható anyag

- Ünnepek régen és ma, változások az ünnepi szokások körében
- Az ünnepekhez fűződő népi hagyományok képi, plasztikai feldolgozása
- A népi kézművesség néhány jellegzetes eleme, technikája
- Pásztorünnepek: csutkajátékok, egyszerű csutkabábok, fonatok, zsinórok körmönfonással, bőrfonatok (3-4 szálas fonás), karkötők
- Adventi díszekhez szalagszövés, füzér készítése termékekkel, gyönggyel, adventi koszorú, gyertyamártás
- Karácsony: csillagkészítés, gyöngyészerek, dióból bölcső pólyással, nemezijáték, ajándék készítése csipkézőkkel, díszlyukasztókkal (karácsonyfadísz, könyvjelző)

- Farsang: maszkok készítése többféle növény és termés felhasználásával, fonaljátékok, bojtok, hangkeltő, tél-űző egy közös vagy több kisebb dob készítése
- Húsvét: tojásfestés, berzselés, bőr batikolás tojás alakú kulcstartók felületére
- Pünkösd: nemezvirágok készítése, hajkoszorú készítése, gyékényfonatba virágok tűzése
- A tárgykészítés folyamatának alapvető lépései, az összeállítási és díszítési technikák
- Személyes tárgyak, ünnepi ajándékok készítése különféle anyagokból, az anyagtársítások

Tér és idő feldolgozása

- Adott történet, valamilyen folyamat megjelenítése képsorozattal vagy egyszerű fázisrajzokkal (tempera, tollrajz)
- Eseménynaptár – képsorozatok készítése monokróm és színes technikákkal
- Az otthoni környezet modellezése agyagból. A tér átalakítása
- A mi városunk – nagyméretű, színes kompozíciók, csoportmunkában (plasztikus megjelenítés papír, papírmásé és más anyagokkal)

Minta, jel, jelkép

- A mintaképzés síkbeli és plasztikus módjai
- A magyar népművészet mintakincse – motívumgyűjtés
- Fonások hánccsal, színes fonalakkal, zsinórokkal
- Növények stilizált megjelenítése (sgrafitto jellegű viaszos technika, festés, karcolás agyagba)
- Geometriai szimbólumok (négyzet, kör, felfelé – lefelé mutató háromszög, csillag, egymásba kapcsolódó körök)
- Pecsét faragása, idollok, amulettek készítése (agyag, gipsz)

A tárgykészítés folyamata

- Ünnepi jelkép megjelenítése nemezen (tarsolyfedőlap)
- Különféle hagyományos kézműves technikák, díszítési módok alkalmazása
- Természetes anyagok, ágak, termések alakítása, felhasználásuk más anyagokkal együtt
- Ragasztóanyagok, ragasztási technikák megismerése
- Ékszerkészítés gyönggyel és más természetes anyagokkal

Megszemélyesítés

- Én és a külvilág – Önarckép, jellegzetes arányok, karakterjegyek
- Az önismeret útjai – az emberi arc arányai, a karakter, a mimika megjelenítése
- Meglévő portréfotók felhasználása, nagyítása (ismétlődések, átírások, fénymásolatok segítségével)
- Alakoskodások – szimbolikus tartalmak megjelenítése az arcábrázoláson keresztül
- Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat
- az alapvető ábrázolási technikákat
- az egyszerű kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat

Legyen képes:

- motívumgyűjtésre, feldolgozásra
- vázlatok készítésére
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és sokszínű alkalmazására
- ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességére

Értékelés

Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:

- felismeri-e a tanult témákhoz kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat
- ismeri-e az alapvető ábrázolási technikákat, kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat
- képes-e motívum gyűjtésre, azok alkotó módon történő felhasználására
- meg tudja-e nevezni a különféle anyagokat
- képes-e mintaadás után a tevékenységek helyes sorrendjének betartására
- képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- az eszközöket rendeltetésszerűen használja-e
- vannak-e egyéni elgondolásai
- jól használja-e a téri viszonyokat
- képes-e az önálló munkára
- képes-e ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességre

Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A vizuális művészetek műfaji sajátosságainak, anyagainak és eszközeinek megismertetése a kézműves tárgyformálás egyes elemeinek, technikai fázisainak kipróbálásán keresztül
- A szemlélődő, beleérző érzékenység fejlesztése szép és csúnya, jó és rossz megkülönböztetésében
- A csoportos és egyéni alkotótevékenységek formáinak megismertetésével a tanuló kreatív személyiségjegyeinek, pozitív lelki tulajdonságainak előhívása, megerősítése
- A képi emlékezet és képzelet gazdagítása, az esztétikai érzékenység, nyitottság kialakítása
- A vizuális kifejezéshez, alkotáshoz szükséges készségek fejlesztése

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

- Ábrázolási és tárgyalkotási ismeretek
- A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök
- Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai
- Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

A/3. évfolyam

A színek érzelmi ereje

- Természeti erők megelevenítése színekkel, az adott jelenségek saját élményekre épülő (vagy színházra, tánusra, mesékre támaszkodó) feldolgozása színes kompozícióban
- Színkontrasztok, színharmóniák alkalmazása
- A színek és alkalmazott technikák megjelenítő és hangulatközvetítő képessége

Plasztikus figurák – formai felfedezések

- Figurateremtés, jellegzetes arányok, karakterjegyek felfedezése

- Táltosok, paripák, félelmetes szörnyállatok – képzelet és előtanulmányok alapján (figurális dombormű mintázása agyagból, gipszfaragás, papírmasé)
- Növények, termések formája, szerkezete, színei (színes ceruza, kréta, akvarell)

Tér és idő feldolgozása

- Természeti erők, különleges és félelmetes természeti jelenségek felidézése, megjelenítése képsorozattal (tempera, tollrajz)
- Különböző kompozíciók készítése spirál- és hullámmotívum felhasználásával
- A természet körforgása (olajpasztell, tempera, fotó, montázs, kollázs)

Minta, jel, jelkép

- Életfa motívum, varázslatos növények megjelenítése népmesék, legendák alapján, (sgraffito jellegű viaszos technika, festés, karcolás agyagba, gipszbe)
- Papírkivágások – szimmetria, pozitív–negatív formák, ritmusok, sorminták
- Egyéni fantáziára épülő illusztratív feldolgozások
- Az elvonatkoztatás útja és célja – anyaggyűjtés
- A tűz, víz, föld, levegő – szimbólumok a különböző kultúrákban
- Sárga, narancs, piros, barna, lila, zöld, fehér, arany. Színszimbólumok használata (papírragasztás kivágott színes motívumok kompozícióba rendezésével)

Szabadon formálható anyag

- Agyagplasztikák készítése, díszítésük földfestékekkel, bekarcolt mintákkal
- Állatok ábrázolása emlékképek vagy közvetlen látvány alapján – tömeg, arányok, mozgás
- Plasztikai munkák talált anyagokból, egyéni forma- és anyagtársítások

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat
- az alapvető ábrázolási technikákat
- a plasztikus megoldásokat
- a vizuális művészetek formáit, sajátosságait, anyagait és eszközeit

Legyen képes:

- motívumgyűjtésre, feldolgozásra
- a látvány és jelenségek értelmezésére

- vázlatok készítésére, átírásra
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és sokszínű alkalmazására
- ügyelni a képek és a tárgyak kidolgozottságára, technikai következetességére

Értékelés

Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:

- felismeri-e a tanult témákhoz kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat
- ismeri-e az alapvető ábrázolási technikákat, kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat
- képes-e motívumgyűjtésre, azok alkotó módon történő felhasználására
- meg tudja-e nevezni a különféle anyagokat
- képes-e mintaadás után a tevékenységek helyes sorrendjének betartására
- képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- az eszközöket rendeltetésszerűen használja-e
- vannak-e egyéni elgondolásai
- képes-e az önálló munkára
- képes-e ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességre

BEVEZETÉS A MESTERSÉGEK VILÁGÁBA TANTÁRGY

Mesterség orientáció alkotó gyakorlat

A *bevezetés a mesterségek világába tantárgy célja* a tanuló egyéni, kreatív személyiségjegyeinek előhívása, az ismeretek, élmények feldolgozásának segítése, a pozitív lelki tulajdonságok megerősítése a képi emlékezet és képzelet gazdagításával, a vizuális gondolkodás és kifejezőkészség fejlesztésével, valamint az esztétikai érzékenység és befogadó készség kialakításával.

A *tantárgy feladata* a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő, erős belső motivációra épülő, változatos alkotó folyamatok biztosítása, melyek lehetővé teszik a csoportos és egyéni kreatív tevékenységformák megismerését, feltárják az értékmegőrzés, értékteremtés lehetőségeit, kialakítják a formák, színek használatában való jártasságot. Az egyes témák, témacsoportok változatos feldolgozása, a különféle képzőművészeti technikák gyakorlásához szükséges eszközök és anyagok használatának megismertetése, a népművészeti és művészettörténeti ismeretek aktív beépítése az alkotó tevékenységbe. A baleset-, munka-környezet és tűzvédelmi szabályok betartatása.

Alapfok (A/3. évfolyam)

Fejlesztési feladatok

- A népművészeti tárgyak, az alkalmasan megválasztott népi használati tárgyak utánzó és újraalkotó elsajátításának képességei
- A néprajzi ismeretek alkotó tevékenységhez kapcsolódó aktív beépítése
- Az alkotáshoz szükséges készségek fejlesztése

Tananyag

- Népi kézművesség alapok – ismeretek
- Ábrázolási és tárgyalakotási ismeretek
- A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök
- Különböző kézműves és népművészeti technikák
- Néprajzi ismeretek
- Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

A/3. évfolyam

Környezetábrázolás – kép és valóság

- A tárgyak és a természeti környezet irányított megfigyelése
- A természet törvényeinek, jelenségeinek összegyűjtése, lejegyzése
- Növények és állatok minél pontosabb megfigyelése, magyarázó rajz készítése
- A látványból és jelenségből kiinduló egyszerűsítések (redukálások)
- A szerkezetből kiinduló egyszerűsítések (redukálások)
- A szín és anyagválasztás szerepe

Mintakincs

- A gyűjtött minták egy-egy részletének nagyítása
- Ornamentika rajzolása természeti motívumok felhasználásával
- Egyszerű díszítő elemek szimmetrikus, aszimmetrikus, pozitív-negatív formákká, ritmussá rendezése
- Természetes formák egyszerűsítése, stilizálása, szín- és formavariációk létrehozása

Népművészeti motívumok új kontextusba helyezése (kreatív tervezés)

- Legyél te is tervező - csomagolópapír tervezése, kivitelezése stencilezéssel – hímzésminták felhasználásával
- Könyvborító és lemezborító tervezése és készítése szitázással és papírdúccal – szűrkréték motívumainak felhasználásával
- Épületek „életre keltése” a Balaton-felvidék jellegzetes épületelemeinek felhasználásával
- Múlt és jelen találkozása Papírszínház készítése – falusi életképekkel
- Mából a múltba – öltözz át! - mai fotók felhasználásával, átalakításával készített falusi képek készítése
- Szabd magadra! OP-ART – rozettákkal, guzsalytűkkel, hímzésmintákkal
- Ékszerkészítés zsugorfóliából sütéssel, falapokból festéssel - választott minták felhasználásával
- Képregény készítése egy választott népmeséből
- Játítani jó! – a vizuális anyanyelv használata - társasjáték tervezése és készítése agyag figurákkal - választott témakörből: fafaragás, hímzés, szövés, fazekasság
- Ruha kvartett - kártyajáték tervezése és készítése – népviseletek felhasználásával
- Memóriajáték tervezése népművészeti motívumokkal

A tárgykészítés folyamata

- Ismerkedés a természetes alapanyagok tulajdonságaival, felhasználási lehetőségeivel

Fazekasság

- Marokedényből figurák (pl. edényformákból kialakítható állatalakok)
- Almasütő 2 db marokedényből, együtt kipróbálni - illatok és ízek
- Fantáziát mozgató természeti formákból - különböző termésekből kisplasztika
- Mini műhelyek (lehet egyéni, de csoportos feladat is) - élethű műhelyek mintázása
- Edényalátét (hurkákból vagy lapból kivágva)
- Mézeskalács-formák - együtt sütni, enni
- Falikép, közös munka: pl. 4 évszak
- Paraszti udvar (lehet egyénileg, de közösen is)
- Falu: jellegzetes házakkal, emberekkel és állatokkal
- Állatok: különböző állatfigurák és környezetük (baromfiudvar, állatkert)

- Képzelt, sohasem létezett állatok, kedvenc állatok, guruló állatok
- Doboz tetővel - a tetején a fogó-gomb lehet más-más figura
- Gyertyatartó
- Mécses - önteni bele gyertyát
- Ékszerek (üveggyöngyökkel díszíteni)
- Sajtkészítő, sótartó
- Karácsonyfa-díszek
- Formába tapasztás különböző agyagból
- Fűszertartó - különböző méret, forma
- Sütőedény figurális

Textil (hímzés)

- különféle zacskók – láncöltéssel és vagy kereszt szemmel
- hátizsák, madzag pántokkal láncöltéssel
- babavarrás hímzett – (bújtatások) ruhakészítéssel
- bábok varrása (Lakatos Lilla könyve alapján)

Textil (nemez)

- Mosatlan, mosott és fésült gyapjú tapintása különböző fajtájú juhokról
- Játék, felismerés bekötött szemmel
- Egyszerű nemezgyűrű készítése kézben egy tincs gyapjúból - ismerkedés a gyapjúval, a nemezelés alapjaival
- Végtelenített nemezzsinór készítése
- Ügyességi, finommotorikus kézmozgást, térlátást és koncentrációt fejlesztő játékok a nemezzsinórral (átbújtatós, mondókás, „macskabölcső”)
- Egyszerű ujjbáb vagy babasapka készítése két-három ujjra tekert gyapjúból
- Játékok hagyományos síkformák, nemezdíszítő motívumok felhasználásával
- Festőnövények gyűjtése a természetben - a színek szerepe az életünkben
- Ujjbáb készítése sablonra, mesefeldolgozás az ujjbábok segítségével

Textil (szövés)

- Fonatok – körmönfonással, 3-5-7-9 szállal, egyszerű fonalcserékkel és összetett fonalcserékkel
- Fonatok – fonással, 3-5-7-9 és több szállal, „vászonkötéssel” és „sávolykötéssel”

- Vetüléknélküli szövés
- Kisebb tárgyak – telefontartó, bábfigurák – szövése székklábon
- „Pókozás” színes fonalakkal hurkapálcán vagy fűzvesszőn
- Fonaljátékok – pomponok, bojtok
- „Májusi” kerekező
- Szalagszövés szádfával illetve bojtnyüstökkel
- Virágfal szövése (kereten, korláton, faágakon)

Szálasanyag

- Csuheből: hármass fonás, sodrás tanulása, (karkötő, csillag) csomózós technikával tojásos kosár készítése hármass fonat készítése, összevarrása alátétnek, kosárnak
- Gyékényből: fonott állatok, emberalakok, gyékény adventi díszek
- Ismerkedés a gyékényszövés (alátét)
- Szalmából: páros, páratlan fonások, aratási jelvény készítése
- Vesszőből: gazdasági udvar modelljének készítése falpra
- Vesszőoldalú csúrral, szalmatetővel, vesszővel kerített kúttal, fonott kötözött állatokkal (közös munka, többféle anyag, technika)

Faragás

- Fűzfából kígyó készítése
- Cifrabot fűzfából kéreg kimetszéssel mintázva
- Gémeskút keskeny deszkából, fűzfa ágafából, dióból
- Fabútor deszkadarabokból és lécekből kis asztal és szék
- Mérleg fa pálcika dió
- Kanászostor akác cseresznye vagy somfabot vékonyabb kötélből
- Kocsi szekér lécs deszka hengeres rúdfe kerék
- Traktor tömbfából fűzfa rúdfe kerék
- Farepülő
- Krumplibuska bodzafából
- Vízibuska bodzafából dugófa mogyoró és kóc
- Nyílpuska fűz vagy orgonaágból
- Fűzfasíp fűzfából kéreghúzással tavaszi időben
- Kopogó orgona villáság lécdarab
- Zugattyú lécs mogyoróág madzag

Népi bőrművesség

A bőrművességhez szorosabban kapcsolódó foglalkozások:

- A bőrtípusok, bőrfajták megismertetése: (szőrös bőrök, egzotikus állatbőrök, állatfajonkénti eltérések, cserzéstípusok, textúrák, kikészítési módok, szín) játékos formában
- Érzékszervi vizsgálatok - látás, tapintás - szembekötős, felismerős játékok
- A kalapálás örömei: poncolt, áttört felületű tárgyak készítése poncoló vasakkal, díszlyukasztókkal - az áttört felületek alá más felületű vagy színű bőr helyezésével (ékszeres, könyvjelzők, könyv vagy füzetborító)
- Játék a textúrákkal, színekkel: (szabás és illesztés gyakorlása, ragasztott technikával)
- Különböző bőrfajtákból bőrképek készítése (montázs) - népi motívumok felhasználásával, kompozíciós változatok tervezése modellezése eredeti vagy kicsinyített formában (táskafedél, mellény rátét, sorminta)
- Laptárolók, tokok készítése egy adott tárgyra: két darabból, egyszerű tok készítése fűzéssel vagy varrással rögzített élekkkel, bújtató vagy gombos záródással (tolltartó, pénztárca, irattárca, bicskatok)
- A síkok térbefordulása, avagy térforma készítése síklapokból (modellezés)
- Kísérletezés a különböző ívek, vágott szélek összeillesztéséből keletkező formákkal
- Ragasztva, vagy fércelő varrással kivitelezhető gyakorlat, papírból, vagy bőrből (bőrbe csomagolt tárgyak, térbeli bőrmaszk)

A bevezetés időszakában a cél az előkészítő két évfolyamában tanult magasabb szakmai szintre való emelése. Az elsődleges feladat az, hogy a tanulók a szakágban használatos alapvető kézi szerszámok, eszközök szakszerű használatát elsajátítsák. Az előző két évben, főként az oktató által előkészített, előre kiszabott, esetlegesen előjelölt, vagy lyukasztott alkatrészeket, alapanyagokat használták a növendékek. A 3. évfolyamon már az előkészítés is a tanuló munkája. (Például a szálak szabása, az alkatrészek szabásmintája és a szabásminta alapján kiszabott bőrdarabok. A lyukasztások, metszések illesztő pontok egyénileg történő kimérése, jelölése, kivitelezése.) Ennek érdekében, bármely anyaggal való alkotás vagy feladatmegoldás során a következő szerszámok használatát kell fejleszteni: szabáscsésze, olló, árák, tűk, kalapács, lyukasztók, vonalzó, körző.

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat
- a kézművesség, a hagyományos népi kultúra egyes szokásait, tárgyait és technikáit
- az egyszerű kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat

Legyen képes:

- motívumgyűjtésre, feldolgozásra
- a látvány és jelenségek értelmezésére
- vázlatok készítésére, átírásra
- ügyelni a tárgyak kidolgozottságára, technikai következetességére

Értékelés

Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:

- a képes-e a tananyagban szereplő anyagokat megmunkálni
- képes-e mintaadás után a tevékenységek helyes sorrendjének betartására
- képes a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- rendeltetésszerűen használja-e az eszközöket
- vannak-e egyéni elgondolásai
- jól használja-e a téri viszonyokat
- képes-e az önálló munkára
- megfelelő-e a munkatempója
- van-e konstruáló képessége
- tud-e milliméter pontossággal mérni
- alkotásain felismerhetők-e a tanult jellemző formák
- megjelennek-e a karakterek
- ismeri-e a különféle mesterségbeli technikákat, amelyeket a képzés során el kellett sajátítani

NÉPI TEXTILMŰVES TANSZAKI ALKOTÓ GYAKORLATOK / TANSZAKI MŰHELYGYAKORLATOK

Alapfok (A/4-6. évfolyamok)

A tanszaki alkotó gyakorlatok a népi kézműves tárgyformálás, a mesterségek különféle hagyományos technikai, díszítménybeli ismereteinek megismertetésére szolgálnak. Feladatuk a forma, díszítmény, funkció hármásának adott mesterségen belüli anyanyelvi szintű

megismertetése, a művészi kifejezési formanyelv kialakítása, gazdagítása, változatos kreatív játékos feladatsorokon keresztül.

NÉPI TEXTILMŰVES (szövés, hímzés, nemezművesség) ALKOTÓ GYAKORLAT TANTÁRGY

A népi textilműves alkotó gyakorlat tantárgy célja megismertetni a szövés, hímzés, nemezelés azon elméleti tudnivalóit, melyek képessé teszik a tanulókat az önálló tárgyalkotásra, a tervezéstől a kivitelezésig. Célja továbbá a szakmai ismeretek elmélyítése fejlesztése, annak érdekében, hogy a tanulók érzékenyen, tervszerűen tudják alkalmazni a különböző technikákat, anyagokat, eszközöket. Ezek mellett cél, a rendszerben való gondolkodás és az esztétikai érzék fejlesztése.

Az népi textilműves alkotó gyakorlat tantárgy feladata a textilművesség megmunkálásához köthető technikák, tevékenységek legátfogóbb elméleti ismereteinek átadása. Megismertetni a tárgyalkotási folyamatok elméletét, néprajzi hátterét, rendszereit. Irányított tárgyelemzéseken, tervezési folyamatokon keresztül kialakítani a tanulók harmonikus környezet-, a tárgykultúra iránti igényét –, elérni az esztétikai érzék és ítéloképesség mélyítését, árnyaltabbá tételét. Feladata megismertetni a tanulót a textilművesség alapanyagaiból készített tárgyak történetével, sajátos kifejező eszközeivel, esztétikai törvényszerűségeivel. A szöttes, hímző kultúra, valamint a nemezművesség hagyományos felhasználási területeivel, a tárgyformálás hagyományos technikáival. A felhasznált anyagok tulajdonságaival, az alkalmazott eszközök típusaival. Feladata továbbá a művészeti területekhez kapcsolódó élményszerű ismeret- és tapasztalatszerzés biztosítása, az önművelés és önkifejezés képességének fejlesztése.

Alapfok (A/4. évfolyam)

Fejlesztési feladatok

- A szövés, a nemezkészítés és a hímzés hagyományainak élményszerű megismertetése
- A szövet, a nemez és a hímzett kelme szerepe, felhasználása a hagyományban és mai életünkben
- Az irányított, közös alkotás általi élményszerű tapasztalatszerzés
- A szövés, nemezkészítés és hímzés eszközeivel történő tárgytervezés, alkotás, és ennek során a kreatív és manuális képességek fejlesztése
- A felhasznált természetes alapanyagok, a szövés, nemezkészítés, hímzés eszközeinek megismertetése
- Az életkornak megfelelő elméleti és gyakorlati ismeretek megalapozása

- A kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása
- A textiles műhely és a műhelymunka rendjének megismertetése

Tananyag

Népi textilműves ismeretek

- A szövött, nemezelt, hímzett tárgyak szerepe a hagyományban és napjainkban
- A textilműves műhely berendezése, eszközei
- A textiltörténet alapjai az újkőkortól napjainkig
- A textil anyagtípusai, felhasználásuk fő területei
- A szövéshez, nemezkészítéshez, hímzéshez használt eszközök, szerszámok
- Az alapanyagok tulajdonságai, rendszerezés, alapanyag előállítás, felhasználás szerint
- A fonás
- A varrás felhasználási területei
- Az alkalmazott eszközök ismerete, helyes használata
- A tartalom és a forma kapcsolata
- A tárgykészítés folyamatának alapvető lépései
- Eszközhasználati és munkavédelmi előírások

Feladatcsoportok

A/4. évfolyam

A textiles, szövő, hímző és nemezkészítő műhely berendezése

- Alapvető anyagok, eszközök, szerszámok
- A műhelymunka rendje
- A műhelymunka alapvető munkavédelmi szabályai

A textil alapismeretek

- A tárgyi környezet, a környezet anyagai
- A textiltől készült tárgyak sajátosságai
- Alapvető anyagok, eszközök, szerszámok
- A tárgyalkotás alapvető fázisai
- A kelme szerepe a tárgykultúrában
- Egyszerű nemeztárgyak, játékok, ékszerek készítése

A díszítményalkotás alapjai

- Különböző díszítő technikák textiltárgyakon
- Egyszerű díszítő technikák
- A tanult díszítőtechnikák alkalmazása a tárgyalkotásban

A szövés elméleti alapjai

- A szövés alapelveinek megismerése
- A szövéshez szükséges legegyszerűbb eszközök (szádfa, szövőkeret) megismerése
- A szövés alapanyagainak megismerése, sajátosságaik
- A szövött textilek felhasználási területei, funkciója
- A szövött textilek mintázási lehetőségeinek megismerése, tervezési feladatok

A nemezkészítés elméleti alapjai, nemeztárgyak tervezése

- A gyapjú, mint alapanyag, fajtái
- Őshonos magyar juhajták
- Legendák a nemez születéséről
- A nemeztörténet alapjai
- A nemezelés műfaji sajátosságai

A hímzés elméleti alapjai

- A legfontosabb magyar táji hímzéskultúra megismertetése
- A hímzések előfordulási területei a paraszti háztartásban
- Régi és új stílus
- A mintaelhelyezés szabályai
- Mai alkalmazási lehetőségek
- Régi és mai alapanyagok

Alapismeretek

- Textiles alapanyagok megismerése, csoportosítása
- A textilek történetének legfontosabb mozzanatai
- Különböző textiles technikák megismerése, összehasonlítása, együttes alkalmazása

Munkafolyamat

- Gyűjtés – tervezés – szakmai rajz – kivitelezés (fonalelőkészítés, felvetés, szövés, befejezés műveletei)

Kreatív feladatok

- Felületminőségek
- Színvariációk - a színek kifejező ereje
- Az anyagtársítás lehetőségei
- Értékelés és kiállításrendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- A szövés, a nemezkészítés és a hímzés alapvető műfaji sajátosságait
- A megismert alapanyagok felhasználási lehetőségeit, alapvető tulajdonságait
- A tárgyalkotás munkafázisait
- Az anyag- és formaalakítás egyszerű módjait
- A mintaképzés, felületalakítás egyszerűbb lehetőségeit
- Egyszerűbb szövött, nemezelt és hímzett tárgy készítésének műveleteit
- A műhely berendezését, munkarendjét
- Legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat

Legyen képes:

- Megszerzett ismeretek alkalmazására
- A megismert eszközök megfelelő használatára
- Életkorának megfelelő szinten anyag, eszköz és technikai módszerek megválasztására
- A munka- és balesetvédelmi szabályok betartására

Értékelés

Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:

- ismeri-e a szövött, nemezelt, hímzett tárgyak szerepét a múltban
- ismer-e a régi és új stílus stílusjegyeit
- ismeri-e a különféle textil alapanyagokat
- ismeri-e megmunkálásuk tananyagban rögzített egyszerű technikáit
- képes-e mintaadás után a tevékenységek helyes sorrendjének betartására
- képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- az eszközöket rendeltetésszerűen használja-e
- vannak-e egyéni elgondolásai
- képes-e az önálló munkára
- megfelelő-e a munkatempója
- van-e konstruáló képessége

A/5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Tervezés síkban és térben
- A saját tervek kivitelezésének képessége
- Önálló és csoportos alkotótevékenység képességének kialakítása
- A nemezkészítés, szövés, hímzés műveleteinek elvégzéséhez szükséges képességek fejlesztése

Tananyag

Népi textilműves ismeretek

- A textilművesség tárgykultúrája, műfaji sajátosságai
- A tárgyakkal közvetített jelentéstartalom
- A gyapjú tulajdonságai, alakíthatósága, felhasználásuk újabb lehetőségei
- A rátétes és zsinórdíszítmények
- A tervezés szempontjai a szövés, nemezművészet és a hímzés területén
- A hímző kultúra hazai táji sajátosságai
- Gyűjtőmunka, motívumképzés, egyszerűsítés, átírás.
- Kompozíciós lehetőségek

Szövő alapismeretek

- Összetettebb tervezési feladatok a szövött textilekhez (szövött tárgyak tervezése)
- A textiles alapanyagok előállításának megismerése
- A szövéshez szükséges bonyolultabb szövőeszközök (szálváltós szövőkeret, kártyák) megismerése
- Színek, motívumok, technikák összefüggései
- A szövött textilek történetének megismerése
- Ismerkedés a magyar textiles hagyományokkal
- A szövött textilek más technikával készített textiltárgyakkal való azonosságainak, különbözőségeinek vizsgálata
- A legalapvetőbb munka- és balesetvédelmi szabályok megismerése

Feladatcsoportok

A/5. évfolyam

A textil tárgyalkotási ismeretek

- A textil tárgyak funkciói
- A tervezés lépései, szempontjai
- Az anyag- és technika választás szempontjai
- Az anyagválasztás és a technika összefüggései
- A forma és díszítmény összefüggései

Díszítőtechnikák, rátétek a nemezkészítés területén

- Egyszerű díszítőtechnikák a nemezművességben
- Zsinórdíszítések a magyar népművészetben, viseletben
- Rátétes díszítmények - rátét típusok, a rátétkészítés módjai

Tárgytervezési ismeretek

- A motívumalakítás lehetőségei
- A kompozícióépítés lehetőségei

A szövés alapjai

- A szöttek felhasználási területei
- A szövés történeti érdekességei
- A szövés alkotóelemei
- A szövés alapvető műveletei a felvetéstől az összeállításig
- Az egyvetélős mintázás - a csíkritmusok
- A szöttek tervezése
- Az alapanyag, a mintakincs és a funkció összefüggései a tervezésben
- Egyszerű, szövött használati tárgyak
- A szövés utómunkálatai
- Egyszerű szövőeszköz használata (madzagszövő, karmantyúszövő, gyöngyszövő)

A nemezkészítés elméleti alapjai, nemeztárgyak tervezése

- A nemezművészet kezdetektől napjainkig
- A nemezkészítés műfaji sajátosságai

- A gyapjú alakíthatósága
- Nemezminták tervezése magyar zsinórmotívumok felhasználásával
- Nemezminták tervezése hagyományos magyar írott tojásmotívumok felhasználásával

A hímzés elméleti alapjai, hímzett tárgyak tervezése

- A hímzés típusa, alapanyaga funkciója közötti összefüggésrendszer
- A hímzés alapvető folyamatai - a minták kiválasztása, az alapanyag megválasztása, az alapanyagra történő ráhelyezés és kikészítés
- A szabadrajzú és szálszámolásos minták (komádi, szentistváni vizitke, palóc keresztzemes) alkalmazása mai funkcionális darabokon
- A tárgyak tervezése
- Az alapanyag, a mintakincs és a funkció összefüggései a tervezésben
- Egyszerű, hímzett használati tárgyak
- A hímzett textilek utómunkálatai

Értékelés

Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:

- ismeri-e a tervezés lépéseit, szempontjait, forma díszítmény alapanyag összefüggéseit
- ismeri-e a gyapjú nemezrátéttel történő díszítését
- ismeri-e a szövés egyszerű technikáit, eszközeit
- ismeri-e a hímzés legegyszerűbb típusait
- képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- az eszközöket rendeltetésszerűen használja-e
- vannak-e egyéni elgondolásai
- képes-e az önálló munkára
- megfelelő-e a munkatempója
- van-e konstruáló képessége
- alkotásain felismerhetők-e a tanult jellemző formák

A/6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A textilműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása
- Az általános és szakirányú műveltség megalapozása, fejlesztése
- Az esztétikai érzékenység, a kitartó munkavégzés kialakítása

- A textilműves tárgy-kultúra műfaji sajátosságainak megismertetése
- A textil tárgyak tervezéséhez, kivitelezéséhez szükséges újabb ismeretek elsajátíttatása
- Az alkotómunkához szükséges, korosztálynak megfelelő eszközhasználó, tárgyalkotó, díszítő készségek, képességek fejlesztése
- Az önálló alkotómunka képességének kialakítása
- Az alkotómunka dokumentálási módszereinek elsajátíttatása
- Alapvető munkavédelmi ismeretek megalapozása

Tananyag

Textilműves ismeretek

- A szövött, nemezből készült és hímzett tárgyak esztétikai értéke, minősége
- A tárgy- és díszítményalkotás újabb lehetőségei
- A tárgyalkotás anyagai, újabb eszközei - kreatív anyaghasználat
- A színek szerepe, a színhasználat üzenetértéke
- A gyapjúszövés
- A festékes szöttek
- Az önálló tárgyalkotás elvei
- A dokumentálás
- Tárgyelemzések, a tapasztalatok felhasználása az alkotómunkában
- Eszközhasználati és munkavédelmi előírások

Feladatcsoportok

A/6. évfolyam

A textil- és a bőrplasztikák

- A plasztika fogalma
- Plasztikus tárgyak, díszítmények
- A plasztikus alkotások sajátosságai, technikája
- Textil- vagy bőrplasztika
- A tanult technika alkalmazása a tárgyalkotásban

Szövési technikák, a festékes

- A szövés újabb eszközei. A szövőszék részei
- A festékes szöttek sajátosságai
- Érdekességek a festékes szöttek eredetéről

- Az ornamentika
- A festékes szőttesek színei
- Alapkompozíciók
- Tervezés
- A szövés technikája a felvetéstől a leszedésig
- Befejező műveletek
- A szövés utómunkálatai
- A tanult technika alkalmazása tárgyalakításkor

A nemez készítés elméleti alapjai, nemeztárgyak tervezése

- A nemez szerepe a nagyállattartó, vándorló pásztornépek kultúrájában
- Tervezés síkfelületre ókori és mai nomád nemeztakarók alapján
- A nemez szerepe a mai tárgykultúrában

A hímzés táji variánsai, technikák, stílusok, ornamentikák

- Az ornamentika, a kompozíciós szerkezet változásai korban – tájegységként
- Régi és új stílus a hímzés területén
- A Kárpát-medence főbb hímzés típusai

Értékelés

Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:

- ismeri-e a nemez szerepét a nagyállattartó, vándorló pásztornépek kultúrájában
- tud-e tervezni síkfelületre ókori és mai nomád nemeztakarók alapján
- ismeri-e a nemez szerepét a mai tárgykultúrában
- ismeri-e a tervezés lépéseit, szempontjait, forma díszítmény alapanyag összefüggéseit
- ismeri-e a szövőszék felépítését, működését
- ismeri-e a festékes szőttesek színeit, készítésük technikáit
- ismeri-e a hímzés legegyszerűbb típusait
- képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- az eszközöket rendeltetésszerűen használja-e
- vannak-e egyéni elgondolásai
- képes-e az önálló munkára
- megfelelő-e a munkatempója
- van-e konstruáló képessége

- alkotásain felismerhetők-e a tanult jellemző formák

Követelmény az alapfok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a szövés, nemezkészítés, hímzés területén a tervezés szempontjait, a gyapjú tulajdonságait, megmunkálásának különféle fajtáit
- a szövés területén csíkritmusok, festékesek szövését, az eldolgozás módjait
- a nemezelés területén a nemezekre jellemző díszítmények alkalmazását
- a hímzés területén az alapanyag, funkció megválasztását, egyszerű szabadrajzú és szálszámolásos technikájú hímzések elkészítését

Legyen képes

- a megszerzett ismeretek alkalmazására
- a megismert eszközök megfelelő használatára
- életkorának megfelelő technikák alkalmazására

NÉPI TEXTILMŰVES MŰHELYGYAKORLAT TANTÁRGY

Alapfok /4-6. évfolyam

A *népi textilműves műhelygyakorlat tantárgy* célja megismertetni a hagyományos kelmék azon elméleti és gyakorlati tudnivalóit, melyek képessé teszik a tanulókat a hagyományokra alapozott önálló tárgyalakotásra, környezetalakításra a tervezéstől a kivitelezésig. Célja továbbá a manuális képességek fejlesztése, az értékteremtésre, -megőrzésre nevelés, az esztétikai és a konstruktív érzékenység, a textil műhelymunka iránti nyitottság kialakítása.

A *műhelygyakorlat* feladata tárgyelemzéseken, tervezési és alkotói folyamatokon keresztül a harmonikus környezet-, viselet- és tárgykultúra iránti igény kialakítása, az esztétikai érzék és ítélőképesség mélyítése, árnyaltabbá tétele. Feladata továbbá a vizuális alkotó gyakorlattal párhuzamosan olyan alapozó és speciális ismeretek, készségek biztosítása, melyek lehetővé teszik a fenti célok megvalósulását. Feladata megismertetni a tanulót a textil történetével, sajátos kifejező eszközeivel, esztétikai törvényszerűségeivel. A textil felhasználási területeivel, a tárgyformálás hagyományos és új anyagaival, az anyagok tulajdonságaival, az alkalmazott eszközök típusaival, működésével. Feladata továbbá a művészeti területekhez kapcsolódó élményszerű ismeret- és tapasztalatszerzés biztosítása, az önművelés és önkifejezés képességének fejlesztése.

Alapfok (A/4. évfolyam)

Fejlesztési feladatok

- Az életkornak megfelelő gyakorlati ismeretek megismerése, a manuális készségek fejlesztése
- A kivitelezés fázisainak megismerése, megfelelő alkalmazása
- A legalapvetőbb munka- és balesetvédelmi szabályok megismerése, betartása

Tananyag

- A szövés legegyszerűbb technikáinak és eszközeinek megismerése, használata
- A szövés alapanyagainak megismerése, helyes alkalmazása
- A szövött textilek mintázásának helyes alkalmazása
- Munka- és balesetvédelmi szabályok

Feladatcsoportok

A/4. évfolyam

Alapismeretek

- Textilanyagok megismerése, csoportosítása, sajátosságaik megismerése tapasztalati úton
- Különböző textiles technikák megismerése, kipróbálása, együttes alkalmazása

A varrás alapjai

- A varrás jelentősége, sajátosságai
- A varrás alapvető eszközei, technikája
- Egyszerű alapöltések
- A tervezés és a szabás alaplépései

A fonatok

- Fonásra alkalmas anyagok
- Egyszerű fonástechnikák
- Fonások különböző anyagokkal, páros és páratlan ágszámmal
- Lapos és gömbölyű fonások
- Fonás egyszerű eszközökkel
- A fonatok felhasználása

Nemezkesztés gyakorlat

- A megmunkálás, tárgyalakotás alapvető lépései
- Egyszerű nemezkesztési és díszítési technikák
- Egyszerű nemeztárgyak készítése: térbeli formák (labda, zsinór, ékszerek, játékok)

A szövés munkafolyamata

- A kivitelezés munkafolyamatainak helyes alkalmazása:
- Fonalelőkészítés
- Felvetés
- Szövés, mintázás
- Befejezési műveletek

A hímzés munkafolyamata

- A kivitelezés munkafolyamatainak helyes alkalmazása:
- mintagyűjtés, a minta elhelyezése a textilre
- alapanyagválasztás a felhasznált mintakincs és az elkészítendő tárgy függvényében
- öltéstechnikák gyakorlása (láncöltés, laposöltés, száröltés, kereszt szem, aszúrok)
- befejezési műveletek

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a szövés, nemezelés, hímzés alapanyagait, megkülönböztetésük módját. (tapintás, szaglás, égetés)
- a szövés, nemezelés, hímzés alapvető eszközeit és használatukat
- a műhely berendezését és rendjét.

A tanuló legyen képes:

- a megszerzett ismeretek alkalmazására
- a megismert eszközök és szerszámok rendeltetésszerű használatára
- az alapanyag és technika kiválasztására
- a munka és balesetvédelmi szabályok betartására

Értékelés

Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:

- ismeri-e a szőtt, nemezelt, hímzett tárgyak szerepét a múltban
- ismeri-e a régi és új stílus stílusjegyeit

- ismeri-e a különféle textil alapanyagokat
- ismeri-e megmunkálásuk tananyagban rögzített egyszerű technikáit
- képes-e mintaadás után a tevékenységek helyes sorrendjének betartására
- képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- rendeltetészerűen használja-e az eszközöket
- vannak-e egyéni elgondolásai
- képes-e az önálló munkára
- megfelelő-e a munkatempója
- van-e konstruáló képessége

A/5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az életkornak megfelelő gyakorlati fogások megismerése, a manuális készségek fejlesztése
- A kivitelezés fázisainak megismerése, megfelelő alkalmazása
- A legalapvetőbb munka- és balesetvédelmi szabályok megismerése, betartása

Tananyag

Szövés

- A szövés bonyolultabb technikáinak és eszközeinek megismerése, használata
- A szövés alapanyagainak megismerése, helyes alkalmazása
- A bonyolultabb szövőeszkővel előállítható szövött textilek mintázásának helyes alkalmazása

Varrási technikák

- A varrás sajátosságai az alapanyag–funkció viszonylatában
- A varrást előkészítő műveletek
- Tervezési feladatok
- A textil és a bőr varrásának azonosságai és különbözőségei
- A tanult technikák alkalmazása egyszerű, varrott használati tárgyakon

Nemez készítés gyakorlata

- Nemezlabda készítése hagyományos írott tojás motívumainak felhasználásával

- Egyszerűbb formára készülő nemeztárgyak, kisebb nemeztok, -tarsoly, -papucs
- A megismert technikák alkalmazása az alkotás során

Kreatív kísérletek az anyaggal

- A felületminőségek változtatása
  - Kompozíciós lehetőségek
  - Színvariációk, a színek hangulati hatása
  - Anyagtársítás létrehozása. (bőr, nemez, szóttas)
- Értékelés és kiállításrendezés

Feladatcsoportok

A/5. évfolyam

A szövőműhely berendezése, a szövőeszközök elemeinek megismerése
Az eddig megismert eszközök helyes használata

Alapismeretek

- Textiles alapanyagok rendszerezése sajátosságaik alapján
- Különböző textiles technikák megismerése, kipróbálása, együttes alkalmazása

Munkafolyamat

A bonyolultabb szövőeszközzel történő kivitelezés munkafolyamatainak helyes alkalmazása:

- Fonal előkészítés
- Felvetés
- Szövés, mintázás
- Befejezési műveletek

Követelmény

A tanuló ismerje:

- tárgyalkotás szerepét, a tárgyak funkcióját
- a tárgyalkotás munkafázisait a tervezéstől a kivitelezésig
- a textil újabb felhasználási területeit
- az anyag- és formaalakítás módjait, az összeállítás egyes lehetőségeit

- a nemezkészítés alaptechnikáit
- a szövés alaptechnikáit
- a hímzés alaptechnikáit
- a forma és a díszítmény összhangját
- egyes díszítőtechnikák alkalmazási lehetőségeit
- az iparművészet és népművészet kiemelkedő példáit a textil területén
- a tanult tárgyalakotási folyamatok legfontosabb munkavédelmi tudnivalóit

Legyen képes:

- a megszerzett ismeretek alkalmazására,
- textil-megmunkálási, –alakítási műveletekre
- életkorának megfelelő szinten az anyag, eszköz és technikai módszerek megválasztására
- a textilműves alapismeretek gyakorlati alkalmazására
- a tárgyakban lévő esztétikum felfedezésére
- gondolatainak tárgyasult formában való megvalósítására
- az önálló tárgyalakotásra
- a munkavédelmi előírások betartására

Értékelés

Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:

- ismeri-e a tervezés lépéseit, szempontjait, forma díszítmény alapanyag összefüggéseit
- ismeri-e a gyapjú nemezrátéttel történő díszítését
- ismeri-e a szövés egyszerű technikáit, eszközeit
- ismeri-e a hímzés legegyszerűbb típusait
- képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- az eszközöket rendeltetésszerűen használja-e
- vannak-e egyéni elgondolásai
- képes-e az önálló munkára
- megfelelő-e a munkatempója
- van-e konstruáló képessége
- alkotásain felismerhetők-e a tanult jellemző formák

A/6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az életkornak megfelelő gyakorlati ismeretek megismerése, a manuális készségek fejlesztése
- A vízszintes szövés-síkú, kétnyüstös szövőszéken való kivitelezés fázisainak megismerése, megfelelő alkalmazása

Tananyag

- A vízszintes szövés-síkú, kétnyüstös szövőszéken megismerése, használata
- A természetes és mesterséges textil-szálasanyagok helyes alkalmazása
- A vízszintes szövés-síkú, kétnyüstös szövőszéken előállítható szövött textilek kivitelezésének és mintázásának megismerése, helyes alkalmazása
- A magyar textiles hagyományok hétköznapi és ünnepi, reprezentatív tárgyainak megismerése, újraalkotása

Feladatcsoportok

A/6. évfolyam

A szövőműhely berendezése, az eddig megismert szövőeszközök és elemeinek megismerése, beállítási szabályai, megoldásai. A megismert eszközök helyes használata.

Alapismeretek

- Természetes és mesterséges textil-szálasanyagok rendszerezése, megismerése, csoportosítása sajátosságaik alapján
- Különböző textiles technikák együttes alkalmazása

Munkafolyamat

A vízszintes szövés-síkú, kétnyüstös szövőszéken történő kivitelezés munkafolyamatainak helyes alkalmazása:

- Fonal előkészítés
- Felvetés, szövés, mintázás
- Befejezési műveletek

Nemezkészítés gyakorlat

- A gyapjú és a nemez festése természetes anyagokkal
- Festett gyapjú alkalmazása tárgyalakítás során
- Díszítmények a nemeztárgyakon (előnemezből kivágott minták alkalmazása nemezpárnán és -tarsolyon)
- Az eddig megismert nemezkészítési eljárások alkalmazása csoportmunkában. Egy népmese hatására hagyományos mintaelemekből tervezett kisméretű nemeztakaró közös elkészítése

Kreatív kísérletek az anyaggal

- Felületminőségek. Újszerű esztétikai minőségek
- Színvariációk. Színek, érzelmek, hangulatok
- Anyagtársítás létrehozása. Egymással össze nem illő, vagy egymás hatását erősítő anyagokból tárgy, tárgycsoport készítése. Talált tárgyak beépítése a kompozícióba

Hímzés gyakorlat

- Zsákok, tarsolyok, viseleti darabok viselet kiegészítők tervezése, megvalósítása különféle minőségű alapanyagok, hímzőfonalak felhasználásával.
- A felhasznált mintakincs, a tervezett funkció és az alapanyagok összefüggései
- Alap öltéstechnikák begyakorlása (azsúr, subrika, kereszt szem, laposöltés, láncöltés, száröltés)

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a természetes és mesterséges textil-szálanyagokat és megkülönböztetésük módját (tapintás, szaglás, égetés)
- a szövés minden eddig megismert, egyszerű és bonyolultabb eszközeit és használatukat

Legyen képes:

- a megszerzett ismeretek alkalmazására
- a megismert eszközök és szerszámok rendeltetésszerű használatára
- az alapanyag és technika kiválasztására

Értékelés

Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:

- ismeri-e a nemez szerepét a nagyállattartó, vándorló pásztornépek kultúrájában
- tud-e tervezni síkfelületre ókori és mai nomád nemeztakarók alapján
- ismeri-e a nemez szerepét a mai tárgykultúrában
- ismeri-e a tervezés lépéseit, szempontjait, forma díszítmény alapanyag összefüggéseit
- ismeri-e a szövőszék felépítését, működését
- ismeri-e a festékes szőttesek színeit, készítésük technikáit
- ismeri-e a hímzés legegyszerűbb típusait
- képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- rendeltetészerűen használja-e az eszközöket
- vannak-e egyéni elgondolásai
- képes-e az önálló munkára
- megfelelő-e a munkatempója
- van-e konstruáló képessége
- alkotásain felismerhetők-e a tanult jellemző formák

Követelmény az alapfok elvégzése után

A tanuló ismerje

- a szövés, nemezkészítés, hímzés területén a tervezés szempontjait, a gyapjú tulajdonságait, megmunkálásának különféle fajtáit
- a szövés területén csíkritmusok, festékesek szövését, az eldolgozás módjait
- a nemezelés területén a nemezekre jellemző díszítmények alkalmazását
- a hímzés területén az alapanyag, funkció megválasztását, egyszerű szabadrajzú és szálszámolásos technikájú hímzések elkészítését

Legyen képes

- a megszerzett ismeretek alkalmazására
- a megismert eszközök megfelelő használatára
- életkorának megfelelő technikák alkalmazására

A NÉPI TEXTILMŰVES (SZÖVÉS, HÍMZÉS, NEMEZMŰVESSÉG) TANSZAK MŰVÉSZETI ALAPVIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama

Népi textilműves műhelygyakorlat

- tervezés 40 perc

- tárgykészítés 140 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, tárgyalkotó, képessége. A terv tükrözze a tanuló funkcionális, gondolati tartalomnak megfelelő formatervező, környezetalakító képességét, a textilművesség és a bőrművesség alapanyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismereteit.

A megvalósított tárgy mutassa be a tanuló textilművességben való technikai jártasságát, tudását.

A vizsga értékelése

Értékelési szempontok:

- tárgytervező képesség
- formaalakító készség
- kísérletező kedv és kreativitás megléte
- kifejezőkészség
- anyag- és eszközhasználat
- textilműves alapismeretek
- műfaji sajátosságok megfelelő alkalmazása
- az elkészült alkotás összhangja

3.5.2. Színművészeti-bábművészeti ág

3.5.2.1. Az alapfokú színművészeti-bábművészeti oktatás célrendszere és funkciói

Az alapfokú művészetoktatás keretében folyó színházi-bábszínházi nevelés - figyelembe véve a tanulók érdeklődését, életkori sajátosságait, előzetes színházi-dramatikus tapasztalatait - lehetőséget biztosít a színművészet-bábművészet iránt vonzódó tanulók képességeinek fejlesztésére; ismereteik gyarapítására, művészeti kifejező készségeik kialakítására és fejlesztésére, a művészeti szakterületen való jártasság megszerzésére és gyakorlására, illetve felkészít a művészeti alapvizsgára és záróvizsgára

A képzés lehetővé teszi mindkét területen

- A tanulók számára önmaguk tudatos megfigyelését
- Az önértékelést annak érdekében, hogy képessé váljanak saját eredményeik felismerésére és azok színházi (bábszínházi) munka során történő alkalmazására
- Az önkifejezést, a közös alkotómunka örömteli együttlétének megtapasztalását
- Az élet más területein elsajátított tanulói ismeretek, készségek, attitűdök színjátékban (bábjátékban) való alkalmazását
- Drámával és színházzal (bábszínházzal) kapcsolatos tanulói aktív szókincs bővítését
- A verbális megnyilvánulások tisztaságát
- Színházi (bábszínházi) előadások egyéni vagy csoportos készítését, illetve mások által bemutatott produkciók megtekintését, értelmezését
- Az infokommunikációs eszközök adta lehetősége tükrében valamint a kibővült módszertani eszköztár felhasználásának segítségével egyes tananyagtartalmak újszerű megismerését,

megvalósítását

- A hasznos gyakorlati tudás megszerzését, az elméleti ismeretek integrálásával

gyakorlatorientált feldolgozás során

A színművészet területén kiemelten

- Változatos dramatikus tevékenységformákban való részvételt
- Az alapvető dramatikus technikák és a színházi konvenciók megismerését, alkalmazását differenciált feladatokban
- A színházi-drámai formával való kísérletezést, a színpadi megjelenítés jellemzőinek megismerését
- A színjáték kulturális hagyományainak megismerését
- A színjátéknak mint művészi kommunikációs formának a megtapasztalását

3.5.2.2 A színművészeti-bábművészeti oktatás általános fejlesztési követelményei

Kiemelt kompetenciák a színművészet területén

Bemeneti kompetenciák: iskolai előképzettség nem szükséges

Szakmai kompetenciák

Színházi alapfogalmak/szakkifejezések alkalmazása

Drámai/színházi konvenciók alkalmazása

Meghatározó történeti és kortárs színházi stílusok felismerése

A színházi műfajok felismerése

A szöveg- és előadáselemzés meghatározó szempontjainak, a színészi alkotómunka fázisainak, főbb összetevőinek megismerése, alkalmazása

Drámai szövegek értő - színészi szempontokat figyelembe vevő - olvasása

Különböző színészi technikák megismerése és alkalmazása

Színházi improvizáció

Karakterábrázolás nyelvi, beszédtechnikai, illetve mozgásos eszközökkel

Előadásban (játékban) szerepek megformálása (nonverbális: testbeszéd, szereplés, mimika, vokális jelek; jól értelmezhető verbális kommunikáció használata)

A verbális megnyilvánulások tisztasága

A rendezői instrukciók mentén végzett munka

Más művészeti ágak területéről származó ismereteinek alkalmazása a szerepalkotás során

Színházi előadások elemzése, értékelése

Digitális alkotáselemzés

Személyes kompetenciák

Helyzetmeghatározás és döntéshozatal

Empátia (érzelmelek megértése, elfogadása)

Mozgáskoordináció (térérzékelés)

Műveltség és információszerzés

Önállóság

Önismeret (önkifejezés, önértékelés, érzelmi kontroll, attitűd formálás)

Rendszerezés (lényegkiemelés)

Társas kompetenciák

Kapcsolatteremtés

Kommunikáció és együttműködés (vitakultúra, kooperáció, több nézőpont érvényesítése, konstruktív alkalmazkodás)

Kompromisszum és tolerancia

Konfliktuskezelés

Nyitottság (másokra történő odafigyelés)

Szociális interakció

Tanulói együttműködésen alapuló tanulás

Módszerkompetenciák

Figyelem összpontosítás

Felhasználható digitális tartalmak

Helyzetfelismerés

Kreativitás, ötletgazdagság
 Memória (rövid távú, hosszú távú)
 Mérlegelő gondolkodás
 Problémamegoldás

3.5.2.3 A képzés struktúrája

Intézményünkben SZÍNJÁTÉK TANSZAK működik

Főtárgy: Dráma és színjáték

Kötelezően választható tantárgyak:

Beszéd és vers (1. alapfokú évfolyamtól)

Mozgás és tánc (1. alapfokú évfolyamtól)

Zene és ének (1. alapfokú évfolyamtól)

Színházismeret (3. alapfokú évfolyamtól)

Választható tantárgyak: a színjáték és bábjáték tanszak bármelyik tantárgya

ÓRATERV/HETI ÓRASZÁMOK

Színjáték tanszak

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy- Dráma és színjáték	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Kötelezően választható tantárgyak- Beszéd és vers			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Választható tantárgyak-----	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Összes óra	2	2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

Az összes óra rovatában az első szám a heti minimális óraszámot jelöli, a második szám a szakmai program megvalósítása során az egyéni, páros, kis-és nagycsoportos tehetséggondozás számára is időkeretet biztosít.

Az összevont osztályok működéséből következően, valamint az integrált órászervezés lehetőségét figyelembe véve a tanéven belül a tantárgyi óraszámok átcsoportosíthatók. Előképző évfolyam Választható tantárgyi órája a Főtárgy tantárgyból választható.

A tanszak kötelezően előírt tantárgyainak és azok óraszámainak a figyelembevétele mellett a tanuló más tanszak, valamint más művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.

A dráma és színjáték tantárgy heti óraszám a helyi tantervekben heti 2 óra is lehet, ha a beszéd és vers, valamint a mozgás és tánc tantárgyakat minimálisan heti 1-1 órában önálló tantárgyként is oktatja az iskola.

A képzés évfolyamainak száma: 8 évfolyam (2+6 évfolyam)

Az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú évfolyamainak számát jelenti.

Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

A tanítási órák időtartama: 45 perc

3.5.2.4. A művészeti alapvizsga

Vizsga tantárgyak

A művészeti alapvizsga tantárgyai:

1. Dráma és színjáték (főtárgy) valamint
2. Egy a kötelezően választott tantárgyak közül
  - Beszéd és vers
  - Mozgás és tánc
  - Zene és ének
  - Színházismeret

Színjáték tanszakon a fent megjelölt választható tantárgyak közül vizsga tantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít (Beszéd és vers), valamint amely esetében a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

Ha a tanuló már rendelkezik a színművészeti ág valamelyik tanszakán beszéd és vers, mozgás és tánc, zene és ének, színházismeret tantárgyakból megszerzett művészeti alapvizsga bizonyítvánnyal, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

A színjáték-bábjáték sajátosságosan extrovertált, közönség felé forduló műfajok. A művészeti alapvizsgán és záróvizsgán, ezért a tanulótól a tananyag tartalomra épülő színpadi ismeretek (artikuláció, beszédtempó, beszédértés, kapcsolattartás, jelenlét, térhasználat, jelenlét, takarás stb.) kérhetőek számon.

A művészeti alapvizsga követelményét az egyes tantárgyi programok záró szakasza tartalmazza.

3.5.2.1 A színjáték tanszak tantárgyai és tantervi programja

Főtárgy-Dráma és színjáték tantárgy

Előképző és az alapfok évfolyamain

A dráma és színjáték főtárgy elsődleges célja, hogy a színházművészet - ezen belül is elsősorban a színjáték - iránt érdeklődő tanulók számára lehetőséget biztosítson a drámán és színjátékon keresztül történő önkifejezésre, közösségi alkotásra, a kommunikációs és előadói képességeik fejlődésére, a színházi alkotófolyamaton keresztül a színpadi munka alapjainak elsajátítására, a színházon keresztül önmagukra és a világra vonatkozó kérdések megfogalmazására és a válaszok keresésére.

A tantárgy oktatása során a célokat a közösségben végzett dramatikus tevékenység élményén, a játék örömein keresztül érjük el. A dráma és színjáték főtárgy tevékenységközpontú élménypedagógia.

A tantárgy feladata, hogy a folyamatos fejlesztés eredményeképpen a tanuló váljon képessé a dráma és a színház értő befogadására, értelmezésére, illetve művészi együttműködésen keresztül, tanulórsaival együtt, drámai és színházi produktumok létrehozatalára.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a csoportos játék örömeit
- a csoportos játék szabályait
- az érzékszervek működésének jelentőségét
- az alapvető emberi, állati mozgássémákat
- a jelenet kezdetének és befejezésének fontosságát
- a szerepjátékokban való részvétel élményét
- a dramatikus munkához szükséges népi gyermekjátékokat, kiszámolókat, mondókákat, gyerekdalokat, énekes-táncos játékokat, gyerekverseket, népmeséket
- a jól érthető beszédet

Fejlessze a tanulók

- érzékszerveinek működését, érzékelését

- ritmusérzékét
- megfigyelő- és utánzókéességét
- mozgásos ügyességét, koordinációját
- együttműködési képességét
- hallási figyelmét
- koncentrációkéességét
- szabálytudatát
- közösségtudatát
- beszédképességét

Ösztönözze a tanulókat

- környezetük megfigyelésére, megismerésére, az arról való véleményalkotásra
- egymás elfogadására, megértésére
- mondókák, versek, mesék meghallgatására, értelmezésére
- a beszéd tisztaságra
- a hétköznapi szabályok és a csoportos játék szabályainak betartására és betartatására
- a játék örömeinek másokkal való megosztására

Tananyag

Bemelegítő mozgásos játékok

- Versenyjátékok, nagymozgásos játékok
- Népi kiszámoló- és fogócskajátékok
- Egyszerű mozgáselemeket is tartalmazó körjátékok, népi játékok
- Egyszerű mimes játékok tanári narrációra
- Mondókák, rövidebb, versek, mesék kísérése mozgással

Érzékelőjátékok

- Színek, formák, illatok, ízek felismerése, csoportosítása, megkülönböztetése
- Az érzékszervek által keltett érzetek megfogalmazása
- Az idő észlelésének fejlesztése

Ritmusgyakorlatok

- Egyenletes lüktetés érzékeltetése mondókázással
- Szöveges és mozgásos ritmusjátékok
- Tempóartás (gyors és lassú) különböző térformákban

- Természetes ritmusok felfedezése és mozgásos lekövetése

Beszédgyakorlatok

- Hangok utánzása
- Beszédszervek ügyesítése játékos formában (ajak-, nyelvgyakorlatok)
- Beszédre készítő játékok

Utánzó játékok

- Testtartás és mozgás utánzása
- Hétköznapi tevékenységek utánzása
- Állatok mozgásának utánzása

Memória- és koncentrációfejlesztő játékok

- Mondókák, kiszámolók, találós kérdések
- Mozdalmas és szóveges figyelemfejlesztő játékok

Szerepjátékok, szabályjátékok

- Népi gyermekjátékok
- Énekes-táncos játékok
- Mozdalmas (testnevelési) játékok
- Egyszerű szerkezetű drámajátékok

Csoportos improvizációs játékok

- Mondókák, gyerekdalok feldolgozása
- Gyerekversek feldolgozása

Komplex drámafoglalkozások

- Mesei motívum vagy meserészlet vagy rövidebb mese feldolgozása tanári közreműködéssel

(térmeghatározás, szimuláció, a teljes csoportot megmozgató szerepjáték, a tanár szerepben, szertartás, állókép, némajáték)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- az érzékszervek működésének funkcióját, jelentőségét
- a jelenet kezdetének és befejezésének jelentőségét

- a dramatikus munkához szükséges népi gyermekjátékokat, kiszámolókat, mondókákat, gyerekdalokat, énekes-táncos játékokat, gyerekverseket, népmeséket (mindegyikből legalább egyet)

Legyenek képesek

- adottságaiknak megfelelően a látáshoz és halláshoz kapcsolódó differenciált és pontos érzékelésre
- a csoportos ritmusjátékokban való aktív részvételre
- alapvető emberi, állati mozgássémák utánzására, a csoportos utánzó játékokban való aktív részvételre
- minimum egy vers vagy rövid meserészlet önálló elmondására
- a beszéd és a mozgás összekapcsolására csoportos játék során
- a szerepjátékokban, csoportos improvizációkban való részvételre
- társaikkal való együttműködésre

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a csoportos improvizációs játék örömét
- a csoportos játék szabályait
- az alapvető emberi, állati mozgássémákat
- a bemelegítéshez használható mozgásos (testnevelési) játékokat
- az alapvető ritmushangszerek használatát
- a dramatikus munkához szükséges újabb népi gyermekjátékokat, mondókákat, gyerekdalokat, gyerekverseket, népmeséket
- a jól érthető beszédet
- egyes drámajátékok szabályait

Fejlessze a tanulók

- érzékszerveinek működését, érzékelését
- beszédképességét
- ritmusérzékét
- megfigyelő- és utánzókéességét
- mozgásos ügyességét, koordinációját

- együttműködési képességét
- hallási figyelmét
- koncentrációképességét
- kifejezőképességét
- helyzetfelismerési képességét
- szabálytudatát
- községtudatát

Ösztönözze a tanulókat

- környezetük megfigyelésére, megismerésére, az arról való véleményalkotásra
- társaikkal való nyugodt kapcsolat kialakítására, egymás elfogadására
- beszéd tisztaságra
- versek, mesék meghallgatására, értelmezésére
- az önállóan olvasott versek, mesék élményének megosztására
- a hétköznapi szabályok és a csoportos játék szabályainak betartására és betartatására
- a játék örömeinek másokkal való megosztására

Tananyag

Mozgásgyakorlatok

- Fogójátékok
- Versenyjátékok, nagymozgásos játékok
- Mozgáselemeket tartalmazó körjátékok, népi játékok
- Mímes játékok tanári narrációra

Érzékelőjátékok

- Az érzékszervek által keltett érzetek megfogalmazása
- Színkompozíciók összehasonlítása
- Tájékozódás hangok segítségével, tapintással, szaglással
- Az idő észlelésének fejlesztése

Ritmusgyakorlatok

- Szöveges és mozgásos ritmusjátékok
- Tempó tartás különböző térformákban
- Futások irányváltoztatással
- Ritmushangszerek és mozgás

Beszédgyakorlatok

- Beszédre készítő játékok
- Beszédgimnasztikai gyakorlatok
- Beszédszervek ügyesítése játékos formában

Utánzó játékok

- Egyszerű mozgástükrözések
- Hétköznapi tevékenységek és mesterségek jellemző gesztusainak utánzása
- Állatmozgások, természeti jelenségekhez kapcsolódó mozgások utánzása

Memória- és koncentrációfejlesztő játékok

- Versek, mondókák szöveg nélkül, csak mozgással
- Összetettebb mozgásos és szöveges figyelemfejlesztő játékok

Szerepjátékok, szabályjátékok

- Népi gyermekjátékok
- Mozgásos (testnevelési) játékok
- Egész csoportos és páros munkára épülő drámajátékok
- Vetélkedőjátékok

Komplex drámafoglalkozások

- Mesei motívum vagy meserészlet, vagy rövidebb mese feldolgozása tanári közreműködéssel
(térmeghatározás, közös rajzolás, üzenetek, szimuláció, a teljes csoportot megmozgató szerepjáték, a tanár szerepben, szertartás, állókép, némajáték)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a csoportos játék szabályait
- az alapvető emberi, állati mozgássémákat
- a bemelegítés során használt mozgásos (testnevelési) játékokat
- a megismert ritmushangszerek használatát
- a dramatikus munkához szükséges népi gyermekjátékokat, mondókákat, gyerekdalokat, gyerekverseket, népmeséket (az újonnan - tanultak közül mindegyikből legalább egyet)
- egyes drámajátékok szabályait

Legyenek képesek

- adottságaiknak megfelelően differenciált és pontos érzékelésre
- a csoportos ritmusjátékokban való aktív részvételre
- alapvető emberi, állati mozgássémák utánzására, a csoportos utánzó játékokban való aktív részvételre
- mondókák ritmikus hangoztatására
- legalább egy újonnan tanult vers és rövid meserészlet önálló elmondására
- a beszéd és a mozgás összekapcsolására a játékok során
- a szerepjátékokban, csoportos improvizációkban való részvételre
- társaikkal való együttműködésre

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a képzelet és az emlékezet szerepét, fontosságát
- az egyszerű mozgáselemek összekapcsolását
- a tér használatát és az abban való tájékozódást
- a helyszín fogalmát, jelentőségét
- a figyelemösszpontosítás fontosságát, alapvető technikáit
- a beszédtevékenység részeit (légzés, hangadás, kiejtés)
- a beszéd jól érthetőségét
- rövidebb prózai mesék dramatikus feldolgozásának folyamatát
- a hang tulajdonságait (pl. mélység, magasság)
- a legfontosabb légző- és hangképző gyakorlatokat
- a ritmikus mozgással kombinált koncentrációs gyakorlatokat

Fejlessze a tanulók

- együttműködő képességét
- beszédképességét
- képzelőerejét
- mozgásos improvizációs képességét

- térbeli tájékozódását
- figyelem-összpontosító képességét
- megfigyelő képességét
- problémamegoldó képességét
- ritmusérzékét
- légzőkapacitását
- hangképzését
- artikulációs képességét

Ösztönözze a tanulókat

- maguk és környezetük egyre tudatosabb megfigyelésére
- a közlésformák egyre differenciáltabb alkalmazására
- társaikkal való együttműködésre
- gondolataik és érzelmeik pontos kifejezésére
- beszéd tisztaságra
- a csoporton belüli aktív és kezdeményező munkára
- kiscsoportokban önállóan végzett tevékenységre

Tananyag

Mozgásgyakorlatok

- Összekapaszkodó, érintésre törekvő, érintés elől elhúzódó, a gimnasztika gyakorlatait játékos szituációba tevő gyakorlatok (pl. váll-, térdérintős játékok, nehezített speciális helyzetű fogók)
- Lazító és feszítő gyakorlatok
- Térformáló, térérzékelő játékok: játékos formában különböző térformák felvétele, formálása, kikerüléssel gyakorlatokban térérzék-fejlesztés körjátékok, lánc-típusú népi játékok
- Szabad mozgás zenére önállóan és a társakkal együttműködve

Beszédgyakorlatok

- Légzőgyakorlatok
- A saját és a társak légzésének megfigyelése nyugalmi állapotban, tevékenység során (pl. tűzfújás), beszéd közben; a tapasztalatok megfogalmazása
- Fúvójátékok (pl. lyukas kulcs, síp, szájharmonika fúvása) a kilégzés erejének és hosszának

tanulmányozására; folyamatos és szaggatott fűvások

- Indirekt légzőgyakorlatok (pl. „lufi-fújása” és leeresztése)
- Hanggyakorlatok
- A hangadás megfigyelése (ásítás, nevetés, lelkiállapotok, hangulatok tükröződése a hangban)
- A hang tulajdonságairól szerzett tapasztalatok megfogalmazása (magas-mély, halk hangos)
- Egymás hangjának felismerése, utánzása
- Hangkitalálás (a saját hangtól eltérő hangzások játékos próbálgatása)
- Szavak, rövid mondatpárok játékos variálása
- Játékos hangerő-gyakorlatok
- Artikulációs gyakorlatok
- A kiejtés, az artikulációs mozgások megfigyelése
- A beszédszervek mozgásának „ügyesítése” szavak, szólamok ismételté ejtésével
- Szájról olvasás - kezdetben hangok, majd szavak
- Szólancok pontos hangzó- és szóvégejtéssel
- Hangsúlygyakorlatok
- A szóhangsúly gyakorlása (az első szótag nyomatékos ejtésének gyakorlása egyre hosszabb szavakban)
- Az összetett szavak előtagjának és a teljes személynév első tagjának hangsúlya

Fantáziajátékok

- Elképzelt tárgyak, helyszínek, figurák részletes kigondolása csoportban
- A közösen kitalált figurák, helyszínek, tárgyak köré szervezett játék

Ritmikus mozgással kombinált koncentrációs gyakorlatok

- Játékos, mozgással és szöveggel összekapcsolt ritmikus koordinációs gyakorlatok (pl. versek, mondókák ütemezése tapssal, járással, mozgással különböző tempóban)
- Térkitöltő gyakorlatok
- Ritmikus, mozgással és szöveggel összekapcsolt számolás gyakorlatok
- Gyermekversek, mondókák ritmus- és mozgásváltással

Dramatikus játékok

- Mimetikus (egyéni és csoportos) improvizációk zenére

- Szituációs játékok pl. szó, mondat, helyszín megadásával

Komplex drámafoglalkozások

- Központi figura köré épülő dráma (hangaláfestés, szerep a falon, térképek és ábrák készítése, állókép, gyűlés, véletlenül meghallott beszélgetés, képaláírás, maszkok, beépített szereplő, gondolatkövetés konvenciók felhasználásával)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a tér használatát és az abban való tájékozódást
- a helyszín fogalmát, jelentőségét
- a figyelemösszpontosítás fontosságát, alapvető technikáit
- a beszédtevékenység részeit (légzés, hangadás, kiejtés)
- a beszéd érthetőség alapjait
- a hang tulajdonságait (pl. mélység, magasság)
- a legfontosabb légző- és hangképző gyakorlatokat
- a ritmikus mozgással kombinált koncentrációs gyakorlatokat

Legyenek képesek

- egyszerű képzettársításra, annak játékbeli alkalmazására
- egyes érzelmi állapotok verbális és mozgásos kifejezésére
- a tanult mozgáselemek összekapcsolására
- az adott tér használatára és az abban való tájékozódásra
- a helyszín fogalmának alkalmazására, jelentőségének felismerésére
- a tanult beszédgyakorlatok tudatos alkalmazására
- tanári irányítás mellett zajló komplex dramatikus tevékenységben való részvételre

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a figyelem-összpontosítás tudatos alkalmazását
- a megfigyelés és önmegfigyelés fontosságát
- a bizalomra épülő kapcsolatteremtés és kapcsolattartás szabályait

- a tiszta, érthető beszéd alapjait
- a történet, a jelenet, jelenet kezdete és vége, a főhős, a szereplők fogalmát
- a szereplők ábrázolását segítő egyes technikákat (pl. beszédstílus, testtartás)
- a beszédtevékenység részeinek egymásra utaltságát
- a feszítés-lazítás alapgyakorlatait
- a mimikai bemelegítés gyakorlatait

Fejlessze a tanulók

- figyelem-összpontosító képességét
- megfigyelő képességét
- együttműködő képességét
- verbális megnyilvánulásainak tisztaságát
- fogalmazási és kifejező képességét
- dramatizáló képességét
- rögtönzési képességét
- elméleti, drámaelméleti tudását

Ösztönözze a tanulókat

- figyelmük tudatos összpontosítására
- a külvilág és önmaguk aprólékos megfigyelésére
- önálló és tudatos kapcsolatteremtésre
- a nemkívánatos viselkedésformák konstruktív visszajelzésére, megváltoztatására
- önálló verbális megnyilvánulásra
- pontos és kifejező szerepjátékra
- önálló dramatizálásra

Tananyag

Mozgásgyakorlatok

- Gimnasztikus gyakorlatok játékos helyzetekben, nehezített járásmóddal, fordított testhelyzetben
- Indítás és megállás különböző tempóban, helyzetben, magasságban történő gyakorlása versenyjátékok segítségével (pl. tapsos fogó, csendkirály - típusú játékok)

Lazító gyakorlatok

- Feszítés-lazítás fekve, állva, ülve
- Az arc ellazítása, „kirázása” kilégzés közben

Beszédgyakorlatok

- Légzőgyakorlatok
- A különböző légzéstípusok megfigyelése (váll, mellkas, rekesz)
- A célszerű beszédlegzés folyamatának ismertetése
- Saját légzés megfigyelése nyugalmi állapotban és beszéd közben
- Zörej nélküli belégzést követő kilégzés a laza testtónus megőrzése mellett
- Kapacitásnövelő gyakorlatok versekkel, mondókákkal a laza testtónus megtartása mellett (legfeljebb 40-50 szótag)
- Hanggyakorlatok
- Játékos hangerőpróbálgatás
- Hangok próbálgatása az erős érzelmi-indulati állapotok kifejezésére
- Artikulációs gyakorlatok
- Az áll nyitó mozdulatát megerősítő gyakorlatok
- Nyelvmozgást ügyesítő gyakorlatok
- Ritmus és tempógyakorlat
- Versek ütemezése kötött mozgással
- Hangsúly- és hanglejtésgyakorlatok
- Számnevek, évszámok hangsúlya
- A kijelentés hanglejtése

Koncentrációs gyakorlatok

- Játékok számokkal
- Kérdés-felelet típusú játékok
- Mozgáskoncentrációs játékok
- Kapcsolatteremtő és bizalomgyakorlatok
- Kapcsolatteremtés szemkontaktussal, érintéssel, kézfogással, hanggal
- Vakvezető játékok alapváltozatai

Improvizációs játékok

- Mimetikus improvizációk (mozdulatra, hangeffektusokra, tárgyakkal)
- Hétköznapi élethelyzetek felidézése mozgással és beszéddel
- Szituációs játékok (pl. befejezetlen történetre, képzőművészeti alkotások reprodukcióival,

a szereplők jellegzetes vonásainak megadásával)

- Rövid történetek (ismert mesék) elmesélése zenére, kisebb csoportokban előkészített improvizációkkal

Komplex drámafoglalkozások

- Reális (de eltávolított) szituációk kibontása drámán keresztül
- Csoportról szóló drámaóra (a jelmezöltés, befejezetlen anyagok, interjú, forró szék, szerepcsere, kiscsoportos improvizáció, mimes játék, az igazság pillanata, belső hangok, szertartás, vita konvenciók felhasználásával)

Drámaelméleti alapok

- Verses mesék, mesék, elbeszélések szerkezetének érzékeltetése (történet, jelenet, jelenet kezdete és vége, főhős, szereplők, helyszín)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a figyelem-összpontosítás tudatos alkalmazását
- a megfigyelés és önmegfigyelés fontosságát
- a bizalomra épülő kapcsolatteremtés és kapcsolattartás szabályait
- a tiszta, érthető beszéd alapjait
- a történet, a jelenet, jelenet kezdete és vége, a főhős, a szereplők fogalmát
- a szereplők ábrázolását segítő egyes technikákat (pl. beszédstílus, testtartás)
- a feszítés-lazítás alapgyakorlatait
- a mimikai bemelegítés gyakorlatait

Legyenek képesek

- figyelmük tudatos összpontosítására
- társaik, önmaguk és a felnőtt világ megfigyelésére
- a bizalom megélésére
- érzékeny kapcsolatteremtésre és a kapcsolat megtartására
- tiszta és kifejező verbális megnyilatkozásokra
- egy nagyobb lélegzetű vers vagy próza pontos, tiszta, érthető elmondására
- aktív szerepjátékra

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- az együttérző beleélés szükséges voltát
- a szavak nélküli közlések jelentőségét
- a nonverbális kommunikáció csatornák működését
- a kommunikációs jelek jelentéshordozó erejét
- a feszültség élményét és fogalmát
- az analógiás gondolkodás alapjait
- a karakter fogalmát
- a gyakran alkalmazott páros és kiscsoportos kooperációs játékokat

Fejlessze a tanulók

- légzőkapacitását
- térhez igazodó beszédét
- artikulációs képességét
- empátiás képességét
- verbális és nonverbális kommunikációs képességét
- fantáziáját és kreativitását
- differenciált kifejezőképességét
- fogalmi gondolkodását
- kooperációs készségét

Ösztönözze a tanulókat

- elfogadó együttműködésre
- érzelmeik és szándékaik pontos kifejezésére, tisztaságára
- a nonverbális kommunikációs jelek tudatos használatára
- a nonverbális kommunikációs jelek minél pontosabb értelmezésére

Tananyag

Mozgásgyakorlatok

- Versenyjátékok, különböző típusú fogójátékok, nehezített fogó és üldözéses játékok a megfelelő intenzitású jelenlét megteremtésére és a feszültség elvezetésére
- Különböző tempójú, karakterű és funkciójú futástípusok

- Testrész-vezetéses futások, páros fogó, a vezetőt követő futás
- Lazító gyakorlatok
- Feszítés-lazítás testrészenként

Beszédgyakorlatok

- Légzőgyakorlat
- A be- és kilélegzett levegő mennyiségének fokozatos növelése a laza testtónus megtartása mellett kapacitásnövelés versekkel, mondókákkal (legfeljebb 50-60 szótag)
- Hanggyakorlatok
- A térhez igazodó hangerő gyakorlása
- Az emelt hangvétel gyakorlása a test megfelelő tónusának összehangolásával (pl. rikkancs,
piaci árus, idegenvezető)
- Artikulációs gyakorlatok
- Nyelvtörő mondókák
- A hosszú magánhangzók pontos ejtésének gyakorlatai
- Szájról olvasási gyakorlatok (versek, verssorok)
- Ritmus és tempógyakorlat
- Ütemezés változó tempóban kitalált mozgással, tánccal, tapsjátékkal
- Hangsúly- és hanglejtésgyakorlat
- A kérdezés hangsúly kérdőszóval és anélkül
- A kérdezés hanglejtése kérdőszóval és anélkül

Kapcsolatteremtő és kommunikációs játékok

- Az arc, tekintet, gesztusok kifejezőképességét fejlesztő játékok, gyakorlatok
- Érzelmi állapotok kifejezése testtartással, gesztusokkal
- Üzenetek (pl. utasítások, parancsok, kérések) küldése tekintettel és gesztusokkal

Fantáziajátékok

- Tárgyjátékok, tárgyak megszólaltatása, képzeletbeli tárgyak
- Képzelt lények megszemélyesítése, beszélgetése
- Belső képek megjelenítése mozgással és beszéddel

Improvizációs játékok

- Szituációs játékok vázlat megadásával

- Különböző karakterek megjelenítése páros vagy kiscsoportos improvizációkban
- Feszültségteli hétköznapi helyzetek megjelenítése és értelmezése
- Látott vagy hallott történetek feszültségteli jeleneteinek felidézése improvizációkban

Páros és kiscsoportos kooperációs játékok

- Tükörjátékok
- Távolságtartó játékok
- Szoborjátékok

Ön- és társismereti játékok

- Tulajdonságok megfogalmazásával járó játékok (apróhirdetés, tulajdonságok vására)
- Egyszerű visszajelzésekre építőjátékok

Komplex drámafoglalkozások

- Erkölcsi dilemmákat vizsgáló drámaórák (pl. a szakértő köntösében, telefonbeszélgetés, az élet egy napja, fórum-színház, Hogyan történt? konvenciókkal)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- az együttérző beleélés szükséges voltát
- a szavak nélküli közlések jelentőségét
- a nonverbális kommunikációs csatornák működését
- a kommunikációs jelek jelentéshordozó erejét
- az analógiás gondolkodás alapjait
- egyes karakterjellemzőket
- a gyakran alkalmazott páros és kiscsoportos kooperációs játékokat
- a belső feszültség élményét, szerepét a drámai történetekben

Legyenek képesek

- a szavak nélküli közlések különböző élethelyzetekben való felismerésére
- a nonverbális kommunikációs csatornák használatára
- aktív részvételre különböző élethelyzeteket feldolgozó improvizációkban, komplex drámaórákban
- feszültségteremtő drámai jelenetek létrehozására
- beszédüket a térhez igazítani és abban a beszéd tisztaságra figyelni

- pontosan körülírt feladatok kiscsoportokban történő elvégzésére

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- az elemző gondolkodás lényegét, használatát
- különböző hétköznapi élethelyzetek és morális problémák dramatikus megjelenítésének egyes módjait
- a konfliktus és a feszültség fogalmát, különbözőségét
- a színpadi tér kreatív használatának alapjait
- az artikuláció ritmus- és tempóformáló szerepét
- verbális megnyilvánulás tisztaságát
- az időmértékes versek ritmizálását
- a tagadás hangsúlyát
- az improvizáció szabályait
- a színpadi létezés alapszabályait
- a figyelem felkeltésének és megtartásának eljárásait

Fejlessze a tanulók

- légzéskapacitását
- kifejező beszédét
- testkontrollját
- elemző gondolkodási képességét
- szóbeli és nem szóbeli kifejezőképességét
- verbális megnyilvánulási tisztaságát
- fogalmazási képességét
- helyzetfelismerési képességét
- problémamegoldó képességét
- együttműködési képességét
- megfigyelési képességét
- analógiás gondolkodását
- előadói képességét
- improvizációs képességét

Ösztönözze a tanulókat

- önmaguk és környezetük tudatos megfigyelésére
- mérlegelő és önfejlesztő gondolkodásra
- különböző élethelyzetek és morális problémák erőszakmentes kezelésére
- beszédük és mozdulataik koordinált, kifejező és tiszta használatára
- a különböző közlésformák differenciált alkalmazására
- egy-egy életkoruknak megfelelő rövid vers vagy prózai mű részletének bemutatására
- a munkaforma önálló megválasztásra egy-egy probléma feldolgozása során
- életkoruknak megfelelő rangos színházi előadások, színházi nevelési programok, filmek megtekintésére és a látottak közös feldolgozására a dráma eszközeivel

Tananyag

Mozgásgyakorlatok

- Futásos és kikerüléssel gyakorlatok: ritmus és irányváltásos futások (szituációval), testrészes vezetéses futások
- Egyensúly-játékok: toló és húzó mozdulatok játékos formában
- Lazítógyakorlat
- Feszítés-lazítás testrészenként

Beszédgyakorlatok

- Légzőgyakorlatok
- Légzőkapacitás növelése a laza testtónus megtartása mellett (legfeljebb 60-70 szótag)
- Hanggyakorlatok
- Hangkitalálás
- Artikulációs gyakorlatok
- Nyelvtörők, versek pontos, pergő kiejtéssel
- Magánhangzók gyakorlatai (különös figyelemmel az időtartamra)
- Szinkronizálási (leolvasási) gyakorlatok versekkel
- Ritmus- és tempógyakorlat
- Időmértékes versek ritmizálása
- Hangsúlygyakorlat
- A tagadás hangsúlyai

Bizalomgyakorlatok

- Vakvezetéses gyakorlatok

Improvizációs játékok

- Rögtönzések életkori témákra
- Hétköznapi szituációkat feldolgozó páros rögtönzések
- Rögtönzések közmondásokra
- Rögtönzések megadott konfliktusra
- Rögtönzések megadott témára
- Rövid monológok különböző élethelyzetekben

Komplex drámafoglalkozások

- Erkölcsi, életkori és társadalmi problémák feldolgozása drámával
- Ismert történetek, regények részleteinek feldolgozása drámán keresztül (pl. riportkészítés, montázs, újrajátszás, stílusváltás, analógia, mélyítés konvenciók által)

Színjátékos gyakorlatok

- A színpadi létezés alapszabályai
- Rövid vers vagy prózai mű részletének önálló előadása
- Rögzített kiscsoportos improvizációk nézők előtt
- A figyelem felkeltése és megtartása

Követelmények

A tanulók ismerjék

- különböző hétköznapi élethelyzetek és morális problémák dramatikus megjelenítésének egyes módjait
- a konfliktus és a feszültség fogalmát, különbözőségét
- a színpadi tér kreatív használatának alapjait
- az időmértékes versek ritmizálását
- a tagadás hangsúlyát
- az improvizáció szabályait
- a színpadi létezés alapszabályait
- a figyelem felkeltésének és megtartásának eljárásait

Legyenek képesek

- mozgásuk, testtartásuk kontrollálására a csoportos gyakorlatok során
- véleményalkotásra a látott színművek, filmek és improvizációk elemző megbeszélésekor
- kifejező szóbeli és mozgásos megnyilvánulásokra

- különböző élethelyzetek realizztikus elemzésére
- részvételre különböző élethelyzeteket feldolgozó improvizációkban, tanítási drámákban
- konfliktushelyzetek erőszakmentes megoldására
- a tér tudatos használatára
- a ritmus és tempó tudatos alkalmazására
- jól érthető verbális megnyilvánulásokra

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a bizalom fontosságát
- a legfontosabb bizalomgyakorlatokat
- a kontraszt fogalmát, tudatos, jelentést hangsúlyozó és jelentésteremtő használatát
- a beszédszervek tudatos, célszerű és pontos használatának fontosságát
- a dramatikus tevékenységek alapvető munkaformáit

Fejlessze a tanulók

- megismerő, önmegismerő képességét
- önfegyelmét, színpadi fegyelmét
- asszociációs képességét
- konstruktivitását
- elemző gondolkodási képességét
- reflektáló, önreflektáló képességét
- előadói képességeit
- beszédkésztségét
- improvizációs képességét
- problémamegoldó képességét
- együttműködési képességét
- analógiás gondolkodását
- előadói képességét

Ösztönözze a tanulókat

- önálló döntéshozatalra

- hiteles és őszinte színpadi jelenlétre
- verbális megnyilvánulások tisztaságára
- mérlegelő gondolkodásra
- a feszültségteli helyzetek, konfliktusok elemzésére, a konfliktusokkal való szembenézésre
- más csoportok munkájának beható megismerésére
- színházi és mozgásszínházi előadások megtekintésére
- színházi előadásokat bemutató tévéfelvételek, videofilmek, dokumentumfilmek megtekintésére

Tananyag

Mozgásgyakorlatok

- Egyensúlygyakorlatok
- Vezetékes gyakorlatok
- Forgás, gurulás, támaszhelyzetek talajon

Beszédgyakorlatok

- Légzőgyakorlatok
- Nyelvtörő mondókák légzésszabályozással
- Hanggyakorlat
- Erős érzelmek, indulatok hangjának próbálgatása versekkel
- Artikulációs gyakorlat
- Szinkronizálás
- Ritmus- és tempógyakorlat
- Az időmértékes versek gyakorlása tetszőleges ritmuskíséréssel
- Hangsúly- és hanglejtésgyakorlat
- Számnevek, évszámok, összetett szavak, nevek, ikerszavak hangsúlya
- Az összetett mondatok hangsúly- és hanglejtés-variációi

Fantáziajátékok

- Irodalmi művek „új címe”
- Képzőművészeti alkotások „előzménye”
- Kevésbé ismert irodalmi művek befejezése, folytatása
- Tárgyak nem rendeltetészerű alkalmazása

Bizalomgyakorlatok

- Dőléses, billenéses gyakorlatok

Improvizációs gyakorlatok

- Versek indulati tartalmaira épülő improvizációk
- Versek által keltett hangulatokra épülő improvizációk
- Mozgáselemekből építkező improvizációk
- Rögtönzés zenei effektek beépítésével
- Rögtönzések szimbólumok, ellentétek megadásával
- Etűdök (indulatok, hangulatok, érzelmek megadásával)

Komplex drámafoglalkozások

- Erkölcsi, életkori és társadalmi problémák feldolgozása drámával
- Ismert történetek, regények részleteinek feldolgozása drámán keresztül (az eddig tanult konvenciók alkalmazásával)

Ön- és társismereti játékok

- Vélemények közlését és fogadását lehetővé tévő szabályjátékok (pl. Mi lenne, ha?, telefon, ilyenek látlak)

Színjátékos gyakorlatok

- Rövid monológ önálló előadása
- Rögzített páros improvizációk nézők előtt
- Kapcsolattartás a partnerrel

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a legfontosabb bizalomgyakorlatokat
- a kontraszt fogalmát
- a beszédszervek tudatos, célszerű és pontos használatának fontosságát
- a drámák alapvető munkaformáit

Legyenek képesek

- ellentétek tudatos, jelentést hangsúlyozó és jelentésteremtő alkalmazására
- egy-egy drámai szöveg mozgásban és szóban való megjelenítésére
- a beszéd folyamat részeinek tudatos irányítására, tisztaságára

- bonyolultabb feladatok kiscsoportokban történő elvégzésére
- a munka eredményének bemutatására
- véleményalkotásra a látott színművek, filmek és improvizációk elemző megbeszélésekor
- kifejező szóbeli és mozgásos megnyilvánulásokra
- részvételre különböző élethelyzeteket feldolgozó improvizációkban, tanítási drámákban
- a tér tudatos használatára
- a ritmus és tempó tudatos alkalmazására

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- különböző színházi terek jellemzőit
- a dobozszínházi tér hangsúlyos pontjait és irányait
- a színházi formanyelv alapelemeinek alkalmazását egy adott drámai szöveg megközelítésében
- a tanult drámai konvenciók alkalmazási lehetőségeit a szerepépítés folyamatában
- a mindennapi és a színpadi beszéd különbségeit
- a különböző szerkezetű tanítási drámák lényeges jegyeit
- az alárendelő mondatok hangsúlyozását, hanglejtését
- a „félre” és a monológ technikai alapjait

Fejlessze a tanulók

- színházi fogékonyságát
- véleményalkotó, önreflektáló, önelemző képességét
- más művészetek iránti fogékonyságát
- önállóságát, magabiztosságát

Ösztönözze a tanulókat

- az előző évek során tapasztaltak, tanultak alkalmazására
- kísérletezésre, rugalmas gondolkodásra
- konstruktív együttműködésre
- drámai művek olvasására
- színházzal rokon művészeti tevékenységek megismerésére, gyakorlására

- önálló, magabiztos megnyilvánulásra
- jól érthető beszédre
- más, hasonló művészeti tevékenységet folytató csoportok tevékenységének megismerésére
- őszinte, fejlesztő hatású megnyilvánulásokra
- nyilvánosság előtti fellépésre

Tananyag

Mozgásgyakorlatok

- Lassított mozgás (különböző helyzetekben)
- A mozdulat megállítására vonatkozó gyakorlatok

Beszédgyakorlatok

- Légzőgyakorlatok
- Koncentrációs légzőgyakorlatok mozgás közben
- Hanggyakorlatok
- Szöveges hangerő-gyakorlatok
- Életkorok hangadási karakterének tanulmányozása, próbálgatása
- Artikulációs gyakorlatok
- Pontos, laza pergő artikuláció járás, mozgás, fizikai terhelés közben
- Egymás artikulációjának megfigyelése, utánzása
- Ritmus- és tempógyakorlatok
- Ritmusgyakorlatok tempóváltással
- Hangsúly-, hanglejtésgyakorlatok
- Az alárendelő mondatok hangsúly- és hanglejtés variációi

Színházi alapismeretek

- Színházi térformák (pl. dobozszínház, körszínház)
- Mozgás a dobozszínház terében (a tér hangsúlyos pontjai és irányai)
- A „félre” technikája
- Monológ

Színjátékos gyakorlatok

- Különböző drámai konvenciók (pl. állókép, gondolatkövetés) alkalmazása az improvizációk és egy adott színdarab megjelenítésének előkészítésében

- Különböző drámai konvenciók (pl. belső hangok, „forró szék”) alkalmazása a szerepépítés folyamatában
- Rögtönzések érzelmi állapotok, színjátékos stílusok, szöveg megadásával
- Rögtönzések drámarészletek alapján, a mögöttes tartalmának és a szereplők érzelmi állapotának kibontásával

Felkészülés a vizsgára

- Improvizációk létrehozása és javítása tanári segítséggel
- Jelenet létrehozása és javítása tanári segítséggel vagy rövid előadás létrehozása tanári irányítással

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a különböző színházi terek jellemzőit
- a dobozszínházi tér hangsúlyos pontjait és irányait
- a tanult drámai konvenciók alkalmazási lehetőségeit a szerepépítés folyamatában
- a mindennapi és a színpadi beszéd különbségeit
- a különböző szerkezetű tanítási drámák lényeges jegyeit
- az alárendelő mondatok hangsúlyozását, hanglejtését
- a „félre” és a monológ technikai alapjait
- az előző évek tapasztalatainak alkalmazási, hasznosítási lehetőségét
- a fejlesztő és szinten tartó beszédes játékokat, beszédgyakorlatokat

Legyenek képesek

- alkotó és eredeti módon hasznosítani az előző évek tapasztalatait
- munkaformát választani az adott gondolat, érzelem kifejezése érdekében
- a munkaformák alkalmazására egy kötött drámai szöveg megjelenítésének előkészítésében
- a munkaformák tudatos alkalmazására egy komplex drámafoglalkozás során
- részvételre egy adott mű színpadi feldolgozásának előkészítésében
- a helyes színpadi beszédre dramatikus és színpadi munkájukban egyaránt
- az alapfokon elsajátított képességeiknek megfelelő improvizációban, jelenetben vagy színházi előadásban való közreműködésre

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék

- saját testük lehetőségeit, illetve annak érzékszervei hatékonyságát
- a különböző verbális és gesztusnyelvi megnyilatkozásokat, illetve saját eszköztára ez irányú fejlettségének mértékét
- a különböző, szerepjátékokban alkalmazható mozgásformákat, illetve saját eszköztára ez irányú fejlettségének mértékét
- az empátiás képesség szerepét társas helyzetekben, kortársaival és másokkal való kapcsolatában
- a kreatív dramatizálás alapvető eszköztárát, a dramatizálás egyes lépéseit
- a megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazásának lehetőségeit saját ötletei, gondolatai kidolgozásában, illetve egy kötött drámai szöveg megjelenítésének előkészítésében
- azokat a dramatikus technikákat valamint a társművészetek alapvető kifejezőeszközeit, amelyek a körülöttük lévő világról való gondolkodásban, véleményalkotásban, s azok kommunikációjában segítséget nyújtanak

Legyenek képesek

- a figyelmük tudatos összpontosítására, fegyelmezett feladatvégzésre
- társaik, önmaga és a felnőtt világ érzékeny megfigyelésére
- a verbális, vokális és nonverbális kommunikációs csatornák tudatos használatára
- a bizalom átélésére, az empátiás képesség működtetésére társas helyzetekben
- személyes élményeik felszínre hozására és a szerepjátékokban való alkalmazására
- drámában és színjátékokban a szerepnek és a helyzetnek megfelelő kapcsolatteremtésre
- pontos és érzékletes szerepjátékokra társaival és egyénileg
- a dramatizálás alapvető eszköztárának önálló alkalmazására, kreatív dramatizálásra
- saját testük, mozgásaik, illetve a tér és a térben mozgó társak differenciált és pontos érzékelésére, a tér kreatív használatára
- a megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazására saját ötletei, gondolatai kidolgozásában, illetve egy kötött drámai - szöveg megjelenítésének előkészítésében
- társadalmi, életkori és erkölcsi problémákról szóló drámajátékokban való aktív közreműködésre, valamint a problémák életkorának megfelelő szintű vizsgálatára és

megfogalmazására

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Dráma és színjáték

improvizáció 2-3 perc színpadi produkció

- jelenet 3-5 perc

vagy

- előadás 15 perc

A vizsga tartalma

A dráma és színjáték gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

1. Improvizáció

Az improvizáció megadott instrukciók (pl. a jelenet témája, szereplői/karakterei tárgyai/eszközei, helyszíne, ideje) alapján rögtönzött szöveges vagy szöveg nélküli 2-3 fős jelenet lehet. A szaktanárnak a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő, legalább tíz tételből álló tételsort kell összeállítania. A tételsor tartalmazhat szöveg nélküli vagy szöveges

feladatokat.

Az egyes tételeknek tartalmazniuk kell a jelenet eljátszásához szükséges instrukciókat (helyszín, szereplők, cselekmény, konfliktus).

A felkészülési idő 5 perc.

2. Színpadi produkció

A produkció szabadon választott drámai vagy dramatizált mű, illetve rögzített improvizáció alapján tanári irányítással készített prózai színházi produkció (2-3 fős jelenet/csoportos előadás) vagy szerkesztett játék lehet. A tanuló a csoportban, közös feladatban, együttes játékban, páros gyakorlatokban illetve egyéni színpadi feladatok megoldásával egyaránt számot adhat a tanulmányai során megszerzett képességeiről, jártasságáról.

A vizsga értékelése

- Improvizáció

- Az instrukciók megértése, követése
- Együttműködés (közös jelenetépítés, társak ötleteinek elfogadása, cselekménybe illesztése),
- Színpadi jelenlét
- Figyelem, koncentráció (játékban maradás képessége, egyértelmű szerepbe lépés, szituációban maradás, egyértelmű kilépés a szerepből)
- Sűrités képessége
- A jelenet szerkezete, íve (a jelenet indítása, zárása, jelenetépítés)
- Színpadi produkció
- A színpadi helyzetek megértése
- Együttműködés (a partner impulzusainak elfogadása, a partner felé irányuló impulzusok erőssége, közös cselekményvezetés, társakkal összehangolt váltások, közös játékstílus kialakítása, tartása)
- Figyelem, koncentráció
- Színpadi jelenlét
- Ritmusérzék (a jelenet tempójának közös kialakítása, együttes tempóváltás)
- Atmoszférateremtés
- Verbális kifejezőeszközök használata

Kötelezően választható tantárgy-Beszéd és vers

Az alapfok évfolyamain

A beszéd és vers tantárgy tanításának célja, hogy hozzásegítse a tanulókat beszédük oldottá, természetessé válásához és maradásához, dramatikus és színpadi munkájukban egyaránt - az adottságaiknak és a képességeiknek megfelelő szinten - könnyen érthetővé és élvezhetővé fejlesztéséhez. A tantárgy ugyanakkor keltse fel az érdeklődést a tudatos beszédművelés, valamint a vers- és prózamondás mint önálló pódiumi műfaj iránt.

A tantárgy feladata, hogy a tanulók a különböző képességfejlesztő gyakorlatokon, játékos feladatokon, szövegelemzéseken és memoritereken keresztül váljanak képessé a magyar nyelv magas szintű, tudatos használatára, az irodalmi műalkotások értő befogadására és értelmezésére, jussanak el a lírai és prózai szövegek interpretálásának magas színvonaláig. A tantárggyal való ismerkedés során erősödjön befogadói és előadói attitűdjük, váljanak képessé a verskultúra ápolására.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a beszéd folyamat eseményeit (légzés, hangadás, kiejtés)
- a vers zenei-ritmikai jellemzőit

Fejlessze a tanulók

- hallási figyelmét
- megfigyelőképességét
- ritmusérzékét
- a csoportos munkára való készségét

Ösztönözze a tanulókat

- képességeik megismerésére
- megfigyeléseik megfogalmazására
- versolvasásra, fantáziájuk, asszociációs képességeik felszabadítására
- csoportos versjátékokra

Tananyag

Lazítógyakorlat

- Lazítás-feszítés

Légzőgyakorlat

- A légutak és a légzés folyamatának megfigyelése
- Légzőgyakorlatok hangokkal
- Szabályozott légzés egyszerű szólammal, mondókákkal
- Fúvójátékok folyamatosan, szaggatottan, lágyan, erősen

Hanggyakorlatok

- Játékos hangutánzás (állatok, gépek, tárgyak) magassági és dinamikai váltásokkal)

Hallásgyakorlat

- Egymás hangjának felismerése

- A környezet hangjainak megfigyelése

Artikulációs gyakorlatok

- Beszédmozgás-ügyesítés szavakkal, szólamokkal, nyelvtörő mondókákkal
- Szájról olvasás - hangok

Ritmus- és tempógyakorlatok

- Versek ütemezése tapssal, járással, ütőhangszerekkel
- Kis vers-zenei kompozíciók készítése közmondásokból, ritmikus szólásokból

Hangsúlygyakorlat

- A szóhangsúly
- Szövegek memoriterként való rögzítése
- A közös szövegtanulás (mondókák, ritmikus gyermekversek, párbeszédű versek)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- az egyszerű mozgásügyesítő gyakorlatokat
- artikulációs és ritmusgyakorlatokat
- az általában érvényes hangsúly-szabályokat

Legyenek képesek

- figyelmüket a saját beszédükre irányítani
- a szöveg zenei-ritmikai elemeinek kiemelésére
- csoportos ritmusjátékokra
- csoportban történő vers-előadásra

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a célszerű beszédlegzés folyamatát és egyszerű gyakorlatait
- a hétköznapi beszéd stílusformáló erejét
- a vershelyzetek felismerésének lehetőségeit
- az egyszerűbb képek, hangulatok kibontásának lehetőségeit
- a mimika és a testbeszéd szerepének jelentőségét

Fejlessze a tanulók

- hangszínnel való bánásának képességét
- szabad asszociációs készségét
- hanggal történő karakterábrázoló képességét

Ösztönözze a tanulókat

- a saját és mások beszédének megfigyelésére
- különböző hangulatú szövegekkel való munkára
- kifejezőeszközök bővítésére

Tananyag

Légzőgyakorlatok

- Légzéstípusok ismertetése, megfigyelése
- A célszerű beszédlégzés folyamatának ismertetése és egyszerű gyakorlatai

Hanggyakorlatok

- Hangkitaláló játékok (pl. állatok, mesefigurák, tárgyak elképzelt beszéde)
- Személyek és hangulatok megszólaltatása (hangszín-játék)
- A természetes alaphang gyakorlatai mindennapi szólamokkal, verssorokkal

Artikulációs gyakorlatok

- Ajak és áll gyakorlatok
- A magánhangzók gyakorlatai
- A szóvégejtés játékos gyakorlatai

Ritmus és tempógyakorlatok

- Versek, mondókák ütemezése kötött mozgással
- Versek, mondókák lassuló és gyorsuló tempóban egyaránt, hangerőváltásokkal

Hangsúlygyakorlatok

- Az állítás (kijelentés) hangsúlya
- Ereszkedő beszéddallam
- Számnevek, évszámok hangsúlya
- A név hangsúlyai
- A név a cím, és a szöveg kapcsolata szöveggel való munkák

- Játék a szöveggel (ismert gyerekdalokkal, versekkel)
- Képek felismerése, szétválasztása, saját szavakkal történő leírása
- A hangulatváltó-pontok tudatosítása
- Hangkulissza készítése szabad asszociációkkal
- Mozgás-improvizáció a szövegre (szöveg nélkül)
- Szöveg és mozgás összekapcsolása

Szövegek memoriterként való rögzítése

- Rövidebb szövegek kiválasztása, bemutatása a gyerekirodalom klasszikusaitól,- az egyéni választások szabadságával

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a természetes és a szerep-beszédhang jellemzőit
- a vers képekre tagolásának módjait az artikuláció ritmus- és tempóformáló szerepét

Legyenek képesek

- légzésük egyszerű szabályozására
- különféle hangszínekkel karakterek és hangulatok megjelenítésére
- egyszerűbb költői képek felismerésére és kibontására
- a szövegek tartalmának kifejtésére
- a szöveg memoriterként való rögzítésére

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a természetes beszédhang tulajdonságait
- a hétköznapi beszéd stílusreemtő erejét
- a saját közéhang megtalálásának módjait
- a meseszöveg alapvetéseit
- a mesék, verses mesék, kisprózák illetve a prózaversek előadói különbségeit

Fejlessze a tanulók

- koncentrációs képességét

- artikulációs ügyességét és pontosságát
- a belső képek előhívását
- a történetmeséléshez szükséges készségeket

Ösztönözze a tanulókat

- az otthoni gyakorlásra
- saját élményeik szabatos megfogalmazására
- mese és novella olvasására
- eredményeik bemutatására
- mesélésre, nagy mesemondó egyéniségek lemezeinek vagy előadásainak meghallgatására

Tananyag

Légzőgyakorlatok

- Kapacitásnövelő légzőgyakorlatok zaj és látvány (válllemelés) nélkül
- Légzésszabályozó gyakorlatok

Hanggyakorlatok

- A mellkasi rezonancia megerősítése
- Mondókák mellhangon és fejhangon
- A közép hangsáv felismertetése
- Hangelőrehozó gyakorlatok

Artikulációs gyakorlatok

- A zárhangok gyakorlatai, kettőzésük technikája
- A hosszú magánhangzók ejtésének gyakorlatai
- Szájról olvasás (ismert verssorok, mondókák)

Ritmusgyakorlatok

- Ütemezés kitalált mozgással
- Időmérték- ütemhangsúly (támaszkodni a ritmusra, ellene dolgozni...)
- Ritmus a prózában
- A tagolás módozatai

Hangsúly-gyakorlatok

- A kérdezés hangsúlya és hanglejtése kérdőszóval és anélkül
- Közbevetések

- A mesélő és a beszélő elkülönítése
- Értelmi és érzelmi hangsúlyok
- Felkiáltások, óhajtások, jelző és jelzett szó kapcsolata

A szöveggel való munkák

- Közös mese-költés (pl. egyszerű láncmese vagy ismeretlen történetek végének kitalálása, nem várt fordulat beiktatása)
- Így mesélte anyukám - kedves mesék után-mondása
- Saját élményű történetek és viccek mesélése
- Mesélési technikák felismerése
- Közös mesemondás, dramatizálással
- A szereplők elkülönítése, megszólaltatása
- Nonverbális kommunikáció, mimika, testbeszéd

Mesehallgatás, meseolvasás

- Mesemondókkal való ismerkedés, előadás, hangoskönyv segítségével
- Régi és új „mesék” olvasása (népmesék, majd rövid műmesék)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a kérdezés, felkiáltás, közbevetés helyes dallamvonalát
- a szereplők elkülönítésének néhány variációját
- az alapvető testbeszéd-formákat

Legyenek képesek

- széles hangterjedelemben, játékosan és könnyedén mondani szöveget
- rövid történetek, mesék értelmezésére, élményszerű felépítésére, közönség előtti önálló előadására

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a koncentráció szerepét a beszédben
- a vers-kommunikáció fogalmát
- a művek befogadásának, értelmezésének és közvetítésének lehetőségeit

- a versmondó versenyek mibenlétét, és az azokon való részvétel ismerveit
- a balladamondás sajátosságait

Fejlessze a tanulók

- ritmusérzékét
- kommunikációját
- a személyes közlés és a saját gesztusrendszer tudatosítását
- képi fantáziáját
- előadói technikai tudását

Ösztönözze a tanulók

- eleven hanghasználatát
- produktív fantáziáinak előhívását
- önálló szövegválasztását
- „házi” vers- és prózamondó alkalmainak szervezését
- önálló véleménynyilvánítását

Tananyag

Légzőgyakorlatok

- Szöveges gyakorlatok mozgás közben
- A lopott (pót) levegővétel technikája

Hanggyakorlatok

- A mellkasi rezonancia megerősítése
- Skálázás szavakkal, verssorokkal, legfeljebb egy oktáv terjedelemben

Artikulációs gyakorlatok

- A j-l-r hangok gyakorlatai
- Az artikulációs hibák fölismerése hallás útján
- „Szinkron-játék” (szájról olvasás) versekkel

Ritmusgyakorlatok

- Időmértékes versek ritmizálása
- Játék a magyaros versformákkal

Hangsúlygyakorlatok

- A tagadás hangsúlya

Szöveggel való munka:

- Változatos hangulatok, érzelmek megmutatása (kreatív hangfestés)
- Vershelyzetek, szituációk- helyzetdalokban, zsánerképekben
- Lírai dalok - hangszín, hangulat, érzelem, tempó
- Ismerkedés a balladákkal - sűrített érzelmek, feszültségek megjelenítése

Szövegek memoriterként való rögzítése

- Választott nép- vagy vígballada
- Kisprózák (műmesék, novellák)
- Vidám, rövid időmértékes versek

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a légzés szövegtagoló szerepét
- beszédhibáik korrekciós lehetőségeit, a kreatív hangfestés eszközeit
- a hangszín szerepét a hangulatteremtésben
- a pódiumi kiállítás, megszólalás alapvető ismérveit

Legyenek képesek

- légzésük tudatos irányítására
- oldott, természetes középhangjuk használatára
- saját kiejtésük megfigyelésére és elemzésére
- különböző ritmusú lírai művek érzékletes megszólaltatására
- felépített produkciók bemutatására

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a hallás és beszédállapot kapcsolatát
- a gyakran hallható beszédhibákat, és azok korrekciós lehetőségeit
- az érzelmek, indulatok hangsúlymódosító szerepét
- a verselemzés előadói központú megközelítését

Fejlessze a tanulók

- hallásfigyelmét, hallási megkülönböztető képességét
- képzelőerejét
- érzelmi intelligenciáját
- empatikus és műértelmező képességeit

Ösztönözze a tanulókat

- a gesztusok és a mimika természetes használatára
- a versek saját élményű megfogalmazásának közelítésére
- önálló választású szövegek megformálására
- csoportos versműsorokban való részvételre

Tananyag

Légzőgyakorlatok

- Fizikai terheléssel
- Koncentrációs légzőgyakorlatok
- Nyelvtörők légzésszabályozással

Hanggyakorlatok

- A térhez igazodó középhang gyakorlatai
- Indulati fokozás-csillapítás egyszerű szólamokkal

Artikulációs gyakorlatok

- Nyelvtörők a sziszegő és a susogó hangok gyakorlására
- A gyakran előforduló beszédhibák egyszerű korrekciós gyakorlatai

Ritmusgyakorlatok

- Időmértékes versek tetszőleges és kötött ritmuskíséréssel

Hangsúly és hanglejtés gyakorlatok

- Mondatok hangsúly-variációi
- Az indulat és érzelem hangsúlyai

Szöveggel való munka:

- Tartalom és forma; gondolati ívek

- Személyes közelítés a szöveghez
- A szöveg és a testbeszéd egymásra hatása
- A megszemélyesítések játéka (párbeszédes versek)
- Ismerkedés a szónoki beszéd alapjaival - az érvelés tagolási technikái
- Erő, dinamika, gondolat a szövegben
- Elbeszélő költemények - (narrátor, több szereplő ...)
- Rövid, ismeretlen szövegek első olvasatú, értelmezett, kifejező felolvasása

Szövegek memoriterként való rögzítése

- Az irodalomórai kötelezők előadói feldolgozása
- Válogatás, önálló választás alapján, a kortárs irodalomból

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a szövegelemzés előadói szempontú alapfolyamatát
- a művészi előadás gondolati (érzelmi) és beszédtechnikai feltételeit
- a hangsúly és érzelmi többletek jelentés-módosító szerepét

Legyenek képesek

- alkalmazkodni a térhez
- megfelelő hangerővel, tartósan, érthetően szöveget mondani
- a verbális, vokális és nonverbális kommunikációs csatornák tudatos használatára

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a beszédtechnikai váltások szerepét
- a leíró költészet és a gondolati líra sajátosságait, előadói követelményeit

Fejlessze a tanulók

- figyelemmegosztó képességét
- esztétikai érzékenységét
- képközvetítési készségeit

Ösztönözze a tanulókat

- hangi adottságaik eleven használatára
- önismeretük pontosítására
- saját közlésvágyuknak megfelelő szövegek kiválasztására, tolmácsolására
- csoportos és egyéni előadói munkára
- ünnepi műsorok szerkesztésében való kreatív részvételre
- az irodalmi előadó-művészet fórumainak megismerésére

Tananyag

Légzőgyakorlatok

- Koncentrációs légzőgyakorlatok mozgás közben

Hanggyakorlatok

- Szöveges hangerőgyakorlatok: a középhangerő, az erős és az intim hangvétel
- Szöveges hangmagasság gyakorlatok legfeljebb egy oktáv terjedelemben

Artikulációs gyakorlatok

- Pontos, pergő tempójú szöveges gyakorlatok mozgás és fizikai terhelés közben

Ritmus és tempógyakorlatok

- Időmértékes szövegek gyakorlatai tempóváltásokkal

Hangsúly és hanglejtés gyakorlatok

- Összetett mondatok hanglejtése
- a „lebegő” szólamvég

Szöveggel való munka

- Gondolati és leíró versek színei
- Hangszín-váltások, hangerő, tempó, ritmus
- Érzelmek- átélés, és/vagy közvetítés
- Instrukció-adás (pl. egymás versmondásának megfigyelése, értékelése, a véleménynyilvánítás formája)
- Saját élmény keresés a versekben
- Ismeretlen szövegek első olvasatú, értelmezett, kifejező felolvasása
- Ünnepi műsorok szerkesztési gyakorlata (szövegek és zenék gyűjtése, válogatása)

Szövegek memoriterként való rögzítése

- Az iskolai kötelező verseken túli önálló választások
- Műballadák

Követelmények

A tanulók ismerjék

- az írásjelek megszólaltatásának lehetőségeit
- a kifejező beszéd lehetőségeit és hatáselemeit
- saját előadói lehetőségeiket és korlátaikat

Legyenek képesek

- figyelmük megosztására
- érzelmeik kondicionálására
- fantáziájuk és előadókészségük felszabadítására
- ismeretlen szövegek értelmezett felolvasására
- önmaguk és egymás teljesítményének többirányú értékelésére

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék

- a lazító és koncentrációs játékokat és gyakorlatokat
- a fejlesztő és kondicionáló beszédtechnikai játékokat, gyakorlatokat
- az általában érvényes hangsúly-szabályokat
- az artikuláció ritmus- és tempóformáló szerepét
- a szövegválasztás alapvető kritériumait
- a lírai és az epikus művek előadásmódja közötti különbségeket
- a testbeszédjeleit
- a pódiumi szereplés alapvető követelményeit
- saját előadói lehetőségeiket és korlátaikat
- a szövegelemzés előadói szempontú alapfolyamatát

Legyenek képesek

- a beszédfolyamat részeinek és egészének tudatos irányítására az adottságaiknak legjobban megfelelő beszédállapot elérése érdekében
- hallás alapján fölismerni a követendő és az elvetendő beszédpéldát

- a fejlesztő és a korrekciós gyakorlatok alkalmazására beszédükben
- a szövegek zenei elemeinek kiemelésére, a ritmus és a vers gondolati összefüggésének felismerésére
- a szövegek tartalmának értelmezésére, memoriterként való rögzítésére
- mesék és versek, prózai szövegek önálló vagy csoportban történő előadására
- önmaguk és társaik teljesítményének értékelésére
- a kommunikációs csatornák eleven használatára

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Beszéd és vers

- beszédgyakorlat-sor bemutatása 5 perc
- vers- és prózamondás 5 perc

A vizsga tartalma

A beszéd és vers művészeti alapvizsga két részből tevődik össze:

- Beszédgyakorlat-sor bemutatása

Tételsorból húzott gyakorlatsor bemutatása (a beszédtechnikai gyakorlatok közül a szaktanár által összeállított - és legalább 3 különböző feladatot tartalmazó - gyakorlatsor)

- Vers- és prózamondás

A tanuló a vizsgára, a kötelező memoriterekből választott tíz művel készül (vers, monológ, prózai mű részlet vegyesen, lehetőleg különböző hangulatú szövegek).

A közösen feldolgozott művekből (kötelező memoriterekből) a tanuló által választott egy-két különböző hangulatú vers vagy próza előadása illetve,

A kötelező memoriterekből a vizsgabizottság által választott egy-két mű, memoriter előadása történik.

A vizsga értékelése

Beszédtechnikai ismeretek:

- a gyakorlatok ismeretének szintje,
- a megvalósítás pontossága,
- oldott artikuláció és középhang,

- tudatos nyelvhasználat

A választott szövegek előadása:

- kifejező megszólaltatás,
- előadásmód,
- kiállítás,
- jelenlét,
- közvetítő erő,
- előadói készségek

3.6 A vizsgák egyéb szabályai

3.6.1 Művészeti alapvizsga

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és gyakorlati tudása.

Az alapvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá. Amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet elérte.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve a záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

3.6.2 Összevont beszámoló

A tanév végén - rendkívüli előrehaladás esetén - a szaktanár és a tanszakvezető tanár együttes javaslata alapján – az igazgató engedélyezheti, hogy a tanuló két, esetleg több osztály anyagából összevont beszámoló vizsgát tehessen.

A főtárgyi beszámoló anyagát kétharmad részben a magasabb évfolyam anyagából kell összeállítani. A kötelező tantárgynál a magasabb osztály követelményei alapján kell az osztályzatot megállapítani.

Összevont beszámolót az igazgató által megadott időben lehet tartani.

3.6.3 Felsőbb osztályba lépés

A művészeti iskola felsőbb osztályába az a tanuló léphet, aki a közvetlenül megelőző osztályt sikeresen elvégezte, arról bizonyítványt kapott és tanulmányait nem szakította meg.

Ezt a bizonyítványban és a törzslapon is fel kell tüntetni.

3.6.4 Tanulmányok folytatása ugyanabban az osztályban

Az a tanuló, aki /betegség, sok hiányzás miatt/ osztálya tantervi anyagát nem tudja elvégezni, az igazgató engedélyével a következő tanévben ugyanannak az osztálynak a tanulójaként folytathatja tanulmányait. Az igazgató a főtárgy tanár véleménye alapján dönt.

Ebben az esetben a tanuló osztályzatot nem kap. A bizonyítványba és a törzslapra a fenti tényt be kell jegyezni.

Osztályfolytatásra az alapfokú művészeti oktatásban, művészeti áganként egy alkalommal van lehetőség.

3.7. A felvétel és átvétel szabályai

A tanulói jogviszony felvétel vagy átvétel útján keletkezik, és jelentkezés alapján történik. Felvételi korhatár: 6 évtől 16 éves korig.

20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 23. § (1) Az alapfokú művészeti iskolába külön **jelentkezési lap** benyújtásával kell jelentkezni. A felvételi eljárás rendjét az iskola igazgató határozza meg.

A beiratkozás időpontját a beiratkozás első határnapját megelőzően legalább harminc nappal korábban – a helyben szokásos módon – nyilvánosságra kell hozni (intézmény hirdetőtáblája, weblapja).

Alapfokú művészeti iskolánkban nincs szakmai felvételi megmérettetés. Az első tanév végeztével önszelekcio útján történhet módosulás.

3.7.1 A belépés feltételei

A belépés feltételeit a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 23.§ 1-2. bekezdése szabályozza.

A tanulói jogviszony új tanulókra vonatkozóan az új tanévre történő beiratkozással és térítési díj befizetésével jön létre. A régi tanulók következő tanévre történő regisztrációjának feltétele, hogy a tanuló az előző tanévet eredményesen befejezte és a tanulmányi eredményéről bizonyítványt kapott.

A tanulói jogviszony megszűnik:

- Ha a tanuló a térítési díjat/tandíjat nem fizeti be a befizetési időszak végéig.
- A főtárgyból vagy kötelező melléktárgyból 10 tanítási óránál többet igazolatlanul hiányzik.
- Amennyiben a szülő írásosan bejelenti (18 éven alatti tanuló esetében) a tanuló kimaradását.

4. Legitimációs záradék

4.1. A pedagógiai program hatályba lépése

I. A pedagógiai program 2024. szeptember 01-től hatályos.

II. A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

1. A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.
  - A nevelők szakmai munkaközösségei (ahol ilyen nem működik, ott a szaktanárok) minden tanév végén írásban értékelik a pedagógia programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.

III. A pedagógiai program módosítása

1. A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:
  - Az iskola igazgatója
  - A nevelőtestület bármely tagja
  - A nevelők szakmai munkaközösségei
  - Az iskolaszék
  - A szülői munkaközösség
  - Az iskola fenntartója
2. A tanulók a pedagógiai program módosítását az iskolaszék diákönkormányzati képviselői útján az iskolaszéknek javasolhatják.
3. A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és az a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.
4. A módosított pedagógiai programot a jóváhagyást követő tanév szeptember első napjától kell bevezetni.

IV. A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

1. Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.
2. A pedagógiai program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:
  - iskola fenntartójánál
  - az iskola irattárában
  - az iskola könyvtárában

- az iskola nevelői szobájában
- az iskola igazgatójánál
- az iskola igazgató-helyetteseinél
- valamint megtekinthető az iskola honlapján és a Köznevelés Információs Rendszerének elektronikus felületén.

4.2. Az intézményben működő egyeztető fórumok nyilatkozatai

A *pedagógiai programot* az intézményi tanács 2024. év augusztus hó 22. napján tartott ülésén megtárgyalta. Aláírással tanúsítom, hogy az intézményi tanács véleményezési jogát jelen pedagógiai program felülvizsgálata során, a jogszabályban előírtaknak megfelelően gyakorolta.

Kelt: Keszthely, 2024. év augusztus hónap 22. nap

.....
intézményi tanács képviselője

4.3. A pedagógiai program elfogadásáról és jóváhagyásáról szóló záradék

A *pedagógiai programot* az intézmény nevelőtestülete 2024.év .....napján tartott értekezletén elfogadta.

Kelt: Keszthely, 2024. év augusztus hónap 22. nap

.....

nevelőtestületi tag

A pedagógiai programot jóváhagyom.

Kelt: Keszthely, Keszthely, 2024. év augusztus hónap 22. nap

.....

főigazgató

P. H.

4.4 Fenntartói egyetértői nyilatkozat

Jelen pedagógiai programot a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 26. § (1) bekezdése értelmében az alábbi, a fenntartóra többletkötelezettséget telepítő rendelkezések

fejezet	cím	a többletkötelezettség tartalma
1.6	Az iskola fennállása kerek évfordulóinak megünneplése	terembérlés, meghívottak megvendégelése
1.6	A testünk titkai” biológia verseny, 8. évfolyamos tanulóknak kiírt verseny	díjazás
1.6	„A természet csodái” környezetismereti verseny, 4. évfolyamos tanulóknak	díjazás
1.6	„Szivárványszínű Balaton” festőverseny, óvodás és általános iskolások számára meghirdetve	díjazás
1.6	„Népmese napja”;	díjazás
1.6	„Mikulás kupa”;	díjazás
1.6	Ovissport;	díjazás
1.6	Gyermeknap	programok költsége
1.6	Őszi túranap	útiköltség

vonatkozásában a Nagykanizsai Tankerületi Központ, mint az intézmény fenntartója egyetértési jogkört gyakorolt, a pedagógiai program fenti rendelkezéseivel egyetért, azokat az intézmény mindenkori éves költségvetési keretének terhére jóváhagyja.

Nagykanizsa, 2024. augusztus

.....
fenntartó képviselője